

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

6525

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAEN.

Directie-Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst van 4 Januari 1950.

1. Nadat de heer van Osselen de Kern een voor-
spoedig en gelukkig Nieuwjaar toegewenst heeft
stelt hij een onderwerp aan de orde dat ook al
in een bespreking met de bazen en voormannen
ter sprake is gekomen. Het gaat om het tijd ver-
kwisten in de fabriek door langer dan nodig is
over het koffiedrinken te doen, door het 's mor-
gens een boterham gaan eten als de koffie er
nog niet is en door het ophouden met werken
voordat de fluit gegaan is.
Het is nu eenmaal een bekend verschijnsel dat
dit soort verkeerde gewoonten aanstekelijk is en
van kwaad tot erger leidt. De heer van Osselen
hoopt dan ook dat, met medewerking van alle
mensen in de fabriek, 1950 ook in dit opzicht
betere resultaten zal opleveren dan 1949.
De leden van de Kern zeggen hun volle steun toe.
2. De a.s. algemene loonsverhoging wordt bespro-
ken. Door de soms onvolledige en soms onjuiste
berichten in de dagbladen zijn er enkele mis-
verstanden ontstaan.
3. De Kern vraagt of er een vaste regel bepaald kan
worden voor het vergoeden van verlet bij stag-
natie in de treinloop. Tot nu toe is dit geval
voor geval door de bedrijfsleiding bekeken, waar-
bij de schade grotendeels door het bedrijf ge-
dragen is. De betrokken arbeiders geven echter
de voorkeur aan een vaste regeling. De heer v.
Osselen bepaalt dat het verlet in deze gevallen
voortaan voor de helft door het bedrijf betaald
zal worden.
4. De Kern merkt op dat de administratie van de
snipperdagen in 1949 tot moeilijkheden heeft
geleid. Aan de arbeiders waren bonnen uitgereikt,
die wel eens zoek raakten of niet ingeleverd wer-
den en dan overbleven. De administratie van de
tijdschrijvers is echter doorslaggevend, aange-
zien deze, in twijfelgevallen, altijd met de week-
staten gecontroleerd kan worden.
Voor 1950 zullen nu geen bonnen meer uitgereikt
worden maar krijgen de bazen voor alle afdelin-
gen copie-lijsten van de administratie der tijd-
schrijvers. Aangezien er slechts gesnipperd mag
worden met toestemming van de baas, kunnen
deze copie-lijsten worden bijgehouden, zodat de
stand van zaken in elke afdeling altijd bekend is.
Ook dit jaar geldt weer de bepaling dat, voor de
fabrieksvacantie, niet meer dan één snipperdag
per twee maanden opgenomen mag worden.
5. In de vorige bijeenkomst is het collectief aan-
schaffen van overalls door de Kern voorgesteld.
Dit stuit voorlopig nog op praktische bezwaren,
aangezien prijs en kwaliteit van de overalls nog
geenszins constant zijn.
De directie meent dat het afbetalingssysteem, dat

voor de oorlog bij de aanschaffing van overalls
werd toegepast niet opnieuw dient te worden in-
gevoerd, omdat voor de financiering van dergel-
ijke aankopen thans van het spaarfonds gebruik
kan worden gemaakt.

Maandelijksse bijeenkomst van 31 Januari 1950.

1. De heer van Osselen doet enkele mededelingen
omtrent de in te voeren voorlopige tarieven. Bij-
zonderheden hierover worden afzonderlijk in „De
Fabrieksfluit” bekend gemaakt. Hij vestigt er de
aandacht op dat hiermede een poging gedaan
wordt tot een betere toestand te komen, waarin
alle arbeiders die productief werk verrichten, ge-
legenheid krijgen wat over te verdienen en waar-
door de productie vlotter zal kunnen verlopen.
2. De heer van Osselen maakt een nieuwe regeling
voor de werkkledingvergoeding bekend. Van het
kosteloos verstrekken van werkschorten is, helaas,
misbruik gemaakt. Het personeel heeft, in het
algemeen, te weinig zuinigheid en voorzichtig-
heid bij het gebruik der schorten aan de dag
gelegd. Bepaald wordt nu dat de vaste kleding-
vergoeding nog slechts gehandhaafd zal blijven
voor de galvanische afdeling, de slijperij en de
puntlasafdeling. Rubber handschoenen zullen zo
nodig door het bedrijf verstrekt worden en, op
voorstel van de Kern, zullen er speciale schorten
in de plaatwerkerij, bankwerkerij en gecombi-
neerde metaalbewerking ter beschikking komen,
bestemd voor het autogenisch en electrisch lassen.
Schorten zullen voortaan nog slechts verstrekt
worden tegen betaling van de helft van de prijs
en tegen inlevering van een oud schort.
3. De kern vraagt of de snipperdagen, die op 31
Januari ongebruikt zijn en dus vervallen, in geld
in het personeelfonds gestort kunnen worden. Een
lid van het personeel heeft namelijk aan de be-
drijfsleider gevraagd of hij, door een snippermid-
dag beschikbaar te stellen, de kern gelegenheid
mocht geven een collega, die in een sanatorium
verpleegd wordt, een geschenk te doen toekomen.
De kern voegt hier het verzoek aan toe of in elke
afdeling de lijst van beschikbare snipperdagen
voor iedereen duidelijk zichtbaar opgehangen kan
worden. Momenteel zijn deze lijsten in het bezit
van de bazen, die de arbeiders in hun afdelingen
dus kunnen inlichten over het aantal snipperdagen
dat zij elk persoonlijk nog te goed hebben.
De heer van Osselen zegt zeer getroffen te zijn
door het aardige gebaar van een, hem onbekend,
lid van het personeel, die een collega met een ge-
schenk uit Culemborg heeft willen verrassen. Het
verzoek om alle vervallen snipperdagen in het
personeelfonds te storten en om de lijsten met
snipperdagen op te hangen, wil de heer van
Osselen nog even in beraad houden.
Naschrift:
Bij nader onderzoek heeft de heer van Osselen

aan de voorzitter van de kern medegedeeld, dat de lijsten met snipperdagen onder beheer van de bazen zullen blijven, omdat er arbeiders zijn die het al of niet beschikken over snipperdagen als een persoonlijke aangelegenheid beschouwen. Indien dit door de betreffende arbeiders aan de heer Prins wordt opgegeven zullen de snipperdagen, die verlopen zijn, in het personeelfonds gestort worden.

Meer tarief!

Het tariefbureau heeft voorgesteld het werk in tarief aanzienlijk uit te breiden door het op grotere schaal uitgeven van **voorlopige tarieven**.

De bedoeling hiervan is de tegenwoordige **gegarandeerde tarieven** (die slechts gewijzigd worden als de werkmethode of de omstandigheden veranderd zijn) aan te vullen met een grote groep voorlopige tarieven, die in zeer korte tijd tot stand moeten komen. Iedereen, die wel eens iets met tarieven te maken heeft gehad, zal weten dat de nauwkeurigheid van een tarief grotendeels afhangt van de tijd die aan het samenstellen ervan besteed is. Het tariefbureau meent praktisch al het productieve werk (zowel voor catalogus- als speciaalorders) in tarief te kunnen geven mits de volgende bepalingen voor de voorlopige tarieven gelden:

1. Op de loonkaarten zal duidelijk vermeld staan of men met een gegarandeerd of een voorlopig tarief te doen heeft.
2. De voorlopige tarieven zijn berekend op een normale oververdiens te van 25% (evenals de gegarandeerde tarieven dus). Dit is dus op zichzelf al een vooruitgang vergeleken bij het werken zonder tarief.

3. Als minimum zal er **altijd** 20% op de voorlopige tarieven uitbetaald worden. Het resultaat kan voor de arbeider dus nooit ongunstiger zijn dan bij het werken zonder tarief.

4. De oververdiens te boven 25% wordt voor de helft uitbetaald.

Wordt er bijv. 45% van de gewerkte tijd overgehouden dan wordt er 35% uitbetaald. Dit is dus ongunstiger dan bij een gegarandeerd tarief, maar het is noodzakelijk om overdreven hoge oververdiens ten te voorkomen in die gevallen dat het tariefbureau het tarief te hoog gesteld heeft. Het zou ook mogelijk zijn een maximum-oververdiens te vast te stellen, hetgeen niet verkieslijk is omdat dan meerdere inspanning van een bepaald punt af niet meer beloond zou worden.

5. Over een voorlopig tarief mag niet gereclameerd worden.

Komt men tekort dan wordt in de eerste plaats 20% uitbetaald (zie punt 3) en bovendien zal dit tarief niet zonder meer opnieuw uitgegeven worden. Het zal U niet gemakkelijk vallen om te aanvaarden dat er niets aan te doen is als U aan een voorlopig tarief tekort komt. Toch is deze bepaling noodzakelijk voor het slagen van deze algemene opzet, namelijk **al het productiewerk** in tarief te geven. Alleen als er geen tijd verloren gaat met het verzamelen van gegevens en het praten over de tarieven zal het tariefbureau gelegenheid krijgen een zo groot mogelijk aantal mensen van de tarieven te laten profiteren. Bedenk dus, als U het niet eens bent met een voorlopig tarief, dat elk oponthoud dat U veroorzaakt een tarief minder betekent voor Uw collega's of U zelf. U kunt echter het tariefbureau helpen door, in deze gevallen, Uw baas of voorman de reden voor de afwijkende bestede tijd op de loonkaart te laten vermelden.

6. De voorlopige tarieven kunnen altijd gewijzigd worden (behalve als er al aan gewerkt wordt) of door een gegarandeerd tarief vervangen worden.

Op deze wijze kan het tariefbureau eerder met

minder nauwkeurige gegevens volstaan en kunnen er dus vlugger en meer tarieven uitgegeven worden. Hier is natuurlijk aanleiding om bang te zijn dat het tarief verlaagd zou worden als er eens flink veel oververdiens is. Dat zou kunnen, maar het tariefbureau heeft opdracht dit alléén te doen als een verlaging verantwoord is.

7. Bij het uitgeven van voorlopige tarieven zal er eerder toe overgegaan worden om bewerkingen te combineren en deze tarieven zullen ook eerder voor verschillende mensen samen uitgegeven worden.

Hier wordt dus een beroep gedaan op Uw gevoel voor collegialiteit.

8. De voorlopige tarieven worden alleen voor productief werk uitgegeven.

9. De voorlopige tarieven zullen gedurende een proeftijd van 6 maanden (1 Febr. tot 1 Aug.) toegepast worden en zullen geleidelijk met het uitgeven van nieuw werk ingevoerd worden. De algemene gang van zaken en de resultaten per afdeling zullen regelmatig met de tariefcommissie besproken worden.

Teleurstellingen zullen zeker niet uitblijven. Het is begrijpelijk, dat de voorlopige tarieven minder bevredigend zullen werken dan de gegarandeerde tarieven. Ons doel moet dan ook voortdurend blijven om de voorlopige door gegarandeerde tarieven te vervangen.

Indien U echter het algemeen belang van deze maatregel ziet en erkent, zullen de tekortkomingen in onderlinge samenwerking overwonnen kunnen worden.

Het bovenstaande is op 21 en 28 Januari uitvoerig met de Tariefcommissie besproken.

DE DIRECTIE.

Winstdeling

1ste periode	1949: 4.5% (0.5%)
2	1949: 4.0%
3	1949: 4.0%
4	1949: 3.5%
5	1949: 4.5% (0.5%)
6	1949: 3.5%
7	1949: 5.5% (1.5%)
8	1949: 3.5%
9	1949: 5.0% (1.0%)
10	1949: 5.0% (1.0%)
11	1949: 3.0%
12	1949: 5.5% (1.5%)
13	1949: 4.5% (0.5%)
1	1950: 3.5%

13de periode 1949

De laatste periode van het vorig jaar staat nog in het teken van de te trage aanvoer van plaat. Het is nu wel zeker dat deze moeilijkheden binnenkort grotendeels opgeheven zullen zijn. Wij mogen wel constateren dat enkele bazen met grote moeilijkheden te kampen hebben gehad. Soms was er niet genoeg materiaal en soms waren er niet voldoende nieuwe orders om de mensen aan het werk te houden. Doordat zij de moed niet opgegeven hebben en telkens maar weer naar de beste oplossing gezocht hebben zijn de nadelige gevolgen van deze ongunstige omstandigheden tot een minimum beperkt gebleven. Als het jaar 1950 ons veel materiaal en veel werk brengt zullen er zich weer andere moeilijkheden voor doen die met hetzelfde enthousiasme en doorzettingsvermogen eveneens overwonnen zullen worden.

Het totaal van de ingeleverde kaarten bleef beneden de begroting. Maar de gewerkte tijd (nacalculatie) bedroeg 97% van de voorcalculatie, zodat het eindresultaat toch nog gunstig was. Gemiddeld over het hele jaar is de nacalculatie 97% van de voorcalculatie, hetgeen betekent dat er in de fabriek, in de loop van het jaar, belangrijke verbeteringen ingevoerd zijn.

Over het hele jaar genomen zijn de plaatwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, buigen en puntlassen onder de 90% gebleven. De bankwerkerij eindigde tenslotte precies op 90%.

Ziekte (10 man) en ongeval (2 man) waren vrij hoog, maar bleven toch belangrijk beneden het peil van de vorige winter. Vacantie (15½ man) was hoog o.a. door de 2e Kerstdag en de laatste snipperdagen van het jaar. Totaal waren er gemiddeld 28½ man afwezig. Schoonmaken, enz. was normaal, behalve het vele sjouwen door productieve arbeiders.

Iste periode 1950

Nog steeds niet volop werk, dus een totaal aan ingeleverde kaarten dat beneden de begroting blijft. De nacalculatie begint maar meteen op 98% van de voorcalculatie. Als we dat maar vol kunnen houden!

Maar de kansen staan juist bijzonder goed. We leven in de tijd van de productieverhoging, de fabriekskern heeft het initiatief genomen om gezamenlijk nog ernstiger dan voorheen naar verbeteringen in de werkmethode te zoeken, al het productieve werk komt in tarief, de heftruck lost vele tonnen plaat en het aantal orders is zeer bevredigend.

Alle afdelingen beginnen weer met een schone lei. Door het invoeren van de voorlopige tarieven zullen de afdelingen, die het vorig jaar met zulke gunstige calculatiecijfers voor den dag kwamen, heel wat meer „concurrentie” van hun collega's ondervinden. De kansen zullen gelijker verdeeld zijn.

Als eerste afdelingen, die beneden de 90% gebleven zijn hebben zich aangemeld: de plaatwerkerij, knippen (de nieuwe plaat moet zo gauw mogelijk de fabriek in!), draaien, boren/tappen, slijperij, automatische lakkerij en lampenmontage. Het autogenisch lassen en electrisch lassen zijn als fabrieksafdelingen verdwenen. Deze bewerkingen werden nu als onderdeel van de plaatwerkerij bankwerkerij en gecombineerde metaalbewerking uitgevoerd.

Schoonmaken, sjouwen en reparatie en onderhoud (436) door productieve mensen bedroeg gemiddeld 6½ man.

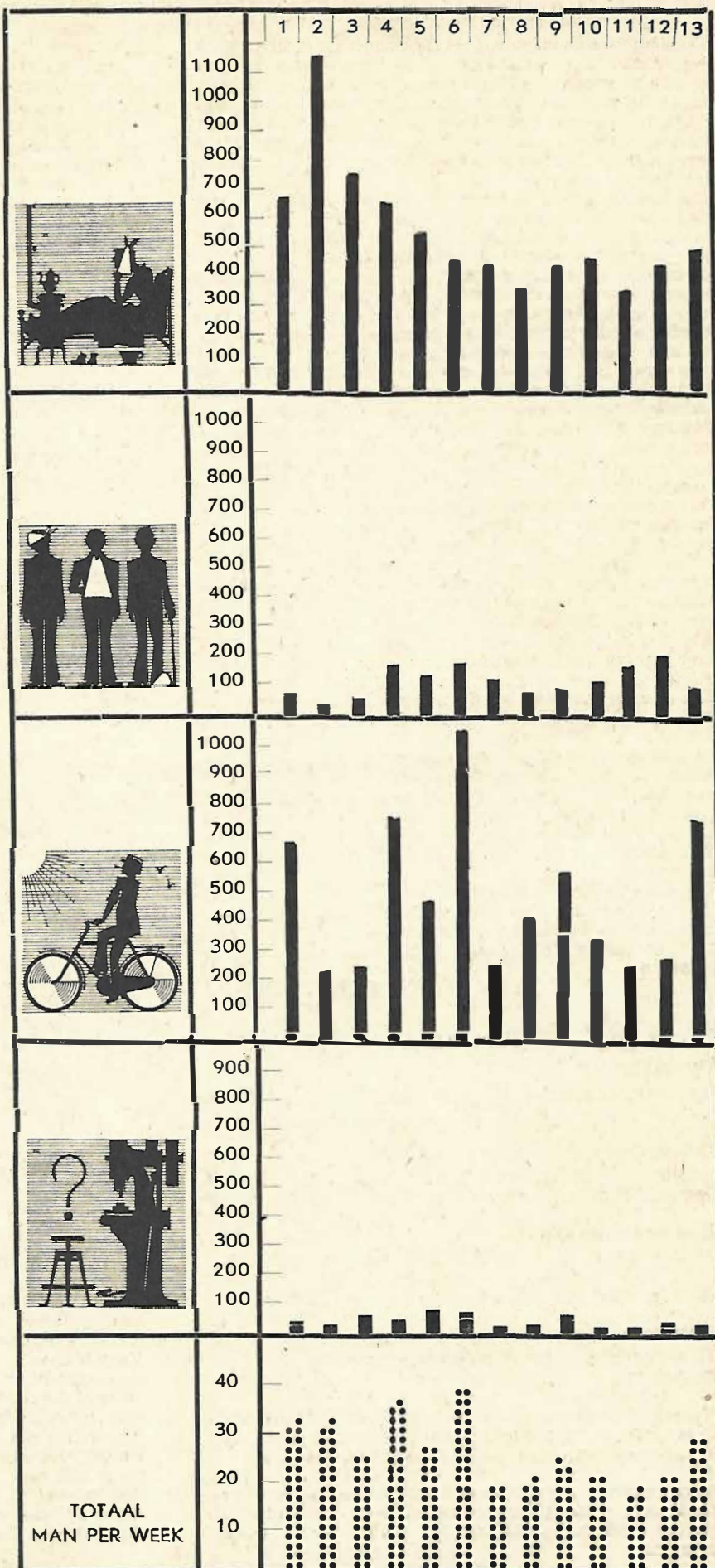
Dit is hoog en het drukt natuurlijk het totaal van de ingeleverde kaarten. Deze posten zien wij altijd oplopen in tijden van slapte in sommige afdelingen.

Ziekte (11 man) is hoog, evenals andere jaren in de wintermaanden. Ongeval (2½ man) evenzo.

Ziekte, ongeval en absent (1 man) vormen voortaan de basis voor de bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds. Totaal is het 14 man, dus 7%, dus bedraagt de bijdrage 53 cent per man.

Door de verschillende nieuwe maatregelen zullen de komende maanden zeer belangwekkend zijn!

A. PRINS.

Verbeteringen in het bedrijf

Doordat het probleem van de productieverhoging in Nederland een brandend vraagstuk genoemd kan worden hebben wij ons afgevraagd hoe alle mensen in de fabriek, naast het volbrengen van de normale dagtaak, in ons bedrijf de goede gang van zaken kunnen bevorderen. Op dit gebied zijn in de eerste vergadering in 1950 met de directie al enkele punten ter sprake gekomen.

De bedrijfsleiding is het met ons eens als wij zeggen dat de arbeiders zelf, door hun routine, hun ervaring en hun dagelijks contact met het werk de gelegenheid hebben om vele voorstellen tot verbetering en bezuiniging naar voren te brengen. Het komt inderdaad regelmatig voor dat een arbeider een premie verdient, doordat hij een gezond idee heeft gehad, dat in de een of andere vorm voor het bedrijf bruikbaar bleek te zijn. Wij zijn er echter van overtuigd dat nog lang niet alles bekend wordt wat U al zo, tijdens het werk of daarna, loopt uit te denken. De directie heeft de heren Harkink, den Hartog (tariefbureau) en B. Vermeulen (tariefcommissie) gevraagd om deel uit te willen maken van een commissie, die op zich neemt alle ideeën en voorstellen schriftelijk of mondeling in ontvangst te nemen en te beoordelen. Deze commissie zal daarna aan de bedrijfsleiding advies uitbrengen over de bruikbaarheid van het voorstel en de beloning die er voor gegeven zou kunnen worden. Hierbij zal er van uitgegaan worden dat de oorspronkelijke gedachte van grotere betekenis is dan de vorm waarin de verbetering tenslotte wordt doorgevoerd. Telkens blijkt dat bij het bespreken van een voorstel, zich nog andere gezichtspunten voordoen, waardoor kleine of grote wijzigingen noodzakelijk worden.

Dit doet echter weinig of niets af aan de waarde van het oorspronkelijke voorstel. De waardering voor het idee wordt bepaald door de vindingrijkheid en de uitvoerbaarheid ervan en door de financiële resultaten die aan het resultaat verbonden zijn. U kunt zelf kiezen bij welk lid van de commissie U wilt aankloppen. De voorstellen worden onderzocht en in De Fabrieksfluit besproken met vermelding van de redenen waarom al of niet tot invoering werd overgegaan.

De directie heeft toegezegd de afdeling, of afdelingen, die getoond hebben over de meest vruchtbare hersenen te beschikken, aan het eind van het jaar op speciale wijze de dank van het bedrijf over te brengen.

DE FABRIEKSKERN.

Personalia

Huwelijk:

Op 13 Januari is A. Peek in het huwelijk getreden met Mevrouw A. W. Th. Helmond.

Geboren:

Johannes Cornelis, zoon van A. van Gasteren op 5 Januari 1950.

In dienst getreden:

27 December: W. A. de Koster, Afdeling van Oostrum (terug uit militaire dienst).

30 December: D. J. Lamboo, Afdeling Dubois.

Ontslagen

7 Januari: J. Helmond (eigen verzoek).

28 Januari: A. van Gent (eigen verzoek).

Namens het personeel is de heer Peek (afdeling van Oostrum) als huwelijksgegeschenk aangeboden een huiskamerlamp, ganglamp en een bloemstuk.

Mede namens mijn vrouw breng ik langs deze weg dank aan directie en personeel voor de stoffelijke blijken van belangstelling bij ons huwelijk onder-vonden.
A. PEEK.

Doorlichting personeel

Het ligt in onze bedoeling over enige tijd ons personeel weer te laten doorlichten. Aangezien wij op moeten geven hoeveel mensen aan het onderzoek zullen deelnemen, verzoeken wij U ons te laten weten wie van Uw huisgenoten (behalve de kinderen, die al op school onderzocht zijn) hiervan gebruik willen maken. Het kantoorpersoneel kan dit bij juffrouw Jonkman opgeven en het fabriekspersoneel bij de tijdschrijvers.

DE DIRECTIE.

Ongevallen

- 15-12-1949 Bij het boren van een plaat vuil in het rechteroog gekregen (werkt door).
- 23-12-1949 Rechterpols verwond bij het opbeuren van een plaat (hersteld op 9-1-1950).
- 23-12-1949 Vuil in het rechteroog bij het afsteken van messingbuis op de revolverbank (werkt door).
- 28-12-1949 Bij het afvlakken van voeten van lampen een stukje gietijzer in het rechteroog gekregen (werkt door).
- 30-12-1949 Linker ringvinger verwond bij het aanbrengen van bevestigingsbouten in gestoffeerde ruggen (hersteld op 3-1-1950).
- 30-12-1949 Linkerhand verwond bij het ontroesten van plaatijzeren meubelen met Preesol (werkt door).
- 2- 1-1950 Bij het afslippen van kaartenkastjes linkerwijsvinger en rechterpols verwond (hersteld op 13-1-1950).
- 10- 1-1950 Linkerduim gekneld tussen de deur van een autobus (hersteld op 10-1-1950).
- 11- 1-1950 Bij het puntlassen van meubelen linkerduim verwond (hersteld op 11-1-1950).
- 12- 1-1950 Bij het verzetten van een matrijs gleed de matrijs uit het rek, waardoor een bloeditstorting in de rechtervoet ontstond (hersteld op 12-1-1950).
- 14- 1-1950 Stukje oxyde in het rechteroog bij het smeden van een smeedtang (werkt door).
- 17- 1-1950 Rechterduim verwond bij het slijpen van dekplaten (werkt door).
- 25- 1-1950 Het hoofd gekneusd bij het afstellen van een ponsmachine (hersteld op 25-1-1950).
- 27- 1-1950 Bij het rondvijlen van aluminium randen linkerwijsvinger verwond (op 2-2-1950 nog niet hersteld).
- 31- 1-1950 Linkerscheenbeen verwond bij het opgaan van een trap (op 2-2-1950 nog niet hersteld).
- 31- 1-1950 Tijdens het zich naar huis begeven van de fabriek rechterenkel verzwikt (op 2-2-1950 nog niet hersteld).

Tijdschriften

Metaalbewerking van 23 December 1949

In een artikel van de hand van E. J. Larson, Grits and Grinds, (Norton, Worcester, Mass.), worden de moeilijkheden bij het vlakslijpen en de oplossing hiervoor nader onderzocht.

Verschillende details worden uitvoerig behandeld, zoals niet vlak of evenwijdig zijn van het werkstuk, de ontlasting of verbranding van geharde werkstukken, het dichtsmeren van de slijpsteen enz.

Aan het gebruiken van de magnetische spanplaat wordt veel aandacht besteed, vooral aan het onderhoud hiervan.

Het artikel is verder nog belangrijk door een bespreking van vele schijnbaar eenvoudige maar handige hulpmiddelen.

H. VAN EMDEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 November 1949 ..	f	1.258,48
Storting door de N.V.:		
van 1/11 t.m. 28/11 '49		
ziektepercentage 5 (198 × 53 ct)	„	104,94
van 29/11 t.m. 26/12 '49		
ziektepercentage 5 (198 × 53 ct)	„	104,94
van 27/12 '49 t.m. 23/1 '50		
Ziekte, ongeval en vakantie was ruim		
14 man of 7%, dus (198 × 53 ct)	„	104,94
Ingehouden aan. Boeten:		
van 1/11 t.m. 28/11 '49	„	17,—
„ 29/11 t.m. 26/12 '49	„	23,25
„ 27/12 '49 t.m. 23/1 '50	„	22,20
Ingehouden van het personeel:		
van 1/11 t.m. 28/11 '49	„	119,11
„ 29/11 t.m. 26/12 '49	„	123,04
„ 27/12 '49 t.m. 23/1 '50	„	118,13
Een niet gebruikte snippermiddag door lid		
van het personeel beschikbaar gesteld ..	„	4,03
	f	2.000,06
AF: Uitbetalingen:		
van 1/11 t/m 28/11 '49	f	124,40
„ 29/11 t/m 26/12 '49	„	141,20
rekening Deenik, Culemborg ..	„	3,—
van 27/12 '49 t/m 23/1 '50	„	230,79
	„	499,39
Saldo per 24 Januari 1950	f	1.500,67

Spaarkas

Spaarkas per 1 November 1949	f	14.585,07
Stortingen:		
van 1/11 t/m 28/11 '49	„	1.230,68
„ 29/11 t/m 26/12 '49	„	1.474,47
„ 27/12 '49 t/m 23/1 '50	„	1.448,53
Intrest over het 4e kwartaal 1949	„	144,18
	f	18.882,93
AF: Uitbetalingen:		
van 1/11 t/m 28/11 '49	f	1.218,95
„ 29/11 t/m 26/12 '49	„	820,70
„ 27/12 '49 t/m 23/1 '50 ..	„	1.539,53
	„	3.579,18
Saldo per 24 Januari 1950	f	15.303,75
Er zijn thans 106 spaarders.		

A. DE BRUIN.

Uitslag slagzin-puzzle

Van het woord **SLAGZIN** maakte A. D. Ulrich de volgende zin:
Slagzinnen Leveren Altijd Goede Zaken In Nederland.

Dit was de beste zin van de inzendingen en zo werd A. D. Ulrich, afdeling tekenkamer dus winnaar van de waardebon van f 2,50.

Eindelijk is de moeite van Ulrich eens bekroond geworden, want bij elke puzzle mankeerde zijn inzending niet, dus is het spreekwoord van pas: „de aanhouder wint”!

En nu de volgende opgaf.

Wij maken een nieuwe slagzin.

Als het waar is wat Ulrich vertelt in zijn slagzin, dan lijkt het wel de moeite waard om ook eens een slagzin te maken op één van de Gispens producten. De opgave is nu dus vrij gemakkelijk. Er kan een vrije keus worden gemaakt uit de Gispens producten zonder bijkomende bepalingen.

Er wordt een stroom van slagzinnen verwacht en de beste ontvangt weer de waardebon enz.

W. CARSTENS.

Van een collega

Het volgende schrijven ontving de Kern van onze collega Leonhardt:

Hellendoorn, 26 December 1949.

Geachte Kernleden,

Voordat ik mijn wensen voor het nieuwe jaar op papier schrijf, wil ik U allen heel hartelijk danken voor de kerstkrans, die ik via de post van U mocht ontvangen.

Veel nieuws over mijn ziekte kan ik U nog niet mededelen daar er begin volgend jaar een beslissing wordt genomen of ik geopereerd word of dat ze het nog een tijdje uitstellen. Ik hoop maar van het eerste dan ben ik misschien nog iets vlugger weer op de fabriek in Culemborg terug.

De kerstdagen zijn in een gepaste sfeer gevierd hier in het sanatorium. Begonnen werd met een religieus lekenspel op Zaterdagavond voor Kerstmis.

De Kerstdag werden we om half vijf gewekt door koorzang van de broeders en zusters die in het bos stonden opgesteld. Ze zongen op verschillende plaatsen voor de verschillende afdelingen.

's Avonds is er nog door de zusters en wandelpatiënten gezongen op de gangen van het gebouw.

Verder nieuws hoop ik U in een volgende brief mede te delen.

Hiermede wens ik U veel succes met Uw werk in het komende jaar en hoop dat U niet voor al te grote moeilijkheden komt te staan.

Allen een heel voorspoedig 1950 toegewenst door Uw als steeds

JOH. G. LEONHARDT,
 K. 34, Sanatorium,
 Hellendoorn.

De nieuwste sociale voorzieningen

Begin October 1949 is de Werkloosheidswet, „de Wet tot verplichte verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid”, zoals zij officieel heet, in het Staatsblad verschenen. Deze afkondiging betekent niet dat deze nieuwe wet nu ook terstond geheel in werking treedt. De Minister van Sociale Zaken hoopt dat met vereende krachten van Overheid, werkgevers- en werknemersverenigingen, de werkelijke invoering kan geschieden op 1 Juli 1950.

Voordien moet nog heel wat werk verzet worden alvorens de nieuwe bedrijfsverenigingen opgericht zijn en de administratie voor de verzekering is ingericht. Voor deze werkloosheidswet werden reeds lang voor de oorlog plannen opgesteld. Tijdens de oorlog kwamen vertegenwoordigers van werkgevers en arbeiders overeen dat na de bevrijding de definitieve regelingen zouden worden gereed gemaakt. In Juni 1945 werden de eerste voorbereidingen getroffen maar het duurde tot September 1949 voor onze Volksvertegenwoordiging met vrijwel algemene instemming de wet goedkeurde.

De Werkloosheidswet, zoals deze wet genoemd wordt, garandeert aan de werknemer, die minder dan f 6000.— verdient en die minstens 78 dagen in het jaar voorafgaande aan zijn werkloosheid heeft gewerkt, een uitkering bij werkloosheid gedurende 126 dagen. Om dit te verwezenlijken voert de wet 2 verzekeringen in: „De Wachtgeldverzekering” en de „Werkloosheidsverzekering”.

De Wachtgeldverzekering gaat er van uit, dat tussen de werknemer, die tenminste 156 dagen in een bepaalde bedrijfstak, (de Minister stelt vast wat een bedrijfstak is) gewerkt heeft, en die bedrijfstak een band is ontstaan, die niet onmiddellijk wordt verbroken, wanneer hij zonder werk komt. Integendeel, deze werknemer blijft nog een beperkte tijd behoren tot de „arbeidsreserve” van die bedrijfstak. Zo lang die band blijft bestaan, krijgt de werkloze werknemer van de wachtgeld-verzekering wachtgeld over tenminste 48 dagen. Hij blijft gedurende deze tijd ter beschikking van de bedrijfstak waarin hij werkte.

De bedrijfsvereniging, dat is een lichaam dat voor een goede uitvoering van de wet moet zorgen en waarin de werkgevers en de werknemers evenveel te zeggen zullen hebben, kan, indien zij dit wenst, die periode op langer dan 48 dagen stellen.

Na deze 48 dagen of zoveel langer als de bedrijfsvereniging besluit, meent de wet dat de band met de bedrijfstak is verbroken en dat de werkloze arbeider behoort tot de algemene arbeidsreserve voor het gehele bedrijfsleven. Hij krijgt dan recht op een uitkering van de werkloosheidsverzekering over ten hoogste 78 werkdagen.

De werknemers, die met een bepaalde bedrijfstak geen vaste verbinding hebben, omdat zij in deze bedrijfstak geen 156 dagen gewerkt hebben, kunnen direct een werkloosheidsuitkering ontvangen over 126 werkdagen. Deze arbeiders moeten in ieder geval echter 78 dagen gewerkt hebben in het jaar voordat zij zonder werk kwamen.

Wie betaalt deze verzekeringen?

In de Volksvertegenwoordiging is uitvoerig gediscussieerd wie voor deze verzekering premie moet betalen. Het resultaat is dat de kosten voor de wachtgeldverzekering gezamenlijk door werkgevers en werknemers worden betaald. Ieder betaalt de helft van de premie. Het is nog niet bekend welk percentage van het loon hiervoor moet worden opgebracht. De kosten van de Werkloosheidsverzekering, welke veel meer als een Staatszorg gezien worden, worden voor de helft door de Staat gedragen. De andere helft moet door de verzekerde arbeider en diens werkgever ieder voor een gelijk deel gedragen worden. Ook deze premie staat nog niet vast. De verzekerde arbeiders betalen niet rechtstreeks hun premie aan de bedrijfsvereniging, maar hun deel van de premie zal door de werkgevers op het loon worden ingehouden, net als dit met de ziekenfondspremie geschiedt.

Welke uitkeringen krijgt men?

Evenals de premie zal de uitkering een zeker percentage van het loon bedragen. Dit niet onbeperkt, want de wet gaat uit van een maximum loon van f 16,— per dag. Al wat meer verdiend zou zijn telt voor de berekening van de uitkering niet mede. Voor alle verzekerden is de uitkering niet gelijk. De wet maakt onderscheid tussen drie groepen. De gehuwde mannen, de gehuwde vrouwelijke kostwinsters en de ongehuwde mannelijke en vrouwelijke kostwinners zullen 80% van hun loon ontvangen. Ongehuwden van 18 jaar en ouder, die niet bij hun vader of moeder inwonen krijgen 70%, terwijl de overigen met 60% genoegen moeten nemen.

Een gehuwde man kan dus ten hoogste aanspraak maken op een werkloosheidsuitkering van 80% van f 16,— is f 12,80 per dag. Een ongehuwde man, die bij zijn ouders inwoont en geen kostwinner is, hoogstens f 9,60 is 60% van f 16,—. Deze maximum uitkeringen gelden natuurlijk alleen voor het geval dat iemand f 16,— of meer per dag zou kunnen verdienen. Was het loon minder dan is natuurlijk ook de werkloosheidsuitkering lager.

Waarom, zal men vragen, krijgt niet iedereen evenveel. De kosten van de verzekering zouden dan te hoog worden of men zou de uitkeringsduur korter moeten maken. Gelijke uitkering voor iedereen zou op den duur de prijzen der Nederlandse producten verhogen, waardoor voor Nederland de concurrentie met het buitenland moeilijker wordt en wij onze producten misschien zelfs helemaal niet kwijt kunnen. Door te hoge uitkeringen zou dan juist de werk-

loosheid bevorderd worden, wat natuurlijk de bedoeling niet is.

De uitkering wordt alleen dan betaald, indien de werknemer buiten zijn schuld werkloos is. Vandaar, dat ook de verplichting bestaat, dat hij alle moeite moet doen om werk te vinden. Trouwens, de overheid is voornemens om aan het zoeken naar werk krachtig mede te werken.

De wet bevat natuurlijk bepalingen om er voor te zorgen, dat de werkloze arbeiders hun uitkering krijgen, maar ook om misbruik van de verzekering te voorkomen.

Zo brengt deze wet een nieuwe wettelijke sociale verzekering, welke vóór de oorlog op vrijwillige basis reeds door de vakbonden verzorgd werd. Zij heeft tot doel de geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid te verzachten. Hiermede wordt de werkloosheid op zichzelf niet bestreden, maar ook dit wordt niet vergeten. Reeds thans worden maatregelen overwogen om dreigende werkloosheid te voorkomen of tegen te gaan.

Deze maatregelen en de werkloosheidswet zullen samen een bolwerk kunnen vormen voor de bestaanszekerheid van de Nederlandse werknemers.

Londen—New York

Men heeft een vergelijking gemaakt tussen de koopkracht van de „gemiddelde” arbeider te Londen en te New York. Het maken van een vergelijking van de levensstandaard in verschillende delen van de wereld is bijzonder moeilijk door verschillen in levensgewoonten, in belastingpolitiek, in overige overheidsmaatregelen en in tal van andere factoren.

Een goede benadering krijgt men echter door de prijzen van bepaalde goederen uit te drukken in het aantal werkuren, nodig om het bedrag te verdienen.

Hoewel tal van prijzen, uitgedrukt in dollars, in New York hoger liggen dan in Londen, geeft het veel hogere loonpeil in New York tenslotte toch de doorslag, zodat de New Yorkse arbeider voor de meeste goederen veel korter behoeft te werken dan zijn Londense collega. Uitgedrukt in **weekloon** zou het verschil minder groot zijn door de langere werktijd in Londen. Aan de lijst hebben we nog toegevoegd vergelijkende cijfers voor Nederland (bij benadering) waarbij wij gerekend hebben met een uurloon van f 1,—.

Eventueel kunt U zelf ook nog berekeningen maken.

Artikel	Werktijd (in uren)		
	New York	Londen	Nederland
Herencostuum	12.20	46.67	130.—
Herenschoenen	6.34	16.75	17.50
Overhemd	2.15	6.53	12.—
Overall	3.16	8.46	15.—
Kousen (nylon)	1.08	4.27	6.75
Wittebrood 8 ons	0.20	0.20	0.38
Erwtten (1 kg)	0.32	0.92	0.74
Suiker (1 kg)	0.15	0.38	0.75
Thee (1 ons)	0.16	0.26	0.90
Koffie (1/4 kg)	0.19	0.40	1.10
Roomboter (1/2 kg)	0.57	0.70	2.36
Runderlap (1/2 kg)	0.43	0.43	1.60
Aardappelen (1 kg)	0.07	0.11	0.13
Sigarettten	0.14	1.35	0.75
Dagblad	0.04	0.03	0.10
Laken	1.61	6.69	15.50
Deken	9.00	14.82	28.—
Strijkbout	5.72	13.50	12.50
Haarknippen	0.64	0.58	0.45

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

630

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie - Beamten- en Fabriekskern

Maandelijks bijeenkomst op 1 Maart 1950

1. De heer Van Osselen deelt de leden van beide kernen mede dat mejuffrouw Carrière vanaf heden in ons bedrijf de functie van maatschappelijk werkster zal bekleden. Hij doet een beroep op de leden van de kernen om haar zoveel mogelijk in haar werk te steunen. Mejuffrouw Carrière zal de vergaderingen van directie met de kernen bijwonen.
2. Besproken wordt in welke week de fabrieksvacantie dit jaar zal vallen. Het Centraal Werkcomité Vacantie heeft er op aangedrongen dat onze fabrieksvacantie gegeven wordt in de week van 24 t/m 29 Juli a.s. Hiermede kan dan bereikt worden dat de Nederlandse Spoorwegen en andere vervoermaatschappijen, evenals de pensions enz., in de zomermaanden zo weinig mogelijk overbelast worden.
Beide kernen gaan met deze vacantieregeling accoord. In tegenstelling met andere jaren is het dus dit keer niet noodzakelijk hierover door het personeel te laten stemmen.
3. De voorzitter van de fabriekskern heeft een circulaire van de Volkshogeschool 't Huis te Eerbeek ontvangen, waarin een tweedaagse bijeenkomst wordt aangekondigd met het doel met leden van fabriekskernen verschillende belangrijke onderwerpen te bespreken. De voorzitter van de fabriekskern vraagt de heer Van Osselen of hier een of twee mensen uit ons bedrijf heen zouden mogen gaan. In principe voelt de heer Van Osselen hier wel wat voor. Hij wil het nog even in beraad houden.
Niets meer van gemeenschappelijk belang aan de orde zijnde verlaat de beamtenkern de vergadering.
4. De heer Prins deelt mede dat er nog enkele mensen in de fabriek zijn die regelmatig voordat de fluit gaat, met het werk ophouden en zich helemaal klaar maken om naar huis te gaan. Er is hierover al zoveel gepraat en men is het er allemaal altijd over eens dat dit niet voor mag komen. Als het blijkbaar niet anders kan, moeten er maar boeten gegeven worden.
De voorzitter van de fabriekskern zegt dat dit punt, bij het overleg tussen werkgevers- en werknemersorganisaties inzake de nieuwe C.A.O. ter sprake is gekomen en er, in het protocol, een beroep op de arbeiders gedaan zal worden.
5. De heer Van Osselen deelt mede dat het nieuwe waslokaal, bestemd voor de afdelingen slijperij, bankwerkerij, lakkerij en lampen, binnenkort in gebruik zal worden genomen.
Het zal er netjes uitzien. Laten we het ook zo houden!
Er zullen vier bakken zijn met warmwatervoor-

ziening, die natuurlijk bestemd zijn voor de mensen die er, door de aard van hun werk, het meest behoefte aan hebben.

- Het schaftlokaal zal nu ook weer opgeruimd worden. Naar aanleiding hiervan vraagt de kern of er gordijntjes in het schaftlokaal aangebracht kunnen worden. Hier heeft de heer Van Osselen geen bezwaar tegen.
6. Nogmaals komt de kern terug op de regeling van de administratie der snipperdagen. De leden van de kern zijn van mening dat zij er recht op hebben aan het eind van het jaar te weten wie snipperdagen laat vervallen. Voor de tegenwoordige vacantieregeling is door de vakverenigingen gestreden en men vindt het van groot belang dat de arbeiders zich hiervan bewust zijn. De heer Van Osselen vindt het zeer gewenst dat iedereen van zijn vacantie gebruik maakt. Hij is er zeer op gesteld dat iedereen volkomen vrij gelaten wordt om deze vacantedagen al of niet op te nemen.
Uiteraard is er niets tegen dat de kern in het algemeen propaganda maakt voor het opnemen van vacantedagen. Als de kern blijft aandringen op inwilliging van dit verzoek deelt de heer Van Osselen mede, dat hij dit punt eerst eens nader met de maatschappelijk werkster zal bespreken.
 7. De kern zegt dat er geen werkschorten voorradig zijn. Deze zijn onderweg. De leren sloven moeten nog besteld worden. Voorgesteld wordt om hier stalen versterkingsstukken in te maken.
 8. De kern vraagt toestemming om uit het personeelfonds een bijdrage aan het Kankerinstituut beschikbaar te stellen. De heer Van Osselen zegt dat dit toch gedeeltelijk een schenking van het bedrijf zou zijn. Aangezien het bedrijf van zoveel kanten verzoeken om hulp en steun krijgt, is het ondoenlijk hieraan te voldoen. De heer Van Osselen vestigt de aandacht op de mogelijkheid om een deel van de winstuitkering voor dit doel beschikbaar te stellen. Dit zou dan eerst met de beamtenkern besproken moeten worden.

Een taak van de directie

Jaren geleden, het was nog vóór de oorlog, ontspan zich een gesprek tussen mijn vrouw en een van onze arbeiders, die een of ander karweitje in mijn huis kwam opknappen. De man zette omstandig uiteen dat het toch geen kleinigheid is om zo hard te moeten werken, iedere dag maar weer opnieuw, van 's ochtends tot 's avonds.

Mijn vrouw gaf ten antwoord dat ze best begreep dat er veel van de mensen gevergd wordt, „Maar”, voegde ze er aan toe: „dat geldt voor alle mensen die in de fabriek werken en zo is het ook in alle andere fabrieken, van laag tot hoog”.

Maar dat nam die arbeider niet, want hij zei: „Mevrouw, voor Uw man is het toch iets anders, die zit maar de hele dag te zitten in z'n stoel”.

Ik weet niet meer wie van onze mensen dit geweest is en dat is ook van geen enkel belang.

Toen mijn vrouw mij dit oordeel van een der leden van het personeel over zijn directeur vertelde was ik daarvan zeer onder de indruk. En ik ben dat nu nog steeds.

Immers mij werd weer eens duidelijk hoe moeilijk het voor arbeiders is zich een begrip te vormen van de taak, van het werk en van de verantwoordelijkheid van een fabrieksdirecteur. Maar tegelijkertijd was ik er mij van bewust dat het eveneens bijzonder moeilijk is voor een directie, zich te verplaatsen in de problemen van het werk en de persoonlijke zorgen van de arbeiders.

Laten we het over een ding eens zijn: Het is wel mooi over „samenwerking” te praten en er over in De Fabrieksfluit te schrijven en over „het gemeenschappelijk doel dat alle mensen van hoog tot laag in onze onderneming moeten nastreven” en over „de belangen van anderen, die wij voor moeten laten gaan boven ons eigen belang”. Maar dit alles zijn holle woorden wanneer, om het eens in de meest overdreven vorm te formuleren, de directie haar arbeiders slechts kent als mensen, de één wat slimmer, de ander wat stommer, die in de fabriek meer of minder hard werken en Vrijdagavond hun loon in ontvangst nemen.

En daarmee afgelopen.

Bij verschillende gelegenheden heb ik ons bedrijf een samenleving genoemd, zoals ook een huisgezin dat is. Ik geef toe, dat de zorgen van een vader voor zijn kinderen nu niet in alle opzichten vergeleken mogen worden met de zorgen van een directeur voor z'n arbeiders. Maar het is toch wel zo, dat evenals een vader, die het geluk van z'n gezin nastreeft en dus intens meeleeft met de vreugden en het verdriet van z'n kinderen, een directeur behoort mee te leven met het persoonlijk wel en wee van z'n personeel, tenminste als die directeur er op gesteld is de sfeer in zijn bedrijf op een zo hoog en gelukkig mogelijk plan te brengen.

O zeker, we moeten er voor oppassen op dit punt niet sentimenteel te worden en het spreekt vanzelf dat die belangstelling van de directie oprecht moet zijn gemeend zonder te ver te gaan. Maar voor mij staat vast, dat het niet juist is in een bedrijf alleen maar geïnteresseerd te zijn in de omzet, in de kwaliteit van het product, de onkosten, de levertijden en de tarieven.

Als er bijv. een nieuwe arbeider in dienst wordt genomen, hoe ontvangen we die? Houden we enige rekening met het enorme persoonlijke belang van deze man die in ons bedrijf toch als het ware een nieuw leven gaat beginnen.

Wordt hij voorgesteld aan z'n directeur?

Geen sprake van.

Waarom eigenlijk niet?

Een directeur heeft daarvoor geen tijd.

Geen tijd.... Iedereen is tegenwoordig onmiddellijk klaar ergens geen tijd voor te hebben. Het mag dan voor de directie niet zo belangrijk zijn als er een nieuweling in het bedrijf wordt opgenomen, voor de man zelf is het een allerge wichtigst moment in zijn leven. Vertellen we de nieuweling wat over het bedrijf? Wat we al zo maken, wanneer en door wie de fabriek is opgericht, welke fabricage-afdelingen er zijn, enz., enz. Dat zijn toch allemaal dingen die deze nieuwe man zou mogen weten en die hem vermoedelijk zullen interesseren.

Spreekt het tenslotte niet vanzelf dat wij belangstelling tonen voor 's mans persoonlijke omstandigheden? Behoren wij hem niet in de gelegenheid te stellen eens wat over zichzelf te vertellen, waarbij wij er natuurlijk voor moeten zorgen dat onze aandacht daarvoor niet als ongepaste nieuwsgierigheid, maar wel degelijk als oprechte belangstelling wordt opgevat.

Ofschoon ik meen te mogen aannemen dat er steeds wel enkelen onzer zich moeite getroosten een nieuwe-

ling op z'n gemak te stellen, zodat er wel iets meer zal gebeuren dan de man naar z'n baas brengen en hem z'n plaats in de fabriek aan te wijzen, geloof ik toch dat in het algemeen op dit punt ons bedrijf te kort schiet.

Een ander voorbeeld: Een arbeider komt bij de bedrijfsleider en vraagt om een voorschot op zijn loon. In de meeste gevallen vraagt dan de heer Prins hoe groot het voorschot moet zijn en waarvoor het nodig is, immers ons bedrijf is nu eenmaal geen bankinstelling en alleen in zeer bijzondere gevallen kan op vragen om voorschot worden ingegaan. Als de man nu bijv. zou zeggen dat hij voor z'n voorschot een radiotoestel wil kopen, dan heb ik zo het idee, dat het onderhoud met de heer Prins zeer spoedig — en voor de arbeider onbevredigend — zal zijn afgelopen. En toch — toch zou ik me een geval kunnen indenken waarbij het vragen van een voorschot voor het kopen van een radiotoestel alleszins redelijk is.

Laten we eens zo'n geval verzinne: Laat ons eens veronderstellen dat die man met een groot probleem te kampen heeft in z'n gezin. Dat bijv. één van zijn kinderen ernstig ziek is en gedurende vele maanden plat op bed moet liggen. Hoe moeilijk kan dat voor dat kind zijn en hoe moeilijk voor de ouders. En als nu eens het naar de radio kunnen luisteren voor dit kind en daarmee voor het gezin de oplossing zou zijn? Ofschoon ik er zoëven al voor gewaarschuwd heb, zou ik nu toch bijna sentimenteel zijn geworden. Maar ik verzon dit voorbeeld slechts om aan te tonen hoe gewenst het kan zijn iets meer van het persoonlijk wel en wee van de arbeiders af te weten om bepaalde situaties te kunnen beoordelen.

Ik zou zo nog een hele tijd door kunnen gaan en ofschoon het duidelijk is dat onmogelijk van een directeur of van een bedrijfsleider verlangd kan worden dat deze zich intens in dergelijke aangelegenheden verdiept, staat voor mij toch vast dat het één van de taken is van de werkgever om met de persoonlijke belangen van het personeel zoveel mogelijk rekening te houden als nodig is om de samenwerking van allen in het bedrijf op een zo hoog mogelijk plan te brengen. Nu hoop ik dat een ieder er van overtuigd wil zijn dat het mijn oprechte wens is iets dergelijks te bereiken. Ik geloof in dat hogere plan!

Het is daarom, dat ik met zo'n bijzondere vreugde Mejuffrouw Carrière in ons midden welkom heet, die op 1 Maart j.l. in onze dienst is gekomen. Mejuffrouw Carrière zal proberen als „maatschappelijk werkster” de taak, die ik hierboven heb genoemd, ten uitvoer te brengen. Zij heeft daarvoor een speciale opleiding genoten en wij zullen moeten afwachten hoe zij haar werk gaat inrichten. In ieder geval is het voortaan de maatschappelijk werkster die haar volle aandacht kan wijden aan de persoonlijke belangen van het gehele personeel. De tijd die de directie, bedrijfsleider en afdelingschef daarvoor niet in voldoende mate kunnen vrijmaken, heeft nu juist mejuffrouw Carrière ten volle beschikbaar.

Voor ons bedrijf is dit weliswaar iets volkomen nieuws, maar heel veel andere fabrieken beschikken reeds lang over een maatschappelijk werkster.

Ik weet uit de ervaringen die in die andere bedrijven zijn opgedaan, dat in den beginne het personeel wat argwanend zo'n maatschappelijk werkster meent te moeten gadeslaan.

Dat is trouwens typisch Hollands.

Maar ook is mij bekend, dat — aangenomen dat de maatschappelijk werkster voor haar taak berekend is — op den duur deze instelling tot een groot succes kan leiden.

Uiteraard hoop ik van harte dat ook bij ons dit succes niet zal uitblijven.

Eén ding moet ik echter duidelijk zeggen: mejuffrouw Carrière moet niet gezien worden als een „spion” van de directie. Zij heeft van de directie een zeer speciale opdracht ontvangen die er toe zal leiden dat zij met het gehele personeel en, zo de omstandigheden dit verlangen, met enkelen in het bijzonder, in contact zal treden waarbij dikwijls aangelegenheden van zeer persoonlijke aard het onderwerp van

gesprek zullen vormen. En het spreekt dan vanzelf, dat bij een vertrouwelijk onderhoud het besprokene niet buiten de kamer van mejuffrouw Carrière komt. Nu ik over die kamer praat: Het heeft ons de grootste moeite gekost een kamer voor mejuffrouw Carrière te vinden. Tenslotte hebben we Dubois bereid gevonden voor het goede doel te verhuizen en Hoffmann heeft er met het enthousiasme hem eigen, een klein paleisje van gemaakt.

Ik wens mejuffrouw Carrière sterkte bij het moeilijke werk dat zij in ons bedrijf gaat ondernemen en ik hoop dat wij allen er de vruchten van zullen plukken.

Ir. W. VAN OSSELEN.

1,5%

1ste periode 1950 : 3,5%

2de " 1950 : 1,5%

Het berekenen van onze prijzen (de voorcalculatie) en dus tevens het berekenen van de uit de productie voortvloeiende winst, geschiedt dit jaar op een enigszins andere basis dan de vorige jaren. De winst is ingecalculleerd op basis van de post loon, vermeerderd met de daarbij behorende kosten, waarbij dus de post materiaal geen rol meer speelt. Het is dus voortaan niet meer de omzet, die onder meer bepalend is voor de winstmogelijkheden, maar uitsluitend het loon. Op de redenen, die er toe geleid hebben dat de directie, in overleg met de boekhouding, het calculatie-systeem gewijzigd heeft, kunnen wij hier niet ingaan; aan dit veranderde systeem zullen wij onze uiteenzettingen over de vierwekelijks resultaten moeten aanpassen.

De materiaalomzet speelt dus bij de fabrieksresultaten geen rol meer; zoals in de afgelopen maanden het geval is geweest, kan materiaalschaarste echter wel een ongunstige invloed uitoefenen op de gewerkte productieve uren. Nog andere oorzaken hebben in de 2de periode heel wat productieve uren verloren doen gaan.

Ziekte kostte gemiddeld 12 man (een seizoenverschijnsel), ongeval kostte ruim 2 man en absentie ruim 1 man. Totaal bijna 16 man of ongeveer 8% van 200 man, waaruit een bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds van 50 ct per man voortvloeit. Met vacantie (5 man) komen wij op een gemiddelde afwezigheid van 21 man.

Uitsluitend berekend over de **productieve arbeiders** werkte aan:

schoonmaken	gemiddeld	1,3	man
sjuwen	"	3,2	"
werkvoorbereiding en			
toezicht door voormannen	"	4,8	"
reparatie en onderhoud	"	2,3	"

totaal gemiddeld 11,6 man

Als U hierbij het improductieve personeel, zoals magazijn, expeditie, stokers, gereedschapmakers enz. optelt zult U zich misschien wel afvragen hoe het mogelijk is dat er voor de auto's nog iets weg te rijden valt. Het valt nog mee, want het productieve loon is „maar” 15% onder de begroting gebleven.

Al is 15% niet weinig zeg ik toch „maar”, omdat die post productief loon omhoog zal springen, zelfs tot boven de begroting, als we de kans maar krijgen. En die kans krijgen we, want de materiaalschaarste wordt steeds geringer. Over het totaal aan orders mogen wij zeker niet klagen, wel blijft een voortdurende mogelijkheid dat deze orders de verschillende fabrieksafdelingen niet gelijkelijk van werk voorzien. Er zijn afdelingen die het overmatig druk hebben (ploegendienst!), maar ook afdelingen die voortdurend met gebrek aan werk tobben. Een probleem voor de interne organisatie dus. In dit opzicht zijn wij echter grotendeels afhankelijk van de afdeling verkoop en dus uiteindelijk van onze klanten. De verhouding tussen voor- en nacalculatie heeft tenslotte voor de bescheiden winstuitkering gezorgd. In de tweede periode bedroeg de gewerkte tijd 96% van de voorgecalculleerde tijd (1ste periode 98%).

Over het hele jaar 1949 bedroeg deze verhouding 97%, zodat wij blijkbaar aanstalten maken het resultaat van 1949 in dit opzicht te verbeteren.

In de 2de periode bleven de bankwerkerij, knippen, boren/tappen en buigen beneden de 90%, terwijl vanaf 1 Januari de afdelingen plaatwerkerij, knippen, boren/tappen, buigen, slijpen (laagste van alle afdelingen!) en montage lampen dit fraaie resultaat achter hun naam hebben staan.

Moge een toenemend aantal tarieven en steeds grotere aandacht aan werkmethoden en werkvoorbereiding tot een verdere verlaging van dit percentage leiden.

A. PRINS.

Uitslag tournooi - begroting werkelijke kosten

In De Fabrieksfluit van Dec. '49—Jan. '50 hebben wij onze lezers in spanning gelaten over de uitslag van bovengenoemde titanen-kamp. Thans is het ons mogelijk, dank zij de gegevens van onze afdeling boekhouding, deze uitslag te vermelden.

Het spijt ons U te moeten teleurstellen. De begroting heeft het onderspit moeten delven en is door de werkelijkheid geslagen met klinkende cijfers. De werkelijkheid bleek 12½% boven de begroting te liggen. In de laatste perioden zijn de onkosten dus aanzienlijk gestegen en verhoudingsgewijs meer dan werd verwacht. Voornamelijk is dat het gevolg van het binnenkomen der jaar-, halfjaar- en kwartaalrekeningen van diverse onkosten, doch wij zullen hieronder aangeven welke onkostenposten het meest overschreden zijn.

407 Verwarming: Zonder het aanleggen van de nieuwe installatie mee te rekenen is aan brandstoffen **bijna 19%** meer uitgegeven dan begroot werd. En dat terwijl zelfs geen vorstperiode dwong tot geforceerd stoken! Wel moet toegegeven worden, dat nu meer inhoud verwarmd wordt, doch de hieraan verbonden kosten zijn zodanig dat ernstig bekeken moet worden welke bezuinigingen bereikbaar zijn.

414 Reparatie & Onderhoud Gebouwen: De hieraan uitgegeven bedragen overschrijden de begroting met **300%**. Dit lijkt onverantwoordelijk hoog, doch hieruit spreekt het verlangen en het streven van de Directie ons allen ons werk te laten verrichten onder de gunstigste omstandigheden. Het is ondoenlijk alle tot stand gekomen verbeteringen op te sommen, doch het past ons op deze plaats een woord van dank te spreken. Op ons rust nu de taak, met alle mogelijke middelen te trachten onze werkruimten in prima conditie te houden. Daarmee zullen wij bereiken, dat nog meer wensen ingewilligd zullen worden.

421 t.m. 430 Sociale lasten: De hieraan verbonden kosten zijn eveneens hoger, hetgeen niet te verwonderen is. Ten eerste is er meer personeel gekomen, ten tweede drukken deze lasten zeer zwaar op alle bedrijven, terwijl over verlaging hiervan nog geen definitieve gegevens beschikbaar zijn.

433 Stroomverbruik: Bijna 41% meer dan begroot. Voornamelijk werd dit veroorzaakt door het in bedrijf stellen van onze ultra-moderne lakkerij en wasinstallatie, zomede door de ploegendienst. Bij voortdurend wordt erop gewezen de grootste zuinigheid te betrachten, doch de mening overheerst, dat ieder deze wens eerbiedigt. De productie is toegenomen, dus is het logisch dat het stroomverbruik gestegen is.

434 Afdelingsonkosten liggen bijna 60% boven het begrote bedrag, waarvoor verschillende aanvaardbare redenen zijn. In het jaar 1950 wordt met de gewijzigde werkmethoden rekening gehouden en kunnen de gereedschap-verbruiken op de voet gevolgd worden.

438 Proeffabricage ligt bijna 80% boven het geraamde. Zoals reeds vroeger gezegd is dit de barometer van de jeugd van onze fabriek. Nieuwe modellen, verbeterde modellen enz., enz., kosten geld, doch daarmee wordt bereikt, dat wij op de kopers-

markt vaste voet behouden, hetgeen voor de toekomstige afzet van onze producten van niet te onderschatten belang is.

439 Garantiewerk vertoont een zeer ongunstig beeld. Meer dan 140% boven het geraamde. Over 1950 zal hiervan een zuiverder beeld ontstaan en hopen wij dit bedrag aanmerkelijk te kunnen reduceren.

445 Telefoongesprekken bleken iets lager te liggen dan de begroting. Een gunstig geluid dus, maar toch is het bedrag vrij hoog. Ernstig moet gestreefd worden naar verlaging en het is onze overtuiging in 1950 dit te zullen bereiken.

446 Kantoorbenodigdheden meer dan 60% boven de raming. De verwachte bezuiniging zal ook in 1950 pas bereikt worden. Alle maatregelen zijn hiervoor getroffen en rekenen wij op ieders volkomen medewerking het verbruik van drukwerk-benodigdheden enz. tot het uiterste te beperken.

447 Tekenkamerbenodigdheden stegen slechts weinig boven het werkelijk stiefmoederlijke begrotingscijfer. Hier ziet men het resultaat van het bij voortduring bewust zijn van de noodzaak zuinig met papier enz. om te gaan. Probeer maar eens een reeds gegeven tekening nogmaals te vragen. Het lukt zeker niet! En zo hoort het ook.

452 Emballage kostte ons slechts $\frac{1}{7}$ deel van het geraamde. Nogmaals een compliment aan het adres van hen, die nauwlettend toezagen op het ledigen en terugsturen van de leen-emballage. Zouden wij in 1950 op nog minder dan f 320.— kunnen komen?

461 Advertenties en clichés hebben 15% meer gekost dan geraamd. Het is echter te verwachten dat de kosten hiervan zullen stijgen, daar het moeilijk zal blijken ons afzetgebied niet alleen te handhaven, doch ook uit te breiden. Het enige middel daartoe is meer publiciteit.

468 Verpakkingsmateriaal vroeg slechts $\frac{2}{3}$ van het geraamde bedrag, hetgeen werkelijk niet al te hoog was. Ook hier weer een resultaat, hetwelk bereikt werd door allerlei papierbesparende maatregelen door te voeren. U weet na eenmaal gebruikt te zijn is vrijwel al het verpakkingspapier gedoemd in de vuilnisbak te verdwijnen. De ter vervanging gekochte dekens waarborgen onbeschadigd vervoer in de auto's en dus tevreden afnemers. Hulde aan Van Zomeren en zijn medewerkers.

En nu gezamenlijk de schouders eronder de begroting voor 1950 niet te halen en er belangrijk onder te blijven!

A. J. C. WAMSTEKER.

Tariefcommissie

De resultaten van de eerste twee weken, waarin met voorlopige tarieven gewerkt is, werden op Zaterdag 25 Februari door de heer Prins met de tariefcommissie en de beide tariefmakers besproken. Door het geleidelijk invoeren van de voorlopige tarieven waren er nog niet veel kaarten ingeleverd, zodat de bespreking beperkt bleef tot de algemene indruk en enkele vragen, die door de T.C. gesteld werden.

Zowel de heer Prins als de tariefmakers hadden de overtuiging dat de arbeiders buitengewoon veel begrip en medewerking aan de dag gelegd hebben. Dit is zeer verblijdend, aangezien het algemeen succes van de invoering der voorlopige tarieven voor het grootste deel afhankelijk is van het wederzijds vertrouwen tussen arbeiders en tariefbureau.

Deze gunstige start zal voor de tariefmakers zonnig een extra prikkel zijn om de voorlopige tarieven te maken tot iets waar zowel personeel als bedrijf mee gebaat zijn.

Overigens is het nu reeds opvallend dat er meer aandacht aan de werkmethode besteed wordt. Dit is een niet te onderschatten voordeel van het tariefwerk.

1. De T.C. brengt een klacht naar voren in verband met 3 kaarten, waarop „tijdwaarnemers waarschuwen” vermeld stond en die ondanks de herhaalde waarschuwingen uit de fabriek zonder tarief gebleven zijn. Toen met de voorlopige

tarieven begonnen werd, waren er nog veel kaarten in de fabriek met het vermelde stempel. De kaarten die nu de fabriek in gaan hebben een voorlopig tarief als er tenminste geen gegarandeerd tarief voor bestaat.

In het onderhavige geval had er een voorlopig tarief gegeven moeten worden.

2. De T.C. vraagt wat er gebeurt als er bijv. vijf op elkaar volgende kaarten in de fabriek zijn met hetzelfde voorlopige tarief en als dan aan de eerste van die vijf kaarten tekort gekomen wordt. Op die eerste kaart wordt dan 20% uitbetaald en de arbeider wordt verzocht op die kaart te vermelden dat hij nog vier kaarten af te werken heeft zodat de tariefmakers het voorlopige tarief aan een nader onderzoek kunnen onderwerpen.

3. De T.C. vindt het een nadeel dat is overeengekomen dat de arbeider niet zou waarschuwen als hij aan een voorlopig tarief tekort komt. Het is n.l. in de pensafdeling voorgekomen dat er voortdurend moeilijkheden met een stempel waren, waardoor het tarief niet gehaald kon worden. Als de arbeider had mogen waarschuwen dan zou, volgens de T.C., de stagnatie eerder opgeheven zijn.

Deze redenering is niet juist omdat niet het tariefbureau maar de voorman en baas tot taak hebben het werk zo vlot mogelijk te laten verlopen.

4. De T.C. vraagt of de reparatie-orders ook in voorlopig tarief uitgevoerd zullen worden. Waarschijnlijk zal hier geen gelegenheid voor zijn.

Jubileum

Op Donderdag 2 Maart vierden wij weer een jubileum.

Het was de heer Th. van der Giessen, die herdacht dat hij 12 $\frac{1}{2}$ jaar in onze fabriek werkzaam was.

Onze gelukwensen!

Personalia

Geboren:

Op 11 Februari 1950 werd geboren Nicolaas Cornelis Johannes, zoon van N. C. Hazendonk.

Huwelijk

D. J. de Keizer die in het huwelijk trad dankt zijn collega's voor de getoonde belangstelling en voor het mooie geschenk.

In dienst getreden:

20 Febr. 1950: Mejuffrouw M. H. Meyer, typekamer (administratie verkoop)

1 Maart 1950: Mejuffrouw L. C. Carrière, maatschappelijk werkster

12 $\frac{1}{2}$ Jarig huwelijksfeest

Hiermede betuig ik, ook namens mijn vrouw mijn hartelijke dank voor de bloemenhulde en het fraaie gedicht.

C. COOPS.

Ontspanningsavonden voor jongeren

Deze maand beginnen in het gebouw Slotstraat 12a ontspanningsavonden voor jongeren.

Je loopt daar zo maar binnen en in een gezellige omgeving kun je tafeltennissen, biljarten, sjoelen, enz. Het is helemaal niet noodzakelijk dat je ergens aan meedoet. Kijken en theedrinken en praten hoort er ook bij. En als je het soms niet leuk of gezellig vindt of je hebt die avond weinig tijd, dan blijf je maar kort. Op de fabriek kunnen Gonda Carstens, Joop van Kampen, Sijje Smits en Adriaan Ulrich je er alles van vertellen.

Doorlichting personeel

De doorlichting van het personeel (en huisgenoten) zal plaats hebben Woensdag 22 en Donderdag 23 Maart a.s.

Bedrijfsbureau

In de Fabrieksfluit van November kwam een artikel voor „een order wordt uitgevoerd” met de toezegging dat het bedrijfsbureau de volgende etappe zou behandelen.

Wij achten het van belang wat uitvoeriger op dit onderwerp in te gaan en U een overzicht te geven van alle werkzaamheden, die op het bedrijfsbureau voorkomen. Een hoofdindeling laten wij hieronder volgen, waarna elk van de punten afzonderlijk toegelicht zal worden.

1. Werkvoorbereiding
2. Tariefbureau
3. Tijdschrijven
4. Planning
5. Calculatie
6. Winstdeling
7. Personeelsadm.
8. Correspondentie bedrijfsleiding
9. Codering

1. Werkvoorbereiding

Allereerst zullen wij de belangrijkste groep nemen, dit zijn de catalogus artikelen welke steeds in serie gemaakt worden, hetzij grote of kleine aantallen. Bij het steeds herhalen van dezelfde orders is het vanzelfsprekend dat er voorschriften gemaakt worden om zeker te zijn dat bij elke herhaling op dezelfde manier gewerkt wordt. Zo'n voorschrift noemen wij een werkopdracht. Voor het maken van een werkopdracht is het nodig dat wij het geheel gaan splitsen in onderdelen b.v. een bureau bestaat uit: blad, kast, laden, enz. en deze delen vallen weer uiteen in kleine onderdelen een lade bestaat b.v. uit een front, binnenfront, bodem enz. Van elk onderdeel worden de bewerkingen vastgesteld en tevens welke materialen en gereedschappen er voor nodig zijn. Speciale orders. De grootte van een speciale order bepaalt feitelijk de werkvoorbereiding. Is het een grote order dan wordt ongeveer dezelfde lijn gevolgd als bij de catalogus orders echter minder uitgebreid daar meestal van te voren vaststaat dat de order niet herhaald zal worden. Voor kleine speciale orders wordt volstaan met het maken van loonkaarten voor die afdelingen welke eraan werken.

2. Tariefbureau

Ik wil het hier niet hebben over tarieven in het bijzonder, hiervan wordt U steeds op de hoogte gehouden van de gang van zaken, maar wel wat de tariefmakers naast het samenstellen van de tarieven doen. De werkvoorbereiding geschiedt voor een groot deel door hen, daar zij een order van begin tot einde volgen. Zij zien welke moeilijkheden zich tijdens de fabricage voordoen en treden daarbij in voortdurend overleg met Harkink en de bazen.

Bij het maken van een bewerkingsblad wordt overwogen hoe de bewerkingen en aantallen het best samengesteld kunnen worden voor het uitgeven van tarieven.

Als het sein gegeven wordt dat een of andere order in bewerking gegeven moet worden, dan gaan de tariefmakers stuk voor stuk alle bewerkingen na of er geen veranderingen aangebracht moeten worden.

Nu is het moment gekomen dat er een map gemaakt wordt voor de fabriek.

Van het bewerkingsblad wordt overgenomen en getikt:

- a. Van elke bewerking een loonkaart waarop aangegeven een omschrijving van het onderdeel, het afd. no. waarin de bewerking wordt uitgevoerd,

aantal stuks, een volledige omschrijving van de bewerking het nummer van het eventueel toe te passen gereedschap of machine nummer, stuk-tijd, totaal-tijd en tijd incl. 25%.

- b. 3 werkopdrachten met volledige omschrijving van de order 1 exemplaar is bestemd voor de map welke de fabriek in gaat, 1 bestemd voor controle en 1 blijft op het bedrijfsbureau voor het volgen van de order in de fabriek.
- c. 1 geperforeerde strook met volledige omschrijving; na elke bewerking in de fabriek wordt een strook ingeleverd bij de controle.
- d. materiaallijst in drievoud (wat hiermede gebeurt is reeds verteld in het December nummer van de Fabrieksfluit.)

De map welke de fabriek in gaat bevat dus: 1 tekening, werkopdracht, controlestroken en blauwe materiaallijst en loonkaarten.

Uit hetgeen ik van de werkvoorbereiding verteld heb blijkt hoe belangrijk het is, dat veranderingen of wijzigingen in de werkvoorschriften in overleg met het bedrijfsbureau worden aangebracht.

3. Tijdschrijven

De taak van de tijdschrijvers is om bij de aanvang of het einde van een bewerking de loonkaart in te vullen met het periodenummer waarmede de werkzaamheden aanvangen of gestaakt zijn. Ik wil er op wijzen dat een nauwkeurig tijdschrijven van het allergrootste belang is en voorts dat er geen andere werkzaamheden verricht worden als op de loonkaart omschreven. Uitvoerig zal ik hierop terugkomen bij het onderwerp calculatie.

Bij het afschrijven van de loonkaarten worden gelijktijdig dezelfde gegevens ingevuld op de weekstaat. De loonkaarten welke in de afgelopen week en 's Maandags voor 12 uur ingeleverd zijn, worden opgeteld en het verloonde bedrag uitgerekend. Vervolgens worden de gegevens van de loonkaarten per afdeling overgenomen op lijsten en de percentages van de oververdiensite berekend. Op de weekstaten wordt de oververdiensite ingevuld in perioden, de gewerkte perioden opgeteld en uitgerekend in geld. Eventuele snipperdagen, absentie, ziekte enz. worden verrekend en ingevuld en dan gaan de weekstaten naar de boekhouding voor de eindberekeningen. De resultaten van de tarieven worden op kaarten per man en per afdeling bijgehouden en op een grafiek in beeld gebracht.

De resterende punten willen wij gaarne in een volgend nummer van de Fabrieksfluit bespreken.

F. HAMILTON.

Ongevallen

- 1-2-1950 Bij het slijpen van tafelpoten een stukje amaril in het linkeroog gekregen (werkt door).
- 28-1-1950 Linker middelvinger verwond bij het afpellen van gepanserde kabel. Vinger is later gaan zweren (16-2-1950 hersteld).
- 14-2-1950 Bij het afhakken van een stuk pijp linker wijsvinger verwond (op 28-2-1950 nog niet hersteld).
- 14-2-1950 Een stukje staal in het linkeroog gekregen bij het inslaan van een stalen pen (werkt door).
- 15-2-1950 Rechterhand verwond bij het ophangen van onderdelen welke gelakt moesten worden. Hand is later gaan zweren (op 28-2-1950 nog niet hersteld).
- 18-2-1950 Bij het knippen van plaat een stukje van linker ring- en middelvinger afgesneden (op 28-2-1950 nog niet hersteld).
- 25-2-1950 Tijdens het monteren van een kast rechterduim verwond (op 28-2-1950 nog niet hersteld).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 24 Januari 1950	f 1.500,67
Storting door de N.V.:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	
Ziekte, ongeval plus vacantie was 8%	
dus (198 × 50 cent)	„ 99,—
Ingehouden aan boeten:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	„ 25,45
Ingehouden van het personeel:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	„ 130,17
	f 1.755,29
AF: Uitbetalingen:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	„ 229,23
Saldo per 21 Februari 1950	f 1.526,06

Spaarkas

Spaarkas per 24 Januari 1950	f 15.303,75
Stortingen:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	„ 1.484,17
	f 16.787,92
AF: Uitbetalingen:	
van 24 Jan. t.m. 20 Febr. '50	„ 877,82
Saldo per 21 Februari 1950	f 15.910,10
Er zijn thans 107 spaarders.	

A. DE BRUIN.

Spiraalboren

Niet alleen de grote metaalindustrie, doch ook elke smid, loodgieter en electriciën heeft dagelijks spiraalboren nodig.

Allen gebruiken we deze, zoals zovele artikelen zonder er bij stil te staan wat de fabricage van een dergelijk stuk gereedschap voor arbeid vraagt.

De bekende spiraalboren bestaan in hun tegenwoordige uiterlijke vorm ongeveer 100 jaar.

In ons land werden ze op grote schaal niet gemaakt en 95% van de spiraalboren werd dan ook geïmporteerd en wel in twee kwaliteiten n.l. Gereedschapstaal en Sneldraaistaal.

De N.V. Bofa te Amersfoort maakt alleen de beste kwaliteit en wel speciaal sneldraaistaal, dat uit Amerika geïmporteerd wordt. In niet minder dan 23 bewerkingen worden er de spiraalboren in de maten van 3 t.m. 13 mm gemaakt. De fabriek kan echter ook beneden 3 mm en tot 38 mm in massa maken. Boren van grotere afmetingen kunnen ook worden vervaardigd, doch dan in beperkte series, daar dan verschillende bewerkingen niet meer op automaten kunnen worden verricht.

De hoofdbewerkingen zijn voor alle maten gelijk en bestaan uit:

„afsnijden van de staven staal op de lengte van de boren” (op automatische afsteekmachines)

„het fraisen van de groef, spoed genaamd, op speciale fraismachines, waarin 5 boren tegelijk worden bewerkt”

„het harden in zoutbadovens fabrikaat Smit, werken- de met temperaturen van ongeveer 1300 graden Celsius”

„het ontlaten, buitendiameter slijpen” (op automaten)

„geleiderand slijpen” (op automaten)

„puntslijpen op speciale machines en de eindcon- trôle”

De hardingsinstallatie is een belangrijk onderdeel van het bedrijf, daar de juiste harding de kwaliteit van het product bepaalt.

De temperatuur van het zoutbad wordt dan ook zeer nauwkeurig op optische wijze gemeten en elektronisch

overgebracht naar een registreerapparaat. De meet- apparatuur zowel als de baden zelf zijn van de nieuwste Amerikaanse vindingen voorzien. De tem- peraturen worden met een nauwkeurigheid van 2 graden C vastgesteld.

De hardingsinstallatie behoort ongetwijfeld tot de meest moderne in Europa. Zijn de boren op deze zeer hoge temperatuur gebracht, dan worden ze af- geschrikt in oliebaden. De boren zijn dan zeer hard en bros. Deze brosheid wordt er door ontlaten in speciale ovens uitgehaald. Vervolgens worden de bo- ren naar de slijperij vervoerd.

Voor het interne transport wordt gebruik gemaakt van handige metalen bakken waarin een afgeteld aantal boren wordt gelegd met een kaart erbij waar- op alle bewerkingen die de staafjes staal moeten on- dergaan alvorens als volwaardige boren te worden afgeleverd.

Zo worden nu door de N.V. Bofa 10.000 stuks boren per dag vervaardigd en men hoopt over ongeveer een half jaar op volle capaciteit van 25.000 stuks per dag te werken.

De fabriek, waarvan de officiële opening in Novem- ber heeft plaats gevonden, zal zeer zeker niet alleen van belang zijn voor onze binnenlandse behoefte aan boren, doch de uitvoer belooft ook een bron van deviezen te worden, waarvan de betekenis niet te onderschatten is.

Gedeeltelijk overgenomen uit „Electra” no. 21.

W. F. B.

Ideeën

Voorstel No. 1.

Afd. 10-2 bankwerkerij.

Voorstel: de kerfpennen, welke gebruikt worden om de poten in de vierpoothouders voor draaistoelen te bevestigen, op lengte te maken en op puntlasmachine vast te lassen in plaats van klinken.

Beoordeling: voorstel is onuitvoerbaar

- door transportmoeilijkheden, van gemonteerde onderstellen van afd. montage naar puntlas afd. en terug (onderstellen zijn dan verchroomd of gelakt)
- de enigszins harde kerfpennen waar op de voor- naamste kracht komt zouden door de warmte ge- gloeid, dus zacht worden
- de gelaste plaatsen zouden toch weer afgevijsd moeten worden en bijgelakt.

Maar!!!

Door dit idee is men over deze bevestigingsmethode gaan nadenken en zal geprobeerd worden de kerf- pennen zuiver op lengte te bestellen of af te draaien zodat de kerpen zonder meer in de vierpoothouder geslagen kan worden. Klinken is overbodig omdat het een kerfpen is. Daarom wordt voor dit idee een premie van f 2,50 gegeven.

Voorstel No. 2.

Afd. 15-1 puntlassers.

Voorstel: er wordt een „tip” gegeven vergezeld van een schets voor speciale elektroden waarmede de scharnieren in de deuren der kantoorkasten gelast moeten worden.

Beoordeling: het voorstel is, met een kleine wijziging, aanvaard. Het grote belang van dit voorstel ligt echter hierin dat er door de betrokkene **tijdig** overwogen is welk gereedschap hij over enige tijd nodig zou heb- ben. Als hij er niet aan gedacht had zou de fabricage van de kantoorkasten waarschijnlijk vertraging on- dervonden hebben.

Voor dit **vooruit** denken wordt een premie van f 5,— gegeven.

J. HARKINK.
B. VERMEULEN.
F. DEN HARTOG.

Bibliotheek

In de bibliotheek zijn opgenomen de volgende boeken:

- D 446 Jaargang 1948 van „Forum”
N 453 Jaargang 1948 van „Efficiency en Documentatie”
U 454 I. J. du Mez — Het magazijn
Z 455 Mr. W. J. van Balen — Zoeklicht op Zuid Amerika
Y 457 Ir. F. T. Bokma en Dr. G. M. Kraay — Rubber en Latex
A 458 Jaargang 1948 Deel I van „Bouw”
A 458 Jaargang 1948 Deel II van „Bouw”
S 456 Mej. Dr. C. C. van de Graft — Lotgevallen van een Amsterdams Koopmanshuis (Blikman & Sartorius)

Zoals bekend kunnen deze boeken worden aangevraagd bij Mej. Jonkman.

Hetzelfde geldt voor de tijdschriften, die geregeld in „De Fabrieksfluit” worden besproken.

Tijdschriften

Bedrijf en Techniek no. 90.

Energie uit de bodem.

Hoewel hier te lande voor industriele doeleinden niet in toepassing, is het toch zeer interessant dit artikel te lezen. Behandeld wordt de energie van watervallen en warmwater- en stoombronnen.

Ook is in dit nummer weer een artikel opgenomen over het infrarood drogen van lakken.

Voor onze afdelingen „verlichting” is zeker het artikel „Plastocel in de verlichtingstechniek” lezenswaardig.

Bedrijf en Techniek no. 91

Een nieuwe methode voor electrisch lassen van platen van 3 tot 25 mm dikte vindt men beschreven op pag. 69.

Acetyleen: het blijvende gevaar.

De explosieramp op een van onze Nederlandse scheepswerven ligt nog vers in ons geheugen. De oorzaak bleek een acetyleenfles te zijn. Behandeling en controle van deze flessen staan zeer duidelijk in dit artikel omschreven.

Zeilen

De redactie heeft mij gevraagd een stukje te willen schrijven over mijn liefhebberij. Gaarne wil ik hieraan voldoen, ofschoon men het er misschien niet over eens is of het zeilen gerangschikt moet worden onder liefhebberij of sport. Voor de één, b.v. de echte wedstrijdzeiler, is het zeilen zeer zeker een sport en voor iemand die niet aan wedstrijden meedoet, maar liever geniet van de natuur, is het zeilen een liefhebberij. In de zeilsport zie ik drie verschillende groepen n.l. zij die zich bezighouden met het zgn. „toerzeilen”, (tochtjes maken), de wedstrijdgroep en de groep die op zee zeilt (Noordzee, Kanaal, enz.). Van de eerste groep, de toerzeilers, wil ik hier het een en ander vertellen.

Er zijn in ons land verschillende centra waar men naar hartelust kan zeilen. Om een paar voorbeelden te noemen: Loosdrecht bij Hilversum, de Kagerplassen bij Leiden, Kralingen bij Rotterdam, Nieuwe Meer bij A'dam, de Reeuwijkse plassen bij Gouda, het Friese merengebied enz. enz. Enorm groot is het aantal kanalen, rivieren en brede sloten, waar de toerzeiler gebruik van kan maken. Het is de toerzeiler niet te doen om zo vlug mogelijk van de één naar de andere plaats te komen, maar om langs die streken te varen, die bekend zijn om haar natuurschoon. In Friesland b.v. kan men wekenlang zeilen zonder steeds dezelfde vaargeul te moeten gaan. Het Friese merengebied is wel bij uitstek geschikt voor het maken van tochten. Ik voor mij geloof, dat er geen watersportgebied

mooier is dan Grouw met zijn Pikmeer en het Prinsenhof. Het stadje Grouw ligt vlak aan het Pikmeer. Door heel smalle straatjes bereikt men het meer, waar een gezellig restaurant een prachtig uitzicht geeft over het meer. Midden in het zeilseizoen is het daar een drukte van belang. Zeilers uit alle streken van Nederland treffen elkaar daar en genieten van de prachtige omgeving en het uitgestrekte gebied waar men kan zeilen. Allerhande soorten zeilboten ziet men in volle glorie voorbij glijden. Zelfs de kleuren van de zeilen zijn soms nog verschillend, hetwelk een prachtig effect geeft in het zonlicht en tegen de groene kleur van de omliggende weilanden. Naast het algemeen gebruikelijk witte zeil, ziet men daar rode, zwarte en af en toe een bruin zeil. Ook de kleuren van de boten zelf zijn heel verschillend, evenals de vorm en de grootte. Van de prachtige jachten tot de zelfgemaakte zeilboot kan men elke zomer weer exemplaren in Grouw aantreffen.

Dicht bij Grouw ligt „het Prinsenhof”. Een uitgestrekt park, waar in plaats van wegen, kleine slingerende kanaaltjes en sloten doorheen lopen. Een gebied waar men alle soorten waterplanten, vogels en waterwild aantreft. Hier kan de toerzeiler zijn hart ophalen.

Evenals de ras-voetballer zorgzaam is voor zijn uitrusting, de wielrenner voor zijn rijwiel, besteedt de zeiler al zijn vrije tijd aan het onderhoud van zijn boot. Altijd is er wel wat te doen. Het schoonmaken van zijn boot, het repareren van het tuig (touwwerk) of het opschilderen van de romp, allerlei karweitjes die voor de enthousiaste watersportman een telkens wederkerende bron van genoeg vormen.

Het is jammer, dat na de oorlog de prijzen van de boten, maar ook van het materiaal, zo sterk gestegen zijn. De zeilsport die voor de oorlog door iedereen beoefend kon worden, is thans een zekere luxe die zich slechts enkelen kunnen permitteren.

J. R. VAN DALEN.

De slagzin-puzzle

Uit de verzameling slagzinnen en rijmpjes, die op de puzzle uit de bus kwamen, komen onderstaanden voor een prijs in aanmerking:

1. Een Gispen stoel voldoet aan elk doel.
2. Elk mens welgesteld koopt Gispen waar voor zijn geld.
3. Wie bij Gispen koopt weet kwaliteit te waarderen.
4. Beter één Gispen bureau dan twee met houtworm.
5. 'n Gispen stoel is een sterk STAALTje.
6. 'n Practisch cadeau dan 'n Gispen bureau.
7. Een Gispen stoel beantwoordt aan elk doel.
8. Een Gispen bureau zou Methusalem overleefd hebben.
9. Er zijn stoelen en stoelen, **DIE** waar men op kan **ZITTEN** zijn van Gispen.
10. „Ondervind 't, 'n Gispen stoel wint 't”.
11. Het Walhalla voor een kantoorman is de lade van een Gispen-bureau.
12. Een Gispen bureau overleeft de kindskinderen van Uw overgrootvader.
13. Iemand met **GEVOEL** gebruikt een Gispen **STOEL**.
14. Het Gispen product is **zo** goed gemaakt, dat heel de wereld er naar vraagt. Van Culemborg tot Suriname toe, Juicht men het Gispen product toe.
15. Stalen stoelen maakt elke smid, alleen Gispen maakt mooie.
16. Gispen meubelen een **KLEIN STUK** van Uw budget voor een **GROOT STUK** van Uw leven.
17. Met Giso lampen nimmer met licht te kampen.
18. 'n „Gispen” embleem gaat **OVERAL HEEN**.

De winnaar van deze puzzle is niet bekend!
Om deze winnaar aan te wijzen wordt elk lid van

het personeel van hoog tot laag benoemd tot jurylid. Aan U dus de taak te beslissen! De inzender van de zin of het rijmpje die de meeste stemmen krijgt, wordt dus de winnaar en ontvangt de waardebon enz. U, als jurylid kunt ook een waardebon à f 2,50 ontvangen. Onder de inzenders die met de meeste stemmen de winnaar hebben aangewezen zal de waardebon enz. worden verloot. U kunt volstaan door alleen **EEN** van de nummers te vermelden van die zin die volgens Uw mening het best geslaagd is. Er wordt in de bus een stroom van stemmen verwacht!

W. CARSTENS.

Tenslotte

In de „Hengelosche Fabrieksode” (de fabrieksfluit van Stork) wordt een opmerking vermeld, die men had gelezen. Daarin wordt gezegd dat kwaadspreken een gevolg is van innerlijke onzekerheid en een vorm van zelf-wantrouwen. Het is als het gezichtsbedrog bij twee tegenover elkaar staande liften, als de andere lift daalt, krijgt men de indruk zelf te stijgen. Deze illusie wordt ook gewekt bij het kwaadspreken, evenwel zonder de inspanning tot en het resultaat van een werkelijke stijging.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Benoeming van de heer A. Prins tot onder-directeur.

In hun vergadering van 6 April jl. hebben commissarissen onzer vennootschap besloten de heer A. Prins met ingang van 1 Mei a.s. tot onder-directeur te benoemen.

Ik ben van mening, dat ons bedrijf met deze benoeming terdege kan worden geluk gewenst en persoonlijk ben ik commissarissen voor dit belangrijke besluit uiterst dankbaar.

Ir W. VAN OSSELEN.

Directie - Beambten- en Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst van 4 April 1950.

1. De Heer van Osselen komt terug op de regeling van de administratie van de snipperdagen. Hij zegt dat wij aan dit punt vooral geen overdreven belang moeten hechten. Als er mensen zijn, die aan het einde van het jaar nog snipperdagen te goed hebben, zullen deze door Mej. Carrière of de heer Prins hierop gewezen worden met de mededeling dat de directie het van belang vindt dat alle leden van ons personeel ten volle van hun vacantiegelegenheid profiteren. De Heer van Osselen heeft er echter bezwaar tegen om dwang uit te oefenen.
De voorzitter van de Kern vindt het jammer dat de Kern hier niet bij betrokken wordt.
2. De Heer van Osselen deelt mede dat binnen enkele dagen de klokken in de fabriek, die op een moederklok aangesloten zijn, in gebruik genomen zullen worden. Ook de fabriekssirene zal op deze moederklok aangesloten worden. Om technische redenen zal de sirene voortaan om 5 uur 10 in plaats van 5 uur 12 gaan. Hierbij doet de directie nogmaals een dringend beroep op het personeel om niet voor het gaan van de sirene met werken op te houden.
De Kern verklaart hieraan alle mogelijke steun te zullen geven.
3. De Kern vestigt er de aandacht op dat verscheidene plaatsen in het fietsenrek onbruikbaar zijn geworden door het afbreken van de beugels, zodat er momenteel ca 20 plaatsen te weinig zijn. Hieraan zal wat gedaan worden.
4. De Kern vraagt of er nog een excursie gemaakt kan worden. Hiervoor zal moeite worden gedaan.

Tarieven

Op verzoek van de tariefcommissie werden, op 23 Maart, enkele punten in verband met de voorlopige tarieven, door de heren Prins, Weysenfeld en den Hartog met de tariefcommissie besproken.

1. Het blijkt bijzonder moeilijk te zijn goede voor-

lopige tarieven te maken voor het schuren in de lakkerij. Tevoren is namelijk niet te bepalen hoe dit uitgevoerd zal worden. Weysenfeld heeft ook geprobeerd het voorlopige tarief pas vast te stellen als er al aan het werk begonnen is. Ook dan bleken de moeilijkheden vrijwel onoverkomelijk, omdat verschillen in het materiaal, enz. tot velerlei niet te voorziene afwijkingen in de bewerking aanleiding geven. Voor dit probleem is niet dadelijk een oplossing te vinden.

2. Voor de afkantpers is een voorlopig tarief uitgegeven waarbij rekening werd gehouden met een combinatie van stempels, hetgeen echter in de praktijk onuitvoerbaar was. De kaart is echter zonder opmerking binnengekomen. Als vóór het begin van het werk, via de baas van de afdeling, gewezen was op deze verkeerde beoordeling van het werk door het tariefbureau, dan zou het tarief tijdig gewijzigd zijn.
3. In de galvanische afdeling zijn de resultaten met de voorlopige tarieven nog weinig bevredigend. Het blijkt echter dat er pas enkele kaarten van enige omvang binnen gekomen zijn. Met deze resultaten is al rekening gehouden, hetgeen bij herhaling van de bewerking zal blijken.
4. Voorlopige tarieven voor het voorslijpen van buis in de slijperij komen totaal niet uit. Er wordt soms driemaal zo lang aan gewerkt als het tarief aangeeft. Bij het uitgeven van het tarief is met normale kwaliteit buis gerekend, terwijl we juist de laatste weken bijzonder slechte kwaliteit hebben moeten verwerken.
5. De tariefcommissie zegt, dat er in de bankwerkerij aan bijna geen enkel tarief wat oververdiend wordt. De tariefmakers achten dit wel wat overdreven. Bij nader onderzoek blijkt dat tot nu toe men in deze afdeling met 76% van de voorlopige tarieven wel uitgekomen is.
6. Aan de voorlopige tarieven voor de werkstoel wordt in de draaijerij weinig of niets verdiend. In verband hiermede zegt de T.C. van mening te zijn dat catalogusartikelen, zoals de werkstoel nu geworden is, in gegarandeerd tarief en niet in voorlopig tarief klaar gemaakt zouden worden. In het algemeen meent de T.C. dat de gegarandeerde tarieven in het gedrang zullen komen, hetgeen zou betekenen dat er aan het invoeren van de voorlopige tarieven grotere nadelen dan voordelen verbonden zouden zijn.

De heer Prins antwoordt hierop dat de bestaande gegarandeerde tarieven in elk geval nooit in het gedrang zullen komen, omdat moeilijkheden met deze tarieven altijd met voorrang behandeld worden. Zoals afgesproken zal eerst zoveel mogelijk van het productieve werk in voorlopig tarief gegeven worden, voordat verder gewerkt wordt aan het uitbreiden van de gegarandeerde tarieven. Men moet goed begrijpen dat dit de enige manier is om werkelijk het merendeel van de productieve arbeiders kans te geven met tarief wat over te verdienen.

De voorzitter van de T.C. acht het resultaat van deze

bespreking in zoverre onbevredigend dat er geen positieve resultaten te vermelden zijn. De heer Prins is van mening dat wij deze en soortgelijke moeilijkheden wel konden verwachten bij het invoeren van de voorlopige tarieven. Wij bevinden ons hiermede nu eenmaal op een terrein waar zich problemen voordoen, waar niet dadelijk de ideale oplossing voor te vinden is.

In deze eerste weken, waarin er resultaten van voorlopige tarieven binnengekomen zijn, zijn er ook al wijzigingen en verbeteringen aangebracht.

De wijzigingen worden pas in de fabriek merkbaar als de bewerking herhaald wordt. En dat gebeurt nu eenmaal niet zo vlug. Geduld, begrip en medewerking van alle betrokkenen zijn nodig om iets te bereiken. Al zijn er dan geen positieve resultaten, toch meent de heer Prins dat deze bespreking zeer nuttig is geweest. De aandacht is gevestigd op de zwakke punten en er is gestreefd om de verschillende opvattingen tot elkaar te brengen.

Als wij begin April voor de normale maandelijkse bespreking bij elkaar komen zullen bovenstaande punten opnieuw op de agenda staan.

Tevens zal dan het tariefbureau enkele cijfers kunnen verstreken over de resultaten die tot nu toe van de voorlopige tarieven bekend zijn.

Maandelijkse bijeenkomst van 4 April 1950.

1. De heer Weysenfeld heeft enig cijfermateriaal verzameld om een overzicht te kunnen geven van de eerste zeven weken, waarin kaarten met voorlopige tarieven ingeleverd zijn.

Toen wij, twee maanden geleden, met de voorlopige tarieven begonnen, was er doorgaans iets meer dan 40% van het productieve werk in gegarandeerd tarief. Dit percentage is deze maanden ongeveer constant gebleven, terwijl langzamerhand het percentage in V.T. tot 30 is opgelopen. In aantallen uitgedrukt: 1ste week 7, 2e week 25, 3e week 45, 4e week 68, 5e week 67, 6e week 93, 7e week 97 stuks V.T.

Wat de uitkomsten van de V.T. betreft doen zich in de verschillende afdelingen nogal grote verschillen voor. In het algemeen kan gezegd worden dat men, in de afdelingen waar regelmatig in gegarandeerd tarief gewerkt wordt, beter met de V.T. uitkomt dan in de afdelingen waar tot nu toe weinig of geen tarief was. Dat er in sommige afdelingen weinig of geen tarief was is geen toeval maar werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de aard van het werk. Veel speciaal werk, hele kleine orders, moeilijk vast te leggen werkmethoden, in het algemeen dus grote onregelmatigheden in de productie hebben er in die afdelingen toe geleid dat de tariefmakers zich daar niet aan gegarandeerde tarieven hebben gewaagd. In deze afdelingen is het dus ook moeilijk om V.T. te maken, vooral ook omdat er weinig vergelijkingsmateriaal aanwezig is. In de afdeling waar het het slechtst gaat is men met 26% van de V.T. uitgekomen en in de beste afdeling met 96%.

Er is een langzame vooruitgang te constateren. Hierbij moeten wij er wel aan denken dat de aard van ons productieprogramma (de veelheid van artikelen die wij maken) met zich meebrengt dat herhalingen van bepaalde orders zich op niet al te korte termijn voordoen. De ervaringen, die men in de afgelopen weken met de V.T. heeft opgedaan, hebben al tot wijzigingen en verbeteringen geleid. Het is natuurlijk voor de betrokkenen in de fabriek teleurstellend en ontmoedigend om zo lang te moeten wachten tot deze verbeteringen merkbaar worden. Hier is echter niets aan te doen.

Nu de eerste drukte van het invoeren der V.T. achter de rug is, kan er wel getracht worden de arbeiders, rechtstreeks of via de bazen eerder op de hoogte te brengen met de wijzigingen die in V.T. aangebracht zijn. Men merkt het dan nog wel niet direct aan een nieuw tarief, maar men

weet dan toch dat er aandacht aan besteed is en dat het een volgend maal beter zal zijn.

2. Nogmaals komen de V.T. voor het schuren, enz. in de lakkerij ter sprake. Aan deze tarieven is veel aandacht besteed en toch is het succes buitengewoon gering geweest. Wij moeten tot de conclusie komen dat het geen zin heeft voor dit werk V.T. uit te geven als niet precies te overzien is hoe het werk zal worden uitgevoerd. De grote verschillen in het materiaal maken dit meestal vrijwel ondoenlijk.
3. De tariefcommissie meent dat het weinig zin heeft tarief te geven voor bewerkingen van slechts enkele perioden. Dit is ook zo. Het komt wel eens voor dat er een tarief bepaald is voor een normaal aantal stuks en er dan een ordertje voor een paar stuks doorkomt. Het tarief wordt dan door de werkvoorbereiding automatisch omgerekend, hetgeen in de grond verkeerd is. Getracht zal worden dit zoveel mogelijk te vermijden.
4. Tenslotte komt nog het zeer belangrijke, principiële punt van de gegarandeerde tarieven ter sprake. De leden van de T.C. maken zich namelijk ernstig bezorgd over de gegarandeerde tarieven. Zij zijn bang dat deze door de aandacht, die aan de V.T. besteed wordt, in het gedrang zullen komen, terwijl wij toch altijd gezegd hebben dat de gegarandeerde tarieven voorrang zouden hebben. Een lid van de T.C. is zelfs bang dat de gegarandeerde tarieven, op den duur door de V.T. helemaal verdrongen zouden worden. De heer Prins geeft de garantie dat men hier niet bang voor hoeft te zijn. De tariefmakers hebben momenteel opdracht om, door middel van de V.T., alle productieve arbeiders bij het tariefwerk in te schakelen en hen dus allemaal, in meerdere of mindere mate, gelegenheid te geven met tarief wat over te verdienen. Als het maximum bereikt is en er komt voor de tariefmakers tijd vrij door herhaling van tarieven, dan gaan zij de gegarandeerde tarieven verder uitbreiden. Mochten wij nu reeds besluiten om meer tijd te gaan besteden aan het uitbreiden van de gegarandeerde tarieven, dan zou dit ten gevolge hebben, dat bepaalde groepen arbeiders weer helemaal zonder tarief zouden komen te zitten. Wij willen op de ingeslagen weg voortgaan, doch zullen voortdurend onze volle aandacht aan dit punt blijven besteden.

5.0% (1.0)

1ste periode	1950	: 3.5 %
2de	"	1950 : 1.5 %
3de	"	1950 : 5.0 % (1.0 %)

Ondanks de onevenwichtige bezetting van de afdelingen is er dan toch een mooi resultaat bereikt. Een aanzienlijk verschil dus met de tweede periode van dit jaar. Juist in de laatste weken, toen wij al zagen aankomen dat er een behoorlijk percentage uit zou komen rollen, heeft men mij gevraagd of het niet nadelig voor het personeel is om de ene periode met een lage winst en de volgende met een zeer hoge voor de dag te komen. Dat is inderdaad zo. Indien een winstuitkering over de 2de en 3de periode samen berekend zou zijn, zou dit voor het personeel voordeliger zijn uitgekomen. Men zou dan zeggen dat het beter was om de winstuitkeringen over langere termijn te berekenen en uit te betalen, zodat hoogtepunten en inzinkingen min of meer door elkaar opgeheven zouden kunnen worden. Nogmaals, dit zou, in financieel opzicht, voor het personeel voordeliger zijn. Er zijn echter nog andere kanten aan deze zaak, waarmee we rekening hebben te houden. Indertijd hadden wij behoefte aan cijfermateriaal dat ons, op korte termijn, kon vertellen hoe de gang van zaken in de fabriek was. Toen wij dit bereikt hadden bleek dat dit cijfermateriaal tevens gebruikt kon worden als basis voor een systeem van winstdeling voor het

personeel en bovendien om na te gaan en te bespreken hoe het eindresultaat in een bepaalde periode tot stand gekomen is. Het hele systeem berust juist op het berekenen van de resultaten op korte termijn (de meeste cijfers worden per week opgemaakt), en het bespreken van de resultaten in alle onderdelen, die er toe bijgedragen hebben. Op deze wijze kunnen de betrokkenen zich nog wel herinneren wat er gebeurd is en bovendien komt men er niet zo gauw toe om toe te geven aan de menselijke maar zeer gevaarlijke neiging tot de volgende redenering: „Al was deze week niet zo best, dat hindert niet, we hebben nog tijd genoeg om het in te halen”. Waarom konden we nu deze periode 6% uit keren en de vorige periode maar 1,5%?

- Omdat het productieve loon (de ingeleverde kaarten) ditmaal 5% boven de begroting lag (tweede periode 15% eronder).
- Omdat de werkelijk bestede tijd 97% van de voorgerecalculeerde tijd bedroeg (tweede periode 96%).
- Omdat er de hele periode in drie afdelingen met hoge onkostencijfers in ploegen is gewerkt, waardoor een hoog bedrag aan kosten werd gedekt.
- Omdat zieken enz. een afwezigheid veroorzaakten van gemiddeld 19 man (vorige per. 21 man), terwijl schoonmaken enz. door de productieve arbeiders nog eens gemiddeld 12,1 man kostte (vorige periode 11,6 man). Dit punt is eigenlijk een van de oorzaken voor punt a.

Nadere bijzonderheden zijn:

- ad. a. Vermeld kan ook nog worden dat het in bewerking genomen materiaal ver boven de begroting ligt. Dit speelt wel geen rol bij de berekening van de winst, het is echter een gunstig teken omdat het betekent dat er veel nieuwe orders in bewerking gegeven zijn.
- ad. b. Verhouding voor- en nacalculatie is dus wat minder gunstig dan de vorige periode. Toch altijd nog beter dan het vorig jaar om deze tijd. Er hangt veel af van wat we met de voorlopige tarieven bereiken. Opvallend is dat de verschillen in de resultaten van de diverse fabrieksafdelingen steeds kleiner worden. In de derde periode bleven onder de 90%: knippen, ponsen en galvanische afdeling. Gemiddeld voor alle drie de perioden van dit jaar liggen alleen knippen en ponsen onder de 90%. Vijf afdelingen liggen op 90 en 91%, terwijl er maar vijf afdelingen boven de 100% komen. De hoogste is 104%. Wij moeten wel bedenken dat deze percentages geen maatstaven zijn voor het tempo waarin er in de betreffende afdeling gewerkt is. Vooral in een enkele periode zijn er talloze factoren die, buiten de schuld van het personeel van de afdeling, het percentage omhoog kunnen brengen. Voorbeelden hiervan zijn: slechte buis in slijperij, terwijl bij de voorcalculatie op goede kwaliteit is gerekend, extra schuren en lakken in lakkerij door slechte kwaliteit plaat, stagnatie in de aanvoer van het werk in de galvanische afdeling en montage, gebrek aan orders in de afd. v. Oostrum enz., enz. De bazen, voormannen en het personeel van de afdelingen weten wel of er onder moeilijke, normale of gunstige omstandigheden gewerkt is en dan weten zij ook wel wat wij van de verhouding tussen voor- en nacalculatie in hun afdeling moeten denken!

ad. d. Afwezigheid door ziekte :	gemiddeld	10½ man
„ „ „ ongeval :	3	„
„ „ „ vakantie :	4½	„
„ „ „ absentie :	1	„
Totaal :	19	man

Ziekte, ongeval en absentie samen gemiddeld 14½ man, of 7% van ca. 200 man, dus bijdrage van bedrijf aan personeelfonds is 53 ct. per man.

Aan de **productieve** arbeiders werd onttrokken voor:

Schoonmaken	(432-8)	gemiddeld	1,2 man
Sjouwen	(432-2)	„	3,8 „
Voormannen	(432-5)	„	5,0 „
Rep. en onderh.	(436-)	„	2,1 „

Totaal gemiddeld 12,1 man

Het berekenen van de winst geschiedt nog steeds met de bedragen die op de begroting voor dit jaar voor de onkosten vermeld staan. Wij zullen dus het bekend worden van de werkelijke onkosten van de 1ste periode moeten afwachten om te weten of deze post zich gunstig of ongunstig ten opzichte van de begroting gedraagt.

A. PRINS.

Ter kennismaking

Wegwerker is mijn naam, want immers, mijn werk ligt aan de weg, de weg, die ligt tussen fabriek en verbruiker, met al zijn bonte verscheidenheid en steeds wisselende aspecten.

Wegwerker is mijn taak, want het is mijn werk de producten weg te werken, die in de fabriek gemaakt worden en bestemd zijn om hun goede diensten te verlenen aan de kopers.

Aan de weg, die wegwerker iedere dag aflegt, wonen de kopers van hetgeen hij heeft aan te bieden; ogenschijnlijk een eentonig, steeds herhaald spelletje, maar in werkelijkheid een aaneenschakeling van steeds wisselende belevenissen.

Wegwerker wil U iets van deze voorvallen vertellen, nu eens een momentopname, dan weer een korte filmflits, soms een compleet beeldverhaal. Het decor wordt gevormd door die plaatsen waar het contact tussen fabriek en afnemer wordt gelegd; de spelers zijn nu eens verkopers, dan weer kopers, die onbewust hun rol spelen aan de weg die ieder gaat. Het is boeiend om na te gaan welke invloeden het samenspel tussen fabrikant en koper beheersen, factoren dikwijls liggend ver buiten het eigenlijke terrein van werkzaamheid en toch van zo grote betekenis ervoor.

Wegwerker is niet alleen mijn naam omdat mijn werk aan de weg ligt of omdat ik allerlei tastbare en niet tastbare zaken weg moet trachten te werken, maar ook omdat ik dikwijls aan de weg zelf moet werken, zelf de weg moet aanleggen die tot het doel leidt of deze wederom in goed berijdbare toestand moet brengen.

Soms verbindt een brede hoofdverkeersweg fabriek en afnemer; wegwerker heeft er slechts op te letten, dat de verkeersregels in acht worden genomen en het vervoer niet stagneert. Maar ook komt het voor dat een oude verbindingsweg vervallen en overwoekerd door onkruid is, vol gaten en opgeblazen bruggen, zonder wegwijzers doodlopend in het oerbos. Aan wegwerker de taak de obstakels op te ruimen, de weg weer begaanbaar te maken en het transport der goederen opnieuw in gang te zetten.

Bij tijd en wijle zal wegwerker zijn filmcamera richten op het werk aan de weg, op de spelers aan weerskanten, op een verkeersongeluk, op de grote verkeersweg, op een ingezakte brug, op een erepoort ter gelegenheid van een feestelijke gebeurtenis, op een vrachtauto volgeladen met koopmansgoederen, op een prachtig vergezicht. Doch genoeg met deze beeldspraak, wegwerker heeft al te lang over zichzelf en zijn werk verteld, laat nu de filmcamera maar draaien, na ontwikkeling van de film zullen we zien welke beelden opgenomen werden, journaal, eenacter, tekenfilm of hoofdfilm. Tot een volgende keer dus!

WEGWERKER.

Het team en de spelers

Geen mens — of hij moet een groot heilige of dichter zijn — kan de absolute eenzaamheid verdragen. Iedereen zoekt contact met anderen, knoopt vriendschap aan of wordt lid van een vereniging. Het is niet goed mogelijk te leven zonder dat men zich ook maar op een enkele wijze met een ander mens of een groep verbonden voelt. Mensen willen tussen andere mensen wonen, willen met anderen werken. Wie zou er voor voelen om altijd alleen in een hutje op de hei te wonen en daar zwijgend zomer en winter zijn werk te doen. Hij, die geen mensenhater is, vindt het prettig medewerkers te hebben. Mensen, met wie hij zich onbewust verbonden weet door zijn werk. Met wie hij over een moeilijke opdracht kan praten, die hem als mede-vakman waarderen en met wie hij kan samenwerken.

De arbeid legt deze band. Hij maakt de mens tot volwaardig lid van de maatschappij. De werkende mens staat niet onverschillig langs het lijntje bij de wedstrijd die het leven is. Hij doet mee, hij voelt zich een lid van het team.

Nog sterker geldt dat in het bedrijf, waarin de mens werkt. Als we tevreden zijn over onze prestaties, als we ons op ons gemak voelen en de fabriek niet als een gevangenis beschouwen, dan vinden we het prettig te praten over: „onze” fabriek. We voelen de binding met de mensen met wie we dagelijks omgaan en een bruikbaar lid van die kleine gemeenschap willen zijn.

Wat dat betreft is het bij het werk precies als bij de sport. Het team is zeer belangrijk, zonder samenwerking bereikt geen enkele club ook maar enig resultaat. Maar dat mag nooit ten koste gaan van het individu, van de personen afzonderlijk. Ieder van hen moet de gelegenheid hebben zich te ontplooiën. De persoonlijkheid mag nooit en te nimmer in het nauw gebracht worden. In een groot bedrijf, waarin veel mensen samenwerken, kan ogenschijnlijk het handhaven van dit laatste wel eens op moeilijkheden stuiten. Ogenschijnlijk, want men weet heel goed, dat wij mensen het zijn, die samen het werk moeten doen en dat alleen als dit goed gaat er ook goede resultaten zullen zijn. Alleen een goed op elkaar ingespeeld team kan iets presteren.

Veiligheidsmaatregelen voor verplaatsbaar elektrisch handgereedschap

Verplaatsbaar elektrisch handgereedschap als hand-boormachines („boortollen”), -slijpmachines, -hamers, -schroevendraaiers, -beitels en dergelijke, vormt, naar de ervaring leert, een bron van ernstig gevaar. Ontstaat n.l. in de machine een isolatiefout of een ander defect, dan kan dit zeer gemakkelijk noodlottige gevolgen hebben. De bedienende persoon immers heeft een dergelijke machine in de regel met beide handen vast omkneld, verkeert soms in bezwete toestand en staat vaak op een geleidende vloer (beton, houtgraniet, steen, aarde) of is in aanraking met geaard constructiewerk, kortom, hij is uit veiligheidsoogpunt beschouwd, in een zeer ongunstige positie, indien het huis van de machine onder spanning zou komen te staan. Gebeurt dit laatste, dan kan de getroffen meestal de machine door spierkramp niet meer loslaten, waardoor een elektrische stroomdoorgang van enige tijdsduur door het lichaam naar aarde kan plaats hebben, met het gevolg, dat hij bewusteloos raakt en niet zelden het leven er bij inboet.

In verband hiermede is aarding van het metalen huis van de bedoelde handgereedschappen een veiligheidsmaatregel van het allergrootste belang. Indien de aarding goed is, zal namelijk bij een isolatiedefect of andere oorzaak de smeltveiligheid in de voedingsleiding, waarop de machine is aangesloten, ogen-

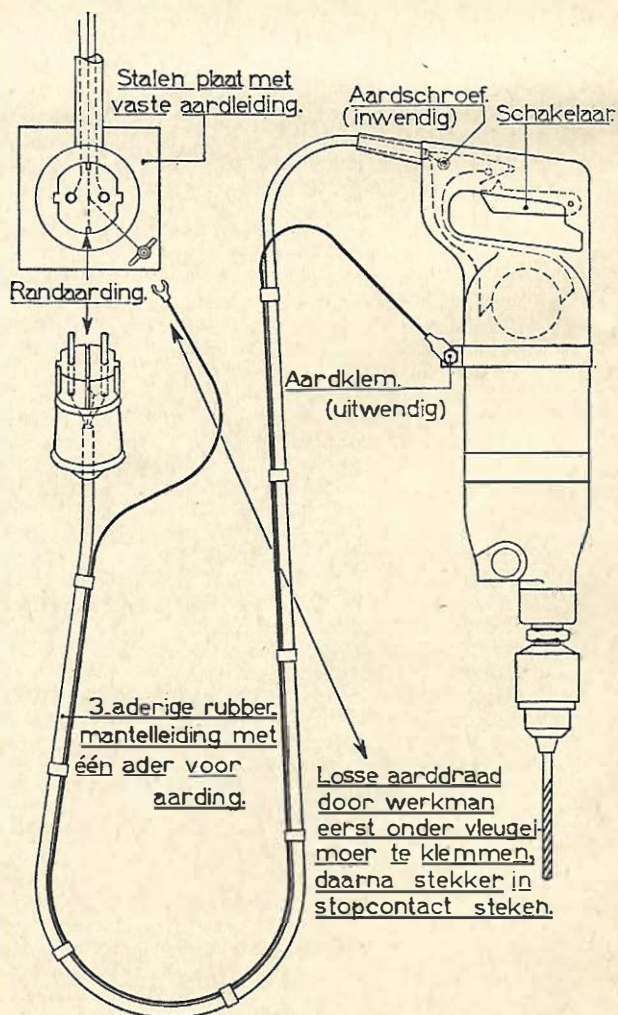
blikkelijk doorsmelten, waardoor onheil voor de betrokken persoon wordt voorkomen.

De aarding nu dient allereerst door de electriciën te geschieden en wel op de thans wel algemeen bekende wijze, n.l. door middel van een stopcontact met randaarding en een buigzame rubbermantelleiding met extra koperkern voor de aarding, zoals op de schetsen in principe is aangegeven. Het aardcontact van de contactdoos moet deugdelijk op de aarde zijn aangesloten.

Op deze wijze wordt bereikt, dat bij het insteken van de contactstop in de contactdoos de uitwendige metalen delen van de aangesloten machines tevens worden geaard.

Alles zou in orde zijn indien niet de praktijk leert, dat ook dan nog ongevallen allerm minst zijn uitgesloten. Zo kan de aarddraad in de rubbermantelleiding breken of uit de aardingsklem van de contactdoos schieten hetgeen men uiteraard pas bemerkt, indien het te laat is. Een losgeraakte aarddraad kan met een onder spanning staande klem van de contactstop in aanraking komen.

Vandaar dan ook, dat de toestand van onderhoud, waarin electrisch handgereedschap verkeert, geregeld door een deskundige aan een controle moet worden onderworpen, waarbij dan in het bijzonder moet worden gelet op een goede bescherming van onder spanning staande of stroomgeleidende delen, een deugdelijke isolatie en bescherming der leiding bij de invoeringen, een deugdelijke ontlasting van trekkrachten der aansluitingen en een goede bevestiging van alle verbindingen. Niettemin zullen zich ook bij goed onderhoud en geregelde controle gevallen als bovenbedoeld tijdens het gebruik kunnen voordoen.

Gelukkig is er evenwel een middel, om in zulke gevallen ongelukken met zekerheid te voorkomen en wel door aan de bovenbeschreven aardverbinding als extra veiligheidsmaatregel nog een tweede toe te voegen, bestaande uit een afzonderlijke buigzame stevige draad, welke aan het ene einde deugdelijk met het gestel van de verplaatsbare machine en door de werkman zelf aan het andere einde met behulp van een ketelklem of dergelijke met de vaste aardleiding moet worden verbonden.

Wegens de goede controleerbaarheid van deze reserve-aardverbinding is hij, die het toestel bedient te allen tijde in de gelegenheid, zich zelf tegen het gevaar, om door de machine te worden getroffen, te beveiligen.

Daar men er op bedacht moet zijn, dat de machine bij het begin der werkzaamheden reeds een isolatiedefect kan hebben, moet het aanbrengen van deze tweede aardverbinding geschieden vóór de contactstop wordt ingestoken. Eveneens moet na afloop der werkzaamheden de afzonderlijke aardverbinding eerst worden verwijderd, nadat de contactstop is uitgetrokken.

Om geen hinder van de losse aarddraad te hebben, zal het aanbeveling verdienen, deze, waar mogelijk, langs de verplaatsbare leiding te binden.

Waar de bovenomschreven veiligheidsmaatregelen beide worden genomen, kan worden gezegd, dat ongevallen door de elektrische stroom met handgereedschap niet meer kunnen gebeuren.

Het ligt thans in de bedoeling deze extra aarding spoedig op al onze elektrische handtoestellen aan te brengen.

Wij rekenen er echter op, dat de extra aarddraad steeds volgens voorschrift wordt gebruikt, dus eerst de aarddraad onder vleugelmoerklemmen en daarna de stekker in de contactdoos. Na gebruik eerst de stekker uittrekken en vervolgens de aarddraad losmaken.

Th. AALFS.

Onjuiste tactiek

Onlangs ontstond in een fabriek een brand, die in eerste instantie door de bedrijfsbrandweer met een aantal stralen vanaf een motorspuit werd bestreden. Toen de inmiddels gewaarschuwde gemeentelijke brandweer arriveerde, was de bedrijfsbrandweer bezig met blussen in de fabriekshal. In deze hal hing een zeer dichte rook, zodat het effect van de blusstralen niet kon worden nagegaan. Direct werd order gegeven met watergeven te stoppen. Met gebruikmaking van zuurstofmaskers werd de ruimte door de gemeentelijke brandweer onderzocht.

Bij dit onderzoek bleek dat er geen vuur van betekenis aanwezig was. Er werd toen opdracht gegeven alle ramen en deuren te openen om de rook weg te laten trekken. Na het optrekken van de rook werden de kleine vuurhaardjes met handblusapparaten geblust. Bovendien werd een strook board van het plafond verwijderd. Tengevolge van het lukraak spuiten in de rook was de waterschade in vergelijking tot de brandschade groot.

Uit dit bovenstaande blijkt hoe het gaat als er geen goede bedrijfsbrandweer is en op een fabriek zoals de onze hoort toch zeker een goede bedrijfsbrandweer, vooral als men kijkt naar de nieuwe loods waar zoveel brandbare stoffen staan zoals verf en verdunning enz. of naar de stoffeerderij waar zoveel stoffen liggen ten proef der vlammen en zo zijn er nog meer afdelingen.

Zou het niet goed zijn als hier ook eens een bedrijfsbrandweer kwam. Juist omdat een belangrijk percentage van de oorzaken der branden aan onvoorzichtigheid en ondeskundigheid is te wijten.

Het dienen van het algemeen belang moet ons allen hiertoe aansporen.

D. J. VAN TOL.

Planning

Als vervolg op het verslag van de werkzaamheden van het bedrijfsbureau wordt nu het onderwerp **planning** behandeld. Hoewel wij er al verscheidene jaren mee bezig zijn hebben wij nog lang niet bereikt wat wij bereiken willen. Op het ogenblik bestaat onze planning, dit betekent niet anders dan: „het maken van een plan”, uit het opstellen van een productieprogramma, dat aan de ene kant zoveel mogelijk rekening houdt met de wensen van de verkoop en aan de andere kant gebonden is aan de mogelijkheden in de fabriek. Op dit programma komen slechts series voor van **complete** artikelen. Deze planning is van het aller grootste belang omdat hierdoor de afdeling verkoop gelegenheid krijgt aan onze afnemers toezeggingen omtrent levertijden te doen. Het programma is een resultaat van besprekingen met de bazen, die afschrift krijgen van de toezeggingen die aan de verkoop zijn doorgegeven. Bovendien geeft de planning ook nog richtlijnen voor de afdelingen om op elkaar aan te sluiten en er zorg voor te dragen dat de verschillende onderdelen voor een bepaald artikel op het juiste moment gereed komen. Hieruit blijkt dat de planning nog niet alle onderdelen, welke in de fabriek in bewerking zijn, volgt; op dit punt is zij de werkvoorbereiding stukken ten achter.

Grotendeels is de planning momenteel gebaseerd op de praktische ervaring van de bazen, waarbij met het uitzetten van de orders in het planbord rekening wordt gehouden met het totaal aan uren, dat nodig is voor het fabriceren van het complete artikel.

Volgen wij de gang van zaken zoals deze thans is.

In het begin van het jaar wordt door de afdeling verkoop kenbaar gemaakt welke artikelen en in welke aantallen, in de loop van het jaar voor de verkoop beschikbaar zouden moeten zijn. Deze orders worden in een globaal programma ingedeeld. Met behulp van de materiaallijsten voor de catalogusartikelen kan de inkoop nu trachten de nodige materialen op het juiste ogenblik beschikbaar te hebben. Dit globale jaarprogramma wordt nu iedere maand bijgewerkt aan de hand van de wensen van de verkoop en de omstandigheden van het ogenblik. Afschrift van dit programma wordt iedere maand door de verkoop aan onze toonkamers, onze vaste handelaren en onze vertegenwoordigers in België en Luxemburg verstrekt. Dit alles om U te laten zien welke verstrekkende gevolgen een afwijking van ons productieprogramma heeft. Bovendien wordt van elke fabrieksorder van een catalogusartikel zowel door de verkoop als het bedrijfsbureau bijgehouden hoeveel stuks er verkocht zijn en in welke uitvoering (lakkleur, stoffering, enz.).

Op het bedrijfsbureau hangt een planbord waarin alle lopende orders op catalogusartikelen voorkomen en op de afdeling verkoop hangt een getrouwe copie van dit bord. De borden zijn ingedeeld in regels (voor catalogus buismeubelen, catalogus plaatstalen meubelen en voor speciale orders elk een groep regels) en kolommen om aan te duiden in welke maanden de orders aan de expeditie afgeleverd zullen worden. Als dus het bord van het bedrijfsbureau, in overleg met de bazen is ingedeeld, wordt het bord van de verkoop hiermee in overeenstemming gebracht. Wij moeten ons er dan ook terdege van bewust zijn dat de afspraken, die wij onder elkaar gemaakt hebben, als basis dienen voor toezeggingen aan onze klanten. Tegen de tijd dat precies te overzien is op welke dag bepaalde artikelen in de expeditie zullen zijn, wordt dit, weer in overleg met de baas van de afdeling die er de laatste hand aan moet leggen, aan de verkoop doorgegeven.

Dit is om de expeditie te kunnen regelen, vrachtbrieven en facturen gereed te kunnen maken en om znodig de klanten een nauwkeurige leverdatum op te kunnen geven.

De planning is iets zeer levendigs. Voortdurend maken onverwachte moeilijkheden, reparatieorders, speciale orders, exportorders en verzoeken van klan-

ten plotselinge wijzigingen noodzakelijk, met de daaruit voortvloeiende verschuivingen van de leverdata. Dit stelt het geduld van alle betrokkenen wel eens op een zware proef. Zo ooit, dan geldt hier toch wel dat het succes afhankelijk is niet van de prestaties van één man, maar van de eensgezinde samenwerking van fabriek, bedrijfsbureau en verkoop. De resterende werkzaamheden, die op het bedrijfsbureau verricht worden, zullen wij een volgend maal uiteenzetten.

F. HAMILTON.

Ideeen

Voorstel No. 3

Afd. 15-1 puntlassen.

Voorstel: in deur van kantoorkast worden 3 scharnieren gepuntlast, dit werd altijd met 2 man gedaan. Nu zijn op 2 z.g. „stomme jongens” steunen gelast welke de deur staande houden. Nu kan dit werk door 1 man gedaan worden.

Beoordeling: Na onderzoek blijkt dat de mogelijkheid om dat werk met 1 man te doen, ontstaan is door het nieuwe gereedschap dat gemaakt is voor bevestiging van scharnieren. Dus niet alleen door steunen.

Hiervoor wordt geen premie gegeven.

Voorstel No. 4

Afd. 11-4 draaierij.

Voorstel: wanneer ringen of moeren uit staf met grote diameter gedraaid moeten worden: met kotterbeitel insteken, met steekbeitel afsteken tot op ingestoken groef zodat de kern blijft staan.

Daar anders deze kern verspaand wordt is deze methode een belangrijke materiaalbesparing. Vooral bij kostbaar materiaal bijv. messing of brons.

Beoordeling: Deze methode is beproefd met het draaien van ringen uit 55 m/m doorsnede blanke as waarbij een kern blijft staan van 25 m/m doorsnede. Door herhaaldelijke beitelbreuk is hiervan afgeapt.

Doch bij koper zal dit waarschijnlijk beter toe te passen zijn, hierop zullen we later, nadat dit geprobeerd is, nog terug komen.

Voorstel No. 5

Afd. 10-2 bankwerkerij.

Voorstel: de buizen welke uit de magazijnen gehaald worden om afgekort te worden, door het magazijnpersoneel te laten ontvetten.

Dit kan zonder dat het extra tijd kost, wanneer de man die de buizen uit het rek haalt dit doet met een lap met benzine, zodat de buis schoon is als deze uit het rek getrokken is. De buis wordt dan aan de lengte (± 5 meter) schoongemaakt, terwijl voorheen dit gebeurde na het afkorten. Dan werkte de afkorter met vette buizen, hetwelk niet prettig was, en moest deze lengte b.v. bij draaistoelpoten in ± 10 stukken gewassen worden door een productieve man. Beoordeling: Dit voorstel is niet nieuw, de draaierij krijgt zijn materiaal altijd schoongemaakt. Dat dit in de bankwerkerij ook zou gebeuren is heel logisch. Toch gebeurde het niet. Waarom niet?

Door dit voorstel is de stoot gegeven om het voortaan wel te doen. Hiervoor wordt een premie van f 5,— gegeven.

J. HARKINK.

B. VERMEULEN.

F. DEN HARTOG.

Kankerbestrijding

Het ligt in de bedoeling ten bate van de kankerbestrijding in ons bedrijf een verloting te organiseren. Indien iemand voor dit doel een prijsje beschikbaar wil stellen, zal dit zeer worden gewaardeerd.

De gezamenlijke kernen.

Volkshogeschool „t Huis te Eerbeek”

Bijeenkomst voor leden van fabriekskernen op 27 en 28 Maart jl.

N. W. Janssen en ondergetekende hadden het genoegen bovenstaande bijeenkomst te kunnen bijwonen. Het waren prettige en leerzame dagen. Hier volgt het programma van deze bijeenkomst om een overzicht te geven van de behandelde onderwerpen.

Maandag: 12 uur: Aankomst, opening, onderlinge kennismaking, waarna middagmaal.

14 uur: Korte inleiding over de Volkshogeschool en bezichtiging van het gebouw en het terrein.

15 uur: Meyer de Vries, Voorzitter Raad van Arbeid te Utrecht. „De wedloop van lonen en prijzen”.

20 uur: D. W. Stork, Directeur Machinefabriek Stork, Hengelo. „Plaats en taak der fabriekskern”.

Dinsdag: 10 uur: Prof. Veraart. „De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie”.

14 uur: Dr Scheurer. „Zullen de verbeterde arbeidsverhoudingen standhouden?”

Al deze besprekingen stonden onder leiding van dr H. D. de Vries Reilingh. Om 17.30 uur was deze tweedaagse bijeenkomst afgelopen en kon de terugreis aanvangen van 67 kernleden uit ± 20 verschillende bedrijven.

Zoals begrijpelijk is, was er heel wat te verwerken en werd er hevig gediscussieerd. Het is niet mogelijk om een en ander uitgebreid in dit nummer weer te geven. In het kort samengevat kan men zeggen, dat deze bijeenkomst werd georganiseerd om het contact tussen de fabriekskernen en de Volkshogeschool te versterken, zonder op ander terrein te komen, en het volkshogeschoolwerk in de praktijk te leren kennen. Als een belangrijk voordeel van deze bijeenkomsten werd o.a. genoemd dat men mensen bijeen kreeg van verschillende stromingen, wat lang geen bezwaar is om belangrijke onderwerpen, die men als een gemeenschappelijk belang kan zien, te behandelen.

De onderwerpen werden belicht vanuit hun ontstaan en hun groei tot op heden. Dat geen der sprekers als een profeet optrad is begrijpelijk. Zo ook, dat men het niet altijd met de sprekers eens was, maar dan volgde wel een eerlijk vraaggesprek. De onderwerpen: De wedloop van lonen en prijzen, plaats en taak der fabriekskern en de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie plus de vraag: „Zullen de verbeterde arbeidsverhoudingen standhouden?” zijn ontstaan uit maatschappelijke verhoudingen en tijdsomstandigheden en zullen hun oplossing en antwoord moeten vinden in wederzijds begrip en vertrouwen. Dit was feitelijk het kernpunt! Breed gezien zullen tijdsomstandigheden en stromingen op velerlei gebied bevorderlijk maar... ook remmend kunnen werken!

W. CARSTENS.

„Zit ik op mijn duivenplatje”

Door enkele artikeltjes in dit blad ben ik geïnspireerd om in mijn pen te klimmen en met toestemming van de redactie een stukje te schrijven over het houden van postduiven. En dan wil ik meteen maar van wal steken met te zeggen dat er 2 manieren zijn om postduiven te houden. Je kunt b.v. een hok duiven hebben, die je thuis gewoon laat uitvliegen. Maar je hebt ook een manier, die speciaal gebaseerd is op het deelnemen aan de zgn. Zuidvluchten. En over dit laatste wil ik het hebben. Deze vluchten dan worden ieder jaar gehouden en wel in de daarvoor meest geschikte maanden, vanaf April t/m Augustus. Hoe het met zo'n vlucht toegaat, zal ik U vertellen.

Als er b.v. Zondag een vlucht is, dan worden de duiven

ven 's Vrijdags „ingekorfd" m.a.w. ze worden in grote manden gedaan. Vervolgens gaan ze met de trein naar de plaats van bestemming. Hier worden ze dan (als het tenminste goed weer is) gelost, en vliegen ze weer naar hun home terug. De duiven die dan het eerst thuis zijn verdienen de prijzen. Op zo'n duif kan men geld zetten, poulen noemt men dat. Hoe meer geld men op zo'n duif zet, hoe meer men ontvangt, mits deze in de prijzen zit natuurlijk. De afstanden van deze vluchten variëren zo van 50 tot 1200 km. Door de vluchten leert men zijn duiven kennen. Zo weet men precies welke duif men op een Vitessevlucht, dat is van 50 tot 300 km, op een midfond- 300 tot 700 km of op een fondvlucht, 700 tot 1200 km moet zetten.

Dat er op één station op één dag 150.000 duiven worden gelost, zullen de meesten onder U wel niet gedacht hebben.

Zo zijn er ook op sommige vluchten van 400 km, snelheden bereikt van 100 km per uur.

Ik hoop dat ik U hiermede een beetje met de duivensport op de hoogte heb gebracht. Tot zover dan dit duivenpraatje.

JO VERMEULEN.

„Personeelfonds"

Personeelfonds per 21 Februari 1950 ..	f	1.526,06
Storting door de N.V.		
van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50		
Ziekte, ongeval en absentie was 7%		
dus (198 × 53 cent)	„	104,94
Ingehouden aan boeten.		
van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50	„	7,50
Ingehouden van het personeel.		
van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50	„	130,55
Ontvangen van lid v/h personeel.		
twee niet gebruikte snipperdagen	„	17,56
	f	1.786,61

Af:

Uitbetalingen.

van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50 ..	f	205,04
1 boekwerk v/d fa Boldingh „	3,90 „	208,94
Saldo per 21 Maart 1950	f	1.577,67

Spaarkas

Spaarkas per 21 Februari 1950	f	15.910,10
Stortingen.		
van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50	„	1.471,45
	f	17.381,55

Af:

Uitbetalingen.

van 21 Febr. t/m 20 Mrt '50	„	696,22
Saldo per 21 Maart 1950	f	16.685,33

Er zijn thans 110 spaarders.

A. DE BRUIN.

Personalia

Terug uit militaire dienst:

K. Verwey, afd. Holleman.

J. D. van Ooyen, afd. van Oostrum.

D. de Wit, afd. van Oostrum.

In dienst getreden:

6 April 1950: Willy Hoeven, typekamer.

Jubiläum.

Hartelijk dank aan directie en personeel voor de betoonde belangstelling bij mijn 12½-jarig jubileum ondervonden.

T. v. d. GIESSEN.

Ongevallen

- 28-2-1950 Linkerhand verwond bij het opstapelen van platen (8-3-1950 hersteld).
- 3-3-1950 Bij het slijpen van een beitel een stukje staal in het rechteroog gekregen (werkt door).
- 13-3-1950 Een stukje staal in het rechteroog bij het slijpen van een boor (18-3-1950 hersteld).
- 14-3-1950 Tijdens het knippen van een plaat kreeg getroffen een kleine verwonding, welke later is gaan zweren (op 3-4-1950 nog niet hersteld).
- 14-3-1950 Bij het verzetten van een tafel rechterbeen verwond, hetwelk later is gaan zweren (op 3-4-1950 nog niet hersteld).
- 16-3-1950 Linkeronderarm verwond bij het verzetten van een kist (20-3-1950 hersteld).
- 21-3-1950 Bij het lassen van een raam linker wijsvinger verwond, welke later is gaan zweren (werkt door).
- 24-3-1950 Linkerbeen verwond bij het afsnijden van vilt (3-4-1950 hersteld).
- 29-3-1950 Rechterbeen aan de achterzijde verwond door een vallende kist (op 3-4-1950 nog niet hersteld).

Bibliotheek

50 jaar deelhebberschap. 0-466.

Een boekje uitgegeven en aangeboden aan zijn zaken vrienden door de N.V. Trio te Den Haag. Het is de geschiedenis van een bedrijf waar nu al 50 jaar de arbeiders delen in de winst van het bedrijf en waar zij met behulp daarvan een gedeelte van het in het bedrijf werkende kapitaal verkrijgen.

Daarnaast geeft dit boekje gegevens over andere bedrijven, waar een systeem van winstdeling is ingevoerd.

Tijdschriften

Tijdschrift voor Efficiency en Documentatie.

Februari 1950 No. 2.

Het Ned. Instituut voor Efficiency heeft een bijeenkomst in Utrecht gewijd aan het onderwerp: „de taak, de positie, de keuze en de opleiding van de baas in de fabriek". Uit de drie inleidingen, die over dit onderwerp gehouden werden, blijkt wel duidelijk dat de positie van de bazen in de fabrieken, in de afgelopen tientallen jaren, wel zeer belangrijke wijzigingen heeft ondergaan. De bedrijfsleiding, met zijn steeds meer gespecialiseerde hulpdiensten, draagt de leiding van de productieafdelingen aan de bazen op. Welke eisen men tegenwoordig, op het gebied van karakter en vakbekwaamheid, aan de bazen wil stellen, is in het verslag van bovengenoemde bijeenkomst te lezen.

Bedrijf en Techniek no. 92

Voor ons bedrijf van het meeste belang is het artikel „Van Noach tot lakspuiter". Zelfs het electrostatisch spuiten is behandeld, hoewel dit op het vasteland van West-Europa nog niet wordt toegepast. Foto's en schetsen verduidelijken de tekst.

„Atoom-energie voor industriële doeleinden". Dit artikel is meer een opsomming van moeilijkheden die de praktische toepassing van atoomenergie voorlopig nog uitsluiten.

Bedrijf en Techniek no. 93

Een zeer deskundige op het gebied van electrisch lassen behandelt in dit nummer „Vervorming bij het electrisch lassen”.

De Arbeidsinspectie publiceert wederom een artikel over de gevaarlijke acetyleen-dissous-cylinders.

Bedrijf en Techniek no. 94

„De aantrekkingskracht van verpakkingen”. Dit geldt natuurlijk voor verpakte artikelen. Misschien weet toch de verkoop of de expeditie na lezing van dit stukje met een fris voorstel te komen.

Zoals we konden verwachten is er in de beide laatste nummers weer de nodige aandacht besteed aan de Jaarbeurs.

Doorlichting

De doorlichting van ons personeel en huisgenoten is al weer achter de rug en ik geloof wel dat we kunnen zeggen, dat alles gezellig en vlot is verlopen. In totaal werden 284 personen gekeurd, t.w. fabrieks-personeel 194; kantoorpersoneel 52; echtgenoten 26; kinderen 12.

Hiervan zijn 3 personen (mannen) voor nader onderzoek naar een consultatiebureau verwezen, maar gelukkig mogen zij nog steeds hun werk voort zetten. Voor het eerst konden dit jaar ook de kinderen doorgelicht worden, wat velen echter niet begrepen hebben. De volgende maal beter!

Een aantal personen was tijdens de keuringsdagen niet aanwezig, doch de betrokkenen zullen bij gelegenheid nog doorgelicht worden.

L. C. CARRIÈRE.

Vrije vaart

We hebben een ruilabonnement afgesloten met de redactie van „Vrije Vaart”, het maandblad van de Nederlandse Jeugd Gemeenschap. Wie dit maandblad regelmatig wil lezen, geve zich op bij de redactie van „De Fabrieksfluit”.

Populair-wetenschappelijke voorlichting

De Stichting voor Volksontwikkeling IVIO, West-einde 13-15 te Amsterdam-C. vraagt ons nog eens de aandacht te vestigen op de A.O.-boekjes.

A.O.-boekjes verschijnen wekelijks; 16 pagina's keurig en overvloedig geïllustreerd in een kleurig bandje; ca 300 nummers zijn reeds verschenen. Ze zijn actueel als krant en weekblad, doch uitvoeriger, bezonkener, wetenschappelijker. Geconcentreerd op één onderwerp, maar dat wordt door samenwerkende vakmensen dan ook in 5000 à 6000 woorden, schema's, kaartjes, tekeningen op verantwoorde wijze gebracht.

Deze algemeen ontwikkelende cursus staat onder leiding van C. J. J. Wiedhaup, H. J. Binnendijk en P. G. Spronkers.

De abonnementsprijs bedraagt f 0,95 per maand, f 5,50 per half jaar, f 10,50 per jaar. Losse exemplaren f 0,25.

Prof. Dr. K. Baschwitz, de directeur van het Instituut voor Perswetenschap zegt omtrent de populair-wetenschappelijke voorlichting het volgende: „Twee gevaren zijn er die de populair-wetenschappelijke voorlichting bedreigen. Aan de ene kant een vlot oppervlakkig schrijven over onderwerpen, waarmee de schrijver onvoldoende bekend is, met het gevolg dat hij zijn onwetendheid tracht te verbloemen door een omhaal van woorden.

Aan de andere kant een wel deskundige berichtgeving die echter voor het publiek waarvoor de berichten bestemd heten te zijn, te moeilijk is.

Goede populair-wetenschappelijke voorlichting heeft niets te maken met een oppervlakkig lopen om de fundamentele dingen! Juist de grote baanbrekers der wetenschap hebben zich vaak in hun publicaties op verrassende, duidelijke, eenvoudige wijze uitgedrukt. Beheerst men een onderwerp volkomen, dan is een voorwaarde geschapen, tot een heldere korte weergave der feiten. Een moeilijk te begrijpen behandeling van de stof is in menig geval een bewijs dat de schrijver niet volkomen op het gebied, waarover hij schrijft, thuis is. Juist in onze tijd hebben de lezers het nodig dat ze, behalve de veelal weinig opwekkende berichten op politiek gebied, feiten uit de ontwikkeling der wetenschappen onder ogen krijgen, die ruimer perspectieven kunnen bieden.”

De redactie van „De Fabrieksfluit” wil belangstellen den gaarne inzage geven van enkele A.O.-boekjes.

Oplossing slagzin-puzzle

Door een zekere heer
de naam weet ik niet meer
werd ik aangesproken tegen 12 uren
dat ik no. 5 in moet sturen.
Dus onder dwang moet ik no. 5 kiezen
om m'n reputatie niet te verliezen.

Een en ander was oorzaak dat no. 5 in de slagzin-puzzle gediskwalificeerd werd. Bovenstaand rijmpje kwam uit de bus en er kwamen klachten uit de fabriek. Jammer genoeg moest nu de prijswinnaar van voorgaande puzzle op een andere manier worden aangewezen.

Mejuffrouw Jonkman maakte een keuze uit de slagzinnen en vond no. 3 de bestgeslaagde van de ingezonden. De waardebon ontvangt M. J. J. Uphof en zijn afdeling de gevulde koeken.

In verband met deze slagzin-puzzle moeten wij opmerken, dat de ontwerper van „Men kijkt overal, maar koopt bij Gispren” zijn slagzin niet heeft ingestuurd. De directie, die de slagzin hoorde noemen, vond deze evenwel zo geslaagd, dat de zin thans prijkt op al onze vrachtbrieven.

Nu de gevulde koeken aanleiding waren tot de minder aangename gang van zaken met slagzin 5 zullen deze in het vervolg niet meer beschikbaar worden gesteld. Het gaat dus bij volgende puzzle's alleen om de waardebon.

Hier komt de volgende puzzle:

Een legende zonder klinkers

(In nieuwe spelling)

D.. l..nt.. v..rdw..n. B..rk..n ..n ..ss..n ..n
..lz..n w..rd..n g..l. G..n v.. b..tr..dt m..r h..t
v..ld. D.. r..g..n kl..tt..rt: m..r..n ..n b..k..n
zw..ll..n. B..rth.. v..rw..nst h..t l..v..n. H..t
st..rv..n, d..nkt z.., g..ft vr..d..: g..n l..d, g..n
l..ts..l d..rt m..r. T..g..n ..n b..rg g..z..t..n,
sm..kt z.. d.. H..m..l, d..n ..ng..l d..s v..r-
d..rfs t.. z..nd..n. W..! h..t st..n b..w..gt:
n..v..ns d.. b..v..nd.. B..rth.. tr..dt ..n b..r
m..t g..sp..rd.. b..k.

Vul overal waar .. staat de ontbrekende klinker(s) in. Als U het goed doet dan zult U iets merkwaardigs ontdekken.

Een goede oplossing moet aangeven:

1. het aantal gebruikte klinkers en welke.
2. waaruit het merkwaardige bestaat.

De winnaar ontvangt een waardebon van f 2,50. Er wordt nu verwacht dat ieder eigen werk levert en de oplossing geheim houdt, zodat er voor iedere bona fide inzender een eerlijke kans is om winnaar te worden van de waardebon.

Knappe koppen voor..... en succes.

W. CARSTENS.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAN.

In memoriam

Tot onze grote ontsteltenis vernamen wij op 17 April j.l. dat W. Th. Guidotti op Zondag 16 April overleden was.

Hoewel zijn gezondheid de laatste jaren al te wensen overliet, is dit verlies van een van onze oudste medewerkers toch zeer onverwacht gekomen.

Bijna 19 jaar is Guidotti werkzaam geweest in ons magazijn en al deze jaren heeft hij zijn gehele persoon ingezet om anderen het werk te verlichten. Hij heeft niet alleen zijn krachten gewijd aan het bedrijf, maar hij heeft een ieder, die met hem in aanraking kwam op opgewekte en vriendelijke wijze de behulpzame hand geboden.

Aan zijn beminnelijke persoonlijkheid zullen wij nog dikwijls denken. DE DIRECTIE.

Op 16 April 1950 overleed onze medewerker W. Th. Guidotti. Wij verliezen in hem een goede vriend en zullen zijn nagedachtenis in hoge ere houden.

HET GEZAMENLIJK PERSONEEL.

Dankbetuiging

Langs deze weg betuigen wij onze oprechte dank voor het betoonde medeleven bij het overlijden van onze geliefde Man en Vader

WILHELMUS GUIDOTTI

Wed. C. H. M. Guidotti-Zwildens
en kinderen.

Culemborg, 20 April 1950

Directie-Fabriekskern

Aangezien er, zowel van de zijde der directie als van die van de fabriekskern, geen punten van bespreking waren, is de maandelijkse bijeenkomst ditmaal niet gehouden.

0,0%

1ste periode	1950	: 3,5%
2de	„	1950 : 1,5%
3de	„	1950 : 5,0% (+ 1,0%)
4de	„	1950 : 0 %

De laatste maal dat de winstuitkering werd overgeslagen is na de 1e periode van 1948 geweest. Blijkens de uitlatingen van velen was het ditmaal dan ook een grote verrassing. In deze periode hebben zich tal van moeilijkheden voorgedaan, die om oplossing vroegen en, naar mijn mening, is er niet met voldoende voortvarendheid ingegrepen, zodat deze moeilijkheden langer hebben doorgewerkt dan nodig was. Er hoeft heps niet harder, maar er moet doelmatiger gewerkt worden. Een herhaling van deze hatelijke 0% is te vermijden als ieder van ons zich regelmatig de vraag stelt: „hoe kan het werk, waar ik mee te maken heb, met minder tijdverlies en liefst met minder lichamelijke inspanning verricht worden?” Wat daarmee te bereiken is, is niet een kwes-

tie van een paar procent in het eindresultaat van voor- en nacalculatie of fabrieksomzet, maar het kan in sommige gevallen tot verschillen van 10, 20 en 30% oplopen.

Het gaat hier om grotere belangen dan alleen de winstuitkering, al is deze nog zo'n welkome aanvulling op het weekloon of salaris. Het gaat er om te laten zien dat wij gezamenlijk de moeilijkheden kunnen overwinnen. Dat geeft vertrouwen in de toekomst en ik geloof dat wij dat allemaal hard nodig hebben.

Door het onderschatten van problemen toont men een gebrek aan inzicht, maar door het bij voorbaat aanvaarden van tegenslagen toont men een gebrek aan flinkheid.

Uit de gegevens, die hieronder volgen, zult U overigens zien dat er niets schrikbarends aan de hand is. Vrijwel alle factoren waren nèt aan de ongunstige kant, zodat er nèt geen winst was. Meer niet. Ziekte enz. valt alleen op door de Paasmaandag, die ons op één werkdag kwam te staan (1 op 22 is 4½%). Afwezig door ziekte :

„	„	ongeval :	„	3
„	„	vacantie :	„	15
„	„	absentie :	„	1

Totaal : gemiddeld 29 man

Ziekten, ongeval en absentie samen dus 14 man, hetgeen 7% is, zodat de bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds 53 ct per man is.

De productieve arbeiders verloren voorts nog door de volgende werkzaamheden:

Schoonmaken	(432-8) :	gemiddeld 1,1 man
Sjouwen	(432-2) :	„ 3,2
Voormannen	(432-5) :	„ 4,6
Rep. en onderhoud	(436) :	„ 1,9

Totaal : gemiddeld 10,8 man

Bij het beschouwen van de 3,2 man voor sjouwen moet U er aan denken dat hier niet inbegrepen zijn de twee algemene sjouwers en het magazijnpersoneel.

Het totaal van het loon der ingeleverde kaarten lag 6% beneden de begroting. Dit is natuurlijk o.a. een gevolg van de tijdverliezen door bovengenoemde oorzaken. En het is ook een gevolg van het feit dat het werk precies in de voorgerecalculeerde tijd werd uitgevoerd (100%). In dit verband is het met het bedrijf net als met U zelf, wanneer U in tarief werkt. Als U 10 uur krijgt om een bewerking in af te maken en U doet het in 8 uur, dan heeft U op twee manieren winst gemaakt. In de eerste plaats de twee uur die U als tariefoververdiende uitbetaald krijgt en vervolgens wat U weer in de twee „verdiende” uren kunt verdienen.

Onder de 90% zijn gebleven: koperslagerij (lampen), zagen, ponsen, persen en boren/tappen. Deze groep wisselt dit jaar veel meer dan vorig jaar.

Sedert 1 Januari j.l. liggen de afdelingen knippen, ponsen en boren/tappen nog onder de 90%. Een afdeling ligt op 90%. De hoogste ligt op 106% en de

laagste ligt op 82. De hele fabriek heeft sedert 1 Januari het werk klaargemaakt in 98% van de voorgerecalculeerde tijd.

U ziet het, nergens iets bijzonder slecht, maar ook nergens iets goed of zeer goed.

Een paar kleine duwtjes over de hele linie en het is weer voor elkaar. A. PRINS.

Tarieven

Maandelijkse bijeenkomst van 29 April 1950.

Van de afgelopen vier weken is weinig opmerkelijks te vertellen.

Met de gegarandeerde tarieven hebben zich geen moeilijkheden voorgedaan. Het is verheugend en wellicht geruststellend voor hen die bang waren dat de gegarandeerde tarieven op de achtergrond zouden komen, dat er 15 nieuwe gegarandeerde tarieven uitgegeven zijn. De tariefmakers zullen zeker hieraan hun aandacht blijven besteden.

Van het totaal aan productief werk is deze weken ca 70% in tarief geweest (voorlopig en gegarandeerd). De uitkomsten van de V.T. blijven een langzame verbetering vertonen. De laatste week werd er op 70% van de V.T. meer dan 20% uitbetaald. (3 tarieven tussen 20% en 25%, de rest boven 25%). Bij een beschouwing van de resultaten der verschillende afdelingen valt op, dat sommige afdelingen die in de begintijd over de hele linie met de V.T. niet uitkwamen, nu langzamerhand beginnen mee te spelen. Dit zijn hoofdzakelijk de afdelingen waar vroeger nooit tarief voorkwam.

De mensen in de afdeling zelf raken er op ingesteld en besteden er meer aandacht aan en de tariefmakers krijgen meer kijk op het voorkomende werk. In alle afdelingen komt het te dikwijls voor dat een arbeider niet weet of hij in tarief werkt of niet en wat het tarief eventueel van hem vraagt. Voor het slagen van welk tariefsysteem dan ook is het noodzakelijk dat de arbeiders er belangstelling voor hebben, terwijl het een deel van de taak van bazen en voormannen is om te zorgen dat het personeel van hun afdeling op de hoogte is van wat er op de loonkaarten staat.

Aan de tariefcommissie wordt verslag uitgebracht over twee V.T., die niet maar zo'n beetje overschreden werden, maar waar 2 à 2½ maal zo lang aan gewerkt was als het tarief aangaf. Een van deze bewerkingen werd naderhand in gegarandeerd tarief, op volkomen normale wijze uitgevoerd.

Aangezien er geen enkele verklaring voor deze tijdsverspilling gegeven kon worden, achtte de heer Prins het misplaatst om op deze orders 20% uit te betalen en heeft hij de toeslag teruggebracht op 15%. De tariefcommissie ziet wel in dat een dergelijke maatregel af en toe noodzakelijk is. Aangezien echter indertijd toegezegd is dat op alle VT minstens 20% uitbetaald zou worden is de TC van mening dat zij toch dadelijk van dit uitzonderingsgeval op de hoogte gebracht had moeten worden.

Dit wordt door de heer Prins toegegeven.

Tenslotte komt nog ter sprake het niet uitkomen met een tarief omdat het werk anders uitgevoerd wordt dan door de tariefmakers beraamd was, of doordat er meer werk op een kaart verricht moest worden, dan tevoren voorzien was. Houden de arbeiders zich strikt aan de regels voor de VT dan komen zij niet reclameren en is het tarief dus waardevol. Soms kan een baas of voorman de tariefmakers reeds bij voorbaat wijzen op de extra bewerkingen e.d. Is dit niet mogelijk dan kan soms, tijdens het werk, nog gewezen worden op eventuele onvolledigheden van het tarief en tenslotte is het altijd zeer waardevol als de reden voor het overschrijden van het tarief op de kaart wordt vermeld. Als een gebrek of onvolledigheid van het tarief duidelijk aanwijsbaar is, is het geval meestal heel gauw opgelost. Bedenk daarbij dat ook de tariefmakers zich een taak gesteld hebben, n.l. een zo groot mogelijke omzet in goede tarieven te bereiken.

Brand!

Wij zijn het met Van Tol eens, dat een eigen brandploeg, waarvan wij overigens hopen dat zij niet serieus in actie zal behoeven te komen, belangrijk zal kunnen bijdragen tot een betere beveiliging van ons bedrijf.

Alvorens verdere plannen uit te werken, zouden wij willen weten of er voldoende vrijwilligers zijn, die deze taak op zich zouden willen nemen.

Wij verzoeken hen zich bij de heer Prins op te geven.

DE DIRECTIE.

Kankerbestrijding

De in het vorige nummer aangekondigde loterij gaat beginnen.

Er zijn al enige prijzen binnengekomen. Het personeelfonds stelde twee boekenbonnen en een vulpotlood beschikbaar, een onbekende een schilderstukje, de directie drie tafelkastjes en er komen nog meer prijzen.

Wie nog iets ter beschikking kan stellen (met de schoonmaak komen er wel voorwerpen voor de dag die gemist kunnen worden) kan dit afgeven bij Carstens.

Wij hopen, dat de loten spoedig uitverkocht zullen zijn en wij zodoende een steentje kunnen bijdragen tot bestrijding van de zo gevreesde ziekte.

Loten à f 0,25 zijn verkrijgbaar bij de leden der beide kernen.

GEZAMENLIJKE KERNEN.

Bedrijfsbureau

In aansluiting op de vorige artikelen in „De Fabrieksfluit” zijn wij nu gekomen op het onderwerp calculatie- of kostprijsberekening. De kostprijs bestaat uit de volgende factoren: a. materiaal

b. loon

c. kosten.

a. Vanaf de tekening wordt het materiaal uitgetrokken. De afdeling inkoop zorgt steeds dat de laatste materiaalprijzen bekend zijn, zodat aan de hand van deze gegevens de materiaalpost becijferd kan worden.

b. Voor het bepalen van het loon wordt gebruik gemaakt van de werkvoorbereidingstarieven en de behaalde resultaten van de afgewerkte loonkaarten.

Van de werkvoorbereiding worden van elk onderdeel de bewerkingen overgenomen. Hier komt het uiterst belangrijke punt naar voren, dat elke afwijking in een bewerking dient te worden opgegeven, daar er anders een onjuiste calculatie gemaakt wordt.

Van de bewerkingen welke in tarief uitgevoerd worden, wordt het tarief overgenomen.

Voor de bewerkingen welke niet in tarief worden uitgevoerd, wordt de tijd begroot, waarbij o.a. gebruik gemaakt wordt van vroegere resultaten. Het bepalen van de loonfactor geschiedt in tijd (uren of perioden) en bij de eindberekeningen wordt het loon in geld uitgedrukt.

c. De kostenfactor, welke uitgedrukt wordt in een bedrag per uur, wordt eens per jaar per afdeling bepaald aan de hand van de gemaakte begroting voor het komende jaar. Hoe de gegevens voor het berekenen van de kostenfactor verkregen worden, heeft de heer Prins in vorige nummers van „De Fabrieksfluit” behandeld en voorts komen sommige onderdelen van die kosten voor in zijn maandelijkse beschouwingen.

Het bovenstaande is als inleiding voor het begrip kostprijs.

Nu hebben wij te maken met:

a. standaardkostprijs (cat.art.)

b. voorcalculatie (spec.orders)

c. nacalculatie.

a. **Standaardkostprijzen** worden gemaakt van al onze catalogus-artikelen.

De halffabrikaten of onderdelen worden stuk voor stuk uitgerekend en dienen o.a. als cijfermateriaal voor de boekhouding om de magazijn-voorraden te bepalen. Voorts worden de prijzen gebruikt voor de verkoop van losse onderdelen, zoals zittingen, ruggen, kaartsteunen enz.

Het catalogus-artikel wordt opgebouwd uit halffabrikaten, de som hiervan plus montagekosten is de fabriekskostprijs van een artikel.

b. **Voorcalculatie.** De fabriek ontvangt een prijsaanvraag voor een artikel dat niet in onze catalogus voorkomt en wanneer het in de productie past, wordt hiervan een offerte gemaakt. Allereerst gaat de tekenkamer een ontwerp maken van het gevraagde artikel en legt in grove lijnen de constructie en maten vast. De calculatie ontvangt de tekening voor het bepalen van de prijs. Het materiaal wordt uitgetrokken en becijferd, bewerkingen bepaald en vanaf resultaten van soortgelijke bewerkingen worden de tijden geschat, waarna het in geld wordt omgerekend, de vermoedelijke levertijd opgegeven en doorgegeven aan de afdeling verkoop.

c. De **nacalculatie** controleert alle gegevens welke uit de fabriek komen. Op het bedrijfsbureau wordt alleen een uren nacalculatie en een materiaalcontrole er op na gehouden. Op de boekhouding wordt deze volledig uitgevoerd in geld z.g. financieel resultaat van de orders.

Iedere week worden de ingeleverde loonkaarten nauwkeurig overgenomen op lijsten, waarbij aangegeven worden de eventuele afwijkingen, hoe deze ontstaan zijn, wijzigingen in de aantallen, stuks enz. Al deze gegevens vormen de basis voor de calculatie en bepalen of een kostprijs al of niet gewijzigd moet worden.

Voorts geschieden er nog de volgende werkzaamheden op het bedrijfsbureau:

Winstdeling wordt eens per 4 weken uitgerekend en het resultaat wordt verkregen uit de ingeleverde loonkaarten in een periode van 4 weken. Elke periode is een onderwerp van bespreking in „De Fabrieksfluit”.

Personeelsadministratie en correspondentie bedrijfsleiding. Dit is het bijhouden van personeelkaarten, school en correspondentie hierover.

Codering. Van de grote hoeveelheden onderdelen, de soorten materialen, is een logische nummering gemaakt, die door alle afdelingen in het bedrijf gebruikt wordt. Elk nieuw onderdeel of materiaalsoort krijgt een nummer van de groep waar het in past.

F. HAMILTON.

Wegwerker vervolgt:

Een boek, een film over „wegwerkers” zou feitelijk heel goed kunnen beginnen op het perron van een station ergens in Nederland. We kunnen ze daar zien, op gezette tijden in de morgenuren, door iets ondefinieerbaars toch gemakkelijk van andere reizigers te onderscheiden, gereedstaand om hun dagelijks werk langs de weg aan te vangen. Bijna allen zijn zij gewapend met de onafscheidelijke actetas en staan in groepjes of meer apart de kansen van de dag te wikkelen en te wegen.

Over die actetassen zou op zich zelf al een heel boekdeel zijn te vullen, laten we ons echter bepalen tot een vluchtige beschouwing. Er zijn van die dunne, van soepel leer gemaakte tassen sluitend met een ritssluiting aan drie kanten, die blijkbaar slechts enkele documenten bevatten. Deze zijn straks nodig op de conferentie, waar de bezitter een beslissende stem ter vergadering heeft!

Voor deze actetas is dus de dag bepaald, het werk nauwkeurig ingedeeld, het plan tevoren beraamd. Hoe heel anders ziet de tas van gindse heer er uit. 't Is een hele dikke, van zwaar bruin leder met een

flinke riem er omheen en twee extra zakken met sloten er buiten tegen aan geplakt. Wat zou daar wel in zitten? Zeker een bundel erg gewichtige papieren, maar och arme, onze onbescheiden, doch gelukkig ongeziene blikken, onthullen ons een dik pak boterhammen in vetvrij papier, een bundel reclamefolders en een aantal kleine doosjes! Schoensmeer! Maar ook deze man uit de schoensmeerbranche verdient op een eerlijke manier door hard werken zijn boterham, we zullen hem eens bij gelegenheid volgen op zijn tocht, winkel in, winkel uit, hopen op een kleine order.

Kijken we nog even naar die sjofel geklede man daar met zijn haveloos koffertje. De schijn kon hier, bij het ontbreken van een actetas, niet worden opgehouden, want het is wederom een zeker iets, dat ons zegt hier niet met een gewoon reiziger te doen te hebben. De manier waarop de man staat te wachten, rondkijkt, met een gewoontegebaar zijn monstrokoffer opneemt wanneer de trein binnenstroomt, resoluut op de juiste plaats derde roken afstapt en verdwijnt, op weg naar een provincieplaats met zijn kammen en aanverwante artikelen.

Nu we het toch over „monsters” hebben, wat is het nog steeds een moeilijke opgave voor de meeste wegwerkers om hun klanten een goed overzicht te geven van hun grote sortering artikelen.

In vroeger jaren, toen de verkeersmiddelen veel primitiever en langzamer werkten dan tegenwoordig, was de komst van een reiziger eens of tweemaal per jaar een belangrijke gebeurtenis, tijdig aangekondigd per advertentie in het plaatselijk blad! In een bekend lokaal demonstreerde dan de firma zus en zo gaarne haar nieuwste modellen voor haar geachte clientèle. De reiziger deed dan het zijne om opdrachten in te zamelen en zette dus feitelijk op deze wijze een miniatuur jaarbeursje op touw.

Langzamerhand werd deze ouderwetse manier van zakendoen, waarbij de goede relatie zo'n grote rol speelde, meer en meer verdrongen door bezoeken van de vertegenwoordiger aan zijn klanten. Toen de auto nog niet algemeen was en de reiziger zijn uitgebreide collectie modeartikelen toch niet als handbagage kon vervoeren, zagen we hem, vergezeld door de stationskruier, de stad intrekken. Op een handkar waren dan enige grote koffers geplaatst die de tournee door de stad van klant tot klant volgden.

Deze goede, oude tijd is geheel weggeconcentreerd door auto en snelverkeer, wie het eerst komt, het eerst maalt, de tot vrachtwagen gedegradeerde sedan de luxe wordt volgepropt met lampekappen van diverse pluimage en nu met vol gas de klanten langs, de wagen moet vandaag geheel worden uitverkocht en tot elke prijs, want morgen wacht een nieuwe stroom exclusieve modellen met ongeduld om tussen vele andere, beklagenswaardige lotgenoten te worden opgehangen..... tot nader order!

Personalia

Huwelijk:

Op 4 April 1950 is L. W. de Bruin in het huwelijk getreden met Mejuffrouw C. M. in den Eng.

Geboren:

Hendrikus Johannes Jozef zoon van M. J. Uphof op 3 April 1950.

Hendrikus Thomas Maria zoon van H. J. Pikker op 10 April 1950.

Jacobus Johannes zoon van M. de Heus op 25 April 1950.

Overleden:

W. Th. Guidotti op 16 April 1950.

In dienst getreden:

J. P. Spithoven afd. stoffeerderij 17 April 1950.

M. G. Lommers afd. stoffeerderij 24 April 1950.

Ontslagen:

W. de Weert, 14 April 1950 (eigen verzoek).

De heren Puister en Leonhardt danken hartelijk voor de goede gaven, die hen werden gezonden.

Tijdschriften

Metaalbewerking van 31 Maart 1950.

Lasmallen bij de bouw van stalen kasten. In Amerika is een fabriek erin geslaagd haar productie van stalen kasten op te voeren, door volledig gebruik te maken van lasmallen die van aanslagen en snelwerkende klemmen zijn voorzien. Er wordt zowel autogenisch als met laspistolen gewerkt. Deze methode, die geheel aan weerszijden van een transportband wordt toegepast, kan alleen succes hebben door een perfecte uitvoering van de voorbewerking (knippen, persen, enz.).

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 21 Maart 1950		f	1.577,67
Storting door de N.V.			
van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50			
Ziekte, ongeval en absentie was 7%			
dus (198 x 53 cent)		„	104,94
Ingehouden aan boeten			
van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50		„	10,20
Ingehouden van het personeel			
van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50		„	124,65
Ontvangen van lid v/h personeel.			
Restitutie 2 wachtdagen		„	13,72
		f	1.831,18

Af:

Uitbetalingen.

van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50		„	177,05
Saldo per 18 April 1950		f	1.654,13

Spaarfonds

Spaarkas per 21 Maart 1950		f	16.685,33
Intrest.			
1e Kwartaal 1950		„	157,16
Stortingen.			
van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50		„	1.527,64
		f	18.370,13

Af:

Uitbetalingen.

van 21 Mrt. t/m 17 Apr. '50		„	1.059,67
Saldo per 18 April 1950		f	17.310,46

Er zijn thans 110 spaarders.

A. DE BRUIN.

Inhouding premie Ziektewet

De aanspraak van de werknemer op uitkering bij ziekte, is volgens artikel 22 van de nieuwe C.A.O. gewijzigd in die zin, dat met ingang van de derde dag van de ongeschiktheid tot werken 90% van de gederfde verdiensten als ziekingeld zal worden uitgekeerd.

Deze wijziging is op 6 April '50 in werking getreden. De inhouding is met ingang van Vrijdag 21 April 1950 verhoogd tot 1,6%.

I.V.I.O.-Jeugd-krant

Het IVIO (Instituut voor Individuele ontwikkeling, Westeinde 13-15, Amsterdam-C) waarvan de schriftelijke cursussen aan velen Uwer bekend zullen zijn, is overgegaan tot het uitgeven van een jeugdkrant, die twee maal per maand verschijnt. De eerste nummers bieden stof voor 9-13 jarigen. De prijs is f 2,— per kwartaal. Een aardig verjaarsgeschenk!

De legende zonder klinkers

De legende, waarvan een fragment als puzzle werd

gebruikt, is de zogenaamde E-legende. Ongeveer een eeuw geleden publiceerden drie taalkundigen drie stukjes n.l. de A-sage; de O-sprook en de E-legende. In de A-sage dus alleen de klinker A, in de O-sprook de klinker O en in onze E-legende de klinker E. Als U denkt dat het gemakkelijk is om een verhaal te schrijven met gebruik van dezelfde klinkers moet U dat maar eens proberen!

De E-legende met de klinkers wordt dus:

E - l e g e n d e.

De lente verdween. Berken en essen en elzen werden geel. Geen vee betreedt meer het veld. De regen klettert: meren en beken zwellen. Berthe verwenst het leven. Het sterven, denkt ze, geeft vrede: geen leed, geen letsel deert meer. Tegen een berg gezeten, smeekt ze de hemel, den engel des verderfs te zenden. Wee! het steen beweegt: nevens de bevende Berthe treedt een beer met gesperde bek.

U zult dus inzien dat het merkwaardige lag in het feit dat alleen de klinker E werd gebruikt. Dit voor hen, die van de lente een zomer wilden maken! Er waren er ook, die het merkwaardige maar vergaten. Van de inzenders waren er twee die het door hadden, n.m. A. D. Ulrich en D. de Wit.

D. de Wit, afd. 10-3, werd de gelukkige winnaar van de waardebon van f 2,50.

En nu de volgende prijsvraag!

Mijn liefhebberij.

Wij zullen het U niet zo moeilijk maken als de taalkundigen. U heeft het grote voordeel dat alle klinkers gebruikt mogen worden! Wij zoeken auteurs die willen schrijven over het onderwerp: „Mijn liefhebberij”. U snapt de bedoeling al, hebt U de een of andere liefhebberij, welnu, schrijf daar eens een artikelje over! Hij of zij, die het in de aardigste vorm weet te gieten, wordt beloond met de waardebon van f 2,50.

De niet bekroonde inzendingen, welke toch ook voor publicatie in aanmerking komen, zullen in de volgende nummers van de Fabrieksfluit worden opgenomen. Wij geven U drie weken de tijd, na het verschijnen van dit nummer, om Uw artikel rustig klaar te maken. Wanneer U veel plezier in Uw liefhebberij hebt, dan zal het niet zo moeilijk zijn om hierover iets te schrijven, dus schrijf eens iets over „mijn liefhebberij” en win een waardebon. Wij nemen aan dat velen zullen zeggen „t komt in de bus”. Succes!

W. CARSTENS.

Ongevallen

- 31-3-1950 Bij het schoonmaken van een las een stukje slak in het rechteroog (werkt door).
- 4-4-1950 Een stukje ijzer in het linkeroog bij het afslijpen van een las (werkt door).
- 6-4-1950 Bij het lassen van hoekijzeren ramen linkeroog verbrand (hersteld op 11-4-1950).
- 8-4-1950 Rechterpink verwond bij het afbramen van ballondragers (hersteld op 17-4-1950).
- 6-4-1950 Bij het draaien van ijzer een stukje ijzer in het linkeroog (werkt door).
- 17-4-1950 Een stukje amaril in het rechteroog bij het slijpen van een beitel (werkt door).

Van de Redactie

Door plaatsgebrek moet de bijdrage getiteld „De hond en zijn geleider”, van A. Nieuwkoop, over staan tot het volgend nummer.

UITTREKSEL

UIT DE BOEKENLIJST VAN DE GISPEN-BIBLIOTHEEK

A. BOUWKUNDE

- 468 Bouw — 1949 Deel I
- 469 Bouw — 1949 Deel II
- 458 Bouw — 1948 Deel I
- 459 Bouw — 1948 Deel II
- Centraal weekblad voor het bouwwezen.
- 76 Naar warmer woningen, door Koen Limperg.
Overzicht van de warmtetechnische eigenschappen van
bouwmaterialen en bouwconstructies met bespreking van
de wijze waarop hiermede in de praktijk kan worden
gerekend.

B. BINNENHUIS-ARCHITECTUUR

- 194 Keukens, door Limperg, Meyers en Lotgering-Hillebrand.
Voorbeelden van keukeninrichtingen in spoorweg-eet-
wagens, vliegtuigen, luchtschepen, schepen en woningen.
- 412 De kunst van het wonen, door W. Kuyper.
Voorzien van foto's, plattegronden en tekeningen.

C. MEUBEL-ARCHITECTUUR

- 175 Het Meubel, van Gothiek tot Biedermeier, door Dr Anne
Berendsen, met 230 afbeeldingen.
- 179 Sloten en Sleutels door de eeuwen heen, door V. J. M. Eras,
Directeur Lips' Brandkasten- en Slotenfabrieken N.V.
- 195 Een Eeuw Nederlandse Woning, door Petra Clarijs.
Van 1815 tot na de eerste wereldoorlog.
- 278 Opbergen, door Ing. G. Schuurmans Stekhoven.
Handboekje over de toepassing van opbergtechnische
hulpmiddelen.
- 290 Over Sloten en Sleutels, door V. J. M. Eras.
Een uitgave in de Heemschutserie.
- 410 Furnishing the small home, by Margaret Merivate.
Met foto's van interieurs en gebruiksvoorwerpen.

D. KUNST IN HET ALGEMEEN

- 46 Ned. Jaarboek voor Fotokunst 1943/'44, Red. G. J. Speekhout.
De natuurgetrouwe afbeelding, Fotografie en realiteit,
Portretten, Het wonder der stereo-projectie in natuurlijke
kleuren, Portretfotografie, De fotograaf en de verlichtingskunde,
Fotografie en watersport.
- 75 Grondslagen voor Aesthetiek en Stijl, door J. C. Slebos.
Architectuur, Beeldende Kunst en Kunstnijverheid.
- 88 Fotokunst 1947 Red. D. Helfferich.
De jacht naar hoog oplossend vermogen, kleurenfotografie,
het vergroten, de edele procédés, lichtsterke optiek,
sterio, poppen, bevochtigingsmiddelen, de krabnevel.
- 139 De Druktechniek der Kleurenfoto's, door Dr Ing. J. Bekk.
- 371 This is photography, Thomas H. Miller en Wyatt Brummiss.
- 374 Fotografie in kleuren, Dr O. A. Guinau.
Grondslagen en toepassing.
- 375 Ned. Jaarboek voor Fotokunst 1944/'46, Red. G. J. Speekhout.
Landschap en de kleurenfotograaf, de juiste negatiefgamma
en afbeelding, filters, compositie, stereo, kleurenfoto's,
een knipser ontdekt de diergaarde.
- 428 Forum — 1946/1947.
Maandblad van architecten en aanverwante kunstenaars.
- 446 idem — 1948.
- 444 Schoonheid van Industriële Producten, door W. H. Gispen.

E. NIJVERHEIDSKUNST — NIJVERHEIDSINDUSTRIE

- 170 Kunstsmeedwerk, door W. H. Gispen.
Gewijd aan de bouwkunst, nijverheidskunst en alle verdere
kunsttuitingen, welke in verband staan met onze samenleving.
- 183 Ambachts- en Nijverheidskunst, door W. J. Merckens.
In het verleden, het heden en de toekomst. Met vele afbeeldingen.
- 191 Gebruiks- en Siervoorwerpen in het Binnenhuis, door Otto
van Tussenbroek, met foto's.
- 277 Het sierend Metaal in de Bouwkunst, door W. H. Gispen.
De toegepaste kunsten in Nederland, met 34 afbeeldingen.

F. ELECTROTECHNIEK

- 250 Het monteursboek, door Ir G. L. Ludolph.

G. VERLICHTINGSTECHNIEK - VERLICHTINGSARCHITECTUUR

- 77 Kunstlicht in de fotografie, door Dr Ir J. A. M. v. Liempt,
met afbeeldingen en kunstfoto's.

U. BEDRIJFSORGANISATIE

- 413 Baas boven baas, Ir J. M. Matthysen.
Aanwijzingen voor werkmeesters, bazen en voorlieden
over de organisatie van fabriek en werkplaats.
- 425 Tijdschrift voor interne Bedrijfsorganisatie 1947.
- 429 1946 — idem.
Psychotechniek en arbeidsvraagstukken.
Technische organisatie.
Commerciële vraagstukken.
Moderne bedrijfsadministratie.
- 440 The Training within Industry Report 1940—1945.
- 454 Het Magazijn, door I. J. du Met.

Y. TECHNIEK IN HET ALGEMEEN

- 377 Het zandblazen, door Th. H. Klammer.
Het zandblazen en zijn toepassing in de industrie.
- 390 Kleuren en kleurindrukken, door Dr P. J. Bouma.
- 457 Rubber en latex, Ir F. T. Bokma en Dr G. M. Kraay.
Bereiding, verwerking en toepassing.
- 460 Handleiding voor het meubelstofferen, door A. G. Velu.

Z. DIVERSEN.

- 389 Even tijd voor onze taal, door J. C. v. Wageningen.
- 455 Zoeklicht op Zuid-Amerika, door Mr W. J. van Balen.

- 200 De biologische achtergrond van aanleg, milieu en opvoeding, door Dr P. J. Waardenburg.
- 202 De culturele betekenis der psychotechniek, door Dr P. H. M. v. d. Heyden.
- 217 De fabriek, de arbeider en zijn loon, W. Verwoerd.
- 252 Loonstelsels in theorie en praktijk, door Ir J. D. Wackwitz.
Bedoeld als handleiding bij de studie en toepassing der loonmethoden van de industrie-arbeider.
- 255 Aanleg en toekomst, door Dr J. Luning Prak.
Voorlichting bij school- en beroepskeuze.
- 257 Mannen aan het roer, door J. B. Th. Spaan.
- 272 Van Marmeren's leidraad bij beroepskeuze.
- 347 De School in cijfers, door Dr J. Luning Prak.
Dit geschriftje kan dienen om tal van ouders van schoolgaande kinderen tot een objectieve en mildere beschouwing te brengen van de schoolprestaties hunner spruiten.
Tevens houdt het een aansporing in om meer aandacht te schenken aan de kwade kansen bij voortgezette studie.
- 378 Het verband tussen arbeidsprestatie en leeftijd, Dr J. D. Wackwitz.
- 379 idem, bijlage I.
- 380 idem, bijlage II.
- 393 Mens en maatschappij als arbeidsveld der psychotechniek, Dr Ph. M. v. d. Heyden.
- 399 Practisch werken op kantoor, A. Q. de Flines — W. F. Klinkert Jr.
- 406 Personeelselectie en psychotechniek — Dr R. A. Biegel.
- 456 Bedrijf en personeel, door F. J. Roethlisberger.
In de inleiding wordt dit boek genoemd: een studie van wat het begrip menselijke samenwerking feitelijk inhoudt.
- 462 Winstdeling door werknemers, Ir D. A. C. Zoethout.

Q. RECLAME

- 256 Het A.B.C. der reclame, door W. N. van der Sluys Jr.
- 291 Letters voor moderne reclamekunst, door M. Tolnai, A'dam.
- 369 Reclamekunde, door W. H. van Baarle en F. E. Hollander.
- 463 Decorative Art. 1949.

S. GEDENKBOEKEN EN PUBLICATIES VAN BEDRIJVEN.

- 434 Geschiedenis van de ijzer- en staalgieterij in Nederland v/h J. M. de Muinck Keizer N.V. — J. C. Westermann.
- 441 Tachtig jaar Stork.
- 445 De Fabrieksfluit N.V. Gispen 1 t/m 25.
- 445a De Fabrieksfluit N.V. Gispen 26 t/m 37.
- 465 Lotgevallen van een koopmanshuis 1749—1949, N.V. Blikman & Sartorius.
- 466 50 Jaar deelhebberschap, Trio Den Haag.

- 78 Kunstlicht en Architectuur, door Ir L. C. Kalf.
- 165 Benamingen op het gebied der Verlichtingskunde, met hun vertalingen in het Duits, Engels, Frans en Esperanto.
- 209 Wat is goede verlichting? door Ing. N. A. Halbertsma.
- 211 Gasontladingslampen, door Ir P. J. Oranje.
Principes, eigenschappen en toepassingen.
- 221 De wondere lamp, door Rein J. Vogels.
Topprestaties der techniek.
Hoe electrische gloeilampen worden gemaakt.
- 352 Handleiding voor de Verlichtingsdeskundige, door Ir G. B. v. d. Werfhorst.
Methoden van verlichten, étalage-, fabrieks-, school- en ziekenhuisverlichting.
- 392 Verlichtingstechniek, door Joh. Jansen.

H. METAALCONSTRUCTIES, METAALBEWERKING

- 40 Siersmeedwerk, door P. C. Kardol.
Voornamelijk in verband met toepassingen in de bouwkunde, met 40 platen, ontwerpen en constructiedetails.
- 140 Practische laswenken, door Ir W. Gerritsen.
Een verzameling van problemen uit de praktijk van het electrisch lassen.
- 141 Een smid tot een smid, door Fr. Deys.
- 168 Uitslagen metaalbewerking, door B. de Jager.
- 184 Handboek voor aankomende metaalbewerkers, door J. Vader.
Tevens ten dienste van hen, die algemene kennis van metaalbewerking willen opdoen.
- 201 Het stalen raam, door A. W. de Goey.
Profielen, constructies, hang- en sluitwerk met afbeeldingen.
- 280 Het autogeen snijden, door G. Zoethout, met foto's en afbeeldingen.
Uitvoering in de praktijk, De invloed van het snijden op het materiaal. De invloed van het materiaal op het snijden.
- 282 Het 'harden van staal, door Th. H. Klammer.
Een handboek voor hen die in het metaalvak werkzaam zijn met 37 figuren en 16 tabellen.
- 293 Slijpen en Polijsten, door J. H. Klimman,
met 66 afbeeldingen en vele tabellen.
Slijpen uit de vrije hand. Volkomen machinaal slijpen.
Wenken voor de praktijk. Polijsten.
- 294 Constructie- en Gereedschapsstaal, door J. Raadgever,
met afbeeldingen en tabellen.
- 363 Leer lassen, Ir W. Gerritsen.
Beknopt handboek voor het electrisch lassen met vele afbeeldingen.
- 367 Plaat-, Profiel- en Pijpbewerkingsmachines, door P. J. Kool.
Diverse plaatvormingsmachines, pons- en knipmachines, persen en buigmachines.
- 394 en 400 Uitslagen voor de plaatwerker, door M. Dekker,
met afbeeldingen.

- 432 Technische gegevens voor het nijverheidsonderwijs metaal-
bewerken, Red. R. C. v. d. Ree.
452 Leerboek voor metaaldraaiers en fraisers, A. Vermeulen.

K. HOUTBEWERKING.

- 135 Beitsen, Kleuren en Oppervlaktebehandeling van Hout, door
C. P. van Hoek.
137 De Wonderen van het hout, door W. Boerhave Beekman.
Ons begin in het oerwoud, het hout in de oudheid. Fineer
in de 20ste eeuw. De schoonheid van het hout. In vogel-
vlucht worden de 5 werelddelen bezocht.
167 Het Hout, door L. W. van As en K. Wiedijk.
Soorten, herkomst, handel, opslag, verwerking.

L. GALVANOTECHNIEK

- 274 Handboek der Practische Galvanotechniek, door J. A. M.
van Moll.

M. LAKKEN, MOFFELEN, ENZ.

- 152 Het lakken van metalen, door Ing. J. F. H. van Eynsbergen.
285 Moderne lakverven, Dr C. P. A. Kappelmeyer.
Bereiding, eigenschappen en verwerking.
286 Drie eeuwen verf, door Mr D. Vis.
416 Het spuiten van lak op hout en metaal, Ing. J. Fr. H. van
Eynsbergen.
418 Infra-rood stralers, Th. J. J. A. Manders.
424 Het drogen met behulp van Infra-Rode stralen.

N. BEDRIJFSTECHNIEK, EFFICIENCY

- 49 Arbeidsvoorbereiding, Arbeid aan de lopende band, Perso-
neelsselectie, door het Ned. Instituut voor Efficiency.
182 Modern Bedrijfsbeheer, Raadgevend Bureau Ir B. W. Beren-
schot.
251 Publicaties van het Nederlands Instituut voor Efficiency.
10 Planborden.
11 Opleiding van bazen en van personeel voor over-
eenkomstige functies waarin leiding moet worden
gegeven.
12 De invloed der verkorte werkweek op het arbeids-
tempo.
21 Selectie en psychologische organisatie van het per-
soneel.

- 23 De voorlichting van toezichthoudend personeel op
het gebied der wetenschappelijke bedrijfsvoering.
28 Invoering der wetenschappelijke bedrijfsorganisatie.
30 De personeelsselectie in het bedrijf.
220 Functionele taakverdeling in de fabricage, door Ir C. Rijmer.
362 Principes der bedrijfsorganisatie, Drs J. Slikboer.
Ideeën over organisatie in het algemeen en over bedrijfs-
organisatie in het bijzonder.
370 Interne Bedrijfsorganisatie, J. v. d. Kieft.
De productiefactoren — Kapitaal, arbeid, organisatie —
De bedrijfsfuncties — Inkoop, Productie, Verkoop.
396 Tijds- en Bewegingsstudie, Dr Ir C. L. M. Kerkhoven.
De practijk van tijds- en bewegingsstudie voor fabriek
en kantoor.
397 Tijdstudies, F. C. M. Hegener.
Dit boekje beoogt practische richtlijnen te verschaffen
aan hen, die met het maken van tijdopnamen belast zijn
of dit als taak zullen krijgen.
398 Versnelde scholing in de industrie, Drs D. J. Da Silva.
451 Postbehandeling door N. Oosterloo (Ned. Instituut voor
Documentatie en Registratuur).
453 Efficiency en Documentatie 1948.
Psychologie
Arbeid, werkgevers en werknemers
Personeelsbeleid
Lonen
Arbeidsduur, Veiligheid
Sociale positie van de werknemer
Vakopleiding
Bedrijfswetenschappen, Organisatie, Efficiency
Bedrijfsorganisatie.

O. BEDRIJFSBOEKHOUDING, ACCOUNTANCY, COMPTABILITEIT

- 187 Handboek voor de moderne Bedrijfsadministratie, Franken.
215 Practisch Boekhouden, deel I en II, door Dr W. Kreukniet.
216 Practisch Boekhouden, deel III en IV, door Dr W. Kreukniet.
365 Grondslagen van de moderne bedrijfsadministratie Drs A. M.
de Groot.
382 Boekhoudmachines, R. W. Starreveld — B. J. Frenken.
404 De leer van de kostprijs, Dr H. J. v. d. Schroeff.

P. SOCIALE AANGELEGENHEDEN, PERSONEELSSELECTIE, PSYCHOTECHNIEK, MENSELIJKE ARBEIDSFACOR.

- 171 De chef, zijn taak en zijn vorming, door A. Carrard.
199 Psychotechniek in het bedrijf (publicatie van het Amster-
damsch Psychotechnisch Laboratorium).
Doelstelling en werkwijze van dit laboratorium.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAN.

Directie-Fabriekskern

Maandelijkse bijeenkomst van 30 Mei 1950

1. De kern vraagt of de nieuwe houten fietsenrekken genummerd kunnen worden om de plaatsen te kunnen verdelen. Dit zal gebeuren.
2. De voorzitter van de kern spreekt, namens het fabriekspersoneel, woorden van waardering over de keurige inrichting van het schaftlokaal. De kern zal al zijn invloed aanwenden om het zo te houden.
Het schaftlokaal zal voortaan dagelijks door de werkster worden schoongehouden, terwijl een van de „overblijvers” op zich heeft genomen om voor de koffievoorziening te zorgen.
3. De directie deelt mede, dat de ploegendienst enigszins gewijzigd zal worden teneinde hiervan groter profijt voor de productie te kunnen hebben. Bij de Arbeidsinspectie willen wij een vergunning aanvragen om vijf dagen van de week gedurende 9 uur te werken (Zaterdags dus vrij). De Zaterdag kan dan gebruikt worden voor speciale karweitjes en voor het schoonmaken van de machines enz.
De kern heeft hier op zichzelf geen bezwaar tegen, maar vraagt of de mening van de ploegwerkers hierover gevraagd kan worden. Dit zal geschieden.
4. De directie deelt mede, dat er in de maand Juli een nieuwe tariefcommissie moet worden aangewezen. Hieronder laten wij de drie betreffende artikelen van het Reglement Tariefcommissie volgen:

Art. 3. Samenstelling.

De tariefcommissie bestaat uit 5 leden die in onderling overleg een voorzitter aanwijzen. De commissieleden hebben gedurende één jaar zitting t.w. van 1 Juli tot 1 Juli.
Aan het einde van ieder zittingsjaar treedt de commissie in zijn geheel af. De leden kunnen echter worden verzocht ook het volgend jaar opnieuw van de commissie deel uit te maken. Voor het samenstellen der commissie worden door de directie de fabrieksafdelingen in 5 groepen ingedeeld. De stemgerechtigde werknemers in elke groep kiezen voor hun groep 2 kandidaten. Voor de verkiezing kunnen voorlopige kandidaten door minstens 5 stemgerechtigde werknemers uit de betreffende groep gesteld worden. Binnen één week na de voorlopige candidaatstelling zal tot stemming per groep worden overgegaan.
De 2 voorlopige kandidaten met het hoogste aantal stemmen zijn tot kandidaten verkozen. Vervolgens zal wederom per groep door de vergadering van directie met fabriekskern uit de 2 gekozen kandidaten een lid van de tariefcommissie worden aangewezen. Indien in deze vergadering omtrent de aanwijzing geen overeenstemming kan worden bereikt, beslist de directie.

Indien tussentijdse vacatures zouden ontstaan, wordt voor de betreffende groep(en) een nieuwe verkiezing gehouden.

Art. 4. Verkiesbaarheid.

Verkiesbaarheid tot leden van de tariefcommissie zijn die werknemers die op de dag van de verkiezing de leeftijd van 24 jaar hebben bereikt en ten minste 3 jaar onafgebroken in dienst van de onderneming zijn. Zij mogen geen lid zijn van de fabriekskern en geen baas of voorman zijn. Van hen moet kunnen worden aangenomen dat zij ervaring op het gebied der tarieven bezitten.

Art. 5. Kiesbevoegdheid.

Tot het kiezen van kandidaten zijn gerechtigd alle werknemers die op de dag van de verkiezing de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt en ten minste 1/2 jaar onafgebroken in dienst van de onderneming zijn.

Evenals in de vergadering met de tariefcommissie zet de heer Prins uiteen waarom hij het nuttig acht als de nieuwe tariefcommissie een andere samenstelling zou hebben dan de huidige. De voorzitter van de kern is het hier niet mee eens. Hij is overtuigd van de grote waarde van de ervaring, die de leden van de huidige T.C. hebben opgedaan. Een uitbreiding met bijv. twee man lijkt hem wel aanbevelenswaardig.

De directie vreest dat het gezelschap hierdoor te groot zou worden.

De voorzitter van de kern meent dat de leden van de T.C. nog meer betrokken kunnen worden bij het controleren van de tarieven (eventueel met een horloge). In de maand Juni zal de verkiezing nader geregeld worden.

3.5%

1ste periode	1950	: 3.5 %
2de	„	1950 : 1.5 %
3de	„	1950 : 5.0 % (1.0 %)
4de	„	1950 : 0 %
5de	„	1950 : 3.5 %

Er waren een paar kleine duwtjes nodig om tot een beter resultaat te komen. In de vijfde periode zijn er inderdaad een paar duwtjes gegeven; maar ze waren klein en niet talrijk. Sommige tegenvallers en minder goede resultaten worden zo dikwijls aan de omstandigheden geweten, terwijl zij meestal een gevolg zijn van onze eigen tekortkomingen. Voor de problemen, die we in ons werk tegenkomen, is altijd in onderling overleg de beste oplossing te vinden. Er is zoveel van te maken als we ons maar niet bij de moeilijkheden neerleggen, als we maar voortdurend lering blijven trekken uit onze ervaringen en zo zuinig mogelijk zijn met het maken van onkosten. Over dit laatste punt hoort U van de heer Wamstecker nog meer. Ik kan U vast zeggen, dat de wer-

The heart of the matter, naar Graham Greene
door Basil Dean
Strange interlude, toneelspel van Eugene O'Neill
Een ideale echtgenoot, blijspel van Oscar Wilde
De moord op het kerkhof, toneelspel van
Manuel van Loggem
Bakersprookje, blijspel van Ronald Jean.
Maar wat er in Culemborg wordt gespeeld, dat kon
de directie van het Luxor Theater nog niet zeggen.
Ik wil eindigen met deze voorstellingen warm bij
U aan te bevelen.
Neemt deze gelegenheid waar en ondervindt dat het
zien van een goed toneelstuk een verpozing is die
grote bevrediging kan geven.
Het is de bedoeling dat U zich spoedig opgeeft. De
prijzen voor de vier voorstellingen zijn f 12,— per
persoon eerste rang en f 9,— per persoon tweede
rang. Als U dit beter uitkomt, kunt U in 4 termijnen
(Aug., Sept., Oct. en Nov.) betalen. Er zijn op de
fabriek (bij ondergetekende) nog inschrijfformulie-
ren.
M. JONKMAN.

O, zit dat zó?

Is de titel van een boekje, uitgegeven door de Stichting I.V.I.O., Westeinde 13 te Amsterdam.
Weet U hoe het zit met de kinderbijslag en met de verschillende verzekeringen (brand-inbraak-glas-ziekte-ziekenhuis-en studieverzekering)?
Weet U iets af van de Arbeidsinspectie, de Stichting v. d. Arbeid, B.B.A. 1945, het College van Rijksbemiddelaars? Wel, het wordt U in het kort verteld.
Er zijn ook onderwerpen waarvan U wellicht meer afweet dan wat erover in „O, zit dat zo” staat geschreven bv. de ziekte- en ongevallenwet, de collectieve arbeidsovereenkomsten, de uitkering van kraamgeld, het leerlingensstelsel en de rentekaart.
En laten we meteen ook de overige hoofdstukken maar even noemen, dan bent U op de hoogte: Eerste hulp bij ongelukken, Rijkswerkplaatsen voor Vakontwikkeling, Invaliditeitswet, Het Ziekenfondsbesluit, Sociale gezondheidszorg, Als men oud wordt, Bevolkingsregister en Burgerlijke stand, Wat eten wij en waarom, De belastingen, Wat moeten mijn kinderen leren, De Nederlandse staat (hoe worden land en gemeente bestuurd en hoe worden Eerste en Tweede Kamer, Provinciale Staten en Gemeenteraad samengesteld) en tenslotte als U nog niet klaar bent met Uw vakantie en wilt kamperen dan kunt U alles wat U weten moet vinden in dit boekje, zelfs de mooiste gebieden, hoewel dat wel een kwestie van smaak zal zijn.
Van de onderwerpen wordt op eenvoudige wijze zoveel verteld, dat U in elk geval weet hoe het in elkaar zit en waarom dat zo zit. En dat alles op 47 bladzijden, geïllustreerd en voor de prijs van 40 ct. per stuk. U kunt het bestellen bij Ivio, bij de redactie van „De Fabrieksfluit” en U kunt het ook lenen uit de bibliotheek (no. 474).

M. JONKMAN.

Ongevallen „gebeuren” niet, maar worden veroorzaakt

Maandelijks lezen we in de Fabrieksfluit een droge opsomming van ongevallen. Daar worden we niet veel wijzer van. Om er nu eens wat meer „kleur” aan te geven, zal ik b.v. per 3 maanden een verslagje geven van de laatste ongevallen met vermelding van afdeling en aantal verzuimdagen.
Onlangs werd de opmerking gemaakt, dat er in ons bedrijf erg veel oogverwondingen voorkomen bij het slijpen.
Hier ligt nu juist de motivering van het opschrift van dit artikel. Zo'n verwonding zou bijna voor 100% uitgesloten zijn, indien de getroffenene de voorgeschre-

ven veiligheidsbril gedragen had. Deze ongevallen hebben dus een direct aanwijsbare oorzaak.
Voor de periode 1 Mei 1949—30 April 1950, dus voor één jaar, heb ik het ongevallenboek gecontroleerd en ben tot de volgende cijfers gekomen:
Totaal 107 ongevallen. Hiervan kon de getroffenene in 39 gevallen direct het werk hervatten.
Maar de resterende 68 gevallen waren oorzaak van 703 dagen verzuim, omgerekend in volle werkdagen van 8³/₄ uur.
Om dit nu op dezelfde wijze onder de aandacht te brengen als geschiedt bij de percentage opgave n-a-l-c-u-l-a-t-i-e-v-o-o-r-c-a-l-c-u-l-a-t-i-e, vindt U hieronder een overzicht van de opgevallen omgeslagen over de afdelingen.

	aantal ongevallen	dagen verzuim
plaatwerkers	8	41
bankwerkers	8	53 ¹ / ₂
gecombineerde metaalbewerking	24	128
koperslagerij	3	3 ¹ / ₂
knippen	4	32
zagen	0	0
ponsen	4	18 ¹ / ₂
persen	3	28
draaien	9	42
fraisen	0	0
boren/tappen	2	17
buigen	0	0
forceren	5	35
puntlassen	2	24 ¹ / ₂
slijpen en polijsten	5	28 ¹ / ₂
galvanische afdeling	0	0
lakkerij	6	49 ¹ / ₂
stofferen	4	19
montage meubelen	8	84 ¹ / ₂
„ lampen	0	0
„ buitenwerk	0	0
zandstralen	1	5 ¹ / ₂
gereedschapmakerij	3	5
school	0	0
magazijn en sjouwen	3	33 ¹ / ₂
bedrijfsdienst	5	54 ¹ / ₂
	107	703

TH. AALFS.

Tijdschriften en Bibliotheek

Mag ik even aandacht vragen voor het volgende.
Er zijn nog steeds personen, die de tijdschriften welke zij ter lezing krijgen, niet op tijd in de typekamer terug bezorgen. Zoals U zult begrijpen veroorzaakt dit enig oponthoud bij het doorgeven aan de volgende lezer en het betekent meer werk voor ons.
In het vervolg gebruiken wij, zoals dit vroeger ook het geval was, weer de briefjes, waarop U o.a. een kolom vindt waarin vermeld kan worden dat U niet bent klaargekomen met lezen en het blad nog eens wilt ontvangen. Hetzelfde geldt voor de boeken, die U leent uit de bibliotheek. Breng ze op de vastgestelde datum terug of laat ze verlengen.
Tenslotte dit:
Heeft iemand nog in zijn bezit het boekje: „Een smid tot een smid” door Fr. Deys? Wij missen dit reeds enige tijd.
M. JONKMAN.

Goed Wonen — Jaargang 1949 — B. 470.

Wanneer is iets nu mooi? vroeg een van de lezeressen van Goed Wonen. De redactie probeerde in enkele artikelen zo duidelijk mogelijk een uiteenzetting over dit onderwerp te geven, om een basis te leggen waarop men naar eigen inzicht en aanleg verder kan bouwen.
Verder kan men in deze jaargang adviezen vinden voor de inrichting van keukens, kleine en grote

kelijke onkosten in de eerste drie perioden van dit jaar 5 % boven de begroting lagen. Voortaan werken wij met de cijfers van de werkelijkheid bij het berekenen van de winstuitkering, zodat van de opbrengst van het productieve werk eerst die 5 % extra onkosten afgaan voordat we aan een uitkering toe zijn. We weten het nu en we hebben de rest van het jaar om, ook langs deze weg, tot betere resultaten te komen. Het moet toch niet zo'n kunst zijn om die 5 % (of iets meer om het gemiddelde weer te herstellen) er weer af te krijgen als ieder, in eigen werk en omgeving, zich de moeite geeft onnodige onkosten te vermijden.

Vergeet tenslotte één ding niet: van een verhoging van de fabrieksomzet is maar een gedeelte winst, die voor verdeling tussen bedrijf en personeel in aanmerking komt, een beperking van de onkosten komt de winst echter voor de volle honderd procent ten goede!

Ziekte enz. zouden een laagterecord bereikt hebben indien vacantie, door het snipperen op 1 Mei en het sluiten van de hele fabriek op de middag van 5 Mei, niet boven het normale was geweest. Er is hier dus alle reden om tevreden te zijn en hoopvolle verwachtingen voor de toekomst te koesteren. Door Hemelvaartsdag en Pinkstermaandag verliezen we in de zesde periode twee werkdagen. Dat zal dus op een andere manier goedgemaakt moeten worden!

Ziekte zelf kwam ons gemiddeld op de afwezigheid van 9.4 man te staan. Dit jaar zijn we nog niet onder de tien man geweest. Ongeveer maar 0.6 man gemiddeld, terwijl het tot nu toe aldoor 2 man was! Vacantie 12.3 man en Absent 1.1 man, hetgeen wel degelijk voor verbetering vatbaar is. Totaal afwezig 23.4 man. Van de gunstige cijfers voor ziekte, ongeval en absentie profiteert het personeelfonds doordat de bijdrage van het bedrijf ditmaal 56 cent per man wordt.

Van de productieve tijd ging ook nog gemiddeld 558 uur per week verloren voor:

Schoonmaken (432-8)	:	gemiddeld	0.9 man
Sjouwen (432-2)	:	"	4.5 "
Voormannen (432-5)	:	"	4.9 "
Rep. en onderhoud (436)	:	"	1.3 "

Totaal gemiddeld 11.6 man

Schoonmaken is weliswaar niet hoog, het kan echter beperkt worden vooral door minder tijd te besteden aan het opruimen op Zaterdag.

Sjouwen wordt voortdurend hoger. Het zijn de afdelingen bankwerkerij, gecombineerde metaalbewerking, lakkerij en montage die dit op hun geweten hebben. De post „Voormannen” kunt U het beste zo bekijken: er zijn er 9, en wel Mouthaan, Ulrich, van Wijngaarden, Peterse, Jung, Spies, den Hartog, Wijnen en van Zandwijk.

Van deze voormannen besteden dus gemiddeld 4.9 man al hun tijd aan toezicht en werkvoorbereiding, terwijl 4.1 man aan het productieve werk meedoen. Reparatie en onderhoud door de productieve mensen is normaal.

Wanneer wij praten over vergelijkingen tussen vóór- en nabalculatie (wat wij verwacht hebben, dat iets zou kosten en wat het werkelijk gekost heeft), moet U niet denken dat dit beperkt blijft tot de verschillen in bewerkingsduur van de diverse werkzaamheden. Extra werkzaamheden aan de ene kant en werkzaamheden die bespaard werden aan de andere kant, spelen hierbij een belangrijke rol.

Hier ziet U dadelijk de voordelen van werkmethodeverbeteringen en de nadelen van slordig of foutief werken.

De hele fabriek heeft het werk in 97 % van de vóórgecaluleerde tijd afgemaakt. Het jaargemiddelde is hiermede ook weer op 97 % gezakt.

Zes afdelingen zijn onder de 90 % gebleven: plaatwerkerij, knippen, zagen, ponsen, boren/tappen en puntlassen, (deze laatste zal er de volgende periode wel niet bij zijn!)

Vanaf 1 Januari zijn er maar drie afdelingen onder

de 90 %: knippen (80 %) ponsen en boren/tappen. Vier afdelingen zitten boven de 100 %, de hoogste is 109 %.

Het totaal van het loon der ingeleverde kaarten bedroeg maar 93 % van de begroting. De totaal fabrieksomzet was wel behoorlijk, maar dat kwam door een hogere materiaalomszet en daar maken we geen winst door, zoals U weet.

In de fabriek kom ik nogal eens mensen tegen die zich bezorgd maken over de toekomst. De grote angst is dat wij op de duur niet genoeg werk zullen hebben en dat we mensen zullen moeten ontslaan. Laat ik U daarop dit zeggen: voor zover wij de naaste toekomst kunnen overzien is er werk genoeg. De werkverdeling over de verschillende afdelingen zal niet altijd in evenwicht zijn, maar dan kunnen wij ons toch zeker wel aanpassen? Het belangrijkste echter is dat wij geen orders cadeau krijgen, ze moeten verdiend worden. Het prima en zo goedkoop mogelijk afleveren van een speciaalorder levert ons later een nieuwe speciaalorder op, het zo snel mogelijk afleveren van bureaux en stoelen levert ons weer nieuwe orders op bureaux en stoelen op. Wij hebben de toekomst dus in eigen hand.

A. PRINS.

Wedstrijd tussen de werkelijke kosten en die van de begroting

Kort geleden werden de cijfers bekend van de werkelijke onkosten over de eerste drie perioden van het jaar 1950. Met spanning was daar naar uitgezien, immers bij het opstellen van de begroting stonden ons vele gegevens ten dienste, aan de hand waarvan wij meenden dat een juiste begroting kon worden samengesteld. De nu bekend gemaakte cijfers hebben ons echter teleurgesteld, want op vele punten moesten ongunstige afwijkingen worden geconstateerd. Verschillende posten werden overschreden en hieronder zullen wij trachten hiervoor aannemelijke verklaringen te vinden en middelen te beramen, deze overschrijdingen tot staan te brengen.

407. Verwarming. Hiervan zijn de kosten enorm hoog gebleken. Alleen al in de eerste 3 perioden is meer dan de helft van het voor een boekjaar geschatte brandstoffenbedrag verbruikt. Zeer lage temperaturen kwamen niet voor, doch wel een vrij langdurige vorstperiode. Zodra ons de resultaten over de volgende perioden bekend zijn, kunnen wij beoordelen of de stookinstallatie duurder uitkomt dan door ons werd geraamd.

414. Reparatie en Onderhoud Gebouwen. Het hiervoor toegestane bedrag werd ver overschreden (ca. 75 %). Het leeuwendeel van dit meerdere bedrag werd opgeslokt door betonplaten, welke gelegd moesten worden om onze heftruck een goede rijbaan te verschaffen. Verder kostte de nieuwe deuren in de Triestraat een behoorlijke buit. Toegegeven moet worden dat het dringend nodig was de totaal verroeste oude deuren te vervangen.

420. Reisvergoeding. Belangrijk hoger door verhoogde spoorwegtarieven. Nu de zomer aankomt zullen vele buitenstedelingen de fiets gaan verkiezen boven de trein, waardoor de kosten zullen kunnen dalen.

432. Indirect loon.

A. Sjouwen. Eindelijk een gunstig resultaat. Ca 20 % onder de begroting, hetgeen aan onze onvolprezen heftruck te danken is. Toch moet niet deze goedmoedige olifant nog meer te bereiken zijn, want de kegelbaan is nog niet geschikt voor dit zware geval. Het moet zo wor-

huizen, oude en nieuwe huizen; beschrijvingen van goede gebruiksvoorwerpen, terwijl over de volgende onderwerpen meer of minder uitvoerig werd geschreven: Mensen en meubels van nu; boeken in huis; het maken van meubelen; een cadeau geven: een opmaat en een vreugde!; vloerbedekking.
Het boek is in de bibliotheek. M. JONKMAN.

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie.

Mei 1950 no. 5.

Dr J. M. Matthijsen schrijft een artikel over **werkclassificatie en loontoekenning**.

Hij schetst hierin hoe het indelen van de werkzaamheden in loonklassen toegepast kan worden zonder dat het bepalen van het loon voor de werknemers een „onpersoonlijke” aangelegenheid behoeft te worden.

Op blz. 111 vindt U een artikel over **de modernisering van het station H.S. te Den Haag**. Hierin worden de door ons geleverde meubelen op zeer waardeerende wijze genoemd. Degenen die aan deze order hebben meegewerkt moeten maar eens lezen wat men van onze producten zegt.

Mens en Onderneming.

April 1950.

Hiermede introduceren wij een nieuw tijdschrift in ons bedrijf. Het is het orgaan van het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde. De naam van het tijdschrift geeft al aan op welk terrein de redactie van dit blad zich begeeft. Ik meen te kunnen zeggen dat de redactie er naar streeft de goede gang van zaken in de bedrijven te bevorderen door onderwerpen in studie te nemen en onder de aandacht van de lezers te brengen die betrekking hebben op de onderlinge samenwerking der mensen. De schrijver van het boek „Bedrijf en Personeel” (no. P. 456 van onze bibliotheek), F. J. Roethlisberger, zegt: „Onze technologische ontwikkeling is in de afgelopen 100 jaar ontzagwekkend geweest, maar onze methoden, om met mensen om te gaan, zijn nog voorwereldlijk. Wil onze beschaving stand houden, dan moeten wij een nieuw begrip krijgen over menselijke beweegredenen en gedragingen in het bedrijfsleven...”

Enkele artikelen in dit nummer zijn: lager technisch onderwijs, de functie van de personeelschef, kadervorming, het behandelen van klachten en grieven.

Psychologische Achtergronden.

Tweede Jaargang no. 10.

De verschillende hoofdstukken van dit tijdschrift behandelen kanten van het onderwerp „personeelsbeoordeling”. Het is zoveel moeilijker dan men doorgaans denkt om een juist en rechtvaardig oordeel over een ander uit te spreken. En het is voor een bedrijf zo ongelooflijk belangrijk dat de beoordeling van alle werknemers volgens een systeem geschiedt dat door allen begrepen en als zo rechtvaardig mogelijk aanvaard wordt.

Daarom hoop ik dat alle chefs van afdelingen en zij die het beoordelen van anderen in hun werk tegenkomen, door het lezen van dit tijdschrift zich in dit onderwerp zullen verdiepen. A. PRINS.

Spaarkas

Spaarkas per 18 April 1950	f 17.310,46
Stortingen.	
van 18/4 t/m 15/5 '50	„ 1.462,50
	f 18.772,96

Af:

Uitbetalingen.

van 18/4 t/m 15/5 '50	„ 1.627,90
Sald o per 16 Mei 1950	f 17.145,06

Er zijn thans 106 spaarders.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 18 April 1950	f 1.654,13
Storting door de N.V.	
van 18/4 t/m 15/5 '50	
Ziekte, ongeval en absentie was 6%	
dus (198 × 56 cent)	„ 110,88
Ingehouden aan boeten.	
van 18/4 t/m 15/5 '50	„ 14,75
Ingehouden van het personeel.	
van 18/4 t/m 15/5 '50	„ 128,01
Ontvangen van lid v/h personeel.	
Restitutie 2 wachtdagen	„ 12,79
	f 1.920,56

Af:

Uitbetalingen.

van 18/4 t/m 15/5 '50	f 195,49
rekening „Corona”	„ 30,—
„ „Deenik”	„ 9,70
	„ 235,19

Sald o per 16 Mei 1950	f 1.685,37
-------------------------------------	------------

A. DE BRUIN.

Personalia

Ontslagen:

J. Th. van Dortmont op 2 Mei (afdeling lakkerij).

Op 16 Mei waren de heer en mevrouw Spies 25 jaar getrouwd. Onze gelukwensen!

Wegwerker vervolgt:

Nieuwsgierig geworden naar de belevenissen van zo'n reiziger, heeft wegwerker zich naar het station gespoed en drentelt nu tussen de wachtenden heen en weer op zoek naar het slachtoffer van de dag. De trein van 8 uur 4 naar Amsterdam is nog niet binnen. Het is moeilijk de keus te bepalen, de tijd dringt. Op het laatste nippertje, de trein rolt reeds het station binnen, duikt onze man met drie treden tegelijk uit het trapgat op, hij zal het dan maar worden voor vandaag!

Wegwerker stapt achter hem aan in de trein en vindt zowaar een plaatsje vlak tegenover zijn toekomstige metgezel. Al dadelijk komt de onafscheidelijke actetas op de proppen, een boterham in een knisterend zakje verschijnt en wordt snel verorberd. We hebben waarschijnlijk een man getroffen van het type: 's morgens tot het uiterste tijdstip in bed blijven liggen, dan in één run wassen (hoofdzakelijk alleen haar natmaken voor de scheiding) aankleden met onderwijl kauwen op een stuk brood, nippen aan een te heet kopje thee en moeder de vrouw in peignoir, met loshangend haar, heen en weer vliegend met regenjas en actetas, redderend in de keuken, daar komt 'ie — voordeur van het slot — daar gaat ie — goeie zaken!

Zie zo, kijken of we gelijk hebben en juist wil wegwerker een praatje gaan maken of de trein mindert vaart, stopt, de bekende drukte van uit- en instappen en meteen is onze medereiziger in het gewoel verdwenen. Wegwerker er ook uit, verdraaid waar is de vent nu, dat wordt wat de hele dag met zo'n stormvogel mee op stap!

Op het stationsplein ziet wegwerker hem reeds voortsnellen, geweldig wat een actie, zeker een dringende afspraak met een belangrijke klant. Nu maar even een eindsprint ingezet, het doel wordt eindelijk ingehaald.

„Morgen, mijnheer, mag ik mij even aan U voorstellen, mijn naam is Wegwerker, enquêteur van het Bureau voor Opinie-onderzoek. Wanneer U er niets op tegen heeft, dan zou ik U heel graag enige vragen willen stellen over Uw werk en Uw mening over het zakendoen, de koopkracht van het publiek en dergelijke.”

„Nu, mijnheer Wegwerker, daar heb ik niets op tegen, mijn naam is Reiziger, ik handel in verlichtingsartikelen en ben, zoals U ziet, op weg naar mijn klanten. Laten we eerst even een kop koffie gaan drinken, ik betaal!”

Dat begon dus goed. Ook in het restaurant moest de kellner zich het vuur uit de sloffen lopen om de heren snel van een kop koffie verkeerd te voorzien. De afspraak wordt gemaakt, dat vandaag Wegwerker de reisroute tezamen met de heer Reiziger mag maken, om in de praktijk het werken langs de weg te kunnen beoordelen.

Mijnheer Reiziger schijnt intussen zeer gepresseerd, nauwelijks zijn de koppen koffie weggewerkt of de actetas wordt ter hand genomen en voort gaat het, op naar de eerste relatie!

Laten we, om even op adem te kunnen komen, een volgende maal zien wat deze haastige, voortgejaagde heer Reiziger met al zijn drukte weet te bereiken bij zijn klanten.

De Mijlpaal 1950

De tentoonstelling in de parken Sonsbeek en Zijpendaal te Arnhem, waarover U in veel kranten en tijdschriften heeft kunnen lezen, duurt nog tot 19 Augustus en is geopend van 9 tot 6 uur en op Zondag van 12 tot 6 uur. De parken van 9 tot 11 uur en op Zondag van 12—11 uur.

Een duizendste millimeter

Weet U iets af van de Vereniging „Nederlands Fabrikaat”? Ter gelegenheid van haar 35-jarig bestaan werd een jubileumnummer van het maandblad van deze vereniging uitgegeven. Het verhaalt o.a. de groei van enkele belangrijke bedrijfstakken. Wat de metaalbewerking betreft vonden we het artikeltje: een duizendste millimeter (een micron), waarin men kan lezen dat het aan de Artillerie Inrichtingen is gelukt om de door haar gefabriceerde draaibank zo nauwkeurig te maken, dat bij grote omtrekssnelheid de werkstukken trillingvrij lopen en met behulp van een diamantbeitel kunnen worden afgedraaid. Zo'n diamantbeitel is dan in staat ook één duizendste millimeter af te draaien, waardoor nu naslijpen overbodig kan worden en dus een bewerking kan vervallen.

Het afdraaien van één duizendste millimeter is bijna niet te zien, en daardoor iets waarvan men, als men er bij toekijkt, meer het belang „inziet” dan „ziet”.

De hond en zijn geleider

Laten wij eens onder het oog zien, wat nu eigenlijk de kenmerkende karakterverschillen zijn tussen een afgerichte en een niet afgerichte hond. Wij moeten daartoe enige hondenkarakters de revue laten passeren, tot wij komen bij het karakter, dat U kunt waarderen en dat wat de dresseur op prijs stelt. Ongetwijfeld moeten wij geen van allen iets hebben van een luie, een zwakke, een nerveuze (schrikachtige) of een **valse hond**. Daarvan moeten wij niets hebben, om de eenvoudige reden dat zulke honden voor ons doel geheel onbruikbaar zijn. U verlangt natuurlijk ook, als U een hond heeft dat hij trouw is aan zijn baas (geen allemansvrind dus), goed waaks is en dus de eigenschap bezit of althans de aanleg hiervoor heeft om Uw huis en goed tegen indringers te beschermen. Ik neem bovendien aan dat U het ook wel een beetje gênant zoudt vinden, wanneer U, met Uw hond wandelend op een eenzame weg, door een onverlaat wordt aangevallen en Uw hond met de staart tussen de benen er vandoor gaat of op een afstand van 50 meter U luidkeels zijn medelijden staat te betuigen. U zoudt op Uw hond maar al te trots zijn, wanneer hij zich bij zoiets niet onbetuigd liet en zijn tanden eens anders gebruikte dan hij gewoon is. Want zo'n hond, zo'n door en door betrouwbare hond, vlug en sterk, gezond en..... moedig is nu juist de hond, zoals wij die prefereren. Geen vals loeder, geen angstbijter, geen zenuwpatiënt, deze zijn voor U en ons waardeloos.

En nu gaan wij, dresseurs, dat mooie hondenkarakter verknoeien, wij gaan het grondig bederven nietwaar? Wij maken van een hond die Uw vrienden en kennissen vriendelijk tegemoetkomt, een wangedrocht, een monster. Van Uw vrolijke levenslustige hond maken wij een misbaksel, dat gedrukt en gedwee voortsliuip naast zijn baas, dat Uw vrienden de tanden laat zien, dat de kinderen de stuipen op het lijf jaagt (zo niet erger), enfin, noemt U maar op. Niets is minder waar. Zeker er komt wel eens wat voor, maar dat heeft dan ook zijn oorzaak, waarop ik, indien Uw vriendelijke belangstelling mijn hondenpraatje niet wordt ontzegd, t.z.t. hoop terug te komen.

Ongetwijfeld, de hond met karakter, van hetwelk ik hier uitga, zal na een dressuurperiode in zeker opzicht zijn veranderd. Hij zal Uw vrienden, die hem een lekker hapje willen toestoppen, niet meer zo welwillend bejegenen, want hem wordt geleerd, dat hij geen voedsel van anderen, dan van zijn eigenaar mag aannemen. Probeert U het maar eens met mijn hond.

A. NIEUWKOOP.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. M. JONKMAN, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Maandelijks bijeenkomst van 6 Juli 1950.

1. De heer van Osselen deelt mede, dat naar aanleiding van een vergunning van het College van Rijksbemiddelaars, aan kantoor- en fabriekspersoneel voor de vakantie een extra-week salaris of loon uitbetaald zal worden.

2. Voor elk van de vijf groepen, waarin de fabrieksafdelingen verdeeld zijn, is slechts één kandidaat voor de tariefcommissie gesteld.

De heer van Osselen wijst op het betreffende artikel van het reglement voor de tariefcommissie waarin de bepaling voorkomt dat er per groep van afdelingen minstens twee kandidaten gesteld moeten worden.

De bedoeling van deze bepaling is toch om in de vergadering van directie en kern tot de samenstelling van een tariefcommissie te komen, die een goede gang van zaken waarborgt. Voor het huidige geval bestaat er, zowel van de zijde van de directie als van de zijde van de kern, geen bezwaar tegen benoeming van de vijf gestelde kandidaten. Bij een volgende verkiezing zal er echter met deze bepaling rekening gehouden moeten worden.

De nieuwe tariefcommissie zal de volgende samenstelling hebben:

E. Romijn, groep I, afdelingen: knippen, draaien, ponsen, fraisen, persen, boren/tappen, puntlassen.

H. v. d. Heuvel, groep II, afdelingen: bankwerkerij, slijperij, galvanische afdeling.

B. Vermeulen, groep III, afdelingen: plaatwerkerij, montage plaatstalen meubelen.

A. J. Kerkhof, groep IV, afdelingen: gecombineerde metaalbewerking lampenafdelingen.

C. Balvers, groep V, afdelingen: lakkerij, stoffeerderij, montage buismeubelen.

Begin Augustus zal deze commissie geïnstalleerd worden, bij welke gelegenheid de resultaten van de eerste zes maanden na het instellen van de voorlopige tarieven besproken zullen worden. Deze bijeenkomst zal bijgewoond worden door het scheidende lid van de commissie.

3. De kern vestigt er de aandacht op dat de ijzeren trap naar de W.C.'s in de oude fabriek langzamerhand erg glad begint te worden. Dit kan zeer gevaarlijk zijn. Hier zal zo spoedig mogelijk wat aan gedaan worden.
4. De kern brengt een verzoek uit de bankwerkerij over om een tweede leren sloof voor het lassen aan te schaffen. In deze afdeling is de werkruimte voor de electrisch lasser niet voldoende afgeschermd. Dit wordt in orde gemaakt.
5. De kern vraagt om betere werkkleding voor de zandstraler. Sedert het in gebruik nemen van straalzand blijkt de kleding onderhevig te zijn aan het afzetten van roestvlekken. Aan de Ar-

beidsinspectie zal advies gevraagd worden omtrent de meest geschikte werkkleding.

6. Tot nu toe is, voor het berekenen van de duur van het dienstverband voor de extra snipperdagen, de militaire dienstdienst niet meegerekend.

De kern vraagt of deze tijd, in dit verband, niet als normale dienstdienst beschouwd kan worden. De heer van Osselen wil hierover nog geen beslissing nemen.

7. De kern vraagt welke de bepalingen zijn voor de jeugdvacantie. In de C.A.O. staat vermeld dat jeugdige werknemers, die op 1 Mei van dit jaar de 18-jarige leeftijd nog niet hebben bereikt en sedert 1 Januari in dienst zijn, recht hebben op twee extra snipperdagen mits zij kunnen aantonen, dat deze dagen besteed worden aan een cultureel doel of dat zij de ontwikkeling van de betrokkene ten goede komen.

C.A.O. voor de beamtten

De drie grote werkgeversorganisaties in de Metaalindustrie zijn een collectieve arbeidsovereenkomst aangegaan met de bestaande beamttenorganisaties. De overeenkomst is door het College van Rijksbemiddelaars bekrachtigd.

Daar onze onderneming lid is van de Metaalbond geldt sedert Mei 1950 deze overeenkomst voor ons bedrijf.

De overeenkomst is door ons met de voorzitter van de beamttenkern besproken. De kern is gaarne bereid alle gewenste inlichtingen te verstrekken.

DE DIRECTIE.

Een ingrijpende operatie, die bevredigend is verlopen

Zoals wel algemeen bekend zal zijn, is een ingrijpende operatie uitgevoerd bij één onzer belangrijkste fabricageafdelingen.

De baas van deze afdeling heeft de leiding aan een andere baas overgedragen. De voorman is gewoon werkmans geworden en volgens een vrij willekeurige keuze zijn vier arbeiders naar andere afdelingen overgeplaatst, waarvoor anderen in de plaats zijn gekomen.

Dit alles was nodig omdat de werkzaamheden in deze afdeling hoogst onbevredigend verliepen.

Ofschoon de heer Prins en ik het er volkomen over eens waren dat slechts een zeer grondige hergroepering van het personeel tot een oplossing van de moeilijkheden zou kunnen leiden, hebben wij van tevoren tegen deze maatregel toch nogal opgezien. Immers voor de betrokkenen is zo iets nu eenmaal een teleurstelling en wij moesten maar afwachten hoe één en ander zou worden opgevat.

En nu is het zo, dat er voor mij geen enkele aanleiding zou zijn geweest om aan deze gebeurtenis een artikel in De Fabrieksfluit te wijden ware het niet, dat ik zo getroffen ben door de sportieve wijze waarop in het bijzonder door de baas en de voorman, op één en ander is gereageerd. Beiden erkennen dat een verandering noodzakelijk en een personeelswijziging onvermijdelijk was. Zij gaven daarmee blijk in de eerste plaats oog te hebben voor de fabrieksbelangen.

Ook de overgeplaatste arbeiders hebben zich — zij het in een enkel geval na een onderhoud met de heer Prins — met hun nieuwe werk verzoend.

Ik wil langs deze weg mijn grote waardering tot uiting brengen voor het ruime begrip dat de betrokkenen voor deze reorganisatie hebben getoond.

Deze uitstekende medewerking is een waarborg voor een goede verstandhouding in ons bedrijf.

Ir W. VAN OSSELEN.

0 %

1ste periode	1950: 0,5 %	
2de „	1950: 1,5 %	
3de „	1950: 5,0 %	(+ 1,0 %)
4de „	1950: 0 %	
5de „	1950: 3,5 %	
6de „	1950: 0 %	

Voor de tweede maal dit jaar en voor de derde maal sedert het begin van ons systeem van winstdeling valt er niets te verdelen.

Wij schrijven dit aan het eind van het eerste halfjaar van 1950. Wat zijn de oorzaken van de minder goede fabrieksresultaten en dus van de lagere extra-uitkeringen, vergeleken met het vorig jaar? Om U hiervoor mijn verklaring te geven moeten wij eerst teruggaan naar de begroting, die wij voor 1950 hebben opgesteld. Bij het maken van een begroting overweegt men een aantal mogelijkheden, spreekt men een aantal verwachtingen uit en moet men met een aantal verplichtingen rekening houden. De verkoop van onze producten heeft onze verwachtingen in het algemeen overtroffen, op het gebied van de buismeubelen zelfs in vrij aanzienlijke mate, maar op het gebied van de speciale orders hebben de betreffende afdelingen minder te doen gehad dan waarop gerekend was. Dit heeft allerlei gevolgen gehad waarvan de voornaamste wel is dat de personeelbezetting van enkele afdelingen versterkt moest worden, terwijl andere afdelingen eigenlijk ingekrompen moesten worden. Dat ziet er vrij eenvoudig uit. Degenen, die de laatste maanden in de fabriek hun ogen de kost hebben gegeven, zullen echter wel bemerkt en begrepen hebben, dat hier nog wel wat meer aan vast zit. Vele mensen hebben zich in de nieuwe omgeving van een andere afdeling moeten aanpassen en hebben werkzaamheden moeten leren verrichten die hun vreemd waren. Er zijn zeer hoge eisen aan de betrokken arbeiders gesteld en ook aan de bazen en voormannen, die hen met het nieuwe werk vertrouwd moesten maken. Dit alles heeft veel geld gekost in de vorm van „leertijd”. Bij het beramen van maatregelen in dit verband ga ik er van uit, dat het een enorme versterking voor het bedrijf betekent als de leden van het personeel zo veel mogelijk „algemeen ontwikkeld” zijn. Het komt hun prestaties op een bepaald gebied altijd ten goede wanneer zij ook enige ervaring en kennis van andere werkzaamheden hebben. En de soepele gang van zaken in het bedrijf wordt ten zeerste bevorderd wanneer voor de diverse werkzaamheden voldoende invallers beschikbaar zijn.

Op het ogenblik zijn er lakspuiters, slijpers, plaatwerkers en stoffeerdere in opleiding. Alle hulp en medewerking hieraan verleend, bevordert in hoge mate het algemeen belang. Wanneer er in een bepaalde afdeling minder werk is of wanneer iemand blijk geeft minder geschikt te zijn voor bepaalde werkzaamheden, dan zoeken wij net zo lang tot we

werk hebben dat hem ligt. En met een beetje goede wil van alle kanten moet dat ook lukken.

Een andere bron van moeilijkheden (en extra-kosten) is de kwaliteit van ons materiaal geweest. Vooral de slijperij kan hier van meepraten, maar ook de voorbereiding in de lakkerij is zeer afhankelijk van de kwaliteit van de gebruikte (beschikbare) plaat.

Misschien komt bij U de vraag op waarom er dan in de begroting en de voorcalculaties niet met de meest ongunstige omstandigheden rekening gehouden is, zodat wij geen risico's zouden lopen. Maar dan doet er een ander gevaar op, namelijk: te hoge prijzen en de kans op te geringe verkoop en daarmee zouden we nog verder van huis zijn. Er zit niets anders op dan te blijven zoeken naar de beste middenweg en onze energie te besteden aan het beperken van de invloed der tegenslagen.

Tenslotte wil ik nog wijzen op de kosten die wij maken bij het zoeken naar verbeteringen in onze werkmethoden en installaties. Wat er in de afgelopen maanden gebeurd is en nog steeds gebeurt, in de galvanische afdeling en de lakkerij zijn hiervoor goede voorbeelden. Het is nooit goed genoeg, het kan altijd nog beter!

De resultaten van de zesde periode zijn als volgt: afwezigheid door ziekte heeft met een gemiddelde van 7,6 man het record van de vorige periode weer verbeterd. Afwezigheid door ongeval was gemiddeld 1,8 man en door vakantie 23,6 man. Van de 22 weekdagen in een periode verloren wij er ditmaal 2 (9%) door Hemelvaartsdag en Pinksteren!

Absent waren gemiddeld 0,7 man en totaal afwezig dus 33,7 man. Het percentage ziekte, ongeval en absents was weer laag, zodat het bedrijf 56 cent per man aan het personeelfonds bijdraagt.

Door de productieve arbeiders werd nog gemiddeld 564 uur per week besteed aan:

Schoonmaken	432-8	:	gemiddeld	1,3 man
Sjouwen	432-2	:	„	3,4 „
Voormannen	432-5	:	„	4,9 „
Rep. en onderhoud	436	:	„	2,2 „

Totaal : gemiddeld 11,6 man

Sjouwen was, wat lager doordat het magazijnpersoneel steeds meer kans ziet de behulpzame hand te bieden. Reparatie en onderhoud van de machines moet zoveel mogelijk aan de technische dienst of eventueel de gereedschapmakers overgelaten worden. Bij de vergelijking tussen voor- en nacalculaties springen dadelijk de nadelige gevolgen van slecht materiaal in het oog (buigen, slijpen en voorbereiding lakken). Het blijft een vergelijking tussen wat wij gemeend hebben dat de bewerkingen zouden gaan kosten en wat zij in werkelijkheid gekost hebben. De hele fabriek heeft in 96% van de voorgerecalculeerde tijd gewerkt, hetgeen een vooruitgang is. Het jaargemiddelde blijft nog even op 97%. Het meest hebben hiertoe bijgedragen de negen afdelingen, die onder de 90% gebleven zijn: knippen (de laagste, maar zij halen zich tegenwoordig wel eens het verwijt van andere afdelingen op de hals dat zij niet zo zuiver meer aan de maat werken (maat houden, in twee betekenissen van het woord!)), zagen, persen, fraisen, boren/tappen, forceren, puntlassen, galvanische afdeling en automatische lakkerij. Er zijn nu al vier afdelingen die over alle zes de periodes van dit jaar onder de 90% zitten: knippen, ponsen, fraisen en boren/tappen, terwijl zagen precies op 90% zit. Dit ziet er goed uit.

Drie afdelingen kwamen boven de 100%, de hoogste is 107%.

Het totaal van de ingeleverde kaarten is, door bovengenoemde oorzaken, 16% onder de begroting gebleven, zodat ook de kosten niet voldoende gedekt werden. Dat verschil was te groot om nog tot winst te kunnen komen.

Verheugend was echter het bericht van de heer de Bruin dat de werkelijke kosten van de vierde pe-

riode 4% beneden de begroting lagen. Hiermede komt er verbetering op dit punt na onze ongunstige start. Gemiddeld liggen we nog slechts 3% boven de begroting, waar wij dus in de komende perioden plezier van kunnen hebben.

A. PRINS.

Wedstrijd tussen de werkelijke kosten en die van de begroting.

In het Juni-nummer van De Fabrieksfluit moesten wij een vrij somber beeld geven van de verhouding tussen de begroting en de werkelijkheid. Wij spraken de hoop uit, dat in het volgende verslag een iets optimistischer geluid gehoord zou worden en inderdaad werd in de 4e periode een aanmerkelijke teruggang in de overschrijdingen geconstateerd, hetgeen ons moed geeft te verwachten dat over het algemeen een zoal niet sluitende, dan toch een niet zo belangrijk overschreden begroting bereikt zal worden.

Het is slechts mogelijk een gunstig eindcijfer te behalen, wanneer wij kunnen blijven rekenen op ieders medewerking, van hoog tot laag.

Wij zullen nu weer post voor post bespreken en trachten uiteen te zetten, wat tot de verbetering heeft geleid:

407 Verwarming

Hierop werden geen kosten meer geboekt, zodat automatisch de verhouding gunstiger werd.

414 Reparatie en onderhoud gebouwen

Het voor de 4e periode toegestane bedrag werd slechts met 11% overschreden, hetgeen heel wat gunstiger is dan de 75% overschrijding gedurende de eerste 3 perioden. Grote uitgaven kwamen dus niet voor.

420 Reisvergoeding

Het is nog te vroeg om te constateren, dat door gebruik van fietsen de kosten zullen dalen. De overschrijding van het begrotingscijfer kwam hier dus niet tot stilstand.

432 Indirect loon

A. Sjouwen. Blijft gunstig. Het is dan ook een lust te zien hoeveel werk er verzet wordt door onze locomotief. Dag in, dag uit torst deze de zwaarste lasten zonder één klacht. Het zou wel interessant zijn een globale telling te maken van de vervoerde lasten. Wie voelt er voor om deze cijfers over een zekere periode te verschaffen?

B. Expeditie. Aanzienlijk boven de begroting, nu door overwerk om auto's te laden. Dus een gunstig teken! Toch moet er naar gestreefd worden dit overwerk te verminderen, want onze expeditieus hebben evenals de anderen recht op een normale arbeidstijd.

C. Magazijn. Ongeveer 17% boven de begroting. Dit komt gedeeltelijk door het lofwaardige streven de materialen en halffabrikaten in de afdelingen te brengen, zodat de productieve arbeiders niet behoeven te sjouwen. M.a.w. U belt, het magazijn bezorgt franco in huis.

D. Voormannen. Hier is een overschrijding van 11%, hetgeen veel gunstiger is dan de 30% over de eerste 3 perioden. Het moet echter nog lager worden om de achterstand in te halen.

E. Schoonmaken. Bleef 6% beneden de begroting, hetgeen een goede vooruitgang betekent, in het bijzonder omdat van een opvallende vervuiling toch nog geen sprake is.

F. School. Zeer hoog, doordat er veel mensen in ander werk worden opgeleid. Deze post zal van de zomer lager worden, wanneer de leerjongens niet meer een dag in de week naar de Ambachtsschool gaan.

433 Stroomverbruik

Is 20% boven de begroting gebleven. Maar er zijn dan ook $\pm$ 3000 machine-uren meer gemaakt dan begroot.

434 Fabrieksbenodigdheden

Was slechts 3% boven de begroting, zodat de aanvankelijke overschrijding van 35% tot 30% is gedaald. Een aanzienlijke verbetering werd dus bereikt.

435 Gas- en Waterverbruik

Ook hierin kwam een aanmerkelijke verbetering, doordat het toegestane bedrag voor de 4e periode niet werd gehaald.

436 Reparatie en Onderhoud Machines

Bleef nu beneden de begroting, zodat de achterstand bijna ingelopen is.

438 Proeffabricage

Ook hierop werd ingelopen, zodat de aanvankelijke 80% overschrijding op 50% gebracht werd.

439 Garantiewerk

Het voor de 4e periode geschatte bedrag werd weliswaar overschreden, doch met een geringer percentage dan over de eerste 3 perioden. Toch is het altijd nog ruim 50% hoger dan geraamd.

445 Telefoongesprekken

Bleken beneden de begroting te blijven, doch de postzegels niet. Wij zijn dus op de goede weg.

446 Kantoorbenodigdheden

Hier werd nog niet de helft besteed van het geraamde bedrag. Deze post ligt nu ca 25% beneden de begroting. Zeer zeker een verheugend resultaat.

447 Tekenkamerbenodigdheden

Vertoont hetzelfde beeld, doch aanschaffing van voorbedrukt tekenpapier zal straks een stijging te zien geven.

452 Emballage

Op deze post blijven wij terugontvangen. Misschien kunnen wij dit zo nog even volhouden, maar er moet toch een tijd komen, dat er geld bij moet. Zeker is wel, dat het begrotingscijfer niet gehaald zal worden.

468 Verpakkingsmateriaal

Was slechts 8% boven de begroting, hetgeen heel wat minder is dan de 50% van de vorige perioden. Wij kunnen dus dit verslag vrij optimistisch noemen en wij weten dat wij dit aan alle personeelsleden te danken hebben. Bent U ook zo benieuwd naar de verdere resultaten?

A. J. C. WAMSTEEKER.

Periodieke Loonsverhoging

Het is in ons bedrijf gewoonte tweemaal per jaar, per 1 Januari en per 1 Juli, na te gaan welke lonen voor herziening in aanmerking komen. Ik stel er prijs op voor de betrokkenen uiteen te zetten hoe, en volgens welke principes, deze loonsherzieningen tot stand komen.

De redenen waarom tot periodieke loonsverhoging overgegaan kan worden zijn de volgende:

- a. een jeugdige werknemer is automatisch in een volgende leeftijdsgroep gekomen, waardoor wij krachtens de C.A.O. nieuwe verplichtingen krijgen;
- b. een werknemer is in de loop van het halfjaar voor het bedrijf meer (in een enkel geval ook wel eens minder) gaan betekenen.

Wanneer wij verder op het onder b genoemde ingaan, komen wij op de principes die aan het bepalen van het loon ten grondslag liggen. Alle werknemers zijn namelijk, om allerlei redenen, in meerdere of mindere mate belangrijk voor het bedrijf. Om deze factoren nu zo goed mogelijk tot hun recht te laten komen, trachten wij beoordelingen van de werknemers

op te stellen waarbij de belangrijkste factoren, afzonderlijk en in onderling verband met elkaar, volgens vaste maatstaven afgewogen worden. Hiertoe is een beoordelingsformulier ontworpen, waarop op zeven verschillende manieren aangetekend wordt wat de prestaties van de betreffende werknemer zijn en welke indruk zijn persoonlijke eigenschappen op zijn omgeving maken.

Ter verduidelijking volgen hieronder de zeven onderdelen van het beoordelingsformulier:

De technische eigenschappen

1. de kwaliteit van het werk. Dit kan van „slecht werk” tot „onberispelijk” oplopen;
2. de kwaliteit van het werk. Hierbij gaat het om de mate waarin de werknemer zich inspant of ijver toont;
3. de vaardigheid. De ene mens is nu eenmaal handiger dan de ander, toont meer aanleg voor bepaalde werkzaamheden dan de ander. De een is vindingrijker in het kiezen van de beste werkmethode, de ander heeft meer steun en hulp van baas of voorman nodig;
4. de algemene bruikbaarheid. Het kan voor ons van grote betekenis zijn als een werknemer toont geschikt te zijn voor opleiding in verschillende werkzaamheden en evenzo is het dus van belang als iemand reeds ervaring op ruimer gebied heeft;

De persoonlijke eigenschappen

1. houding tegenover de mensen. Iemand kan een slechte invloed op zijn omgeving uitoefenen, maar hij kan ook een zodanige persoonlijke instelling hebben dat hij de goede sfeer bevordert;
2. houding tegenover machines, materiaal, gereedschap en werkplaats. Men kan dit alles verwaarlozen en daardoor onkosten veroorzaken of men kan voortdurend zorg aan deze bedrijfsbelangen besteden;
3. houding tegenover zijn taak. Hieronder wordt verstaan in welke mate verantwoordelijkheidsgevoel aan de dag wordt gelegd voor de gang van het werk. Is iemand bereid en in staat om zelfstandig te oordelen en op te treden?

Het beoordelingsformulier wordt nu ingevuld tijdens een bespreking van afdelingsbaas, voorman, Weysenfeld, ondergetekende en Mej. Carrière als belangstellende toehoorder. De baas en de voorman geven hun oordeel aan de hand van de dagelijkse omgang, Weysenfeld komt op het terrein van de tarieven tegenwoordig wel met de meeste arbeiders in contact en ikzelf tracht voornamelijk er voor te zorgen dat verschillende afdelingen zoveel mogelijk volgens dezelfde maatstaven beoordeeld worden. Een groep beoordelaars geeft in de eerste plaats al enige garantie tegen het insluipen van te persoonlijke ovattingen en bovendien, dat leert de ervaring, worden tijdens de bespreking de verschillende meningen duidelijker en dus zuiverder.

Na afloop van de beoordelingen worden er, na onderlinge vergelijking en binnen de grenzen door de C.A.O. gesteld, eventueel loonsverhogingen gegeven. Het eindresultaat wordt door de baas aan de werknemer uit zijn afdeling meegedeeld met vermelding van opvallende punten die tijdens de beoordeling naar voren zijn gekomen.

Nadere inlichtingen over de beoordeling of uitleg van de conclusies of beweegredenen zullen altijd gaarne worden verstrekt.

A. PRINS.

Tarieven

Maandelijkse bijeenkomst van 5 Juli 1950.

Naar aanleiding van het feit, dat de eerstvolgende bijeenkomst met de tariefcommissie bestemd is om na te gaan wat er bereikt is en welke conclusies getrokken kunnen worden uit de zes maanden, die we dan met de voorlopige tarieven gewerkt zullen hebben, vraagt de tariefcommissie om zoveel mogelijk gege-

vens over dit onderwerp, teneinde zowel onderling als met een deskundige van een vakvereniging hierover van gedachte te kunnen wisselen.

Over het verloop van de voorlopige tarieven in de maand Juni kan gezegd worden, dat de resultaten weer een kleine verbetering vertonen. De galvanische afdeling bijv. begint nu met gunstige resultaten te komen, hetgeen gedeeltelijk een gevolg is van wijzigingen in de V.T. en aan de andere kant veroorzaakt wordt door een betere omschrijving van het werk. Deze laatste factor speelt in andere afdelingen ook dikwijls een rol, zodat wij zeker als een van de voordelen van de voorlopige tarieven mogen aantekenen het verschijnsel, dat hierdoor meer aandacht en hogere eisen aan de omschrijving van het werk worden gesteld. Evenals de galvanische afdeling vertonen de resultaten van de lampenafdelingen langzame vooruitgang.

Het blijft nog steeds practisch onmogelijk enigszins aanvaardbare voorlopige tarieven voor het schuren en spuiten in de lakkerij te maken. De hoeveelheid werk in gegarandeerd tarief blijft stijgen, zodat de V.T. hier in elk geval geen ongunstige invloed op hebben.

De tariefcommissie vestigt de aandacht op een geval, waarbij de tariefmakers eerst geen tijd hadden om aan het verzoek van een arbeider te voldoen om een gegarandeerd tarief wegens werkmethode-wijziging te herzien. Later, toen de afdelingsbaas erg aandrong werd er wel tijd gevonden dit geval in orde te maken. Voor werkzaamheden aan de afkantpersen zijn gegarandeerde tarieven afgeleid van gegevens voor andere onderdelen, zo meldt het betrokken lid van de T.C. Aangezien deze onderdelen niet allemaal op dezelfde manier bewerkt werden ging de vergelijking niet op en deugden de tarieven niet. De tariefmakers erkennen, dat zij zich in enkele gevallen op de werkmethode verkeken hebben. Overigens wordt het hen in deze afdeling, en ook in andere afdelingen, wel eens erg lastig gemaakt door onnodige wijzigingen in de werkmethode of door wijzigingen, die niet doorgegeven worden.

De tariefcommissie brengt een klacht uit de pons-erij naar voren over een vergissing van de tariefmakers, die een V.T. uitgegeven hebben voor een bewerking waar indertijd al een gegarandeerd tarief voor gegeven was.

Er zijn de laatste tijd weer teveel kaarten met het stempel „tijdwaarnemer waarschuwen”, waarvoor de tariefmakers dan geen tijd hebben om deze te behandelen als er aan de bewerking begonnen wordt. Dit is natuurlijk teleurstellend voor de betrokken werknemers, maar zij dienen toch te beseffen, dat het in de eerste plaats niet mogelijk is voor de tariefmakers om overal tijd voor te vinden en in de tweede plaats is het nu eenmaal onmogelijk tevoren precies te voorspellen voor welke bewerkingen tijd beschikbaar zal zijn. Er doen zich op dit punt teveel onvoorziene gevallen voor om een nauwkeurig programma op te kunnen maken.

Een order in de fabriek

In de plaatwerkerij met de nevenafdelingen, ponsen, persen, puntlassen, electrisch- en autogeenlassen, worden uitsluitend alle plaatstalen catalogusartikelen vervaardigd. In min of meer grote aantallen worden diverse onderdelen van stalen kasten, bureaux enz. enz. gemaakt. Voor ieder onderdeel van bureau of kast krijgen we van het bedrijfsbureau een map, waarop het ordernummer vermeld staat. In die map bevinden zich alle gegevens zoals tekeningen, bewerkingsvoorschriften, contrôlestroken, werkkaarten en materiaalstaten die voor het vervaardigen nodig zijn.

Op het bewerkingsvoorschrift staat in juiste volgorde aangegeven, welke bewerkingen een bepaald onderdeel moet ondergaan eer het gereed is. Bij al die diverse bewerkingen staat dan tevens vermeld welke speciale gereedschappen, zoals mallen, stem-

pels, matrijzen gebruikt moeten worden. De speciale stempels worden aangeduid met een nummer.

Na eerst de inhoud van de map gecontroleerd en gezien te hebben of alles aanwezig is, worden de werkkaarten in kaartenbakjes zodanig opgeborgen dat men een bepaalde kaart weer gemakkelijk terug kan vinden.

Als regel is de eerste bewerking het op maat knippen van de platen die voor een zeker onderdeel nodig zijn. Om echter het percentage afval zoveel mogelijk te beperken, wordt een serie plaatstalen onderdelen van verschillende afmetingen, maar van gelijke plaatdikte, bij elkaar genomen. Met deze beschikbare maten wordt de plaat van 2 x 1 meter zo gunstig mogelijk verdeeld. Van die indeling wordt op de werkkaart voor het knippen een schetsje gemaakt en tevens aangegeven hoeveel hele platen van 2 x 1 meter nodig zijn.

Aan de hand van die kaart bepaalt de heer Prins het tarief. De knippers laten nu bij de tijdschrijver het aanvangstijdstip aftekenen (dit geldt niet voor ploegendienst). Vervolgens hebben zij eerst te letten op het bewerkingsvoorschrift, want daarop staan eventueel nog de bijzondere eisen, waaraan de geknipte plaat moet voldoen, b.v. passend in mal of stempel, waarbij de stempel- of malnummers vermeld staan. Die nummers worden doorgegeven aan het gereedschapmagazijn, waar men zorg draagt dat de stempels of mallen tijdig in de knipperij aanwezig zijn.

Na de platen op de vereiste afmetingen geknipt te hebben, worden uit de bijgaande mappen de controlestroken, waarop het knippen vermeld staat, bij de controle ingeleverd. De platen worden daar op hun vereiste afmetingen gecontroleerd. Is alles in orde dan wordt op het bewerkingsvoorschrift het knippen voor accoord afgetekend, de materiaalstaten gaan naar de magazijnadministratie, die het materiaal op de voorraadkaarten afschrijft. De werkkaart wordt als de order klaar is weer bij de tijdschrijver ingeleverd, die de kaart afschrijft en doorgeeft aan het bedrijfsbureau, waar het verdiende tarief wordt uitgerekend.

De platen worden dan naar de ponserij vervoerd waarbij de heftruck goede diensten bewijst. Daar worden in alle platen diverse gaten en uitsparingen geponst, die voor de verdere bewerking nodig zijn. Om het oppakken en wegleggen der platen zoveel mogelijk te beperken (veel tijdverlies) zijn de speciale pons- en snijstempels zodanig geconstrueerd, dat er zoveel mogelijk verschillende uitsparingen en gaten achter elkaar in de plaat geponst kunnen worden, waardoor zelfs met eenmaal tot maximaal viermaal oppakken en wegleggen kan worden volstaan.

Met grote platen kan de tijdswinst hierdoor aanzienlijk zijn. Vele kleine onderdelen bereiken reeds bij de ponserij het eindpunt en gaan als regel naar de lakkerij voor verdere bewerking. De map is ook hierbij een trouwe reisgenoot.

Het halen van stempels en het inleveren van controlestroken en werkkaarten is reeds uitvoerig bij de afdeling knippen beschreven en doordat dit bij de gehele doorloop van een order in de fabriek hetzelfde blijft, behoeven we dus niet in herhalingen te vervallen.

De meeste onderdelen komen na het ponsen bij de afkantpersen terecht, die nu de platen in hun vereiste vormen gaan buigen. Ook hier is het oppakken en wegleggen zoveel mogelijk beperkt. De kleinere onderdelen kunnen dikwijls door het opstellen van buigstempels naast elkaar (de werklengte van de persen zijn 2½ en 3 meter) meerdere bewerkingen door één slag van de machine ondergaan. Hierdoor kunnen meerdere mensen aan één pers werken, waardoor de machinetijd zo gunstig mogelijk wordt. Voor grote platen is dat meestal niet mogelijk daar we natuurlijk aan die werklengte van persen gebonden zijn. Na het persen zijn de verschillende plaatstalen onderdelen in 4 groepen te onderscheiden:

1. Onderdelen, die geen nabewerking behoeven en dus na het persen onmiddellijk naar de lakkerij

gebracht kunnen worden voor hun verdere bewerking.

2. Die onderdelen waar een kleine nabewerking nodig is, (zoals het perswerk narichten, hoeken afronden (afbramen enz.), hetgeen in de plaatwerkerij geschiedt.
3. Onderdelen die teruggaan:
 - naar de ponserij voor verdere bewerkingen, zoals b.v. gaten en uitsparingen ponsen, lippen door-drukken enz.;
 - naar de draaierij voor het boren en tappen der gaten;
 - naar de autogeenlassers voor het lassen van hoeken enz., en tenslotte
 - naar de plaatwerkerij waar de lassen worden af-werkt, de aluminium en stalen randen voor bu-reaubladen gebogen worden, voordat de onder-delen aan lakkerij (aluminium randen aan slijpe-rij) kunnen worden afgeleverd.

4. Men zou de onderdelen van de drie bovengenoem-de groepen kunnen beschouwen als zelfstandige eenheden, die om gelakt te worden geen verdere samenstelling nodig hebben, in tegenstelling met de 4e en laatste groep, die deze zelfstandigheid niet bezit. De stukken moeten eerst worden samen-gesteld, voordat zij een afgerond onderdeel van bureau of kast vormen.

Het bedrijfsbureau geeft hiervoor een nieuwe order uit, vergezeld van map waarin zich weer tekeningen, werkvoorschriften, controlestroken, materiaalstaten enz. bevinden.

Een samenstelling in de eenvoudigste vormen is b.v. die van een achterwand brievenkast. Ze be-staat uit het puntlassen van 2 hoekprofielen aan de achterwand brievenkast, (aan deze hoekprofielen wordt later het loopwerk van de laden be-vestigd). Na het puntlassen is deze samenstelling reeds compleet en kan dan aan de lakkerij wor-den afgeleverd.

Een meer gecompliceerde vorm van samenstelling is b.v. het voorraam van een bureau, brievenkast enz. Met behulp van mallen wordt het raam door de plaatwerker in elkaar gezet en worden de lip-pen van alle regels omgebogen. Daarna wordt het raam door de autogeen en (of) electrisch lasser in een lasmal geheel afgelast. Het voorraam dat nu een stevig en solide geheel vormt, wordt in de plaatwerkerij nagericht, de lassen afgevijld en na-geslepen waarna ook dit onderdeel klaar is om aan de lakkerij te worden afgeleverd.

Er zijn natuurlijk nog vele vormen van samenstel-lingen, maar ik hoop dat de hier gebruikte U toch enig inzicht zal hebben gegeven.

L. HOLLEMAN.

Personalia

Geboren:

Rudgardus Johannes Cornelis, zoon van J. Th. G. Stappershoeve, op 3-6-1950.

Joachim Johannes Jacobus, zoon van J. Hopman op 15-6-1950.

Hendrika Geertruida Anna, dochter van M. H. van Steijn op 27-6-1950.

Gehuwd:

J. Laponder met Johanna D. C. van Zoelen op 7-6-'50.

J. Dekker met Jenneke J. Krul op 16-6-1950.

Terug uit militaire dienst:

Chr. M. van Arnhem, (afd. magazijn) 14-6-1950.

Werkzaam als volontair:

G. H. Nobels (technische dienst).

In dienst getreden:

A. J. Ulrich (technische dienst) 3 Juli 1950.

Tijdschriften

Metaalbewerking van 9 Juni 1950.

De meest voorkomende fouten bij het monteren van slijpstenen.

Het gebruik van flenzen van ongelijke middellijn.

Het gebruik van sluitringen inplaats van flenzen.

Flenzen zonder behoorlijke kamer.

Te vast aandraaien, waardoor de flenzen verbuigen.

Er wordt verzuimd om alle vuil en vreemde deeltjes van de zijde der slijpsteen en flenzen te verwijderen.

Het wringen van een steen met te kleine middellijn op de slijpspil.

Het gebruik van losse sluitringen of busjes om een slijpsteen te laten passen op een spil waarvoor hij niet geschikt is.

Tijdschrift voor Efficiency en Documentatie —

No. 6, Jaargang 20

Ir V. W. van Gogh geeft zijn indrukken weer over een kort geleden te New York gehouden congres, waar tijdstudies en werkmethoden het onderwerp van behandeling vormden. Uit dit verslag lezen wij dat in de Amerikaanse bedrijven dezelfde problemen de aandacht van bedrijfsleiding en personeel vragen als in Holland. Voor ons is het leerzaam kennis te nemen van de gedachten en ervaringen van de verschillende deskundigen zoals Ir van Gogh het in zijn artikel weergeeft.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 16 Mei 1950	f	1.685,37
Storting door de N.V.		
van 16/5 t/m 12/6 '50		
Ziekte, ongeval en absentie was 6%		
dus (198 × 56 cent)	„	110,88
Ingehouden aan boeten.		
van 16/5 t/m 12/6 '50	„	11,60
Ingehouden van het personeel.		
van 16/5 t/m 12/6 '50	„	121,06
	f	1.928,91

Af:

Uitbetalingen.

van 16/5 t/m 12/6 '50	f	144,58
Rekening Boldingh	„	11,40
„ van Everdingen ..	„	31,50
	„	187,48
S a l d o per 13 Juni 1950	f	1.741,43

Spaarkas

Spaarkas per 16 Mei 1950	f	17.145,06
Stortingen.		
van 16/5 t/m 12/6 '50	„	1.568,87
	f	18.713,93

Af:

Uitbetalingen.

van 16/5 t/m 12/6 '50	„	1.359,80
S a l d o per 13 Juni 1950	f	17.354,13

Er zijn thans 107 spaarders.

A. DE BRUIN.

Excursie Gouda en Waddinxveen

Tegen half negen vertrokken 30 leden van ons personeel per autobus van de fabriek om in Gouda en Waddinxveen enige bedrijven te bezoeken.

We troffen goed weer en de reis verliep zeer voorspoedig en bezield met de gedachte wat ons voor interessants te wachten zou staan, arriveerden we tegen 10 uur in Gouda, waar we al spoedig de Plateel-

bakkerij „Zuid-Holland” bereikten en de eerste rondgang een aanvang nam.

U het gehele proces te beschrijven, van ruwe klei tot theeservies of ander aardewerk, zou te ver voeren, doch enkele details willen wij U toch niet onthouden. De vloeibare klei wordt in gipsen modellen gegoten, waaruit na droging kruiken, asbakjes, sierbeestjes, e.d. ontstaan, terwijl men ook de pottenbakker bezig ziet. Deze man maakt in serie kopjes, schoteltjes, borden, enz. in een op een draaitafel geplaatst model. Dit gaat veel sneller dan toen wij wel eens een pottenbakker bezig zagen, b.v. op school of op een tentoonstelling. Deze man speelt het klaar om per dag ongeveer 1100 kopjes in de juiste vorm te draaien. Oortjes worden gegoten en er weer door anderen aangezet.

De ovens, waardoor de te bakken artikelen meestal viermaal moeten rijden voordat ze als gereed product kunnen worden verpakt, hebben een hitte van 1200 graden Celcius. De versieringen op kopjes en borden worden op verschillende manieren aangebracht. Men ziet schilders bezig met het trekken van biesjes, het aanbrengen van bloemmotiefjes en nog veel meer van dergelijk werk, terwijl voor het massawerk transfers worden gebruikt. De belangstelling van onze mensen was bijzonder groot en de excursieleider kreeg verschillende vragen te beantwoorden, waaraan hij met zeer veel genoegen voldeed. Tegen twaalf uur stonden we weer buiten en wandelden we door Gouda naar de Markt, waar de autobus te vinden zou zijn met onze boterhammen erin. De bus konden we niet vinden en enkele mensen vonden genoeg in het bezichtigen van een filmpje over de kaasbereiding, hetwelk in het waaggebouw te Gouda werd vertoond. Anderen benutten die tijd om Gouda nader te bezichtigen.

Na de koffie ging de tocht naar Waddinxveen. Aan de carrosseriefabriek Verheul viel ons een hartelijke ontvangst ten deel en de personeelchef dier firma zette ons het ontstaan en de wording van dit bedrijf uiteen. Na het splitsen in twee ploegjes gingen we de tweede rondgang van die dag tegemoet en ook hier bleek, dat de belangstelling van onze mensen groot was, temeer daar ze hier niet op geheel onbekend terrein waren, althans in zoverre dit de te verwerken materialen betrof. We zagen van een enkel chassis met motor langzaam maar zeker langs onze route door de fabriek een autobus ontstaan.

Elke volgende wagen was weer in een verdergevoerd stadium gekomen, zodat wij bij de laatste wagen een prachtige autobus geheel gereed zagen.

Na de thee was er nog gelegenheid de lakkerij en de stoffeerdery van de fabriek te bezichtigen en kregen wij zo een indruk over de afwerking van de autobus.

Geheel voldaan verlieten we ongeveer vier uur de firma Verheul en troffen we in Haastrecht een gezellige ontspanning aan waar we voor het laatst ons anker uitwierpen om ons enige tijd te vermaken. Tegen zes uur werd het hoog tijd naar Culemborg te vertrekken en ofschoon enkelen nog wel graag langer wilden blijven, werd onder het zingen van bekende schlagers de thuisreis volbracht.

W. F. BUITENWEG.

Een tevreden klant in Zuid-Amerika

De meesten zullen zich herinneren dat wij enige tijd geleden een sierklok vervaardigd hebben voor rekening van de Nederlandsche Bank-Unie te Amsterdam. De klok was bestemd voor het kantoor van deze bank te Caracas in Venezuela, Zuid-Amerika. Wij allen weten dat onze tekenkamer onder leiding van Hoffmann en verder de afdeling van Van Oostrum alles gedaan hebben om hier een nummertje weg te geven dat gezien mag worden. Dat zij daarin geslaagd zijn blijkt uit onderstaande brief die wij ontvangen hebben van de Hoofddirectie van de Nederlandsche Bank-Unie te Amsterdam. Deze brief luidt als volgt:

Mijne Heren,

Een dezer dagen ontvingen wij van ons Kantoor Caracas bericht, dat de door U geleverde sierklok is aangekomen en inmiddels in de cliëntenhall van voren bedoeld Kantoorgebouw is gemonteerd.

Evenals een onzer Heren bij diens bezoek in Maart j.l. zich bewonderend uitliet over de rijke en ornamentale indruk van de door Uw bedrijf vervaardigde sierklok, zo ook is onze Venezolaanse Directie zeer voldaan over de uitvoering van dit kunstwerk. Uit het door ons bedoeld schrijven citeren wij het volgende:

„Wij kunnen U zeggen, dat de monumentale klok een werkelijk prachtige aanwinst voor ons gebouw is en wij zouden U dan ook willen verzoeken de Firma Gispén mede te delen, dat wij over het geheel zeer tevreden zijn en dat wij wel speciaal onze bewondering uitspreken voor de werkman, welke dit kunststuk heeft gemaakt”.

Wij twifelen er niet aan of de inhoud hiervan zal zowel voor U als voor Uw medewerkers een grote voldoening zijn.

Inmiddels verblijven wij,
Hoogachtend
HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
Hoofddirectie.

Geslaagd

Op 13 Juni j.l. slaagden Gerda van Zuilekom en Willy Spithoven voor het examen stenografie Frans.

Dankbetuigingen

Hiermede danken wij voor de blikken van belangstelling en de ontvangen geschenken van directie en personeel.

J. Dekker
J. Dekker-Krul

Mede namens mijn vrouw dank ik directie en personeel hartelijk voor de gave, ontvangen ter gelegenheid van ons huwelijk.

Jac. Laponder.

Wegwerker vervolgt:

We naderen nu in snel tempo het centrum der stad. Plotseling zegt mijn metgezel: „Vindt U ook niet, mijnheer Wegwerker, zó kan ik toch niet naar mijn klanten!” onderwijl over zijn vooruitgestoken kin wrijvend.

Inderdaad, de man is bepaald geen reclame voor de barbier en dus stevenen we recht op een „Heren-salon” af en..... wachten tot heer Reiziger aan de beurt is. De haast om te gaan werken schijnt wat geluwd, maar eindelijk komt ook hij onder het mes.

Wegwerker zit intussen te piekeren over de vraag of deze vliegende reiziger misschien behoort tot het type, dat met reuzenschreden op zijn doel afgaat, maar eenmaal ter plaatse aangekomen besluiteloos aarzelt met handelend optreden. Ten langen leste staan wij beiden weer op straat en richten onze schreden naar een grote lampenwinkel in de hoofdstraat. Toch gaat Heer Reiziger niet naar binnen.

„Een paar maanden geleden” zegt hij, „heb ik deze vent zo volgestopt met lampekappen, dat hij me niet meer kan zien. Hij heeft er nog bijna niets van verkocht, maar ja, dat ligt natuurlijk aan hem, het artikel is goed genoeg, daar niet van.”

We gaan dus maar verder en belanden tenslotte in een klein winkeltje, benauwd vol met allerlei elektrische artikelen en aan het plafond een groot aantal hanglampen van diverse pluimage. Een argwanende juffrouw komt op het belletje naar voren, ze heeft het al gezien, weer reizigers.

Nog voordat de „Heren” iets konden zeggen, beweert ze al dat de baas niet thuis is.

Geen bezwaar, vindt R. want het is toch immers altijd de vrouw die de keus moet bepalen als het om inkoop van lampekappen gaat! Uit de dikke actetas diep hij als bij toverslag een bundel afbeeldingen van lampen te voorschijn en spreidt ze met een routinegebaar op de toonbank uit. Mevrouw slaat een onwelwillende blik op de mooie plaatjes en luistert met een half oor naar de uitvoerige uitleg die er bij gegeven wordt.

„Nee, meneer” zegt ze eindelijk, „we kopen niets in, we hebben geen plaats, de winkelverkoop is slecht, komt U een andere keer maar eens terug als de baas thuis is!”

Maar zo gemakkelijk laat R. zich niet afschepen. Opnieuw begint hij van voren af aan, de bijzondere kwaliteiten van zijn lampen op te sommen, niemand brengt zulke modellen, mevrouw en dan de prijs. Te geef, nog nooit van gehoord en Uw korting mevrouw, zo hoog krijgt U die nergens. Buigt over de toonbank en fluistert mevrouw iets in het oor, want... een buitenstaander mag immers nooit weten hoeveel er aan een lamp verdiend wordt!

Maar mevrouwtje laat zich niet vermurwen, hoe lang R. ook kletst, aanprijst, opnieuw begint, plaatjes laat kijken, niets helpt en ten slotte mikt hij met een hopeloos gebaar zijn prentenkabinet weer in de actetas en gaat heen met een gezicht waarop duidelijk staat te lezen: mens wat heb jij je benadeeld door niets van mij te kopen.

Mevrouw schijnt er anders over te denken, want met een zucht van verlichting verdwijnt ze snel achter de glazen deur, gelukkig, die zijn de deur weer uit. Buitengekomen heeft R. allerlei lelijks te zeggen over dat ellendige wijf, stikken kan ze met haar hele santekraam, heeft U wel gezien, er hangen bijna uitsluitend lampen van een ander, met die rommel zal ze zeker blijven zitten, jammer van mijn kostbare(!) tijd en moeite, kom we gaan een kopje koffie drinken en dan naar de Lampenkoning, daar kopen ze altijd van mij!

Opnieuw gesterkt door een kopje koffie gaan we het paleis van de Lampenkoning binnen. Indrukwekkend veel licht brandt in kappen met en zonder sluijer, in kaarsen druipend van namaakvet, in scheepslantaarns met echt nagemaakt bol glas, zelfs in petroleumlampen met oliehouders en lampenglas, niet van origineel te onderscheiden.

Lange staven gloeiend licht, warmwit of daglicht, zijn verborgen in de meest onwaarschijnlijke ornamenten, een keur van staande leeslampen, met of zonder krantenbak, wacht geduldig op kopers.

Een winkelnuffje komt uit een glazen hok te voorschijn wippen en zweeft met een allerliefste glimlach in onze richting.

(Wordt vervolgd).

Vacantie!

Vacantie! Wij herinneren ons nog wel van vroeger, toen we nog op school waren, wat een toverwoord „vacantie” was. Voor sommigen is dat wat langer geleden dan voor anderen, doch voor ons allen heeft het begrip nog een grote bekoring behouden. Maar wat doen wij met onze vakantie?

Voor de een betekent het, dat hij een verre reis kan maken, voor de andere, dat hij zich kan wijden aan zijn liefhebberijen, maar voor allen beduidt het, dat wij ons lichamelijk en geestelijk eens helemaal kunnen ontspannen en genieten van een welverdiende rust.

Er zijn mensen, die van vakantie een probleem maken. Zij gaan weken, ja, maanden van te voren piekeren, zij gaan ingespannen zitten rekenen, om dan dikwijls tot de slotsom te komen... dat er van vakantie weer niets zal komen! Die mensen menen, dat een werkelijke vakantie nu eenmaal gebonden is aan de voorwaarde, over een welgevulde portemonnaie te kunnen beschikken. Ach, als dat werkelijk

zo is, wordt het maken van vacantieplannen natuurlijk wel eens eenvoudiger. Maar nodig is het niet. Het moet van ons zelf komen. Het gaat erom, dat wij ons eens volkomen losmaken uit de dagelijkse gang der dingen, dat we ons eens helemaal vrij voelen en niet gebonden aan plaats of tijd. Pas dan hebben we echt vakantie.

Er was eens een Chinees, die een boekje schreef over de gelukkigste ogenblikken van zijn leven. En toen hij er zo op terugzag, bemerkte hij, dat het juist de ogenblikken waren geweest, waarin hij voor een moment de gewone dagelijkse zorgen vergat, en zich, even, helemaal vrij had gevoeld. Het waren maar kleine voorvallen geweest — een regenbui tijdens grote droogte of een bloem, die in zijn tuintje opening — maar dingen, die even iets nieuws in zijn leven brachten en hem lieten zien, hoe mooi het leven is. En bij die herinnering voelde hij zich weer gelukkig.

Zo moet het ook bij ons gaan. Ook wij moeten openstaan voor nieuwe indrukken, ons openstellen voor al het mooie, dat de gewone dagelijkse gang van zaken komt verbreken. En welke gelegenheid biedt daarvoor niet de vakantie.

Denk nu niet, dat we hiervoor ver van huis moeten gaan of allerlei buitengewone dingen moeten doen. Het komt er alleen maar op aan, dat we ons zelf rust geven, en genieten van ons „vrij zijn”. En dat kan ook vlak bij huis.

Lichamelijk moeten we uitrusten, om straks, als de plicht weer roept, des te beter aan de arbeid te kunnen gaan. Maar, en dat is even belangrijk, ook geestelijk uitgerust moeten we weer aan het werk gaan. Die vrije dagen moeten ons frisse moed meegeven, een steun in onze dagelijkse beslommeringen. En laten we dan bedenken, net als die Chinees, dat het meestal juist de kleine mooie dingen zijn, die ons daarbij kunnen helpen, mits we er maar oog voor hebben.

We hoeven niet ver weg te gaan. Rustende aan de slootkant, kunnen we ons overgeven aan de natuur, aan het spel van zon, wind en wolken. Die natuur is ook voor ons, als we haar maar willen zien. En regent het eens, geen bezwaar. Een mooi boek kan ons helpen. Als we er maar even „uit” zijn met onze

gedachten. Want daar komt het op aan. Wie vastbesloten is van zijn vakantie te genieten en bereid is om zich heen te zien, naar al het mooie dat het leven heeft te bieden, die komt straks volkomen uitgerust en verfrist weer op het werk. En de herinnering zal hem nog lang bezig houden. Van hem kan men zeggen: hij heeft vakantie gehad!

Schoonheid in huis en hof

In Amersfoort wordt van 15 Juli tot en met 27 Augustus de tentoonstelling „Schoonheid in huis en hof” gehouden. Het is een expositie, die toont hoe men zijn huis gezellig en artistiek verantwoord kan inrichten. Er zijn voorbeeldgevende interieurs te zien, ook voor hen die niet over een ruime beurs beschikken. Bovendien ziet men de weefsters, tapijtknopers, de kantklossers, de pottenbakkers en edelsmeden zelf aan het werk.

De tentoonstelling wordt gehouden in het Stedelijk Gymnasium aan de Barchman Wuytierslaan, in de onmiddellijke nabijheid van het station aan de grote verkeersweg en is geopend dagelijks van 10 tot 22 uur, op Zondagen van 12 tot 21 uur. De toegangsprijs is voor volwassenen f 1,—, voor kinderen f 0,75.

Voorkomen is beter dan genezen

Een opsomming van de ongevallen, zoals in de vorige Fabrieksfluit gepubliceerd, kunnen we vanzelfsprekend hoogstens tweemaal per jaar geven. Toch geven de elf geregistreerde ongevallen over Mei en Juni aanleiding tot bovenstaande zegswijze.

Vier van de elf gevallen vermelden namelijk: welke wond later is gaan zweren.

Hieruit blijkt, dat aan de oorspronkelijk opgedane verwonding geen of te weinig aandacht is besteed.

Wij moeten dan ook met klem aandringen op een spoedige behandeling van elke wond. En laat desnoods een vuilgeworden verband vernieuwen.

De verbandkamer hebben we ook gewezen op zorgvuldige behandeling van elke wond.

Th. AALFS.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. L. C. CARRIÈRE, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAAN.

Directie-Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst van 4 September 1950.

1. De heer van Osselen heeft indertijd in beraad gehouden hoe de militaire diensttijd beschouwd zou worden in verband met het berekenen van de duur van het dienstverband met ons bedrijf voor jubilea, extra vacantedagen enz. Er is nu besloten om militaire diensttijd in alle opzichten gelijk te stellen aan normale diensttijd in de fabriek.
2. Tot nu toe werd de gedeelde uurverdiensite in gevallen van vacatie of kort verzuim berekend door het uurloon met 20% te verhogen. Aangezien de gemiddelde oververdiensite van de productieve arbeiders de laatste maanden, door het uitbreiden van de tarieven, aanzienlijk is gestegen, heeft de heer van Osselen, teneinde te voldoen aan de desbetreffende bepalingen in de C.A.O., besloten het uurloon voortaan, in genoemde gevallen, met 25% inplaats van 20% te verhogen. Ten tijde van de fabrieksvacantie had de gemiddelde oververdiensite ook al een merkbare stijging ondergaan, zodat alsnog over één weekloon 5% van het uurloon uitgekeerd zal worden. Deze maatregel geldt uiteraard uitsluitend voor de productieve arbeiders. De vacantedagen van het indirect productieve personeel blijft op basis van het uurloon plus 20%.
3. Uit de groep arbeiders, die vrijwel constant in de ploegendienst werkt is het verzoek naar voren gekomen om bij het uitbetalen der vacantedagen ook de toeslag, die men voor het werken in ploegen krijgt, door te betalen. Volgens de C.A.O. is dit geen voorschrift aangezien er in de betreffende artikelen gesproken wordt over de „gedeelde uurverdiensite”, en toeslagen geen rol spelen bij het berekenen van de uurverdiensite. Er is echter veel te zeggen voor het argument van de ploegenarbeiders die het niet juist vinden dat hun inkomsten minder worden als zij vacantedagen opnemen. De heer van Osselen besluit dat de ploegenarbeiders, ook over hun vacantedagen, voortaan de ploegentoeslag uitbetaald zullen krijgen.
4. De kern vraagt toestemming om uit het personeelfonds voortaan ook uitkeringen te mogen doen bij aanschaffingen die op doktersadvies plaatsvinden (bijv. brillen, steunzolen, kunstgebitten). De kern stelt voor een vergoeding te geven van 20% van de kosten, die voor eigen rekening komen, gebaseerd op de bedragen waar het ziekenfonds vanuit gaat. De heer van Osselen heeft geen bezwaar tegen deze uitbreiding van de mogelijkheden om met behulp van het personeelfonds aan het fabriekspersoneel hulp en bijstand te verlenen. Er moet echter voor gewaakt worden dat de financiële draagkracht van het personeelfonds niet overschreden wordt.

5. De kern wijst op de gebrekkige stofafzuiging, aan het einde van de lange afzuiging in de slijperij. Indertijd is dit veel beter geweest zodat onderzocht zal worden waar deze achteruitgang aan te wijten is.
6. Het personeel dat in de lakkerij aan de ontvettings- en ontroestingsbaden werkt klaagt over het verteren van zijn schoenen en vraagt om rubberlaarzen. Aangezien rubber ook door deze vloeistof aangetast wordt zou dat te kostbaar worden. De beste oplossing is dat deze mensen op klompen werken.
7. De kern vraagt of het fietsenrek opnieuw met 10 plaatsen uitgebreid kan worden. Dit zal onderzocht worden.

3,5 % en 3,0 %

1ste periode	1950: 0,5 %
2de „	1950: 1,5 %
3de „	1950: 5,0 % (+ 1,0 %)
4de „	1950: 0 %
5de „	1950: 3,5 %
6de „	1950: 0 %
7de „	1950: 3,5 %
8ste „	1950: 3,0 %

Doordat er in Augustus geen „Fabrieksfluit” uitgekomen is zijn we een beetje achter met het bespreken van de resultaten. Wij zullen de 7e en de 8e periode maar tegelijk onder de loupe nemen, hetgeen in dit geval ook geen bezwaar is, omdat ze elkaar weinig ontlopen. In de 8ste periode viel de fabrieksvacantie, maar daar trekken we ons niets van aan. Om tot het eindresultaat te komen zijn de drie werkweken van die periode tot vier omgerekend. De kosten van de vacantieweek zijn namelijk in onze totale post „Onkosten” van de begroting opgenomen en worden zodoende over het hele jaar uitgesmeerd. De aparte bespreking van deze post door de heer Wamstecker moet tot een volgende keer uitgesteld worden. Er komt echter goed nieuws, want de totale post „Onkosten” is nog maar 5% hoger dan het in de begroting vastgestelde bedrag. De laatste perioden geven een steeds gunstiger beeld. De aparte post „afdelingsonkosten”, waar veel geld in omgaat en waar ook veel mensen bij betrokken zijn, heeft de begroting in de laatste perioden niet eens overschreden. Aangezien de onkosten eerst van de opbrengst van het productieve werk afgetrokken moeten worden, voordat wij kunnen berekenen of er nog winst over is, hebben bezuinigingen op de onkosten wel een zeer gunstige invloed op het totale resultaat. Het ziektecijfer van de 7e periode was een jaarrecord met 7.0 man gemiddeld, hetgeen in de 8ste periode alweer verbeterd werd tot 5.8 man gemiddeld. Ongeval bedroeg in beide perioden 1.8 man, vacantie resp. 8.6 en 8.7 man en absent resp. 1.2 en 1.0. Totaal afwezig waren in de 7e periode 18.5 man gemiddeld en in de 8ste periode 17.3 man.

Het is lang geleden dat we zo laag geweest zijn. Verderop in dit relaas zult U iets vernemen over het totaal van de ingeleverde kaarten. U zult dan zien dat het wel wat oplevert als er zo weinig mogelijk mensen op het appèl ontbreken. De bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds was, hoofdzakelijk door het lage ziektecijfer, weer maximaal.

Over schoonmaken, sjouwen enz. valt weinig bijzonders te vertellen. Door deze indirect productieve werkzaamheden werden totaal resp. 11.0 en 11.7 man aan het productieve werk onttrokken.

In de 7e periode bedroeg de nacalculatie 98% van de voorcalculatie en in de 8ste periode 99%.

Vermoedelijk zullen de mensen die veel in tarief werken zich er wel eens over verbazen dat deze verhouding tussen voor- en nacalculatie niet gunstiger is. Als wij alleen naar de tariefresultaten kijken krijgen wij inderdaad ook veel mooiere cijfers te zien. Maar als we naar het totaal van het productieve werk kijken (van de hele fabriek of van een afzonderlijke afdeling) dan gaat het erom of de verschillende bewerkingen in een kortere of langere tijd verricht zijn dan er voor gecalculeerd staat. Maar **alles** wat er aan gedaan wordt telt dan ook mee, ook het herstellen van beschadigingen, het overdoen van bewerkingen als de controle aanmerkingen maakt, het bijmaken van tekorten enz.

Aan het eind van de 8ste periode was het zo dat de afdelingen knippen, zagen, ponsen, fraisen, boren/tappen en de galvanische afdeling onder de 90% liggen. Vier afdelingen hebben sedert 1 Jan. meer tijd gebruikt dan gecalculeerd was (dus boven 100%) en de rest ligt dus tussen de 90 en 100%. Als er nog eens speciaal op gelet wordt om extra werk te vermijden zal dit zeker een merkbare invloed op de winstuitkeringen hebben.

Een andere steunpilaar voor de winstuitkering is het totaal van de ingeleverde kaarten. Dat gaat steeds beter, deze twee perioden werd precies het totaal van de begroting gehaald.

U ziet dat de bescheiden winstuitkeringen een gevolg zijn van weinig opvallende resultaten. Meer productieve kaarten inleveren is te bereiken door in **alle opzichten** de overbodige handelingen weg te laten.

A. PRINS.

Bij het vertrek van Mejuffrouw M. Jonkman

29 September 1939 — 1 Augustus 1950.

Met mejuffrouw Jonkman zijn wij een medewerkster armer geworden, die uitstekend werk voor onze vennootschap heeft gedaan. Zij zette zich volkomen in voor het werk, dat van haar verlangd werd en niet minder voor hetgeen op eigen initiatief door haar werd ondernomen.

Op 29 September 1939, toen juist de tweede wereldoorlog was uitgebroken, kwam zij in onze dienst als „orderboekster” en dit werk en alles wat daarmee samenhangt heeft tot op de dag van haar vertrek haar grote belangstelling gehad. Toen na de bevrijding mejuffrouw de Ridder werd „uitgeleend” aan de Canadese bevrijders van Culemborg en duidelijk werd, dat de secretaresse van de directie der N.V. Gispén voor de vennootschap verloren en voor de geallieerden gewonnen was, heeft mejuffrouw Jonkman de taak van mejuffrouw de Ridder, naast haar werk als leidster van de afdelingen verkoopadministratie en correspondentie voor haar rekening genomen en zij heeft zich voortreffelijk van die taak gekweten.

Tijdens de oorlogsjaren, toen er niet altijd zoveel anders te boeken waren en wij, geïsoleerd als wij in Culemborg leefden, aan wat afleiding behoefte hadden, was het „Gisona” waarvoor mejuffrouw Jonkman de bezielende figuur was. De bevrijding betekende de ondergang van „Gisona” maar de geboorte van „De Fabrieksfluit” en onze fabriekskrant heeft veel aan de zorgen van mejuffrouw Jonkman te danken.

Dat mejuffrouw Jonkman gemeend heeft onze vennootschap te moeten verlaten, moet in zeer veel opzichten worden betreurd, maar de beweegredenen, die haar tot dit besluit hebben gebracht worden door ons geapprecieerd en gerespecteerd.

Wij zijn mejuffrouw Jonkman dankbaar voor het vele, dat zij voor onze vennootschap en in het bijzonder voor onze directie heeft gedaan en wij wensen haar voorspoed in haar nieuwe werkkring in Amsterdam.

Ir W. VAN OSSELEN.

Om al direct in het eerste nummer dat niet mede onder mijn redactie verschijnt een artikeltje te willen schrijven en dan wel van zeer persoonlijke aard, men zou dat onbescheiden kunnen noemen.

Het is echter niet helemaal mijn schuld. Het was heus mijn bedoeling met het Juli-nummer een streep te zetten onder mijn „Fabrieksfluitgeschrijf”, maar daar krijg ik vijf minuten voordat ik voor goed de fabriek uit zal stappen iets in de handen geduwd. Dit gebeurde op de ons bekende manier van Hoffmann: hier pak aan. U herinnert zich, zo bood hij, tot onze grote ontsteltenis, Harkink ons cadeau aan toen deze jubileerde. Maar we wisten, zoals ook ik nu weet, hoe veel meer dat „pak aan” betekent dan alle mooie speeches.

U zult begrijpen dat, hoewel ik verschrikkelijk blij ben met m'n nieuwe baan, ik niet verschrikkelijk blij was om afscheid van U allen te moeten nemen. Daarvoor was ik te lang in Uw midden en daarvoor hebben we te zeer met elkaar meegeleefd. En ook zult U zich kunnen voorstellen hoe ik het op prijs stelde dit geschenk van U te krijgen. En zo'n, in alle opzichten, kostbaar geschenk. Wie zou de Kleine Winkler Prins niet willen bezitten en voor hoe velen blijft het een heimelijke wens.

Hartelijk dank en gelooft U, het was een goede keus. Ik zal hem heel veel gebruiken.

M. JONKMAN.

Het vertrek van mejuffrouw Jonkman had tot gevolg, dat mejuffrouw Carrière als nieuw redactie-lid van De Fabrieksfluit is toegetreden. Verder bleef de redactie ongewijzigd.

Hiermede memoreren wij tevens de zeer prettige samenwerking met mejuffrouw Jonkman als redactie-lid.

Wij wensen haar het beste en... veel succes!

DE REDACTIE.

Tarieven

Op Zaterdag 19 Augustus werd de tariefcommissie in de volgende samenstelling door de heer van Osselen geïnstalleerd:

- A. J. Kerkhof — voorzitter — voor de afdelingen:
gecombineerde metaalbewerking (v. Oostrum)
forceren
koperslagerij (lampen)
lampenmontage.
- E. Romijn — voor de afdelingen:
knippen, ponsen, persen, puntlassen, draaien,
frais en boren/tappen.
- H. v. d. Heuvel — voor de afdelingen:
bankwerkerij, slijperij en galvanische afdeling.
- B. Vermeulen — voor de afdelingen:
plaatwerkerij en montage plaatstalen
meubelen.
- C. Balvers — voor de afdelingen:
lakkerij, stoffeerderij en montage
buismeubelen.

De heer van Osselen sprak woorden van dank tot van Varik, die door de gewijzigde groepsindeling der afdelingen niet herkozen kon worden. Van Varik, en met hem de overige leden van de tariefcommissie, hebben in het afgelopen jaar een belangrijke bijdrage geleverd bij het oplossen van moeilijkheden en het zoeken naar verbeteringen op het gebied van de tarieven. De heer van Osselen verwelkomde v. d.

Heuvel in de tariefcommissie en sprak de hoop uit dat hij op dezelfde prettige wijze als zijn voorgangers met de bedrijfsleiding en het tariefbureau zal willen samenwerken.

In verband met het feit dat de voorlopige tarieven nu ruim 6 maanden in ons bedrijf toegepast worden krijgt de T.C. gelegenheid voorstellen tot wijziging in de vastgestelde regels voor de V.T. naar voren te brengen.

1. De tariefcommissie acht het wenselijk dat, ook bij de V.T., gelegenheid bestaat bij het tariefbureau te reclameren indien de betrokken werknemer overtuigd is dat het tarief verkeerd is. Bij het invoeren der V.T. was dit namelijk niet toegestaan, hetgeen toen niet bepaald werd omdat het tariefbureau zo overtuigd was dat zij geen fouten zou maken, maar omdat toen het eerste doel was zoveel mogelijk tarieven uit te geven in zo kort mogelijke tijd. Nu is de eerste drukte wel voorbij en wordt 70 à 75% van het productieve werk in tarief (gegarandeerd of voorlopig) uitgevoerd, zodat er geen bezwaar meer is om redelijke klachten over voorlopige tarieven in behandeling te nemen op dezelfde manier als dit met de gegarandeerde tarieven geschiedt. Men dient echter voortdurend te beseffen dat men met redelijke, en vooral gegronde, motieven naar voren moet komen omdat altijd blijft gelden dat alle tijd, die verloren gaat door het behandelen van klachten, afgaat van de beschikbare tijd om nieuwe tarieven te maken.

2. Een tweede vraag van de T.C. was om het halveren van de uitbetaling op V.T. vanaf 30%, inplaats van 25%, te doen ingaan. De T.C. is van oordeel dat hiermede meer belangstelling voor de V.T. zou ontstaan, waardoor de productiviteit zou kunnen toenemen. Ook zou dan het verschil in oververdiensten op gegarandeerde en voorlopige tarieven geringer worden. Na deze vraag van alle kanten besproken en overwogen te hebben besluit de heer Prins, om de volgende redenen, niet tot wijziging van de bestaande regeling over te gaan:

a. De oververdiensten uit de gegarandeerde tarieven vertonen een langzame stijging. Door het invoeren van de V.T. (waarvan de oververdiensten ook langzaam stijgen, grotendeels doordat het tariefbureau over meer gegevens gaat beschikken en dus minder fouten gaat maken) is de gemiddelde oververdiens te van het gehele personeel aanzienlijk gestegen. Wij kunnen dus het gevaar van het overschrijden van de maximum-oververdiensten, zoals deze door het College van Rijksbemiddelaars zijn vastgesteld, niet verder vergroten door de oververdiens te op de V.T. hoger te maken.

b. Bovendien zou het geval zich kunnen voordoen dat de V.T. „aantrekkelijker” werden dan de gegarandeerde. De V.T. worden nu eenmaal minder zuiver vastgesteld dan de gegarandeerde tarieven, zodat zij eerder aan de ruime kant zullen zijn. De verhouding moet in elk geval zo blijven dat de V.T. als een overgangsvorm naar gegarandeerde tarieven gezien worden.

Afgezien van deze twee punten wil de T.C. met de voorlopige tarieven door blijven gaan, met dien verstande dat er altijd naar gestreefd zal moeten worden om de hoeveelheid werk in gegarandeerd tarief verder op te voeren.

3. Voorts stelt de T.C. voor, zowel voor gegarandeerde als voor voorlopige tarieven, geen kaarten meer beneden de 5 uur uit te geven. Deze kleine werkopdrachten vertonen te gemakkelijk afwijkingen, hetgeen onprettig voor de betrokken arbeiders is.

Van de kant van het tariefbureau wordt er voor gewaarschuwd dat sommige kleine tarieven meestal heel behoorlijke resultaten opleveren, zodat het afschaffen van het tarief op deze kaar-

ten tot teleurstellingen zou kunnen leiden. Het is zeer moeilijk met onze grote variatie van werkzaamheden in dit opzicht de juiste grens te trekken. Aangezien het tariefbureau echter geen principiële bezwaren tegen het voorstel van de T.C. heeft, wordt besloten de tarieven beneden 5 uur voortaan te laten vervallen.

4. Namens de arbeiders die aan de afkantpers werken wordt gevraagd of de tarieven en werkvoorschriften in de praktijk niet beter aangehouden kunnen worden. Het gebeurt zeer dikwijls dat werkzaamheden met 3 of meer arbeiders uitgevoerd worden, terwijl er met het tarief op twee gerekend is. Ook het tariefbureau heeft hier al meermalen over geklaagd.

Dit is een kwestie van werkregeling, waar door Holleman speciale aandacht aan besteed zal moeten worden.

Van negen . . . voor zes gulden!

Nee waarde lezers, het is geen japon en ook geen pantalon, maar toch een reductie en wel op de abonnementsgelden voor het komende toneelseizoen van Culemborg.

In het Juninummer van De Fabrieksfluit heeft U reeds het artikel „Een toneelseizoen in Culemborg” kunnen lezen, waaruit bleek dat de allerbeste Nederlandse toneelgezelschappen komen om het leven hier in de a.s. wintermaanden op te luisteren. Deze voorstellingen vinden plaats in het gerestaureerde Luxor-theater en wel op:

23 October 1950: Toneelgroep „De Amsterdamse Comedie”, gezelschap A. (dir. Guus Oster).

24 November 1950: Toneelgroep „De Amsterdamse Comedie”, gezelschap B. (dir. Guus Oster).

29 December 1950: Toneelgroep „Comedia”, (dir. Cor Hermus).

29 Januari 1951: Stichting „Het Amsterdamse Toneel Gezelschap” (dir. A. van Dalsum en A. Defresne).

De keuze der te spelen stukken staat nog niet vast, omdat de volledige gegevens omtrent de repertoires nog niet bekend gemaakt zijn; ze zullen in ons volgend nummer aangekondigd en eventueel besproken worden.

De toeloop van ons personeel voor deze abonnementsvoorstellingen kan echter nog niet denderend worden genoemd en ik veronderstel dat alleen financiële bezwaren velen van ons ervan weerhouden hebben zich hiervoor op te geven. De directie van ons bedrijf heeft gemeend in deze moeilijkheid tegemoet te komen door een reductie te geven van f 3,— op de abonnementsprijs van f 9,— per persoon; zodat U nu voor f 6,— vier toneelstukken kunt gaan zien. Elk personeelslid kan tegen deze gereduceerde prijs twee kaarten krijgen. U kunt zich hiervoor opgeven bij ondergetekende, waarbij tevens de betaling geregeld kan worden.

L. C. CARRIERE.

Familie-excursies

Op veler verzoek zullen binnenkort weer rondleidingen door de fabriek worden gehouden voor familieleden en kennissen van ons personeel. Hierdoor worden Uw verwanten dus in de gelegenheid gesteld een indruk te krijgen van Uw werk, waarvan zij misschien al jaren hebben gehoord, doch nog nooit iets van hebben gezien.

Elk personeelslid kan twee personen voor deze rondleidingen opgeven bij de tijdschrijvers of ondergetekende. Hierbij moet worden vermeld naam, adres en een aanduiding van de familieverhouding (b.v. echtgenote, ouder, verloofde), terwijl tevens er bij moet worden gezegd wat de meest geschikte middag is, opdat wij hiermede bij het samenstellen van de

groepen rekening kunnen houden. De indeling der groepen geschiedt naar volgorde van de opgaven.

L. C. CARRIERE.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 13 Juni 1950 f 1.741,43

Storting door de N.V.

Ziekte, ongeval en absentie was in de 7e en 8e periode 7%, de bijdrage wordt dus:
van 13/6 t/m 10/7 '50 (198 × 53 cent) „ 104,94
van 11/7 t/m 7/8 '50 (198 × 53 cent) „ 104,94

Ingehouden aan boeten.

van 13/6 t/m 10/7 '50 „ 8,60
van 11/7 t/m 7/8 '50 „ 9,—

Ingehouden van het personeel.

van 13/6 t/m 10/7 '50 „ 134,56
van 11/7 t/m 7/8 '50 „ 140,09

f, 2.243,56

Af:

Uitbetalingen.

van 13/6 t/m 10/7 '50 f 184,57
van 11/7 t/m 7/8 '50 „ 148,36 „ 332,93

S a l d o per 8 Augustus 1950 f 1.910,63

Spaarkas

Spaarkas per 13 Juni 1950 f 17.354,13
Intrest over het 2e kwartaal 1950 „ 160,58

Stortingen.

van 13/6 t/m 10/7 '50 „ 1.497,50
van 11/7 t/m 7/8 '50 „ 1.515,26

f 20.527,47

Af:

Uitbetalingen.

van 13/6 t/m 10/7 '50 f 1.286,64
van 11/7 t/m 7/8 '50 „ 3.035,34 „ 4.321,98

S a l d o per 8 Augustus 1950 f 16.205,49

Er zijn thans 110 spaarders.

A. DE BRUIN.

Vakopleiding

Bemetel-examens

Van het vijftal gereedschapmakers, dat in Juli aan het Bemetel-examen „stempelmaken” heeft deelgenomen, heeft geen van de kandidaten het diploma kunnen behalen. Na het bekend worden van deze teleurstellende uitslag hebben Harkink en de vijf kandidaten een onderhoud gehad met een der deskundigen van de Bemetel om de oorzaak van het falen op te sporen. Tenslotte kwam men tot de conclusie dat er met een hogere graad van nauwkeurigheid gewerkt zal moeten worden om aan de Bemetel-eisen te kunnen voldoen. Het ligt wel in ons bereik, er zal echter systematisch op geoefend moeten worden.

In Maart 1951 zullen twee gereedschapmakers opnieuw aan het examen deelnemen, waarbij dan getoond zal moeten worden dat men in ons bedrijf wel degelijk tot dergelijke prestaties in staat is.

De twee leerlingen van van Oostrum, die aan het Bemetel-examen „bank- en plaatwerken” hebben deelgenomen, hadden meer succes. Van Oostrum heeft langzamerhand al heel wat ervaring in het opleiden van jonge metaalbewerkers, zodat dit resultaat eigenlijk geen verrassing was. Er is nog nooit een van onze leerlingen voor dit examen afgewezen! De behaalde cijfers waren echter aan de magere kant, van Tol en Warenburg hebben een prima

werkstuk afgeleverd, afwerking en maatvoering waren goed, maar de gebruikte tijd was veel en veel te lang en het beantwoorden van de theoretische vragen was maar matig. Enfin, zij hebben het diploma, waarmee zij zelf, en van Oostrum eveneens, van harte gelukkigewens mogen worden.

Gispenprijs

In de leraarsvergadering van de Ambachtsschool werd besloten A. W. Ruitenbeek voor te dragen voor de Gispenprijs 1950. Deze prijs stelt onze directie elk jaar beschikbaar voor de leerling van de Ambachtsschool, die naar de mening van de leraarsvergadering, getoond heeft op bijzondere wijze moeilijkheden te kunnen overwinnen.

Tijdens het uitreiken van de einddiploma's van de Ambachtsschool heeft de heer Prins de Gispenprijs aan A. W. Ruitenbeek overhandigd. Hij wenste hem van harte geluk met dit succes en deelde hem mede dat de N.V. Gispen een bedrag van f 25,— beschikbaar stelde voor aankoop van studieboeken, gereedschap of iets dergelijks.

Avond-Nijverheidsschool

Over enkele weken beginnen de lessen van de Avond-Nijverheidsschool van Culemborg weer en wij menen er goed aan te doen aan deze cursussen een bespreking in De Fabrieksfluit te wijden, daar voor velen hierin nog mogelijkheden zitten om hun vak-kennis te verrijken.

Er zijn er misschien al direct onder U die zullen zeggen: „ja maar dat is toch niets voor mij, daar ben ik al te oud voor”, of die komen aandragen met allerlei andere bezwaren die geen steek houden. We weten wel dat het in het leven meestal zo gaat, dat wanneer men eenmaal in de praktijk zit er van de studie of aanvulling van theoretische kennis weinig of niets komt.

Ja, de weg van een zwoegend huisvader leidt des avonds eerder naar het aardappelland, dan naar de school. Juist dan denkt men dikwijls had ik vroeger maar wat meer aan mijn vak gedaan, dan zou ik nu meer kunnen presteren en waarschijnlijk ook meer kunnen verdienen, maar nu mis ik die vakbekwaamheid en is het te laat.

Deze verzuchtingen worden ook in de Gispen-maatschappij wel eens geslaakt. Laat dit voor de jongeren (een zeer rekbaar begrip!) in ons bedrijf een aansporing zijn.

Hieronder volgen enige gegevens over de Avond-Nijverheidsschool, die ons door de directeur welwillend zijn verstrekt.

Deze school is geheel georganiseerd volgens de Nijverheids-onderwijswet; ontvangt subsidie van het Rijk en de gemeente Culemborg en staat onder beheer van het Bestuur der Stichting Nijverheidsonderwijs voor Culemborg en Omstreken.

Elke cursus vangt aan op 1 October en eindigt 31 Maart d.o.v.; cursusduur dus 26 weken. Per week wordt 10 uur les gegeven, verdeeld over vier avonden van 2½ uur (elke avond drie lessen van 50 min.). Het schoolgeld bedraagt f 10,— per drie maanden, hetgeen steeds bij vooruitbetaling dient te worden voldaan.

De school bestaat uit twee afdelingen:

Afdeling I — Avondtekenschool met 3-jarige cursus; vooropleiding voor beginnelingen.

Afdeling II — Avondambachtsschool met 2-jarige cursus; opleiding voor gevorderden.

Om tot afdeling I toegelaten te worden, moet men aan de leerplicht voldaan hebben en werkzaam zijn in een vak of ambacht (hout-, bouw-, of metaalbedrijf), waarvoor de school een theoretisch technische opleiding verzorgt.

De onderwijsvakken zijn: Nederlandse taal, wiskunde, vaktheorie, hand-, projectie- en vaktekenen. Leerlingen, die deze cursus gedurende drie jaar met voldoende vrucht hebben gevolgd, ontvangen een

getuigschrift volgens de voorschriften van de N.O.-wet (dus een wettelijk erkend diploma).

Om toegelaten te worden tot afdeling II moet men minstens 21 jaar oud zijn, of in het bezit zijn van één der volgende getuigschriften of diploma's: getuigschrift van een 3-jarige avond-nijverheidsschool, getuigschrift van een 2-jarige dag-nijverheidsschool of diploma leerlingstelsel (b.v. Bemetel). De leerlingen moeten in een technisch bedrijf werkzaam zijn.

Theoretisch en practisch onderwijs wordt o.a. gegeven voor: smeden, lassers, bankwerkers, plaatwerkers, gereedschap- of stempelmakers, metaal-draaiers, electriciens en meubelstoffeerders.

De onderwijsvakken zijn: Nederlandse taal, maatschappijleer, wiskunde, natuur- en werktuigkunde, vaktheorie, technisch schetsen, vaktekenen en werkplaatsoefeningen. Leerlingen, die deze cursus gedurende 2 jaar met voldoende vrucht hebben gevolgd, ontvangen eveneens een wettelijk erkend diploma (N.O.-wet).

De kosten voor deze cursussen zijn niet hoog en het bedrijf is bereid haar waardering te tonen door bij het met succes beëindigen van de cursus een gedeelte van de kosten te vergoeden.

Zij, die er voor voelen één van deze cursussen te volgen, kunnen zich wenden tot de directeur van de avond-nijverheidsschool, de heer A. van Buytene of tot onze heer Prins.

Vakexamen stoffeerder vestigingswet

Ik wil beginnen met dank te brengen aan de directie die mij ook dit jaar weer in de gelegenheid heeft gesteld als examinator op te treden.

Mijn opinie is, dat we wat vooruit gaan wat inspanning en voorbereiding hiervoor betreft. Het te maken stuk werk, dus het practijk-gedeelte, bestond uit het vervaardigen van een eenvoudig fauteuultje met los kussen en een in banen verdeelde rug. Voor velen viel dit tegen, hoorde ik. Men had algemeen gedacht weer een gecapitoneerde rug te krijgen, maar de voorzitter was dit jaar uitgegaan van de gedachte, „ik wil wel eens zien of ze goed strak een koordje kunnen naaien en dito strakke kant kunnen maken”. De vering of interieur was aanwezig, dus dit was gemakkelijk. Toch was dit voor velen nog de moeilijkheid. Er werd veel te krampachtig aan gewerkt, daar aan kon men direct zien wie gewend was deze te maken en wie niet. Toch moet een stoffeerder die voor zich zelf gaat werken dit kunnen. Uitstoppen, vormgeven aan de uit te vullen kanten, is en blijft de moeilijkheid. Hieruit kan degene voor wie het van nut kan zijn voor school en werkplaats zijn conclusies trekken.

Naast het practische, wordt ook vanzelfsprekend theoretische kennis vereist. Tot deze kennis is te rekenen: materialenkennis, tekenen van het werkstuk (romp en doorsnede gestoffeerd), het maken van een eenvoudige calculatie en tenslotte de kleur- en stijlleur.

De theoretische kennis hadden de kandidaten zich tamelijk goed eigen gemaakt, wat een aangename en prettige ervaring is voor de examinator. Een van hen zei, dat hij voor dit onderdeel van het examen de eerste dag geen onvoldoende cijfers had behoeven te geven. Vanzelfsprekend is niets plezieriger.

Het tekenen en calculeren liet evenwel nog wat te wensen over. Men constateert dan ook direct, dat deze onderdelen door de kandidaten minder goed waren bestudeerd.

Tenslotte volgt hier de uitslag van het examen.

42 kandidaten	:	theorie en practijk
15	„	: alleen theorie
2	„	: alleen practijk

Totaal 59 kandidaten : hiervan zijn er 48 geslaagd.
J. C. DUBOIS.

Zwemmen

De traditionele zwemwedstrijd „De Lek over en terug” welke op Dinsdag 22 Augustus is gehouden, heeft een zeer spannend verloop gehad.

De eerste start was fout doordat enkele deelnemers zo enthousiast waren dat zij, vóórdat het „af” van de starter klonk, met een fikse startduik de Lek in doken; zij waren genoodzaakt terug te keren en de tweede start af te wachten.

Na het — „klaarr — af” van de starter stortten zich de elf deelnemers in het water en de spannende strijd begon.

Een roeiboot met twee leden der reddingsbrigade begeleidde de zwemmers, hetgeen Jung op het idee bracht even voor de overkant er maar in te klauteren en zo de tocht verder mee te maken.

Na 3 min. en 20 sec. klauterde de eerste aan de overzijde aan land snel gevolgd door de rest. Het was voor de kijkers een komisch gezicht de zwemmers aan de overzijde te zien strompelen. Sommige begrepen niet waarom zij toch niet wat harder liepen. Wij raden deze kijkers aan het zelf eens te proberen, dan zullen zij merken waarom er niet harder gelopen werd. Op de terugtocht lag R. Vermeulen al gauw op kop gevolgd door P. v. Kessel, die zich bij het te water gaan danig aan de stenen der krib verwondde.

R. Vermeulen stond de eerste plaats niet meer af en tikte als eerste het eindpunt aan, zodat hij voor de 4e maal de beker op zijn naam bracht. Hij maakte een tijd van 9 min. en 42 sec. waarmede hij tevens bewees, dat hij in Indonesië het zwemmen niet verleerd is.

De volgorde van aankomst was verder: 2e van Kessel, 3e Middelkoop, 4e v. Veen (stoffeerderij) — wordt deze jonge zwemmer een ander jaar een bekercandidaat? — 5e van Gelderen, 6e Weysenfeld, 7e den Hartog, 8e van Kampen, 9e Prins, — die het eindpunt miste en op het strand aanspoelde —, 10e Tas, die het eindpunt miste en door de stroom op een krib terecht kwam.

Mej. Carrière reikte met een toepasselijk woord de beker uit, waarop een „Lang zal hij leven” en een driewerf „Hoera” voor Remmert weerklonk.

Ook Tas werd beloond voor zijn eervolle laatste plaats.

Wij brengen onze hartelijke dank voor de spontane hulp van badmeester v. d. Hurk en de reddingsbrigade.

Deze zwemwedstrijd is een Gispens-traditie geworden welke wij in ere moeten houden. Laten we de herinnering hieraan levend houden en wij wekken alle zwemmers in ons bedrijf nu reeds op om volgend jaar met volle moed mee te doen.
Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

M. MOUTHAN.

Wat is wandelen?

Een geestelijke en lichamelijke ontspanning.

Hoe dikwijls komt het niet voor, dat wij ons niet prettig gevoelen en maar niet de juiste oorzaak kunnen vinden. Ten einde raad gaat men dan naar een arts en vraagt hem om advies. „Wandelen, de frisse lucht in”, krijgt men dan als antwoord.

Wandelen is een begrip. De rentenier wandelt met zijn hondje, de vertegenwoordiger met zijn koffertje. De kantoorbediende en winkelfuffrouw wandelen dagelijks enige malen naar en van hun werk, om nog maar niet te spreken van tijdens hun werk.

Als wij hier spreken over wandelen, dan wordt daarmede bedoeld het regelmatig wandelen. Dit is vooral voor hen die een zittend leven lijden dringend nodig. Het wandelen of nog beter gezegd het lopen, is de meest natuurlijke, dus ook de beste en gezondste beweging voor het menselijk lichaam. Dit mag dus geenszins verwaarloosd worden. Vooral voor

hen die last hebben van hun zenuwgestel, is het wandelen een zeer goede beweging. De geest wordt door het wandelen in de vrije natuur, door rustige plekjes en stille wegen bevrijdt van de drukkende last, die anders altijd op de mens drukt.

Men moet het wandelen beoefenen voor ontspanning. Je mag eigenlijk niet meer kilometers lopen, dan je zelf denkt zonder inspanning te kunnen doen. Je begint met een afstand van 15 km en voert dit langzaam op tot 40—50 km. Kan je dit volbrengen zonder de minste moeite, dan kan je het nog hoger opvoeren. Er zijn er zelfs, die een afstand van 150 km afleggen zonder hun krachten te verbruiken.

Als men nu eens de vierdaagse afstandsmarsen in Nijmegen neemt; die zijn voor de heren van 18 tot 50 jaar: 55 km per dag, van 50 tot 70 jaar: 40 km per dag en van 70 jaar en ouder: 30 km per dag. De dames van 18 tot 60 jaar lopen 40 km per dag. Al deze afstanden zijn door de wetenschap zodanig uitgestippeld en onderzocht, dat geen nadelige lichamelijke gevolgen kunnen ontstaan, mits men er zich voor traint.

Zij, die beweren dat de wandelsport geen sport is, zijn er degelijk naast. Uit het bovenstaande artikel ziet men, dat het nog veel meer is dan een sport. Hiermede heb ik aan het verzoek, in De Fabrieksfluit een artikeltje te schrijven over de wandelsport voldaan en ik hoop, dat er velen zullen zijn die de wandelsport meer gaan waarderen en beoefenen.

H. VAN HEUSDEN.

Ideeen

Voorstel No. 6

Afd. 10-1 plaatwerkerij (voorman).

Voorstel: bij het lakspuiten van verschillende kasten met grote diepte kan de lakspuit het inwendige van de kast tijdens het spuiten slecht bekijken, daar voor dit werk de verlichting ter plaatse blijkbaar niet voldoende is. Om dit op te lossen wordt voorgesteld hiervoor een losse lamp te maken welke op een standaard gemonteerd is, zodat de lakspuit deze lamp in die richtingen kan stellen welke hij nodig heeft om zijn werk voldoende te overzien.

Beoordeling: er zal onderzocht worden wat voor soort lamp hier het beste gebruikt kan worden; een staande verplaatsbare lamp of een hangende verplaatsbare lamp. Hierop komen we later nog terug.

Voorstel No. 7

Afd. 10-1 plaatwerkerij (voorman).

Voorstel: wanneer het dompelbad gereinigd moet worden, wordt eerst de lak eruit geschept en later door een zeefje er weer in gegoten. Het zeefje dat hiervoor gebruikt wordt is te klein en raakt vlug verstopt, en het moet door één man vastgehouden worden, terwijl de tweede man giet.

Nu wordt voorgesteld een grote zeef te maken welke op het dompelbad past en waar een hele bus lak in uitgegoten kan worden. De laatste keer kostte het reinigen van het bad ongeveer 6 uur arbeid met 2 man.

De zeef welke zeer eenvoudig gemaakt kan worden zal vlug terug verdiend zijn.

Beoordeling: hiervoor zal na onderzoek waarschijnlijk een deugdzame zeef gemaakt worden. Zonodig komen we ook hier later nog op terug.

Brand!!!

Uit een aantal vrijwilligers is onderstaande voorlopige bedrijfsbrandploeg samengesteld:

Th. Aalfs, algemene leiding.
H. J. van Tol, Instructeur.
L. den Hartog.
W. van de Dungen.

H. v. d. Heuvel.

J. Udo.

A. v. Empel.

L. Boon.

H. van Asch,

C. Hulskes.

Van Tol heeft op zich genomen deze ploeg in de eerste geheimen van het brandweerwezen in te wijden, terwijl er ook algemene regels voor het hele personeel besproken en bekend gemaakt zullen worden.

!!!

Van diverse zijden komen klachten binnen over het opzettelijk verontreinigen van de wasbak en W.C.'s in de oude fabriek.

We vragen nogmaals Uw medewerking om ook hier alles zo zindelijk mogelijk te houden.

Personalia

Gehuwd:

M. van Asch met Mej. A. M. Coolen op 9-8-'50.

H. C. Weysenfeld met Mej. H. C. van Amstel op 9-8-'50.

Geboren:

Tiny Cornelia, dochter van B. Vermeulen op 4-7-'50.

Ivo, zoon van G. Th. Campagne op 11-7-'50.

Christiaan, zoon van J. Uitman op 14-7-'50.

Maria Margaretha, dochter van A. Vink op 27-7-'50.

Wilhelmina Martha Sophia, dochter van

Chr. Hazebroek op 6-8-'50.

Conny Marianne, dochter van A. P. Bosch op 26-8-'50.

Terug uit militaire dienst:

J. Lamphen, (afd. v. Oostrum) 10-7-'50.

A. Vermeulen, (afd. v. Oostrum) 17-7-'50.

In dienst getreden:

Mej. Th. W. Carstens, (bedrijfsbureau) 21-8-'50.

M. v. d. Heiden, (afd. v. Oostrum) 21-8-'50.

J. J. Romijn, (afd. v. Oostrum) 21-8-'50.

A. A. Werkhoven (afd. v. Oostrum) 21-8-'50.

Jubilea:

De heren W. Bohré en M. de Kruyk herdachten het feit dat zij 12½ jaar geleden in dienst van ons bedrijf zijn getreden.

Ontslagen:

A. Hartman, 18-7-'50 (eigen verzoek).

D. Lamboo, 27-7-'50.

Th. Hulskes, 31-8-'50 (eigen verzoek).

J. van Alphen 1-9-'50 (eigen verzoek).

Dankbetuigingen

Hartelijk dank aan directie en personeel voor de betoonde belangstelling bij ons 12½-jarig jubileum ondevonden.

W. BOHRE.

M. DE KRUYK.

25-Jarig huwelijksfeest.

Namens mijn vrouw en dochter danken wij allen voor het prachtige cadeau, dat ons is geschonken door de galvanische afdeling, slijperij en bankwerkerij.

A. DEN HARTOG.

DE FABRIEKSFLUIT

MAANDELIJKS VERSCHIJNENDE MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN

GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

REDACTIE: Mej. L. C. CARRIÈRE, TH. AALFS, W. CARSTENS, H. VAN EMDEN EN M. MOUTHAAN.

Stoelen voor de MARINE

Het is geen eenvoudige zaak om de Koninklijke Marine tot klant te hebben. Alleen al niet omdat de Marine wel de eisen formuleert waaraan de bestellingen moeten voldoen, maar niet als opdrachtgever optreedt.

Opdrachtgevers zijn de scheepswerven. Die bestellen en — wat nog belangrijker is — betalen! Als de heren in Culemborg komen om over stoelen te praten, weet men ook nooit dadelijk met wie men te maken heeft. Soms komen alleen ingenieurs van de Marine, soms komt een commandant van een oorlogsschip en ook wel eens komen ingenieurs van de werven.

Het is zeer moeilijk om te weten te komen hoeveel stoelen nu precies in totaal nodig zijn en nog ingewikkelder is het afleveringsschema. Alle stoelen voor de verschillende werven, resp. schepen moeten in één order gemaakt worden — dat is nu eenmaal een eis die door ons gesteld wordt — maar de aflevering is over enige jaren verdeeld.

Wij kunnen de stoelen niet opslaan, de werven ook niet en dus worden de stoelen, bestemd voor schepen die vooreerst niet zullen varen, ergens in IJmuiden opgeborgen.

En dan de verschillende uitvoeringen: stoelen met een bruin gelakte gegoten voet, met een groen gelakte voet, met een gepolijste voet, met gelakt buiswerk, met verchroomd buiswerk, met vaste voet, met wegneembare voet, met houten zitting en rug, met gestoffeerde zitting en rug en met een bekledding van rottan.

Als er dan na maanden praten, telefoneren en schrijven een moment komt dat wij denken dat nu alles precies vast staat, dan verandert plotsklaps weer alles en dat betekent gewijzigde tekeningen, gewijzigde prijzen, gewijzigde opdrachtbevestigingen en gewijzigde rekeningen.

Men zou denken dat Hoffmann er stapelgek van werd. Niets daarvan. IJzig kalm blijft hij er bij en men kan er dan ook rustig op vertrouwen dat uiteindelijk de zaak piekfijn voor elkaar komt.

Eindelijk zou dan het eerste schip proefvaren. Dat was de „Castor” een loodsboot bestemd voor Hoek van Holland. De Marine nodigde mij uit om die proeftocht mee te maken en zo vertrokken wij op een winderige morgen 's ochtends om 9 uur van de Parkkade.

Aan boord wemelde het van Marine-officieren, hoge pieten van het Loodswezen, ingenieurs, zowel van de Marine als de scheepswerven, de machinefabrieken en leveranciers van diverse hulpwerktuigen, zoals lieren, stuurmachine, hijskranen, enz., enz. En te midden van al die deskundigen was ik als stoelenspecialist. Het is een geluk dat ik zo'n beetje weet hoe een schip in elkaar zit, zodat de vragen die ik nu en dan deed, vermoedelijk niet al te stompzinig zijn geweest. Scheepsofficieren lijden n.l. altijd onder de afschuwelijk onbenullige vragen die door passagiers dikwijls worden gesteld. Zo was er eens een dame die als passagiere naar Indië voer (van Indonesië was toen nog geen sprake) en die moest van ieder schip dat ze aan de horizon ontdekte van de kapitein persoonlijk weten wat voor schip dat was, waar het naar toe ging en wat voor lading het aan boord had. Toen de kapitein 3 dagen lang van ieder schip gezegd had dat het naar Bombay voer om een lading uien te halen liep hij tegen de lamp toen de dame hem er op attent maakte dat het schip een tegenligger was zodat ze veronderstelde dat dit schip van Bombay kwam met de uien alreeds aan boord. De kapitein richtte toen z'n kijker op het vaartuig in kwestie en zei met een ernstig gezicht: „Pardon Mevrouw, dit schip komt van Zwitserland met een lading secundewijertjes.”

De Castor voer intussen met een gezapig gangetje door de Nieuwe Waterweg. Eerst over de Maastunnel heen, maar dat ging zeer ongemerkt. Vervolgens aan stuurboord langs de grote schepen van de Rotterdamsche Lloyd en het oude Delfshaven en daarna de werf van Wilton-Feyenoord. Vervolgens aan bakboord het geratel der klinkhamers van de Rotterdamsche Droogdok Mij en toen weer aan stuur-

UIT DE INHOUD:

Stoelen voor de marine

Nina

Astronomie en Kosmogonie

4,5 pCt (+ 0,5 pCt)

Luxemburg

Rubberstoelpootdoppen en de

„Willem Ruys”

Ideeën

Werkelijke en begrote kosten

boord achtereenvolgens Schiedam, Vlaardingen en Maassluis. Eindelijk kwamen de grote kanaalboten in Hoek van Holland in zicht en tussen de pieren door vertoonde zich de Noordzee, grijs, onstuimig met witte koppen en grauwe wolkevaarten er boven.

Nauwelijks waren we buiten de pieren, of het schip besprong een golftop om met een dartele plons voorover omlaag te duiken. Een regen van schuim en water kwam langs de boeg omhoog en drijfmat waren wij allen die op de commandobrug van dit boeiende spel getuige waren. Een ieder zette zich in postuur en klampte zich vast aan railing of zonnetentstut, want het schip stampte nu en slingerde en steigerde dusdanig op de aanstormende hoge golven, dat men alle aandacht nodig had om op de been te blijven. Dit leek mij het juiste ogenblik om eens benedendeks te gaan kijken of de Gispensstoelen zich daar al wat thuis gevoelden. Ze stonden daar langs de tafels in de eetzaal en allerlei lieden zaten er in of het verblijven in zo'n hotsende ruimte de gewoonste zaak van de wereld was. Dat een scheepstoel verduiveld stevig in elkaar moet zitten wordt duidelijk als men in zo'n fauteuil voor- en achterover, naar boven en opzij wordt gerammenast en bij mezelf dacht ik: Als in godesnaam Jung het zaakje maar soliede heeft gelast en wee van Maren als hij niet iedere stoel heeft nagekeken voor die z'n stoelenwinkel uitging.

Maar er gebeurden geen ongelukken en de Marine betuigde z'n te-

vredenheid over onze prestaties. Intussen was de kust uit het gezicht verdwenen en we voeren gelijk op met de loodsblood die voor de Hoek gestationneerd is. Aan dek was de gehele bemanning verzameld die met grote belangstelling ons nieuwe schip bewonderde. Er werden stuurproeven genomen, de sloepenkransen werden geprobeerd en toen van de andere loodsblood een motorsloep gevierd werd met twee man er in om ons hulde te komen brengen, werden 2 kruiken jenever in een mandje verpakt en met een lijntje omlaag gelaten. Een pierverschrikkertje voor het personeel van het andere schip! De Castor had nu voorgoed de steven weer naar het Oosten gewend en weldra zagen we de kust aan de horizon opdoemen. Het was een moment van grote rust die opnieuw over het schip kwam, toen we van de woelige zee komende, de kalme wateren binnen de pieren opvoeren. Tijdens de vaart door de Waterweg kwam het kombuispersoneel in actie. Stevige scheepskost werd ons voorgezet en tijdens de maaltijd had ik volop gelegenheid om waar te nemen hoe een ieder manoeuvreerde om te gaan zitten of niet wist hoe z'n benen te kronkelen om van tafel op te staan. Neen als het nu over echt gemakkelijk zitten gaat, geef mij dan maar mijn neigstoel 357-PQR-yf.

Ir W. van Osselen.

NINA

Als eerste toneelstuk in de serie van vier abonnementsvoorstellingen wordt op Maandag 23 October het blijspel „Nina” van André Roussin door Toneelgroep Nederlandse Comedie op de planken van het Luxor theater gebracht. De hoofdrol wordt hierin door Mary Dresselhuys vertolkt. Zoals U weet krijgt U op de abonnementsprijs van f 9,— per persoon, f 3,— reductie van ons bedrijf. Reeds **veertig** abonnementen zijn door ons personeel genomen. U kunt zich hiervoor nog opgeven bij mej. Carrière.

Gascomforen

Binnenkort zal op de kamer van mej. Carrière een tweede keus gascomfoor van Index Machine- en Apparatenfabriek te Soestduinen te bezichtigen zijn. Het betreft hier een „Super de Lux Index”, uitgevoerd in wit emaille. Daar deze fabriek, om geknoei te voorkomen, haar tweede keus comforen niet in de handel brengt via de installateurs, wendt zij zich tot de bedrijven. Hierdoor wordt U in de gelegenheid gesteld, dit comfoor tegen de prijs van f 29,50 te kopen.

*Elck werkt den bloei
aan Gispen's groei.*

★ ASTRONOMIE EN KOSMOGONIE ★

Populaire cursus door A. M. v. Akerlaken uit Utrecht

De astronomie is de meest belangloze der wetenschappen, haar nut ligt voornamelijk op geestelijk terrein. De beoefening verheft onze geest boven het alledaagse der meeste dingen die ons bezig houden en kan aldus een bijdrage leveren voor onze geestelijke ontwikkeling. De sterrenkunde licht ons in over de dingen, die het grootst, het verst en het meest fantastisch zijn. Zij is ook de oudste der wetenschappen: zij wordt beoefend zolang er denkende mensen op aarde bestaan.

Tot zover de inleiding van de heer van Akerlaken tot een cursus, die verleden jaar in Utrecht gehouden werd. Drie leden van ons personeel hebben toen deze cursus met grote voldoening gevolgd. De vraag rees toen op: kan zo'n interessante cursus ook hier in Culemborg niet eens worden georganiseerd? Na bespreking bleek de heer van Akerlaken direct bereid, mits er voldoende animo voor is.

Wij kunnen aannemen dat die, na kennisneming van deze prospectus wel aanwezig zal zijn. Er kan wel worden verklapt dat reeds tien leden van ons personeel hun toezegging hebben gedaan.

En hier volgt de prospectus. De cursus bestaat uit elf voordrachten. De titels der lezingen luiden als volgt:

1. Onze aarde als planeet in het zonnestelsel;
2. 3. De maan, fysische gesteldheid, werkingen, ontstaan, de mens naar de maan;
4. Zons- en maansverduisteringen;
5. De zon en haar werkingen, algemene bouw van het zonnestelsel;
6. De planeten van Mercurius t.e.m. de planetoiden;
7. De planeten van Jupiter t.e.m. Pluto de kometen, meteorieten en „vallende sterren”;
8. De sterren, afstanden, bewegingen, fysische gesteldheden;
9. Het Melkwegstelsel, de „Spiraalnevels”, de bouw van het heelal;
10. Kosmogonie, ontstaan v.h. zonnestelsel, andere planetenstelsels? leven elders in het heelal?
11. Planetaria, kijkers, sterrenwachten, slotbeschouwing.

Elke lezing vangt aan om precies half acht en duurt tot ± 10 uur, omstreeks het midden onderbroken door een korte pauze. Elke lezing wordt opgeluisterd door

het vertonen van een prachtige serie **wetenschappelijke lantaarnplaatjes** hetgeen het geheel aantrekkelijk aan duidelijkheid en aantrekkelijkheid doet winnen. Bovendien bestaat na afloop van elke voordracht de gelegenheid, (waarvan hopelijk druk gebruik zal worden gemaakt) tot het stellen van vragen over behandelde stof of die van een vorige lezing. Van elke voordracht ontvangt men een uitvoerig gestencild overzicht, waardoor de voordrachten, zij het in verkorte vorm, ook zwart op wit in het bezit der cursisten komen. Men kan dan thuis alles nog eens rustig nagaan.

De lezingen worden gehouden door de heer A. M. van Akerlaken, behoorlijk onderlegd amateur-astronoom. Zij zullen worden gehouden in het schaftlokaal. De lezingen zijn indertijd door de Hoogleraar-Directeur der Utrechtse Sterrenwacht, prof. dr M. Minnaert, beoordeeld als „zeer degelijk en interessant”.

Zij zijn voor een ieder die enige belangstelling heeft voor dit interessante onderwerp zonder al te veel moeite te volgen en blijven dus zeer populair, in de geest der cursussen van de Volks-Universiteit. Dit verhindert echter niet de stof veelzijdig te belichten, waarbij ook de nieuwste, zeer belangwekkende resultaten der sterrenkunde de revue zullen passeren.

Evenals bij de vorige cursus bestaat ook nu het plan na afloop, in de maand Februari, een excursie naar het Haagse planetarium te organiseren, alsmede tegen het einde van de cursus een excursie naar buiten ter waarneming en bespreking van de sterrenhemel bij aanschouwing in natura.

U ziet een zeer aantrekkelijk programma. De kosten voor deelneming zullen maximum f 5,— per persoon voor de gehele cursus bedragen, exclusief de niet verplicht gestelde excursie naar het planetarium. Betaling kan worden geregeld.

Wij krijgen dus een avond per week een lezing waarvoor de keus gemaakt moet worden uit Maandag-, Dinsdag- of Woensdagavond; dit nog nader onderling te regelen.

Het ligt in de bedoeling om in November te beginnen.

Ieder lid van ons personeel dat wil deelnemen kan dit opgeven bij ondergetekende, met vermelding van de voor hem of haar geschiktste avond. Er bestaat gelegenheid tot het introduceren van één persoon voor ieder lid van ons personeel.

Wij hopen op voldoende deelnemers om deze lezingen te doen doorgaan, aanmeldingen binnen een week na het verschijnen van De Fabrieksfluit.

W. Carstens.

4,5 pCt (+ 0,5 pCt)

1ste periode	1950: 0,5%
2de „	1950: 1,5%
3de „	1950: 5,0% (+ 1,0%)
4de „	1950: 0 %
5de „	1950: 3,5%
6de „	1950: 0 %
7de „	1950: 3,5%
8ste „	1950: 3,0%
9de „	1950: 4,5% (+ 0,5%)

Na het bekend worden van de winstuitkeringen over de zevende en achte periode werd van verscheidene kanten de opmerking gemaakt dat de betreffende percentages toch wel erg laag waren in verhouding tot het aantal producten dat, in die tijd, door de expeditie-auto's afgeleverd werd. Het werd dan ongeveer zo gezegd: „regelmatig rijden er drie auto's per dag, dan moet er toch veel meer winst gemaakt zijn!“. En nu zien we bovendien dat de negende periode, waarin de expeditie het belangrijk minder druk heeft gehad, een **hogere** winstuitkering oplevert, waarover merkwaardigerwijs niemand zijn verbazing tot uiting heeft gebracht. Het is blijkbaar nuttig om nog eens te herhalen dat de hoeveelheid afgeleverde goederen absoluut geen invloed heeft op de fabriekswinst en dus op de winstuitkering. De uiteindelijke boekhoudkundige winst wordt inderdaad sterk beïnvloed door het bedrag dat de waarde der afgeleverde producten vertegenwoordigt (en natuurlijk ook door het bedrag dat uitgegeven moest worden om deze producten te maken). Maar ons winstdelingssysteem is nu eenmaal gebaseerd op de waarde van het totaal van alle gereedgekomen bewerkingen in de fabriek, waarbij ook weer de kosten een rol spelen. Eigenlijk is de uitdrukking „fabriekswinst“ dan ook verkeerd, want al wordt een bureau of een stoel nog zo goedkoop gefabriceerd, er wordt pas winst gemaakt als het artikel voor een hogere prijs wordt verkocht dan waarvoor het gemaakt is. Aangezien wij geen grote eindvoorraden houden en onze prijzen vrij constant zijn kun-

nen wij ervan uitgaan dat voordelig werken in de fabriek uiteindelijk tot boekhoudkundige winsten moet leiden. Vandaar dat het verantwoord gevonden wordt een premie aan het personeel te geven voor dit meer of minder voordelige werken.

Onze fabriek is in het groot wat de ambachtsman met een eigen werkplaats in het klein is. Hij zal zijn klanten moeten bezoeken of te woord staan als zij bij hem komen (onze afdeling Verkoop), hij zal voor zijn materialen moeten zorgen (afdeling Inkoop), hij zal moeten bestuderen hoe zijn producten eruit moeten zien en hoe ze gemaakt moeten worden (tekenkamer en bedrijfsbureau); hij zal moeten berekenen welke prijs hij vragen moet om behoorlijk zijn boterham te kunnen verdienen (calculatieafdeling) en hij zal tenslotte na moeten gaan wat het financieel resultaat van al zijn werk is (boekhouding). Tussen al die bedrijven door moet hij vooral niet vergeten zijn producten nog even te maken (de fabriek!). Als hij nu zo aan het werk is en het lukt hem om vlotter te werken dan hij gedacht heeft, of om zijn kosten te drukken, of om meer te maken dan hij gedacht had, dan heeft hij „fabriekswinst“ gemaakt. Als hij er dan ook nog van overtuigd is dat hij zijn artikelen tegen de tevoren berekende prijs zal verkopen, waarom zou hij zich zelf dan 's avonds niet op een glaasje bier tracteren (winstuitkering)?

Het resultaat van de negende periode is als volgt tot stand gekomen:

Voor de derde maal werd het ziektegemiddelde omlaag gebracht, het bedroeg ditmaal 5,0 man. Ongeval met gemiddeld 2,6 man is iets aan de hoge kant, terwijl er blijkbaar in deze periode nog flink gesniperd is (gemiddeld 13,3 man). Absent was met 0,9 man normaal. Totaal afwezig waren dus gemiddeld 21,8 man. De bijdrage van het bedrijf aan het personeelfonds was, door het lage ziektecijfer, weer maximaal.

Schoonmaken, sjouwen, toezicht voormannen en reparatie en onderhoud machines onttrok gemiddeld 11,6 man aan het productieve werk. Dit is altijd ca 1,5 man boven de begroting, maar de praktijk wijst uit dat het begrotingscijfer bijna niet te halen is. Sjouwen was nogal hoog, hetgeen een telkens terugkomend verschijnsel is als het tijdelijk in een bepaalde afdeling wat minder druk is.

De verhouding tussen voor- en nacalculatie was wel bijzonder gunstig deze periode. Het werk is gemiddeld in 89% van de voorgerecalculeerde tijd klaar gemaakt! Het totaal vanaf 1 Januari is hierdoor op 96% gezakt. Ieder jaar zien we weer dat de resultaten in de loop van het jaar beter worden. Onder de 90% zijn de bankwerkerij, afd. v. Oostrum (verreweg de laagste van allemaal), zagen, persen, galvanische afdeling en montage gebleven. Over de eerste 9 perioden van dit jaar liggen onder de 90%: knippen (de laagste), zagen, ponsen, freisen, boren/tappen en galvanische afdeling.

De draaiers, die langzamerhand tot de vaste ploeg beneden de 90% zijn gaan behoren, liggen er tijdelijk uit, waarschijnlijk is dit te verklaren doordat er in de afgelopen maanden, weinig werk voor de draaiers is geweest. Dat is al weer verbeterd, zodat we binnenkort zullen kunnen zien of het inderdaad daaraan lag. De galvanische afdeling is op komen zetten doordat het personeel van deze afdeling zich heeft weten aan te passen bij de verhoogde stoelenproductie. Er liggen nog vier afdelingen boven de 100%, de hoogste is 109%.

Door het lage ziektecijfer en doordat wij moeite hebben gedaan zo weinig mogelijk productieve arbeiders aan fabriekswerk te laten werken is, voor het eerst in dit jaar, de begroting voor de ingeleverde kaarten overschreden. En wel met 3%. Samen met de zeer gunstige verbetering tussen voor- en nacalculatie heeft dit geleid tot de uitkering van 5%.

A. Prins.

NEDERLANDS FABRIKAAT

De Ver. „Nederlands Fabrikaat“, die reeds ca. 35 jaar op de bres staat voor de eigen kennis en kunde van de Nederlandse producenten, die de Nederlandse fabrieksgedachte in woord, geschrift en daad propageert o.a. door haar afdelingen Industriële Voorlichting, Film, Fabrieksbezoeken, Onderwijs-Centrale, Industriële Sprekers voor het opkomend geslacht, het officiële VNF-merk, uitgaven w.o. de bekende boekjes „Hoe maakt men...?“, Maandblad enz. zag haar veelomvattend werk in het algemeen belang geschraagd door hetgeen de Minister van Economische Zaken, in de Tweede Kamer op 20 Juli naar voren bracht:

„Welk gevaar bedreigt nu in belangrijke mate de Nederlandse volkshuishouding? Het zou kunnen zijn, dat de Nederlandse consument een bepaalde, niet zakelijk te motiveren voorkeur aan de dag legt voor buitenlandse producten. Ik geloof, dat thans weer past de slagzin: **koopt Nederlands fabrikaat**. Daarmee wil ik niet zeggen, dat men bij het doen

van zijn keuze, ook wanneer qua kwaliteit of prijs het buitenlandse product de voorkeur verdient, daarvan zou moeten afzien, maar wanneer qua kwaliteit en prijs het Nederlandse product evengoed of beter is, moet het worden betreurd, indien men dan toch de voorkeur geeft aan het buitenlandse product, van wege de aantrekkelijkheid, die het buitenlandse nu eenmaal — dit is een psychologisch feit — voor vele Nederlanders heeft. Wanneer men immers een, zij het zakelijk niet gemotiveerde, voorkeur voor het buitenlandse product aan de dag legt, kan de liberalisatie tot gevolg hebben, dat in de eigen industrie werkloosheid ontstaat, terwijl druk op de betalingsbalans wordt uitgeoefend, die met de door mij genoemde psychologische factor samenhangt“.

De Vereniging „Nederlands Fabrikaat“ is van oordeel, dat deze uiting van Regeringszijde aller belangstelling verdient, reden waarom wij het bovenstaande onder de aandacht van onze lezers brengen.

Red.

LUXEMBURG

EEN EXPORT-ORDER WORDT AFGELEVERD

„Waarom gaat één van de redactie-leden niet eens mee met de auto naar Luxemburg en maakt daar een verslag van voor de Fabrieksfluit?” was de vraag, (die de Heer Prins op een redactie-vergadering deed. U voelt zeker wel dat er redactie-leden waren die direct dachten: daar zit iets in! In elk geval kwam er niemand met bezwaren. Zoiets noemt men wel eens officieel een... dienstreis. In elk geval behoorde deze inleiding tot het voorbereidend werk en zal het nu komende verslag, de bedoeling was in woord en beeld, het verloop van de reis zo goed mogelijk trachten weer te geven.

WIJ STARTEN

Ratelend ging 's morgens om half zes de telefoon. „Met den Hartog, goede morgen. Ik bel maar even op, het kon zijn dat je je verslaapt!?!” En dan te weten dat ik kant en klaar zat te wachten. Zo werd op 25 September de Maandag geopend waarop de reis zijn aanvang zou nemen. Men zal nu wel begrijpen dat den Hartog deze rit zou gaan rijden. De ritten naar Luxemburg werden tot nu toe door hem zelf gereden en dit was zo ongeveer zijn 25ste rit. Men kan dus wel aannemen dat de rit onder deskundige leiding was, wat dan ook tijdens de reis wel tot uiting kwam. Het vertrek was op 6 uur gesteld en prompt op tijd reed de auto voor. Een druilerige ochtend met een naargeestige regen. Dit alles mocht niet hinderen, met opgewekte stemming nam de reis een aanvang met als doel de firma Eug. Hoffman te Luxemburg.

DE ROUTE.

De route was als volgt uitgestippeld: Antwerpen-Brussel-Namen-Marche-Bastogne-Luxemburg. Een

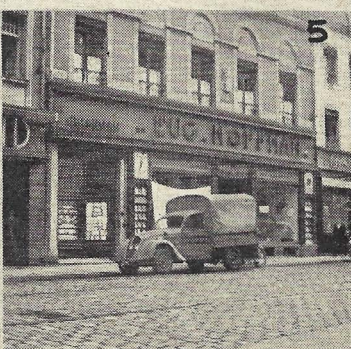
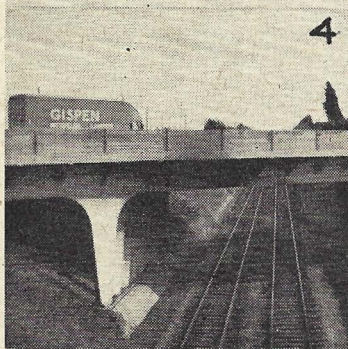
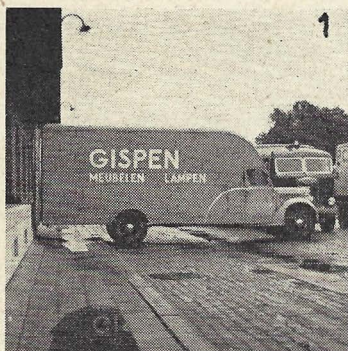
rit of zit, hoe U het wil noemen, van ongeveer 400 kilometer. Het was nu zaak om zo vlug mogelijk de grensovergang te bereiken, in dit geval was het Wuustwezel. Dit is een belangrijk moment van de reis want hier komt de vraag: „hoeveel tijd raak ik kwijt eer ik de grens over mag?” Het is afhankelijk van verschillende factoren, o.a. papieren die niet in orde kunnen zijn en een kleinigheid b.v. te weinig zegels plakken voor de statistiek kan een bron van oponthoud zijn. En dan, een douane is ook een mens! Dat wil zeggen, zoals men het overal kan treffen, er zijn soepele maar ook, ja, zoiets als een mensenhater. De ervaring heeft geleerd dat een chauffeur kan verbleken wanneer hij hoort welke douane hij kan treffen. Dat zo een douane gauw een karakteristieke bijnaam heeft is wel een algemeen verschijnsel.

BIJ DE HOLL.-BELG. GRENS

Om half negen bereikten wij Wuustwezel en was de eerste gang naar de Hollandse douane. Passen, deviezen, in- en uitvoervergunningen

enz. ter controle afgeven en nu maar wachten op controle van de lading met de verzuchting: „als we maar een geschikte vinden!” Nu, dat viel mee. Na een vluchtige blik in het binnenste van de auto konden wij doorrijden naar de Belgische douane. Ons oponthoud bij de Hollandse had drie kwartier geduurd.

De tweede etappe: naar de Belgische douane! De eerste ren was daar naar het café „Expeditief”. Neen, niet om het korte oponthoud bij de Hollandse grens feestelijk te gaan vieren! Het bezoek gold de heer Peterse die in dat café zitting hield. Deze heer verzorgde de papieren welke hem vooraf door de firma Hoffman uit Luxemburg worden toegezonden en nodig zijn voor de invoer. Alles bleek prima verzorgd te zijn en zo was alles gereed om de gang naar het Belgische douanekantoor te kunnen wagen. Hier weer hetzelfde toneel. Paperassen afgeven en de ladingcontrole afwachten. Auto naar de douaneloods rijden en maar vast uitladen. Dit uitladen dient zo langzaam mogelijk te geschieden tot zo ongeveer op de helft van de lading.

1. Wuustwezel, voor de douaneloods
4. Verkeerswegen kruisen elkaar

2. 5½ uur onderweg, de Belgische grens over
5. Het doel, Eug. Hoffman, Grand'Rue 14

3. Tussen Brussel en Namen
6. Gedeeltelijk lossen.

De aardigheid hiervan is om te trachten te voorkomen dat de hele lading uit de wagen gesleept moet worden! Dus, langzaam aan, mocht intussen de beampte komen, en het is een geschikte, dan wil hij wel eens zo vriendelijk zijn om de wagen in te kruipen om daar het restant te controleren. Laten wij vooraf maar vaststellen dat het trucje volkomen lukte! Intussen gaf dit volop tijd het drukke gedoe aan de grens eens rustig te bekijken. Het is een komen en gaan van vracht- en personenauto's. Allerlei nationaliteiten. Veel auto's uit Denemarken met hun visladingen. De Hollandse wagens met hun ladingen fruit, kaas, stenen enz. Een auto van Buisman met de bekende gebrande koffiestroop. Dan weer Dru emaillewaren. Kortom, veel bekende Hollandse firma's geven hier hun show, waarin duidelijk het teken naar voren komt van export!

Intussen klaart het weer dusdanig op dat er ook enige foto's gemaakt kunnen worden. Het resultaat hiervan zult U dan ook in dit artikel wel aantreffen. Maar kom, de douane komt zowaar in zicht dus gaan wij weer ijverig uitladen! Inderdaad, het was een heel gemoeidelijke baas en al gaf het tellen in de auto wel enige moeilijkheden het lukte dan toch en na de vraag heel eerlijk te hebben beantwoord dat wij geen diamanten aan boord

hadden, was hiermede het tweede tafereel aan de grens afgesloten en was de slotsom: alles in orde!

Eerlijkheidshalve moet worden vermeld dat wij nu wel naar het café „Expeditief” gingen om ten eerste af te rekenen met de heer Peterse en om een heerlijke koffie-filter te gaan gebruiken, maar het was intussen kwart over elfen geworden en duurde ons oponthoud aan de Belgische grens twee uur, neen, niet in het café, om misverstand te voorkomen, maar met alle formaliteiten bij de Belgische douane. Dit was volgens den Hartog een redelijke termijn. Heel wat anders dan, om b.v. 's morgens om negen uur te arriveren en dan 's middags om vijf uur de grens over te komen wat niet tot de zeldzaamheden schijnt te behoren. Maar goed, gelukkig was dat hier niet het geval. In elk geval waren wij nu ongeveer 5½ uur onderweg en lag België nu voor ons open.

DOOR BELGIË

Er lag nog een hele weg voor ons maar... de zon schijnt, dus op naar Antwerpen. In Antwerpen scheen den Hartog zich als doel gesteld te hebben een slof „Camel” binnen boord te slepen wat hem schitterend gelukte. Het kostte wel wat moeite de auto even te parkeren want er stond een duizelingwekkend aantal parkerende

auto's. Een beginnening in de edele chauffeurkunst kan men beter voorlopig niet door Antwerpen laten rijden, maar... daar gaat het hier niet om. De kunst was om zo snel mogelijk Antwerpen te passeren, oponthoud kon den Hartog, hij scheen op tijd te rijden, zich niet permitteren. En... het moet worden gezegd de tijden klopten steeds heel aardig. Als zij niet klopten dan lag het aan de Hollandse benzine. De Belgische was namelijk veel beter, de technische omschrijving ervan is mij ontgaan: Spoedig waren wij dus op de weg naar Brussel. Het landschap wat wij tot nu toe te zien kregen verschilde niet veel van het Hollandse.

In Brussel aangekomen was het inmiddels reeds twee uur geworden en was het wel tijd om eens iets te eten wat dan ook in snel tempo tot stand kwam. Zo, weer versterkt kunnen wij voortgaan om de in het verschiets liggende steden tegemoet te snellen. De eerste stad die nu in het verschiets ligt is Namen.

Hoe een verkeerd taalgebruik tot gekke gevallen kan leiden, het landschap, het plan om mij „tuk” te nemen en wat nog lukte ook!, foto's, enz. kunt U in het volgende nummer(s) van De Fabrieksfluit lezen. Wie de gelukkige was die de rit mocht meemaken zult U nu wel weten.

W. Carstens.

TIJDSCHRIFTBESPREKING

Tijdschrift voor Efficiency en Documentatie.

September 1950 no. 9.

De tariefstelling bij de N.V. Philips' Gloeilampen-fabrieken.

In het eerste artikel schrijft J. W. Sperna Weiland over de tariefstelling bij de N.V. Philips' Gloeilampen-fabrieken.

Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de taak van het tariefbureau, waarna de gebruikte hulpmiddelen bij de tariefstelling genoemd worden. Er volgt een uiteenzetting van het Philips' Eenheidensysteem, waarbij de normale prestatie op 60 eenheden per uur is gesteld. Op uitvoerige wijze wordt beschreven hoe de normaal-tijd bepaald wordt. Voor het schatten van de snelheid wordt een schaal gebruikt van 0-100, waarbij 0 met volkomen rust en 100 met de maximum snelheid van de werker overeenkomt. Snelheid 60 komt dan overeen met de normale snelheid. Voor de rustfactoren is een tabel gegeven.

De uiteindelijk vastgestelde tarieven worden, behoudens verandering van werkwijze, voor één jaar gegarandeerd.

Verder wordt nog behandeld de administratieve verwerking van de

tarieven, de verloning individueel of in combinatie, de inleertijd van leerlingen en nieuwelingen; de loonberekening en de beloning. De beloning geschiedt tot op zekere hoogte rechtstreeks, waarna gehalveerd wordt.

Het niet uitbetaalde deel wordt in een pot gestopt.

Tot slot wordt het Philips' classificatiesysteem genoemd, volgens welke de werkzaamheden van handarbeiders in 12 basisloonklassen worden verdeeld.

Werkmethode-verbetering.

Op blz. 196 vindt U een artikel over werkmethode-verbetering. In dit artikel worden de voornaamste punten aangaande werkmethode-verbetering genoemd.

Vooraf wordt de nadruk gelegd op de weerstand, welke men ondervindt bij het doorvoeren van verbeteringen.

Dit punt blijkt in de praktijk ook het moeilijkste te zijn. Veelal houdt men krampachtig vast aan reeds bestaande methodes en is hierdoor elke nieuwe gedachte reeds bij voorbaat veroordeeld. Ook lijkt dikwijls een werkmethode-verbetering op tariefsnijden doordat na de

invoering hiervan meer geproduceerd wordt. Dit is echter een ongegronde angst zolang de inspanning der betrokken mensen zodanig is dat hun gezondheid geen schade ondervindt. Er wordt op gewezen dat in sommige bedrijven zowel de bedrijfsleiding als de arbeiders vast gelopen zijn. De werknemers zitten tegen het loonplafond en de bedrijfsleiding ziet nog vele verbeteringsmogelijkheden. Dat deze toestand de productie remt behoeft geen betoog. Een oplossing kan alleen gevonden worden door samenwerking van werknemers en bedrijfsleiding. De arbeiders worden in de gelegenheid gesteld zelf werkmethode-verbeteringen voor te stellen door middel van een ideeënbuys, en door middel van premies hierbij financieel geïnteresseerd.

Wanneer arbeiders en bedrijfsleiding samenwerken om de juiste en doelmatigste methode te vinden, mag men veronderstellen op de goede weg te zijn, welke de beste resultaten oplevert voor allen, zowel arbeiders als bedrijfsleiding en dat is ook 's lands belang.

Zoals bekend kunnen boeken en tijdschriften aangevraagd worden bij mej. Carrière.

De waarachtige maar jammerlijke geschiedenis van de rubberstoelpootdoppen en de „Willem Ruys”

Hoe iets door al te grote ijver net precies verkeerd kan lopen, leert ons de jammerlijke geschiedenis van de rubberdoppen door de Koninklijke Rotterdamse Lloyd besteld voor een partij Gispentoelen aan boord van het vlaggeschip der maatschappij, de „Willem Ruys”.

Reeds maanden geleden had de Lloyd die doppen bij ons besteld en wij op onze beurt hadden eveneens maanden geleden, de fabricage van die doppen aan een rubberfabriek in opdracht gegeven. Het mag waar zijn dat de N.V. Gispens er wel eens lang over doet om stoelen te leveren, ook rubberfabrieken houden er blijkbaar lange levertijden op na.

De Lloyd werd ongeduldig en liet dit duidelijk merken. Wij gaven dit ongeduld door aan de rubberfabriek, maar enig resultaat bleef uit.

Eindelijk werd de Lloyd gewoonweg boos en gaf ons te verstaan dat als wij niet in staat waren de eerstvolgende Zaterdag de doppen te leveren deze als geannuleerd konden worden beschouwd, immers de Willem Ruys ging naar Indonesië vertrekken en zoals wel te begrijpen is, zo'n groot schip kan niet wachten op een stelletje stoelpootdoppen.

Maar de doppen kwamen niet en wij annuleerden dus de order. Alle bonnen werden ingetrokken en aan de Lloyd schreven wij een briefje om zowel onze onmacht als onze oprechte spijt te betuigen. Nu zult U het al wel begrepen hebben; Maandagochtend werden de doppen bij Carstens bezorgd. Wij belden toonkamer Rotterdam op: „Is de Ruys al weg? De doppen zijn in Culemborg.”

De toonkamer belde de Lloyd op en stelde dezelfde vraag. Antwoord: „De Willem Ruys vertrekt Dinsdagochtend, stuur onmiddellijk de doppen”.

Dit zelfde bericht telefoneerde mej. van Opstal weer naar Culemborg.

Het magazijn zocht het verlangde aantal doppen bijeen, de schroeven er bij, en alles werd ingepakt. Van Zomeren gealarmeerd.

't Zaakje kon nog net in de auto die Dinsdagochtend naar Rotterdam vertrok. Vol gas stootte onze auto naar de Maasstad en stopte voor de toonkamer. Op verzoek van mej. van Opstal reed de auto meteen door naar de Lloydkade om daar het zaakje af te leveren. Het kantoor van de Lloyd was telefonisch van een en ander op de hoogte gesteld.

De chauffeur zag de machtige Ruys met de vertrekvlag in top aan de kade liggen. Lag het niet voor de hand dat hij regelrecht naar het schip reed en z'n pak met doppen afleverde, aan een Lloyd-employé die het geval meteen aan boord bracht. Kon het sneller?

Hadden we dat even fijn voor elkaar gebracht?

Helaas. Er was een heel klein foutje gemaakt. In het kantoor van de Lloyd zat men met ongeduld op de doppen te wachten (die inmiddels al aan boord waren). Toen het schip werkelijk moest vertrekken en de doppen er nog niet waren, een telefoontje naar het schip: „Breng alle stoelen aan de wal, de doppen zijn niet gekomen”. En zo gebeurde. Drie maal loeide de scheepsfluit. De kabels werden losgemaakt. De „Ruys” vertrok naar Indonesië nagewuifd door de achterblijvenden. Tot die achterblijvenden behoorden de stoelen en mee naar Indonesië gingen de doppen.

Is het niet een hoogst jammerlijke geschiedenis?

Afdeling Verkoop.

Ideeën

Voorstel No. 6

Afd. 10-1 plaatwerkerij (voorman). Op dit voorstel zouden wij nog terug komen zie Fabrieksfluit Aug./Sept. 1950.

Het ging over de slechte verlichting bij het lakspuiten. Er is een losse lamp in de spuitcabine aangebracht welke de spuitselaar daarheen kan trekken waar hij hem nodig heeft.

Voorstel No. 7

Afd. 10-1 plaatwerkerij (voorman). Ook hierop zouden wij nog terug komen zie Fabrieksfluit Aug./Sept. 1950.

Het betreft het ververset van het dompelbad. Hiervoor wordt een lakpomp gekocht en zal voor het reinigen dan ook een zeef gemaakt worden welke overeen komt met de capaciteit der pomp zodat voortaan het reinigen van het dompelbad vlotter zal verlopen.

Voorstel No. 8

Afd. 10-2 bankwerkerij.

Voorstel: Vergezel van een schets en omschrijving werd voorgesteld de poten van draaistoelen welke momenteel in 2 bewerkingen gemaakt worden voortaan 2 stuks aan één lengte buis te buigen. Dit zou een enorme besparing betekenen: n.l. minder afkorten, minder paszagen, buigen 2 poten in één bewerking dus 3 bochten, inplaats van 2 poten in 4 bewerkingen is 4 bochten. Ook het uitbramen en dooroliën wordt gehalveerd.

Beoordeling: Dit voorstel is in onderzoek genomen en er zal een proefmodel gebogen worden. Wanneer de resultaten bekend zijn zullen wij hier nog op terug komen.

Voorstel No. 9

Afd. 10-2 bankwerkerij.

Voorstel: De vuldop, welke aan de bovenzijde in de draaistoelpoot gelast wordt voor bevestiging aan de dekplaat, voorzien van een geboord centergat en voortaan in de buis centeren.

Beoordeling: Voor chroomwerk is dit niet mogelijk daar er tijdens de galvanische bewerkingen zuur in de poot komt. Dit zuur is er moeilijk uit te spoelen door een gat van slechts 6½ mm. Blijft het zuur in de buis, dan wordt deze aan de binnenzijde hierdoor aangetast, hetwelk niet bevorderlijk zou zijn voor de kwaliteit van dit product. Voor lakwerk zou het mogelijk zijn maar er wordt betwijfeld of deze bevestiging soliede genoeg zal blijken.

Voorstel No. 10

Afd. 11-2 ponsen.

Voorstel: Bij het ponsen worden de stempels met een kwastje met olie gesmeerd. Deze olie, welke in een open busje of potje ergens op de ponstafel of op de grond staat, is blootgesteld aan verontreiniging of wordt vermorst door omstoten of omschoppen. De verontreiniging van deze olie kan leiden tot beschadiging van soms zeer kostbare stempels.

Het vermorsen is geld weggooiën zonder enig nut. Bij deze methode van stempels smeren is dikwijls de buitenkant der matrijs en een groot deel der ponstafel met olie bedekt, terwijl op de plaats waar de olie nodig is deze dikwijls ontbreekt.

Een ponser kwam op het idee aan zijn machine een klein oliereservoir met een olieleiding te maken.

Deze olieleiding, welke met een kraantje te regelen is, kan tot vlak tegen de bovenstempel gedrukt worden waardoor deze stempel regelmatig van de juiste hoeveelheid olie voorzien wordt. Hierdoor ontstaat dus olie besparing en goede smering.

Beoordeling: Doordat deze ponser zelf een eenvoudig geconstrueerde olievoorziening op z'n machine gemaakt heeft is het nut hiervan reeds bewezen. Er is nota van genomen en er zal getracht worden op de andere ponsmachines een dergelijk apparaat te maken.

Voor dit idee, hetwelk door betrokkene zelf in zijn eigen tijd en met eigen materiaal uitgevoerd is, wordt een premie van f 10,— gegeven.

J. Harkink.

B. Vermeulen.

F. den Hartog.

WEDSTRIJD TUSSEN DE WERKELIJKE KOSTEN EN DIE VAN DE BEGROTING

U hebt lang moeten wachten op verder nieuws over de spannende race tussen de werkelijke onkosten en die van de begroting. Doch dit wachten wordt beloofd met een overzicht tot en met de 7e periode, die eindigde op 10 Juli 1950.

Iets meer dan een halfjaar dus. Laat ik U niet langer in het onzekere laten en U vertellen, hoe de eindstand op die datum was. De werkelijkheid won met bijna 3,2%. Wanneer U bedenkt, dat van de 13 perioden van het jaar 1950 er reeds 7 zijn verstreken, kunnen wij voorlopig van een gunstig resultaat spreken. Zeker, wij mogen niet te vroeg juichen, maar dit gunstige resultaat danken wij aan U allen. Er is dus een kans, dat het eindresultaat een nog dichtere benadering van de begroting te zien zal geven, doch hiervoor is een uiterste krachtsinspanning noodzakelijk. Enkele posten van de begroting zullen wij nader bezien.

414. Reparatie en onderhoud gebouwen.

De begroting hiervan wordt met 110% overschreden. Langzamerhand moet de rem aangezet worden om te zorgen, dat het resultaat van deze post niet al te veel buiten de verhouding komt te liggen aan het einde van het boekjaar.

420. Reisvergoeding.

Blijft hoger dan geraamd. De verwachting dat door gebruik van fietsen deze kosten zouden dalen is dus niet opgegaan. Maar we hebben ook zo'n mooie zomer gehad!

432. Indirect loon.

Dit is het loon voor Sjouwers, Expeditie, Magazijn, Voormannen, Schoonmaken en School. Het voert ons te ver elke post afzonderlijk te bespreken, doch het totaalresultaat blijkt ongeveer 16% boven de begroting te liggen. Al is dit beter dan de 27% van de vijfde periode, toch blijft waakzaamheid geboden. Zo ergens, dan is het met deze posten mogelijk het eindresultaat gunstig te beïnvloeden.

433. Stroomverbruik.

Is nu nog 14% boven de begroting. Een vooruitgang van 6% dus. Zeker een goed resultaat in de aanhoudend overstelpende bedrijfsdrukte. Wellicht te danken aan onze meer efficiënte ontvettings- en ontroestingsinstallatie?

434. Fabrieksbenodigdheden.

Ligt nu 17% boven de begroting. De gunstige resultaten van de vorige perioden bleken dus niet bestendig te kunnen worden. De proeven in de lakkerij met nieuwe ontvetting en ontroesting waren nogal kostbaar, hetgeen gedeelte-

lijk deze teruggang kan verklaren. Doch ook aan de andere afdelingen is dit hogere cijfer te wijten. Zuinigheid met dure gereedschappen blijft geboden.

435. Gas- en Waterverbruik.

Bijna 20% onder de begroting. Een compliment waard!

436. Reparatie en Onderhoud Machines.

Door veel reparaties is het begrotingscijfer met 3% overschreden.

438. Proeffabricage.

De overschrijding is van 50% teruggelopen tot 47%. We bleven dus op de goede weg.

439. Garantiewerk.

Dit cijfer vertoont nog steeds een ongunstig beeld en ligt 50% boven de begroting. Is er geen kans een gunstiger beeld te bewerkstelligen?

445. Telefoongesprekken.

Liggen 22% boven de begroting. Een ernstige poging moet gedaan worden dit cijfer omlaag te brengen, want ook de postzegels kosten meer dan geschat was. En U weet, dit mag niet samengaan. Dus meer postzegels en minder telefoontjes.

446. Kantoorbenodigdheden.

Deze post overschreed de begroting met 7%. Er moest dan ook veel nieuw drukwerk aangeschaft worden.

447. Tekenkamerbenodigdheden.

Door aankoop van voorbedrukte tekenbladen werd de verwachte overschrijding inderdaad een feit. Doch de volgende perioden zullen zeker een daling te zien geven.

452. Emballage.

Nog steeds wordt hieraan verdiend. Blijft dit zo? Wederom een pluim op de hoed!

468. Verpakkingsmateriaal.

Tot nu toe 19% boven de begroting. Hieraan is de grote bedrijfsdrukte zeker niet vreemd evenals de prijsstijging van het papier. Hoewel overschrijding van het begrotingscijfer vaststaat, is hier van een gunstig resultaat te spreken.

Het over het algemeen gunstige beeld werd niet weinig bevorderd door het resultaat van de 7e periode. In dit tijdvak lagen de werkelijke kosten zelfs 5% beneden de begroting. Dit komt de winstdeling ten goede!

Wat zal de toekomst ons brengen?

A. J. C. Wamsteeker.

DIRECTIE- FABRIEKS Kern

Maandelijksse bijeenkomst van 3 October 1950

1. Door de verschuiving van de loonweek is er aan het hele fabriekspersoneel 1 dag loon voorschot gegeven.

Deze wijziging, die met het oog op de ploegendiensten e.d. een verbetering is, werd plotseling noodzakelijk doordat de loonadministratie, door de wekelijkse berekening van de 5% loonsverhoging, in tijdnood kwam. Besloten werd dit voorschot, door inhouding van ca. een halfuur per week, over een periode van 17 weken te vereffenen. Zij, die het eventueel prettiger vinden deze periode te verkorten of op andere wijze dit voorschot willen terug betalen, kunnen dit aan de tijdschrijvers opgeven.

2. De heer van Osselen deelt mede dat, in verband met de algemene belangstelling die de regering voor het winstdelingsprobleem heeft, de Staatscommissie „Bezittspreiding” de wens te kennen heeft gegeven over ons systeem gegevens te verzamelen. Op Maandag 11 October zal genoemde commissie een onderhoud met de directie hebben, waarna een aantal leden van ons beambten- en fabriekspersoneel uitgenodigd zullen worden hun persoonlijke mening, die niet ter kennis van de directie gebracht zal worden, aan de commissie mede te delen. In overleg met de beambten- en fabriekskern heeft de directie aan onderstaande personen gevraagd aan de enquête medewerking te willen verlenen:

Beambten:

Mej. J. A. Streef.

W. Carstens.

A. J. C. Wamsteeker.

A. Bosch.

Fabriek:

N. W. Janssen.

A. J. Kerkhof.

A. Wansing.

S. Blokland.

3. De kern dringt nogmaals aan op herstel en uitbreiding van de fietsenrekken.

Wegwerker vervolgt:

Helaas, naderbij komend, verdwijnt als bij toverslag de lieve glimlach om plaats te maken voor een verveld gezicht dat vraagt:

„Wat wensen de heren?”

Aan houding, hoedje af en actetas heeft ze al lang gezien waarvoor wij kwamen, de zoveelste reizigers, die het winkelbelletje reeds lieten gaan! Het speelt haar, zei ze nog, maar „meneer” was niet thuis en bij het verlaten der winkel klonk het stereotiepe: „Gaaf Uw gang maar,” toen ze de deur achter ons sloot.

Ja, we gingen zeker onze gang maar, hoewel de resultaten nu niet bepaald bemoedigend waren. Toch scheen onze vriend in genen dele mismoedig te worden, opgewekt stelde hij voor nog even bij die oude klant van hem aan te wippen. Ja, ziet U, volgde de uitleg, ze deugt niet voor een cent, maar toch koopt ze nog wel eens iets; haar man stierf een paar jaar geleden en nu doet ze zelf de zaak. Niemand levert haar iets op rekening, alles rembours, maar toch schijnt ze er door te scharrelen; kijk, hier woont ze. Wij naar binnen en zodra de op de winkelbel naar voren komende weduwe ons ontdekt heeft, zegt ze opgewekt: „Dat is nou ook toevallig, juist hebben mijn knecht en ik het over Uw firma gehad, we hebben n.l. een klant, die een mooie staande lamp wil kopen! Maar U weet, ik heb geen voorraad en kan niets laten zien. Heeft U misschien een foto of afbeelding van vloerlampen? Dan zou mijn knecht mogelijk even naar die oude dame kunnen gaan. Wie weet koopt ze er een!”

Zo gezegd, zo gedaan; de knecht wordt geroepen en krijgt instructies. Verdwijnt met de foto's. Intussen, we zijn reeds lang in de huiskamer achter de winkel gezeten, wordt een kop koffie klaargemaakt. Mevrouw is aan het woord en zucht over slechte verkoop, hoge huren, hoge belastingen, arbeidskrachten haast niet te betalen, dus, behalve de ene knecht, geen verdere hulp, geen tijd voor de huishouding met vier schoolgaande kinderen en toch steeds opgewekt, we ploeteren moedig voort. 't Hoofd boven water zien te houden!

Daar komt de knecht haastig binnen, het is zowaar gelukt, het oude mens heeft een vloerlamp uitgezocht, wilt U deze maar zo spoedig mogelijk sturen? Algemene vreugde, de knecht vertelt de bijzonderheden. Eerst wilde ze er niets van weten, veel te duur, geen geld, bang dat de familie het niet goed zou vinden, dat zij, reeds zo op leeftijd nog zulke onnodige dingen kocht en zo meer. Maar na lang praten was ze dan toch tenslotte gezwicht, 't moest dan maar gebeuren, ze moest er wel voor naar de spaarbank, maar ja, een mens z'n lust, een mens z'n leven, nietwaar, laat de familie dan maar eens een keer kwaad zijn.

Met een effen gezicht, alsof het zijn dagelijks werk was, noteert heer Reiziger de order, terloops zeggend: „Zullen we de lamp maar op de gebruikelijke voorwaarden zenden, mevrouw?” Ja, er zat niet veel anders op en na deze min of meer geslaagde verkoop vond R. het de hoogste tijd eens aan de inwendige mens te gaan denken. Al dat lopen en praten had hongerig gemaakt en niet lang daarna zaten we in een café tegenover elkaar aan een klein muurtafeltje de spijkskaart te bestuderen.

Resumerend kwamen we tot de conclusie, dat de verkoop die morgen nu niet bepaald denderend was geweest.

Maar 's middags zouden, volgens mijn metgezel, enige goede oude relaties worden bezocht, zakenlieden, die een goed product als het zijne, naar waar de wisten te schatten, want heus, meneer Wegwerker, zonder orders kom ik nooit thuis.

PUZZLE No. 1

Het is weer zover! De zomer verdwijnt en het puzzelhoekeje verschijnt. Zoals gebruikelijk wordt weer een waardebon van f 2,50 beschikbaar gesteld voor hem of haar die een puzzle goed oplost. Bij meerdere goede oplossingen beslist het lot. Wij rekenen weer op vele oplossingen en..... eigen werk!! Een lid van ons personeel, zijn naam wordt bij de uitslag bekend gemaakt, zond de volgende opgaaf. In aansluiting op de A-sage, O-sprook en de E-legende, een opgaaf in een Fabrieksfluit van het vorige puzzel-seizoen, kan men ook zinnen maken waarvan alle woorden steeds met dezelfde medeklinker beginnen, dus B, D, F, G, enz. Dit noemt men alliteratie. Het gegeven voorbeeld zijn alle W's. Kunt U hiervan een verhaaltje maken?

Wonderlijke Wetenswaardigheden

W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W

Witte Willem.

De ruimte tussen de w's houdt geen verband met 't aantal in te vullen letters. Als men van de 43 W's maar woorden vormt, die logische zinnen geven. Tot zover Witte Willem.

Zou hij wel weten waar Willem Wouter woont?

U kunt aan de slag gaan. Oplossingen binnen een week na het verschijnen van „De Fabrieksfluit”.

W. Carstens.

PERSONEELFONDS

Personeelfonds per 8 Augustus 1950 f 1.910,63

Storting door de N.V.

Ziekte, ongeval en absentie was in de 9e periode 7%, de bijdrage wordt dus:

van 8/8 t.m. 4/9/'50 (198 x 53 cent) = „ 104,94

Ingehouden aan Boeten.

van 8/8 t.m. 4/9/'50 „ 7,05

Ingehouden van het Personeel.

van 8/8 t.m. 4/9/'50 „ 133,35

f 2.155,97

AF: Uitbetalingen.

van 8/8 t.m. 4/9/'50 „ 204,83

S a l d o per 5 September 1950 f 1.951,14

SPAARKAS

Spaarkas per 8 Augustus 1950 f 16.205,49

Stortingen.

van 8/8 t.m. 4/9/'50 „ 1.600,14

f 17.805,63

AF: Uitbetalingen.

van 8/8 t.m. 4/9/'50 „ 1.211,25

S a l d o per 5 September 1950 f 16.594,38

Er zijn thans 108 spaarders.

PERSONALIA

In dienst getreden:

25-9-'50 J. Udo, (afdeling expeditie).

Uit dienst getreden:

16-9-'50 J. L. Roberti, (eigen verzoek).

30-9-'50 J. W. Vermeulen, (eigen verzoek).

Gehuwd:

28-9-'50 H. van Amerongen met Mej. W. Boxma.

4-10-'50 H. A. van den Heuvel met Mej. M. M. van Kampen.

Geboren:

5-9-'50 Gijsbertus Johannes Theodorus, zoon van L. W. de Bruin.

19-9-'50 Aresia Christina Johanna, dochter van D. de Keizer.

De Fabrieksfluit

Redactie: Mej. L. C. Carrière, Th. Aalfs,
W. Carstens, H. van Emden, M. Mouthaan.

VERSCIJNT MAANDELIJKS

PERSONEELBLAD VAN GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V. CULEMBORG

IN MEMORIAM

Een van onze oudere medewerkers, de heer J. van Kampen, is ons op Woensdag 8 November 1950, op de leeftijd van 63 jaar, plotseling overleden.

Toen de N.V. Gispens zich in 1934 te Culemborg vestigde, behoorde Van Kampen bij de eerste Culemborgers, die zich bij ons bedrijf aanmeldten en sedertdien heeft hij tot op de laatste dag zijn beste krachten aan ons bedrijf gegeven.

In de loop der jaren was Van Kampen werkzaam in verschillende afdelingen, waar hij telkens toonde een vakbekwaam metaalbewerker te zijn. Daardoor kunnen we met recht zeggen, dat ons bedrijf in hem een vertrouwde en moeilijk te vervangen kracht verliest.

Het medeleven van ons allen gaat in deze droeve uren vooral uit naar zijn vrouw en kinderen, die zo plotseling haar man en hun vader moeten missen.

De Directie.

8 November jl. was een dag die ons allen lang bij zal blijven. Op deze dag overleed H. van Kampen op zeer tragische wijze: wij kunnen wel zeggen: „terwijl hij in ons midden was”.

Wij zullen hem als een zeer graag geziene persoon uit ons midden missen en zullen zijn nagedachtenis in ere houden. Na een werkzaam leven is onze laatste wens: RUST ZACHT.

Het gezamenlijk personeel.

Onze nieuwe lakkerij

In aansluiting op wat ik de vorige maal schreef over de nieuwe bewerkingsmethode in deze afdeling hebben er thans weer belangrijke wijzigingen plaats gehad. In het kort herhaald had de nieuwe installatie ten doel de montabele onderdelen, zodra deze de plaatwerkerij en aanverwante afdelingen hadden verlaten, in een onafgebroken serie aan de band diverse bewerkingen te laten ondergaan, zodat aan het einde van de band de bewuste onderdelen kant en klaar voor de montage gereed waren. Maar, tussen „in het kort gezegd” en de praktische uitvoering hiervan, lag wel enig verschil. In de eerste plaats is de voorbehandeling radicaal gewijzigd. Vroeger vond deze aldus plaats. De vette en somtijds dikwijls ook roestige plaat werd aan de band gehangen, deze liep door een soort tunnel waarin zich een aantal sproeiërs bevond. De eerste groep sproeiërs welke werd gevoed uit een bad waarin zich een vloeistof bevond die was verhit, had tot doel het vet en/of de olie te verwijderen en tevens een fosfaterende invloed te bewerkstelligen.

Vervolgens passeerden de voorwerpen een tweede groep sproeiërs met gewoon schoon koud water om de vorige overtollige vloeistof schoon te spuiten om daarna de laatste groep sproeiërs te passeren. Dit nevelgordijn bestond eerst uit een verwarmde chroomzuurhoudende vloeistof, later niet meer verwarmd, welke de eventuele sporen roest en andere verontreinigingen, die zich in het niet voldoende ontharde pompwater bevonden, te neutraliseren en tevens het gevormde fosphaathuidje te bestendigen. Hierna kwamen de voorwerpen de tunnel uit waar zij werden gedroogd door infrarode Philipsstralers en klaar waren om te worden gespoten of gedompeld. Deze methode echter had niet het beoogde succes en wel om de volgende redenen. Het hele principe berustte eigenlijk op het juiste werken van het eerste bad. Dit kon alleen bij een voorgeschreven temperatuur van plus minus

70° C. Het bleek in de praktijk bij het gevolgde sproeisysteem niet mogelijk te zijn de voorgeschreven temperatuur te handhaven. Weliswaar kon de badvloeistof, dank zij een fantastisch aantal Kilowattjes, het kookpunt benaderen, maar zodra de vloeistof werd verspreid daalde de thermometer in no time onrustbarend met als gevolg dat bij de overgebleven constante temperatuur, ongeveer 25 à 30° C., de werking vrijwel nihil was. Het plaatstaal bleef min of meer fettig en van 'n fosphaathuidje was nauwelijks iets te bespeuren. Het kleinhuidje om 1600 liter water per minuut in dezelfde periode tientallen graden te verhitten was volgens installateur en importeur een peuleschilletje. Een ietsje minder watertoevoer, een klein verzoekje aan de P.G.E.M. om al hun beschikbaar electrisch vermogen aan het bad af te staan, plus de tip eerst het overtollige vet met benzine te verwijderen (vóór-ontvetten) dan was er geen vuiltje aan de lucht. Afgezien van het feit dat het ontvetten niet naar wens verliep bestond er ook nog het euvel roest. Hiervoor was weer een ander spulletje voorhanden à f 80,— een flesje. Inderdaad kon men de roest hiermede verwijderen mits men er tevens met een dot staalwol hard op boende.

Daarbij kwam nog dat eerst het vet met de hand en benzine verwijderd moest worden anders werkte het ontroestingspreparaat niet eens. Het leek soms dat wij zowel door de installateur als door de leverancier ondanks hun met chemische formules doorspekte betogingen min of meer in de maling genomen werden. In werkelijkheid zal het wel zo zijn dat ons een systeem is aanbevolen, dat voor ons niet geschikt was. Schrijver dezes die zich van een geestelijke afwijking niet bewust was en die zeer zeker dit ook niet had kunnen constateren bij de leiders van ons bedrijf was volgens een teneinde raad erbij geropen Amerikaans expert crazy. Blijkbaar was die Yankee er toch naast want zo gek waren we toch niet ondanks verdere vage voorlichtingen en

moosie kasten met drukknoppen, meters, veiligheidsclaxons en niet te vergeten roodgloeiende kabelaan-sluitingen in een met water door-stroomde ruimte, hiermede te blij-ven doorgaan. Naastig werd dan ook gezocht naar andere chemica-liën die wel aan het gestelde doel beantwoordden. En die waren vlug-ger gevonden dan men aanvanke-lijk verwacht had. En laat ik eerlijk zeggen niet ten onrechte. Zonder U om begrijpelijke redenen de aard van samenstellingen en naam van deze vloeistoffen te vertellen komt de bewerking aldus hier op neer.

Het eerste bad bestaat uit een ver-hitte ongeveer 70° C stilstaande vloeistof. Hierin wordt het te be-handelen materiaal al naar gelang hun graad van vetheid circa 6 à 8 minuten ondergedompeld. De hier-na ontstane verzepte oppervlakken worden door middel van de oude sproeiers thans met koud water af-gespoeld. Dit wordt gedaan daar het volgend bad de eerste vloeistof niet verdragen kan. Het thans ge-heel ontvette werkstuk komt via de band bij het tweede bad. Dit heeft een tweeledige werking. De roest wordt hierin opgelost en tevens wordt het ijzer gefosphateerd. Teneinde de werking van dit bad te bespoedigen wordt het op 40° C gehouden. De onderdom-peling hangt af van de mate van roest, doch in doorsnee is het ge-middeld dezelfde duur als van het eerste bad. Ook na deze behandeling wordt weer gespoten met koud schoon water en komt tenslotte te-recht bij het derde bad. Hier ont-staat na even ondergedompeld te zijn een uiterst dun chemisch gela-tine laagje waardoor het voorgaande wordt beschermd. Na droging, ook door middel van de straallampen, kan het metaal indien om de een of andere reden niet direct tot spuiten of dompelen wordt overgegaan in deze toestand maandenlang worden opgeslagen zonder dat er sprake is van hernieuwde roestvorming. Na-tuurlijk wordt hiermede bedoeld in een normale fabrieksruimte en niet open en bloot buiten. Een ander en wel zeer belangrijk voordeel van deze methode is, dat hoewel nog niet in de praktijk toegepast men de roestvorming van de plaat, ont-staan door de voorbereidingen knippen, ponsen, zetten o.a. door zweterige handen kan tegengaan althans zeer belangrijk verminde-ren door de plaat een voorafgaande bewerking te laten ondergaan. Im-mers men kan veel gemakkelijker platen bewerken dan voorwerpen die een gecompliceerde vorm heb-ben en dat niet alleen, doorgaans ontstaat de roest juist door de voorbereidingen.

Het behoeft geen betoog dat dit alles nog gebeurt in een beginstadium m.a.w. de manier is nog enigszins primitief. Het ging er echter hoofd-zakelijk om na te gaan of dit alles het gestelde doel beantwoordde. Nu blijkt dat we vol vertrouwen de in-geslagen weg kunnen blijven vol-

gen en wordt deze primitieve werk-wijze geheel mechanisch gemoder-niseerd. De plannen zijn reeds uit-gestippeld doch ik mag hier nog niet op vooruit lopen. Dit geldt ook voor de spuitcabines, die gebouwd zullen worden ter vervanging van die welke indertijd de brand heb-ben doorstaan, maar nog steeds niet vernieuwd zijn en die thans na ver-schillende elders in het gebruik zijnde installaties grondig bestu-deerd te hebben, de oude gaan ver-vangen. verder zal de opmerkelijke toeschouwer bemerkt hebben dat er naast de infrarode Philipslampen apparaten zijn geplaatst met een soort rode kegels er in. O, de modin-stal bedoelt U. Gezien echter mijn ervaringen nog niet voldoende zijn hoop ik U een volgende maal inte-ressante gegevens te kunnen ver-schaffen.

W. Lingen.

■ IDEEËN ■

Op voorstel no. 10 afd. 11-2 is co-mmentaar binnengekomen. Het ging over een olieleiding aan ponsmachines.

Uit dit schrijven blijkt dat door sommigen de omschrijving verkeerd is begrepen. Er werd n.l. gevraagd hoe met zo'n olieleiding een grote combinatie-stempel gesmeerd moest worden. Wij beseffen zeer goed dat niet alle stempels op deze manier gesmeerd kunnen worden en toen wij vermeldten dat getracht zou worden op iedere ponsmachine zo'n apparaat te monteren, wilden wij daarmee niet beweren dat dan ook alle soorten stempels hiermede ge-smeerd kunnen worden. Wanneer op iedere ponsmachine dit apparaat is gemonteerd is het de bedoeling, dat het alleen dan gebruikt wordt wanneer het zonder bezwaren kan. Er kunnen ook 2 leidingen aange-bracht worden zodat een wat gro-tere stempel aan 2 zijden van olie voorzien kan worden. Wij hopen dat hiermede dit idee wat duidelij-ker toegelicht is.

Voorstel no. 11.

Afd. 11-4 draaierij.

Voorstel: Lamp no. 2310 is uitge-voerd met schuifkogel. In deze schuifkogel bevinden zich 3 gaten bovenin en 1 gat onderin voor snoerinput. Deze gaten zijn afge-rond met een koperen nippel om beschadiging van het snoer tegen te gaan. Deze nippels werden met tin in de gaten der kogel gesoldeerd. Na het solderen moest dan het tin weggevoerd of geschraapt worden. Een draaier welke deze nippels moest draaien, kwam op het idee om de kraag welke in het gat der schuifkogel valt iets hoger te maken zodat deze aan de binnenkant om-gefelst kan worden. Hierdoor ver-valt dan het solderen en het op-werken.

Beoordeling: Door betreffende draaier zelf is een proefneming ge-maakt welke is goedgekeurd.

Deze methode-verbetering zal voort-aan toegepast worden.

Voor dit idee wordt een premie van f 5,— gegeven.

Voorstel no. 12.

Afd. technische dienst.

Voorstel: Bij de hydraulische buig-machine wordt de motor uitgescha-keld door een drukknop op de ma-chine.

Onder normale omstandigheden zijn dan ook alle automatische schake-laars niet meer bekrachtigd. Bij olieleidingbreuk blijkt echter dat na het uitschakelen der motor som-mige magneetspoelen bekrachtigd blijven. Hierdoor ontstaat een over-matige verhitte der spoelen, met als gevolg hiervan de mogelijkheid van doorbranden. Om dit te repa-reren staat deze, door de productie van onze buismeubelen zo belang-rijke machine voor korte of lange-re tijd buiten de productie.

Nu wordt voorgesteld om in de voe-dingskabel een hoofd-schakelaar te maken welke bij beëindiging van het werk uitgeschakeld moet wor-den. Hierdoor is dan de motor en het ingewikkelde automatische scha-kelsysteem absoluut uitgeschakeld en zodoende spanningloos.

Beoordeling: De chef der technische dienst heeft na onderzoek deze ver-andering als noodzakelijk be-schouwd. Er zal dan ook een hoofd-schakelaar met contrôlélamp aan-gebracht worden. Misschien kun-nen we hier zeggen voorkomen is beter dan genezen. Voor dit voor-stel wordt een premie van f 7,50 ge-given.

J. Harkink.

B. Vermeulen.

F. den Hartog.

DIRECTIE—FABRIEKSKERN

Aangezien er, zowel van de zijde der directie als van die van de fa-briekskern, geen punten van spreking waren, is de maandelijkse bijeenkomst ditmaal niet gehouden.

IN DIT NUMMER:

In memoriam J. van Kampen
Onze nieuwe lakkerij

Ideeën

Tweemaal 4½% (+ 0,5%)

Voorkomen is beter dan genezen

Luxemburg (slot)

Een tafeltennisclub

Tarieven

Werkelijke en begrote kosten

Ziektemeldingen vóór 10 uur

Familie-excursie

Puzzle no. 2

Twée maal 4,5 pCt (+ 0,5 pCt)

1e periode	1950: 0,5%
2e "	1950: 1,5%
3e "	1950: 5,0% (+ 1,0%)
4e "	1950: 0 %
5e "	1950: 3,5%
6e "	1950: 0 %
7e "	1950: 3,5%
8e "	1950: 3,0%
9e "	1950: 4,5% (+ 0,5%)
10e "	1950: 4,5% (+ 0,5%)
11e "	1950: 4,5% (+ 0,5%)

U krijgt de resultaten van twee perioden tegelijk te zien, de tiende, die al uitbetaald is en de elfde, die op Vrijdag 10 November uitbetaald wordt. Het eindresultaat was voor beide perioden een uitkering van 5%, hoewel de 10e vlak bij de 6% zat en de 11e periode net met de hakken over de sloot 5% haalde. Bij vergelijking van de verschillende factoren blijkt, dat er alleen een opvallend verschil valt te constateren in het bedrag, dat de waarde der ingeleverde loonkaarten vertegenwoordigt.

In de 10e periode werd het begrote bedrag met 6% overschreden en in de 11e periode met 1%. Aan de ene kant is dit merkwaardig, omdat er juist de laatste weken nogal wat mensen zijn aangenomen. Een verhoging van het productieve loon zal hier in de komende weken ongetwijfeld een gevolg van zijn. Hoe eerder het nieuwe personeel ingewerkt raakt, des te vlugger zullen wij de aangename gevolgen van onze verhoogde productie-capaciteit ondervinden. Het indirect productieve personeel (expeditie, magazijn, gereedschapmakers, technische dienst, schoonmakers en sjouwers) kan hier evenveel aan medewerken als hun productieve collega's, omdat hun werkzaamheden er in het algemeen op gericht zijn de productie zo vlot en regelmatig mogelijk te laten verlopen. Onze voortdurend toenemende productie, die toch maar in dezelfde fabrieksruimten klaargemaakt moet worden, maakt het noodzakelijk dat het bedrijfsbureau, bazen en voormannen er dag in dag uit naar streven om juist de productie te laten „vlotten”. Meer ruimte krijgen we voorlopig niet. Maar wel kunnen we met de beschikbare ruimte woekeren en we kunnen inderdaad ruimte sparen door de bewerkingen zo snel mogelijk op elkaar te laten volgen. Als een bureau gelakt is en het wordt meteen gemonteerd en direct daarna naar de expeditie gebracht, dan is er ruimte gespaard. Waar het bureau anders een dag op een volgende bewerking stond te wachten, kan nu iets anders staan. Evenzo als de bankwerkerij een partij van 750 stoelen maakt. Zou het werk zo geregeld worden, dat aan een volgende bewerking pas begonnen wordt als de voorgaande geheel klaar is, dan zou de rest van de mensen wel naar huis kunnen gaan!

Doordat v. Maren het zo geregeld

heeft, dat de mensen van elke volgende bewerking om zo te zeggen het werk „onder de handen van hun voorganger uittrokken” heeft hij enkele weken geleden laten zien, wat er op deze wijze te bereiken valt. Een meer nauwe samenwerking tussen lakkerij, montage (en bladen!) en afdeling van Oostrum is er de laatste weken op gericht volgens ditzelfde principe ruimte te winnen. Van Zomeren heeft de expeditie vaarwel gezegd om zich van het bedrijfsbureau uit te gaan wijden aan dit streven en tevens om de afdeling Verkoop de zo noodzakelijke gegevens te verstrekken over de gang van de productie. Het gerucht, dat hij op het Tariefbureau zou komen, is dus onjuist.

Een andere wijziging in de werkverdeling heeft het gevolg gehad, dat er nu op het bedrijfsbureau een drietal mensen zit (Van Beuzekom, Van Dalen en Van Veen), dat alle werkzaamheden van voor- en na-calculation voor z'n rekening neemt. Deze taak was vroeger over boekhouding en bedrijfsbureau verdeeld, hetgeen tenslotte minder practisch bleek te zijn.

Afwezigheid door ziekte, ongeval, vacantie en absentie was weer zeer laag (gemidd. totaal 14,4 man!). Dit heeft dus een gunstige invloed op het totaal der ingeleverde kaarten gehad. Vooral het lage ziektecijfer heeft hiertoe bijgedragen. Wij krijgen regelmatig een overzicht van de ziektecijfers van de andere bedrijven, waaruit blijkt, dat wij dit jaar voortdurend tot de allerlaagsten behoorden. Het vorig jaar was het juist opvallend, dat ons ziektecijfer veel hoger was dan dat van vele andere fabrieken. Een verklaring kan ik hiervoor niet geven, het is echter verheugend en we kunnen in elk geval zeggen, dat we een „gezond” bedrijf zijn.

Van de productieve mensen besteden gemiddeld circa 13 man hun tijd aan **schoonmaken** (laag doordat er vaste schoonmakers aangesteld zijn), **sjouwen** (hoog door de verhoogde productie, maar ook, volgens mij, doordat er wel eens wat meer tijd voor opgegeven wordt dan er werkelijk gesjouwd is), **voormannen** (gemiddeld circa 4½ man van de 7 voormannen, de rest van hun tijd is dus productief besteed) en **reparatie en onderhoud** (hoog, gezien het feit, dat we over een zeer actieve technische dienst beschikken).

Tenslotte moeten we nog de gewerkte tijden vergelijken met de tijden, die voor de betreffende werkzaamheden begroot waren. Hierover kunnen we zeer tevreden zijn. In de 10e periode werd het werk in 94% en in de 11e periode in 93% van de begrote tijd uitgevoerd. De afdelingen knippen, ponsen, slijpen en montage bleven in beide perioden zelfs onder de 90%,

waarbij vooral de slijperij een pluim verdient, omdat in deze afdeling nogal wat mensen in opleiding zijn, die natuurlijk nog niet aan normale prestaties toe zijn. Over het hele jaar genomen zitten knippen, zagen, ponsen, fraisen en galvanische afdeling onder de 90%. Op 90% staan boren, tappen en slijpen. Op 100% staat stoffeerderij, die ook enkele mensen in omscholing heeft en boven de 100% staat slechts de lakkerij.

In de aanhef van dit verslag heb ik al verteld, hoe het met het totaal van de ingeleverde kaarten is gegaan. Ik durf wel te voorspellen, dat de laatste twee perioden van dit jaar op dit punt een recordhoogte zullen laten zien.

Van Zomeren heeft, nog voordat hij de expeditie verliet, op circa 20 October het heuglijke feit mogen vernemen, dat zijn afdeling toen vanaf 1 Januari voor eenzelfde waarde aan goederen had afgeleverd als in het hele jaar 1949. Het laat zich aanzien, dat wij begin December afgeleverd zullen hebben, wat we voor het jaar 1950 begroot hadden. En dan gaan we zo langzamerhand het nieuwe jaar tegemoet met zijn nieuwe moeilijkheden en, als we er zelf voor zorgen, nieuwe successen.

A. Prins.

VOORKOMEN

IS BETER DAN GENEZEN!

Van 1 Mei '50 tot 31 October '50 werden in ons bedrijf 31 ongevallen geregistreerd.

Hoewel dit aantal in vergelijking met het gemiddelde van het vorig jaar een daling vertoont, veroorzaken deze ongevallen nog 1453 uren gedwongen verzuim.

Bijna 30% van deze ongevallen betreft oogverwondingen; dit is weer hoog.

Gelukkig was het verzuim wegens deze oogblessures maar 3% van het totaal.

Toch is Uw gezichtsvermogen in gevaar geweest.

Om die gevaren nu zoveel mogelijk te beperken, hebben we enige tijd geleden een nieuwe veiligheidsbril aangeschaft (is in gebruik in de draaijerij).

Er is nu een aantal van deze U.N.O. brillen nabesteld om een plaatsje te krijgen bij de amarilslijpmachines. Er wordt daarvoor een kastje bij elke slijpsteen aangebracht, zodat de brillen voor iedere gebruiker ter beschikking staan. Gebruik ze! Het is in Uw eigen belang!

Th. Aalfs.

LUXEMBURG

EEN EXPORT-ORDER WORDT AFGELEVERD

In het vorig nummer van De Fabrieksfluit waren wij blijven steken, figuurlijk dan, tussen Brussel en Namen en gaan nu de reis vervolgen. Mocht U nog lust hebben verder mee te rijden, welnu, stap dan maar in en

DE REIS WORDT VOORTGEZET.

Was het landschap tot nu toe ongeveer gelijk aan dat van het Hollandse er komt nu toch wel een andere lijn in de tekening. Het terrein begint nu heuvelachtiger te worden. Toch is er nog overeenkomst. Tussen Overijsche en Wavre zou men zich in ons Westland kunnen wanen gezien de vele velden met druivenkassen. Dat de pluk in volle gang is blijkt wel uit de kleurige stalletjes die langs de weg staan opgesteld en tot kopen lokken. Stalletje na stalletje met hun kleurige inhoud van blauwe en witte druiven, meloenen enz. snort de wagen voorbij. Zoals gezegd het begint heuvelachtiger te worden. Misschien spreekt het zo wel het duidelijkst. Brussel staat aangegeven als te liggen op 16 meter hoogte. Na een hoogte te hebben genomen van 175 m volgt nu een prachtige daling door een bos om weer te komen op 87 m waar de stad Namen ligt, die wij zojuist binnenrijden. Namen is schilderachtig gelegen aan de samenvloeiing van de Maas en de Sambre. Een druk bezocht uitgangspunt voor tochten in het prachtige Maasdal. Maar kom, de tijd dringt en de weg is nog lang. De wagen snort Namen reeds uit op weg naar Marche dat 50 km verder ligt. De eerste 15 km daarvan gaat nu hoofdzakelijk stijgend om geleidelijk tot 257 m hoog te komen,

de rest van de weg tot Marche is afwisselend dalen en stijgen, maar het plaatsje Pessoux, waar wij juist doorheen rijden, ligt op 335 m hoogte. Om kwart voor vier rijdt de wagen Marche binnen en wij zijn hiermede precies op de helft van het traject: Brussel—Luxemburg. Als U de gegeven cijfers nog eens wilt bekijken dan kan dat enig idee geven van het heuvelachtige van de weg die tot nu toe is afgelegd. Maar de grootste klimmen moeten nog komen want de route is nu naar Bastogne.

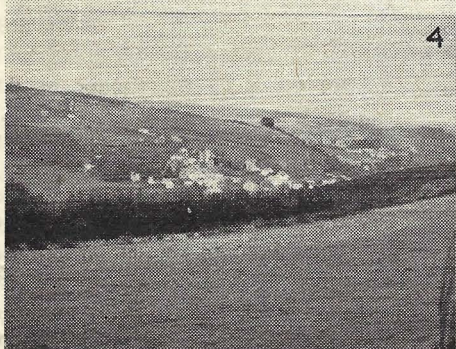
IN DE CABINE.

Als je zo uren in de cabine zit dan valt er nog wel wat te praten en.... gaat menige sigaret in as op. Zo kwam het gesprek op de eerste rit naar Luxemburg. Ja, dat was voor het eerst een hele onderneming. Een van de moeilijkheden gaf wel de taal. Het was een geruststelling toen bleek dat er in hoofdzaak Duits werd gesproken. De eerste die met Den Hartog meegang was... neen nu geen naam noemen. De persoon was in elk geval een jaar in Duitsland geweest en was dus tolk, althans wat het bestellen van het menu betrof. Dat moest aan hem worden overgelaten. De keus viel op gebakken aardappelen met worst. Nu de bestelling was gauw gedaan. Even daarna werd een ongelofelijke schaal, opgeladen met patates frites

op tafel geplant, die, wat volume betrof, kennelijk bedoeld was voor 10 personen. Het noodzakelijke eetgereedschap ontbrak echter. Er heerste een wantrouwende stilte.

Na zo'n 10 minuten gewacht te hebben, in de mening dat alles wel zou volgen met de te bakken worst, vond de tolk het toch wel gewenst het bestek vast op te vragen want er heerste honger. Na z'n vraag gesteld te hebben arriveerde het eetgereedschap in de vorm van.... 5 hardgekookte eieren! Volgens Den Hartog lag hij, Den Hartog dan, onder de tafel van het lachen. Gelukkig kwam er hulp opdagen zodat het diner toch nog naar wens verliep. Tot op heden is het nog een raadsel wat besteld was. Een beetje helderder kan het misschien worden als in aanmerking wordt genomen dat dezelfde tolk eens een lekker stukje varkensvlees wenste en in plaats van cotelet, omelet bestelde. Ook dat werd een teleurstelling.

Zo pratend wordt ook het kijken niet vergeten. Een blik door de voorruit van de cabine toont de weg golvend voor ons met prachtige vergezichten. Dan weer vertoont zich de weg al steil oplopend om verder rijdend, de weg als het ware te zien zakken. Het geeft de indruk zich op 'n rutsbaan te bevinden. Rusteloos beweegt zich de wijzer van de snelheidsmeter heen en weer. Op het moment dat de wijzer 13 km

1. Le Foyer Comp. Luxemborg d'Assurances.

2. 7 uur 's morgens, toilet maken.

3. Hoofdingang, zie foto 1.

4. Een vergezicht

5. Grenspaal Luxemburg-België.

6. De weg is lang.

aanwijst kruipt de wagen langzaam voort om daarna weer een snelheid te gaan aanwijzen van ± 70 km als de wagen zonder gas, de helling weer verlaat. Dit alles wordt begeleid door de geluiden die de motor maakt bij de verschillende snelheden. Maar pingelen doet de motor, dank zij de Belgische benzine, niet meer. En Den Hartog maar in- en overschakelen. Gepraat wordt er nu niet veel want de aandacht is nu sterk op de weg gericht. Het afdalen vereist alle oplettendheid vooral bij natte wegen. De weg loopt nu voor een groot gedeelte door het zeer mooie bosrijke dal van de Wamme. Golvend slingert zich de weg naar Bastogne. Dan weer kijkt men op de ruïnen van de naaldbomen neer om dan weer dalend de bomen kaarsrecht te zien aan hun voet omringd door talloze padenstoelen in vele kleurschakeringen. In het dal de prachtig gelegen dorpen met hun daken van leisteen. Bastogne komt in zicht en we komen hiermede op het hoogste punt van ons traject nl. 515 m hoog. Nog 65 km scheiden ons van de stad Luxemburg. Nog even doorzetten! Martelange, waar zich in het dal een leigroeve bevindt, wordt gepasseerd. Bij Arlon nog een flinke klim om dalend het plaatsje Rosenberg te bereiken en daarmee de grensovergang België—Luxemburg. Het is kwart voor zeven. Bij de Luxemburgse douane wordt Den Hartog ontvangen met: „Ha, Nispen, Zevenaar”. Het gemoedelijke bij deze douane doet een beetje grappig aan en na 5 minuten oponthoud wordt de Luxemburgse grens overschreden.

GROOT-HERTOGDOM LUXEMBURG.

Ons het meest bekend als te zijn verbonden met België en Nederland in de economische unie, de Benelux. De oppervlakte van het land beslaat 2586 km², dat wil zeggen zo groot als de provincie „Drenthe”. De taal is overwegend Duits maar in de steden veel Frans. Van de bevolking, 300.000 inwoners, is 32% werkzaam in de landbouw. In het zuiden ijzerwinning en ijzer- en staalindustrie. Het is wel aardig te weten dat de vlag van Luxemburg precies gelijk is aan de onze. Rood, wit en blauw in horizontale banen. Het is inmiddels donker geworden. Een aardig effect geven de met lichtgevendende verf beschilderde verkeersborden, die, in het licht van de koplampen, langs de weg opduiken. De lichten aan de gezichtseinder worden talrijker en helderder; het einddoel van de reis, de hoofdstad Luxemburg nadert. Het is half negen als we de stad binnenrijden. Een rit van 14½ uur, die er toch ongemerkt opzit en.... de moeite waard is!

DE HOOFDSTAD LUXEMBURG.

De stad met een bevolking van 65.000 inwoners. Dit aantal is ongeveer gelijk aan dat van de stad Dord-

recht. Het is een buitengewoon mooie stad, dank zij haar schilderachtige ligging op een rotsplateau dat aan drie zijden wordt begrensd door diepe dalen; de steile rotswallen zijn ongeveer 60 meter hoog. In de dalen waardoor de Petrusse en de Alzette stromen, liggen de voorsteden Pfaffendal, Clausen en Grund. Op verschillende plaatsen heeft men prachtige uitzichten in de dalen en op de viaducten, die de dalen overspannen. Zo, nu de auto op een rustig plein parkeren, toilet maken in de openlucht en dan heerlijk gaan eten. In het hotel werd ik door Den Hartog, (laat hem nog maar eens lachen) dusdanig de weg gewezen dat ondergetekende in de keuken terecht kwam. Schijnheilig werd bij terugkomst de vraag gesteld: „Zat je in de keuken?” Pas later bij de tweede keer, het spreekwoord kunt U wel weglaten, werd begrepen, dat het op de ritten de liefelijke gewoonte is om iemand „tuk” te nemen.

DE ORDER WORDT AFGELEVERD.

De andere dag, half negen, stond de wagen bij de firma Hoffman om de goederen af te leveren. De wagen werd gedeeltelijk gelost en de rest van de lading op andere adressen afgeleverd. Eerst naar het prachtige nieuwe gebouw van de „Le Foyer Compagnie Luxembourgioise d'Assurances” om stoelen af te leveren. Naar het Ministerie van Economische Zaken om daar de kasten te bezorgen als ook naar het kantoor voor uitbetalingen van pensioenen. Het viel ook hier weer sterk op, dat een zaak van naam de voorkeur geeft aan meubelen van Gispén. Intussen, de wagen is leeg, elf uur, dan wordt het hoog tijd om het stuur te gaan draaien, richting Culmborg.

EN.... TOT SLOT.

Als elk ding twee kanten heeft dan moet een terugreis dat ook hebben, dus gingen wij al het moois van de andere kant bekijken. De terugreis bracht een kleine verrassing in de vorm van een omrit. Men had ondertussen een stuk weg opgebroken. Het was avond voor Antwerpen werd bereikt. Daar bleek het nodig te zijn een programma te laten kopen met een paar voor-historische franken. Op de vraag wat dat voor geld was kon eerlijk worden geantwoord: „dat weet ik zelf niet”. In elk geval leek het een verdacht geval. Dat was het tweede valletje waar werd ingelopen. Dat het gememoreerd wordt is alleen om een tweede persoon? ook te laten lachen! Maar.... het kwam voor elkaar en welgemoed werd het toneel beklommen, gewapend met een baal pinda's en hier.... zakt het gordijn. De grensovergangen werden spoedig genomen en we reden Holland in met plensende regen. Het goot. Als was het een reis op z'n Amerikaans. Maar het was de moeite waard. Er viel daar heel wat moois

te bewonderen. Het is zoals Den Hartog zegt: „Elke keer dat ik de reis maak, boeit het, steeds zie je het weer anders”. Men zou het haast durven wagen om te vragen: „Wie heeft er idee om met een man of twintig dat reisje, onder deskundige leiding, het volgende jaar te willen maken? Spaarders voor! De opzet, om één van de redactie-leden mee te zenden voor een verslag in De Fabrieksfluit, was om U zo'n rit op papier te laten meemaken.

W. Carstens.

TIJDSCHRIFTEN

Rubbol Varia

September 1950.

In dit tijdschrift, dat door Sikkens' Lakfabrieken verspreid wordt, vindt men twee artikelen, die voor ons de moeite van het lezen waard zijn. Het eerste artikel (bladz. 2) gaat over „Het functionele gebruik van kleuren”, waarin men lezen kan met welke factoren men rekening moet houden bij het bepalen van de kleuren voor machines, leidingen, muren, enz. Het tweede artikel (bladz. 4) gaat speciaal over het schilderen van machines in fabrieken. Dit artikel is meer van technisch belang omdat hierin behandeld wordt de wijze van schilderen en het gebruik van de verschillende grondstoffen.

EEN

TAFEL-TENNISCLUB

Enige tijd geleden lieten enkele mensen uit de fabriek mij blijken, dat zij wel eens zin hadden om te tafeltennissen.

We hebben toen eens met een paar personen een zaaltje van het gebouw „Kompas” gehuurd en daar dan 's Zaterdagsavonds wat „geslagen.”

Ja, en dan praat je natuurlijk over tafel-tennis. En hierbij bleek, dat deze personen er best wat voor zouden voelen om ook in verenigingsverband te gaan spelen.

We zijn toen eens met mejuffrouw Carrière gaan praten en..... er komt een tafel-tennisclub!

Natuurlijk waren er van verschillende zijden bezwaren, maar die konden geheel of gedeeltelijk uit de weg geruimd worden.

Binnenkort hopen we een oprichtingsavond in het schaftlokaal te beleggen.

Zij, die voor een eventueel op te richten tafel-tennisvereniging voelen, kunnen dit even bespreken met ondergetekende.

Liefhebbers voor! !!!

J. van Kampen.

TARIEVEN

Maandelijks bijeenkomst van 7 October 1950.

1e. Nogmaals wordt gesproken over de minimumgrens, waar beneden geen werkopdrachten in tarief uitgegeven worden. De ervaring heeft geleerd dat de vastgestelde grens van 50 perioden er toe geleid heeft dat er verschillende loonkaarten zonder tarief in de fabriek gegeven zijn terwijl deze zonder bezwaar in tarief gegeven hadden kunnen worden. In de loonweken 32, 33 en 34 zijn 122 kaarten onder de 50 perioden uitgegeven. De tariefcommissie is van oordeel dat dit aantal, langs administratieve weg door het combineren of het niet-splitsen van orders, aanzienlijk te vermindern is. In de praktijk valt op deze wijze niet veel te bereiken aangezien er op bepaalde ordernummers gewerkt moet worden en er met de werkindeeling rekening gehouden moet worden. Dit punt wordt nogmaals tot de volgende vergadering aangehouden.

2e. De voorzitter van de T.C. vraagt of het commentaar en de opmerkingen van de leden der T.C. op de behandelde punten wat vollediger in de notulen opgenomen kunnen worden. Wat de notulen betreft gaat de heer Prins hiermee accoord. In de vergadering met de T.C. kunnen er echter altijd dingen opmerkt of medegedeeld worden, waarvan het niet wenselijk is ze in het verslag voor „De Fabrieksfluit” te vermelden.

3e. Door een lid van de T.C. wordt er aanmerking op gemaakt dat een bewerking aan de pons in voorlopig tarief was uitgegeven hoewel dit tarief op een vorige kaart als gegarandeerd uitgegeven was. Dit was een fout van vroeger. Besloten wordt dat het tarief gegarandeerd blijft. De T.C. vraagt zich af of dit bij meer tarieven kan gebeuren. Er zijn zeker gevallen die indertijd opgenomen zijn onder omstandigheden, die intussen gewijzigd zijn. Als algemene regel moet altijd gelden dat de arbeiders bij het uitgeven van het tarief moeten weten of er, wegens de omstandigheden, een voorbehoud gemaakt wordt.

4e. De T.C. maakt melding van een klacht uit de slijperij, waar enkele malen 5% is ingehouden op gegarandeerde tarieven (met

inleertoeslagen), hetgeen de betrokkene onrechtvaardig vindt. De loonkaarten zullen opgezocht worden en dit geval zal met Romijn afgehandeld worden.

5e. Tenslotte vraagt de T.C. hoeveel voorlopige tarieven de laatste tijd in gegarandeerde tarieven omgezet zijn. Dit is niet bekend.

Besprekingen met de tariefcommissie van 28 October en 3 November 1950.

1. De heer Prins deelt mede, dat het in verband met het gemiddelde peil van de uurverdiens niet mogelijk is de uitbetaling van de voorlopige tarieven te verruimen.
2. Naar aanleiding van de vorige bespreking en de verzamelde gegevens adviseert de Tariefcommissie de minimum-grens, waaronder geen tarieven voor de bewerkingen uitgegeven zullen worden, tot 30 perioden te verlagen. De heer Prins heeft besloten deze grens tot 20 perioden terug te brengen.
3. De T.C. maakt bezwaren tegen de gang van zaken bij het voorlopige tarief voor de bladen van een partij tuimelbureaux. Direct bij het uitgeven van het voorlopig tarief is er door de betr. arbeider gereclameerd, omdat hij het tarief te laag vond. Dit werd ook al spoedig door het Tarief-bureau erkend, maar deze order was zo onoverzichtelijk, dat op dat moment geen behoorlijk tarief te maken was. Tegen het einde van de order, toen nog slechts de plastic-randen omgelegd moesten worden, werd met de arbeider afgesproken, dat het tarief opnieuw bekeken zou worden, maar hier is om allerlei redenen niets van gekomen. Erkend wordt nu, dat het Tarief-bureau of inderdaad had moeten komen om te trachten een tarief tot stand te brengen of de betr. arbeider had moeten waarschuwen, dat het niet mogelijk was. Na afloop van de order is het Tarief-bureau in overleg met

van Oostrum en de heer Prins tot de conclusie gekomen, dat deze order een zodanig onregelmatig en onoverzichtelijk verloop heeft gehad, dat het maken van een voorlopig tarief uitgesloten was.

Om deze redenen is hierop dan ook slechts de normale toeslag van 20% uitbetaald. De T.C. is nu van mening, dat de betr. arbeider gedupeerd is uitsluitend door het feit, dat de tariefmaker zich niet tijdig in verbinding heeft gesteld met de werknemer en acht hier dus een verhoogde toeslag op zijn plaats.

Volgens de heer Prins zou dit niet in overeenstemming zijn met de gestelde regels van de voorlopige tarieven, zodat hier toe niet kan worden overgegaan.

De voorzitter van de T.C. wenst dit geval voor te leggen aan zijn organisatie.

4. Naar aanleiding van een geval, waarbij een voorlopig tarief, bij herhaling van de order verlaagd is stelt de voorzitter van de T.C. voor om af te spreken dat in al 1 e gevallen, waarbij een voorlopig tarief verlaagd wordt, hierbij met de betr. arbeider overleg te plegen of de T.C. in te schakelen.

Hiertoe wenst de heer Prins zeer beslist niet over te gaan, aangezien in de eerste plaats het al of niet verlagen (of verhogen) van een V.T. op zichzelf niet zo belangrijk is, maar het er om gaat of het uitgegeven tarief als zodanig aan de werknemer redelijke eisen stelt. In de tweede plaats is het doel van de T.C. om in het algemeen behulpzaam te zijn en van advies te dienen in die gevallen, waarbij een arbeider met redelijke klachten over een tarief van mening is, dat door het tariefbureau met zijn standpunt niet in voldoende mate rekening wordt gehouden. Over dit punt is uitvoerig gesproken, waarbij een belangrijke rol speelt het vertrouwen van de leden van de T.C. (en natuurlijk ook de werknemers) in de wijze, waarop de tariefmakers hun taak opvatten. De voorzitter van de T.C. blijft van mening, dat er ook overleg gepleegd moet worden in de gevallen, waarbij een voorlopig tarief gewijzigd wordt, zonder dat dus gebleken is, dat de werknemer redelijke bezwaren heeft.

*Als wij niet de macht hebben onrecht te keren,
moeten wij toch de moed hebben te zeggen, dat het onrecht is.*

Ook dit punt wil de voorzitter van de T.C. met zijn organisatie bespreken.

WEDSTRIJD TUSSEN DE WERKELIJKE KOSTEN EN DIE VAN DE BEGROTING

Reeds nu is het mogelijk U de resultaten bekend te maken tot en met de 8e en 9e periode, dus tot en met 4 September. Deze cijfers zijn kersvers uit de boekhouding komen rollen en zijn zeer interessant, omdat in de 8e periode de fabrieksvacantie viel met het traditionele slechte weer! Met deze 8e periode alleen zou een onzuiver beeld ontstaan, doch door toevoeging van de 9e periode zijn we weer in het juiste gareel gekomen.

En nog steeds is het resultaat gunstig te noemen. De overschrijding van de totale begroting is nu slechts 1,81% (3,2%). Een compliment aan allen is zeker al op zijn plaats. Volhouden, het kan nog beter!

Nu zullen wij enkele begrotingsposten nader bezien.

414. Reparatie en onderhoud gebouwen.

Tot nu toe werd deze post met 72% (110%) overschreden, zodat de remmen gelukkig goed zijn aangezet. Houden zo!

416. Huisvestingskosten.

Zijn ongeveer 35% boven het geraamde door splitsing van licht- en krachtinstallatie, montage, TL-verlichting en hekwerk om de lift boven. Zuinig aan dus!

432. Indirect loon.

Bij de begroting konden wij geen rekening houden met het feit, dat het expeditie-personeel vaak moet overwerken om 's avonds auto's te laden. Overigens een op den duur onbevredigende toestand, waarin noodzakelijk een wijziging moet komen, zoals reeds vroeger bepleit. Bovendien veroorzaakt het werken in ploegen, waar toezicht van een voorman bij is, ook een hogere post „voormannen”. Vandaar de overschrijding op het totaal van 12% (16%).

433. Stroomverbruik.

Ligt eveneens 12% (14%) boven het geraamde, waaraan het ploegenwerk wel schuldig zal zijn. De donkere uren komen weer aan met de beruchte piekuren. Grote zuinigheid is geboden, waarmee wij niet alleen ons bedrijf doch de gehele industrie behoeden voor strenge rantsoeneringsmaatregelen.

434. Fabrieksbenodigdheden.

Nu 12% (17%) boven de begroting dus wij zijn ons leven aan het verbeteren. Wij hopen dat de proeven in de lakkerij nu gaan uitwijzen, dat de kosten die aan deze bewerkingen gesteld worden, verantwoord zijn.

435. Gas- en Waterverbruik.

Bijna 30% (20%) onder de begroting. Een gevolg hiervan is dat aan de eigen watervoorziening die hier dus buiten valt, ontzaglijk zware eisen gesteld worden. Op sommige tijden loopt de automatische schakelaar voor de pomp gewoon warm, doordat de tank zodra deze vol is weer leegloopt en opnieuw gevuld moet worden. Op lakkerij en galvanische afdeling doen wij een beroep het waterverbruik aanzienlijk te beperken.

436. Reparatie en Onderhoud Machines.

Voor al in de laatste 2 perioden ongunstig. De overschrijding was liefst 34%. Er wordt ook steeds meer tijd geschreven voor reparaties, die eigenlijk op een fabrieksnummer zouden moeten geschieden. Dit kan voorkomen worden. De totale post is 9% (3%) hoger dan begroot.

438. Proeffabricage.

Overschrijding teruggelopen tot 30% (50%). Dit gaat dus steeds beter.

439. Garantiewerk.

Vertoont een beter beeld. De overschrijding van 50% tot en met de 7e periode is nu verminderd tot 44%.

445. Telefoongesprekken.

Een kleine verbetering werd bereikt. De werkelijkheid ligt 19% (22%) boven de begroting, terwijl de postzegels niet merkbaar meer kosten. Nog een extra inspanning om de 19% tot 10% terug te brengen.

446. Kantoorbenodigdheden.

Bijna gelijk aan de begroting. Wij hebben het nu in de hand om het totale begrotingscijfer straks niet te laten overschrijden.

447. Tekenkamerbenodigdheden.

Zoals verwacht kwam de daling. De werkelijke kosten overtreffen de begroting nog met bijna 4%, hetgeen geen naam mag hebben.

452. Emballage.

Weer werd hierop verdiend. Het begrotingscijfer wordt op deze manier nooit gehaald.

468. Verpakkingsmateriaal.

Ligt nu 9% (19%) boven de begroting, dus ook hier zijn wij op de goede weg. Het is nog lang niet

ZIEKTEMELDINGEN VOOR 10 UUR 's MORGENS!

Het komt de laatste weken weer geregeld voor, dat bij de tijdschrijvers wordt opgegeven dat: „Jansen of Pieterse naar de dokter is en als hij niet meer komt wel ziek zal zijn!”

Hierdoor weet de tijdschrijver niet of hij Jansen of Pieterse door moet geven als ziekteaangifte.

Volgens de voorschriften moet de ziektemelding **terstond persoonlijk** geschieden en in elk geval **vóór 10 uur 's morgens**. Is dit niet mogelijk bijv. bij bedlegerigheid, dan dient de ziektemelding **vóór 10 uur** door een ander persoon te geschieden. Indien de werkgever in een andere plaats is gevestigd, moet de ziektemelding **terstond telefonisch of schriftelijk** geschieden.

De praktijk leert echter dat ziektemeldingen door een ander, b.v. burens, kennissen of kinderen de meeste moeilijkheden met zich meebrengen, doordat men het domweg vergeet of Pieterse te laat tot de ontdekking komt dat hij Jansen beloofd heeft hem ziek te melden. Wanneer het noodzakelijk is dat een ander U ziek meldt, vraagt U het dan aan iemand van wie U weet dat hij het dan ook doen zal, het is in Uw eigen belang.

In verband met bovenstaande worden alleen ziektemeldingen aangenomen die opgegeven worden door betrokkene of een ander persoon. Verklaringen als bijv. „hij is naar de dokter” worden niet meer geaccepteerd. Als iemand naar de dokter is kan hij zich na afloop van het spreekuur ook als ziek opgeven indien dit nodig mocht blijken. Ingevolge de voorschriften moet de ziektemelding voor 10 uur geschieden. Geschiedt de melding **na 10 uur** dan wordt die dag niet meer medegerekend als werkdag. Slechts in zeer bijzondere gevallen kan hiervan worden afgeweken.

zeker, dat het begrotingscijfer overschreden zal worden.

Nogmaals dient erop gewezen te worden dat de fabrieksvacantie een gunstige invloed heeft uitgeoefend, maar toch blijven wij van mening dat ieder van hoog tot laag ten volle medewerkt om de interessante strijd te voeren tot het eindresultaat bekend zal zijn.

Bent U ook zo benieuwd?

A. J. C. Wamsteeker.

FAMILIE-EXCURSIES

De rondleidingen voor familieleden en kennissen van ons personeel zijn op 't ogenblik in volle gang. Over belangstelling hebben we niet te klagen, want 21 personen hebben reeds met groot enthousiasme een kijkje in de Gispens-keuken genomen en 37 staan er nog op de lijst. In vergelijking met vorig jaar een veel groter aantal. Hieruit kunnen we dus concluderen dat de belangstelling van Uw verwanten voor ons werk steeds groeiende is. U kunt zich nog opgeven bij de tijdschrijvers.

DE CURSUS ASTRONOMIE

Jammer genoeg kan deze cursus niet doorgaan. Het aantal deelnemers dat zich heeft opgegeven is te gering om het plan te doen slagen. Misschien een volgende keer beter?

W. Carstens.

UITSLAG PUZZLE No. 1

De puzzle „Wonderlijke Wetenswaardigheden” werd ingezonden door W. Lingen. Het aantal inzendingen op deze puzzle was maar matig en niet wat wij tot nu toe gewend waren.

Was het seizoen te vroeg begonnen? Men scheen de opgave enigszins moeilijk te vinden.

Toch is het aantal woorden dat met een W begint niet gering en men kan keus maken uit, ruw genomen, ± 2000 woorden en hun afleidingen.

Woordenboek wijst weg!

De winnaar van deze puzzle is D. de Wit, afdeling 18-0 met de volgende inzending:

Willy Walden was woest, want wij wierpen water waar wielrijders waren.

Willy Walden wil waarheid weten.

Wie wierp water?

Wij worden warm want Willy Walden wil wreken.

Willy Walden, woeste wreker, wij weten wel wie water wierp.

Wufte Willem wilde wielrijders water werpen.

D. de Wit ontvangt dus de waardebon van f 2,50.

PUZZLE No. 2

Weer eens een „ouderwetse” vermenigvuldiging!

De rekensom heeft niet veel uitleg nodig.

De letters weer door cijfers vervangen om een goede kans te maken de waarde-bon in de wacht te slepen.

Er wordt een flink aantal oplossingen verwacht.

Inzendingen **binnen** een week na het verschijnen van dit nummer.

Succes!!

```

      G I S O L A M P
                S A F E
    L L A A F O M S P
      O G F G I L E E P
    S M G S G S I F P
  E O M M E M S A P
E A A I G M M G L I S P
  
```

W. Carstens.

PERSENEELFONDS

Personeelfonds per 5 September 1950 .. f 1.951,14

Storting door de N.V.

Ziekte, ongeval en absentie was in de 10e periode 7%, de bijdrage wordt dus van 5/9 t.m. 30/9/'50 (198 × 53 cent) „ 104,94

Ingehouden aan boeten

van 5/9 t.m. 30/9/'50 „ 10,80

Ingehouden van het personeel

van 5/9 t.m. 30/9/'50 „ 131,67

f 2.198,55

AF: Uitbetalingen

van 5/9 t.m. 30/9/'50 „ 145,38

S a l d o per 1 October 1950 f 2.053,17

SPAARKAS

Spaarkas per 5 September 1950 f 16.594,38

Intrest

over het 3e kwartaal 1950 „ 149,25

Stortingen

van 5/9 t.m. 30/9/'50 „ 1.650,68

f 18.394,31

AF: Uitbetalingen

van 5/9 t.m. 30/9/'50 „ 2.411,47

S a l d o per 1 October 1950 f 15.982,84

Er zijn thans 109 spaarders.

A. de Bruin.

PERSONALIA

In dienst getreden:

9-10-'50 Chr. Wammes (afdeling lakkerij).

9-10-'50 L. G. N. Vermeulen (technische dienst).

16-10-'50 C. van Bentem (afdeling lakkerij).

23-10-'50 J. J. Nuyssenborgh (afdeling slijperij).

23-10-'50 J. H. Verkerk (afdeling lakkerij).

23-10-'50 P. van Kessel (afdeling lakkerij).

23-10-'50 B. J. Vermeulen (afdeling lakkerij).

30-10-'50 P. J. Weynsfeld (afdeling expeditie).

1-11-'50 mej. A. van Seyderveld, secretaresse.

1-11-'50 mej. L. de Graauw, typekamer

(administratie verkoop).

Jubilea:

7-10-'50 Th. de Kroon, 25-jarig huwelijk.

1-11-'50 W. Perquin, 12½ jaar in dienst van onze N.V.

DANKBETUIGINGEN

Ondergetekende betuigt de directie en het personeel van de afdeling Van Maren, mede uit naam van zijn vrouw, hartelijk dank voor de waardevolle blijken van belangstelling, die hij bij zijn huwelijk heeft mogen ontvangen.

H. A. van den Heuvel.

Langs deze weg wil ik nog mijn oprechte dank betuigen aan de directie van de N.V. voor haar vriendelijke woorden en gelukwensen, alsmede voor het stoffelijke blijk van waardering bij gelegenheid van het feit, dat ik 12½ jaar voor de N.V. werkzaam ben geweest.

Ook aan allen, die hun belangstelling voor dit feit toonden, mijn hartelijke dank.

H. Perquin.

De Fabrieksfluit

Redactie: Mej. L. C. Carrière, Th. Aalfs,
W. Carstens, H. van Emden, M. Mouthaan.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS

PERSONEELSBLOED VAN GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V. CULEMBORG

1 %

1e periode	1950	: 0,5%	
2e "	1950	: 1,5%	
3e "	1950	: 5,0%	(+ 1%)
4e "	1950	: 0 %	
5e "	1950	: 3,5%	
6e "	1950	: 0 %	
7e "	1950	: 3,5%	
8e "	1950	: 3,0%	
9e "	1950	: 4,5%	(+ 0,5%)
10e "	1950	: 4,5%	(+ 0,5%)
11e "	1950	: 4,5%	(+ 0,5%)
12e "	1950	: 0 %	

Dat was een lelijke vergissing om in ons laatste verslag van de fabrieksresultaten zulke optimistische geluiden te laten horen!

We hebben ons teveel voorgesteld van de directe resultaten van de uitbreiding van het personeel en te weinig rekening gehouden met de diverse moeilijkheden, die we in deze onrustige tijden ondervinden. Maar één factor, die mijns inziens moeilijk te voorzien was, heeft toch de doorslag gegeven, namelijk dat er in het gehele bedrijf, op een enkele uitzondering na waar we straks op terug zullen komen, minder serieus of met minder aandacht of met minder animo of minder vlot, maar **in elk geval minder productief** gewerkt is. De resultaten wijzen het uit. Op die ene uitzondering na, is de verhouding tussen de gewerkte tijd en de tijd, die er voor begroot was, voor alle afdelingen uitgesproken ongunstiger dan de vorige perioden en ook ongunstiger dan de jaargemiddelden. Is de algemene lusteloosheid een gevolg van het beroerde naajaarsweer of van de weinig bemoeidigende gang van zaken in de wereldpolitiek? Is het een algemeen vermoeidheidsverschijnsel, omdat na het overwinnen van bepaalde moeilijkheden er altijd dadelijk weer nieuwe problemen voor onze neus staan? Of is het de zorg om de financiën, waar zoveel gezinnen mee te kampen hebben? Het zal wel een mengelmoe van deze en nog vele andere factoren zijn, maar het resultaat is, dat wie zijn ogen de kost geeft, kan zien dat heel wat meer tijd verloren gaat met koffie-

drinken, later beginnen en vroeger ophouden met werken, onderbreken om een praatje te maken enz., enz., dan enkele maanden geleden. In het voorjaar en in de zomer hadden we te kampen met gebrek aan werk in enkele afdelingen, althans met moeilijkheden om het werk zodanig te verdelen, dat alle afdelingen behoorlijk bezet waren. Wat dat betreft is de toestand nu aanzienlijk verbeterd. Maar er zijn andere problemen voor in de plaats gekomen, problemen die we heus ook wel weer te boven zullen komen. Naarmate we eerder onze eigen „malaise-stemming” van ons weten af te schudden, zullen de zorgen lichter worden en zal de kans op een hatelijke nul boven dit verslag geringer zijn. Er zijn lichtpunten genoeg en die moeten we in ere houden, want daar moeten we het van hebben.

Bezien we allereerst de tijd, die de productieve arbeiders door allerlei oorzaken, onbestede hebben gelaten dan hebben we al meteen het eerste lichtpuntje. Verloren tijd door **ziekte** bedroeg gemiddeld 6,1 man (een kleine stijging, die wij elk najaar en ook aan het einde van de winter tegenkomen). Maar nog steeds een fraai resultaat in vergelijking met andere jaren en andere bedrijven. De uitbreiding van de mogelijkheden van het personeelfonds heeft in elk geval niet ongunstig en misschien wel heilzaam gewerkt. **Ongeval** is met gemiddeld 1,9 man wat hoger dan anders. Zal er ooit een periode komen, dat niemand wegens een ongeval behoeft te verzuimen? **Vacantie** was, aangezien 1 November in deze periode viel, weer aan de hoge kant. **Absent** schommelt altijd om de 1,0 man gemiddeld.

Schoonmaken, sjuuwen en reparatie en onderhoud van machines enz. blijft ongeveer gelijk. De vermeerdering aan werk tengevolge van de toenemende bedrijfsdruk wordt aardig opgevangen door de speciaal hiervoor aangestelde mensen. De zeven voormannen blijven iets minder dan de helft van hun tijd aan productief werk besteden, de rest dient om de productieve arbeiders behulpzaam te zijn.

De cijfers, die de verhouding tussen de gewerkte tijden en de begrote tijden weergeven, hebben mij tot bovenstaande inleiding van dit verslag gebracht. Oordeelt U maar zelf en kijkt vooral of U het eens kunt zijn met mijn conclusies!

De hele fabriek had 98% van de voorgerecalculeerde tijd nodig (vorige perioden resp. 94 en 93%!). Onder de 90% blijven er anders een stuk of zes afdelingen. Nu waren het fraisen (een kleine afdeling met dus weinig invloed op het totaalresultaat), puntlassen (idem) en montage. Deze laatste is de bedoelde enkele gunstige uitzondering! Hier is gewerkt in 84% van de voorgerecalculeerde tijd en aangezien er een aardige ploeg mensen staat te werken aan de montage van de bladen, de buismeubelen en de plaatstalen meubelen is de invloed van dit gunstige cijfer niet onaanzienlijk. Door alle betrokkenen is er ook hard aan gewerkt om deze afdeling uit het moeras te trekken.

De laatste maanden kwam het maar zelden voor, dat een afdeling boven de 100% kwam. Ditmaal zijn het er maar eventjes vijf! Allereerst ons parade-paard, de knipperij. Deze heren vallen dus wel van het ene uiterste in het andere. De verklaring ligt echter voor de hand en we kunnen het alleen maar jammer vinden, terwijl er weinig aan te doen is. We beginnen nu namelijk te ondervinden, dat het steeds moeilijker wordt het soort plaatmateriaal te krijgen, dat voor ons het voordeligst is. We mogen niet al te kieskeurig meer zijn en moeten nu o.a. gaan werken met zwaar ingevet bandstaal, waar veel extra knipwerk aan is. Niets aan te doen. Dat de afdeling persen, die anders één van de meest regelmatig afdelingen is, plotseling boven de 100% komt is mij een raadsel. Misschien kunnen anderen de verklaring hiervoor geven? De resultaten van de afdelingen slijpen en stofferen worden nog steeds ongunstig beïnvloed, doordat daar tijd besteed wordt aan de opleiding van nieuwe krachten. Vandaag of morgen zullen we daar de vruchten van gaan plukken. De lakkerij, waar alles bij elkaar heel wat men-

sen werken, heeft de grootste klap uitgedeeld. En die klap was niet mis! Even de moeilijkheden opnoemen, zodat U zich erover verbazen kunt, dat Lingen zijn bekende, vriendelijke, behulpzame en tegemoetkomende houding niet heeft laten varen. Nieuw personeel, dat ingewerkt moet worden (heeft dus meer tijd nodig voor de verschillende bewerkingen), plaatmateriaal waar veel aan geschuurd en geplamuurd moet worden (tijdverlies), onze grijze lak, die erg kleurgevoelig is, hetgeen betekent, dat de onderdelen na het moffelen, dikwijls kleine kleurverschillen vertonen, die meestal pas blijken bij de montage en waar Bohré absoluut bezwaren tegen heeft. Dan maar weer overlakken en moffelen (tijdverlies). Onze lakleverancier heeft ons intussen beloofd, dat hij op dit punt behulpzaam zal zijn. En tenslotte moet Lingen 'smorgens en 's avonds gedurende 1½ uur de ploeg (6 à 7 man) van de band afhalen, omdat wij met de P.G.E.M. overeengekomen zijn, dat de lakkerij en de puntlasmachines tijdens de piekuren geen stroom zullen verbruiken. Op deze wijze wordt bereikt, dat de rest van de fabriek normaal mag doorwerken, hoewel zuinigheid steeds geboden blijft. Met het doven van hun „vuren” gedurende $2 \times 1\frac{1}{2}$ uur per dag haalt de lakkerij dus voor de rest van het bedrijf de kastanjes uit het vuur. Als er meer tijd besteed wordt aan de verschillende bewerkingen, daalt de kans, dat er veel kaarten ingeleverd worden. Het totaal van de kaarten lag dan ook 2% beneden de begroting, hetgeen nog slechter geweest zou zijn als de personeelssterkte in de afgelopen periode niet opgevoerd was. U ziet, moeilijkheden en problemen zijn er genoeg. Maar werk is er ook genoeg en wat kunnen wij onder de huidige omstandigheden eigenlijk meer verlangen?

Een lichtpunt heb ik voor het laatst bewaard. Met de „planning” gaan we hard vooruit. De afdelingen raken meer en meer op elkaar afgestemd. De voordelen hiervan zijn velerlei. Minder stagnatie tussen de afdelingen en een snellere doorlooptijd van de orders. Nauwkeurige gegevens voor de Verkoop van wat er uit de fabriek gaat komen. Aan de andere kant legt het opstellen van een productieplan in kleine onderdelen een zware taak op de schouders van alle betrokkenen. De voorbereiding moet tijdig klaar zijn en volledig zijn en van het algemeen plan mag niet afgeweken worden om een moeilijkheid in eigen afdeling te omzeilen. We moeten op elkaar kunnen rekenen, dat is alles.

A. Prins.

DIRECTIE-FABRIEKS KERN

Behoudens een opmerking van de Kern over het vorstvrij bewaren van de zuurstofflessen, waren er geen punten van bespreking voor de maandelijkse bijeenkomst.

DE LEKSPoorBRUG TE KUILENBURG

Hoewel we hier misschien niet direct kunnen spreken over een historisch bouwwerk, is de Culemborgse spoorbrug toch het eerste en oudste gevaarte op dit gebied. Wat dus de bouw van stalen spoorbruggen betreft, kunnen we met een gerust geweten zeggen, dat deze brug historisch is. Dank zij de medewerking van de heer Verschoor alhier, was ik in de gelegenheid iets naders te vernemen over de voorgeschiedenis en de bouw van bovengenoemde brug.

Voorgeschiedenis.

De 23e Sept. 1839 werd de eerste spoorlijn in Nederland geopend en wel tussen Amsterdam en Haarlem. In de volgende jaren heeft de stoomlocomotief haar eerste nut bewezen.

Toch ging het met de uitbreiding van het spoorweginet in Nederland uiterst langzaam en lange tijd waren het alleen de lijn Amsterdam—Den Haag—Rotterdam en Amsterdam—Utrecht—Arnhem, die geëxploiteerd werden.

De opening van de lijn Moerdijk—Breda—Antwerpen was slechts een gebrekkige aanvulling op de bestaande behoefte van het centrum om een verbinding te krijgen met Brabant, Zeeland, Limburg en België.

Men moest immers steeds eerst naar Rotterdam en vandaar per stoomboot naar het station Moerdijk.

Het was dus niets vreemd, dat er zich een geweldige brochure-strijd ontspon om tot een betere oplossing te komen voor de verbinding van Amsterdam en Utrecht, rechtstreeks Zuidwaarts.

De bezwaren waren vanzelfsprekend gegrondvest op het overbruggen van de grote rivieren: Lek, Waal en Maas. Voorts kwamen daar nog bij de Linge, Dieze en Dommel. Had men deze stromen alle overbrugd dan was het mogelijk om een rechtstreekse aansluiting te krijgen op de lijn Breda, Eindhoven, Venlo, Maastricht, die toen in voorbereiding was.

De rivieren, die een handicap vormden, zijn des zomers (vooral de Lek) vrij rustige stromen van beperkte breedte. Maar des winters breiden zij hun domein vaak tot het 4 à 5-voudige uit, terwijl bij ijsgang het helemaal uitgesloten leek om deze stroom van ijsschotsen nog te remmen door stutten van de te bouwen bruggen.

Reeds in 1853 benoemde de toenmalige regering een Commissie om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om de grote rivieren te overbruggen. Het advies luidde destijds, dat het praktisch onmogelijk was een brug over de Lek te slaan tussen Amerongen en de monding.

Het vraagstuk van een spoorbrug werd toen door de regering terzijde gelegd.

Het publiek werd echter door genoemde brochurestrijd volledig op de hoogte gehouden van het voor en tegen, het mogelijke en onmogelijke, althans naar de toen geldende begrippen.

Dat de vooruitstrevende groep mensen een onuitputtelijk geduld

moest hebben, blijkt wel uit een opmerking in de „Spectator” van 10 Juli 1859. Hierin staat eerst een kaart van Nederland afgedrukt met de voorgestelde spoorwegen; het is een wirwar van lijnen door elke provincie.

Er naast een kaart van Nederland met de uitgevoerde werken in die tijd (1 Januari 1858—1 Juli 1859); het is een blanco blad.

Maar daarna kwam er toch ook weer in regeringskringen leven in de „spoorweg-brouwerij.”

Diverse voorstellen werden becritiseerd; zoals Utrecht—Maarsbergen—Amerongen—Tiel—Den Bosch en Utrecht—Wijk bij Duurstede—Tiel—Den Bosch.

Een wetsvoorstel tot aanleg van een lijn Utrecht—Den Bosch over Culemborg werd in Februari 1860 door de Tweede Kamer aangenomen; in de Eerste Kamer daarentegen struikelde het ontwerp met 20 tegen 17 stemmen.

Maar hetzelfde ontwerp werd een half jaar later met een kleine meerderheid aangenomen.

Toch had de oppositie vele bezwaren naar voren gebracht, die later de uitvoerders veel moeilijkheden bespaard hebben.

Voor de Gedeputeerde Staten van Gelderland en Utrecht kantten zich hevig tegen het besluit.

Men wenste de Lekdijk ter plaatse over een lengte van 10 km extra verzwwaard, zulks in tegenstelling met de voorgestelde 5 km.

Ook uit deze en vele andere bezwaren heeft men zich weten te ontworstelen.

Toch werd het December 1862 voor de eerste aanbesteding plaats vond. Een volgende keer iets over de bouw van de brug.

Th. Aalfs.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Efficiency en Documentatie nr 11 Nov. 1950.

Het gehele nummer wordt besteed aan de behandeling van het transportvraagstuk in het bedrijf. Men vestigt er de aandacht op, dat het niet voldoende is tijden te verzamelen (tijdstudies) over bewerkingstijden, maar dat men van het gehele productie-proces per artikel gegevens dient te verzamelen. Wachttijden van het materiaal (en halffabrikaten), transportmogelijkheden, opslag, enz.

Deze gegevens worden verzameld in een overzichtelijk schema, hetgeen men „de loop van het product door het bedrijf” zou kunnen noemen.

Bladzijde 551: Arbeidsuren, Inspanning, Rust. Een zeer belangwekkend artikel over vermoeidheidsverschijnselen en -oorzaken. Zeer duidelijk wordt hier nog eens naar voren gebracht, dat vele geestelijke factoren dikwijls een doorslaggevende invloed op de vermoeidheid hebben.

100 %

Wanneer ik hier boven schrijf honderd procent, dan is dat niet omdat ik van mening ben, dat in de volgende periode nu maar eens een zo hoge winstuitkering moet worden bereikt. Laten we het er echter over eens zijn, dat 0% te weinig is en, te oordelen naar hetgeen Prins er over schrijft, ook niet nodig was geweest. Prins stelt ons een reeks vragen:

Zijn wij onder de indruk van het slechte weer? Of is de beangstigende wereldpolitieke situatie wellicht oorzaak van onze neerslachtigheid? Over die laatste mogelijkheid wil ik het hebben.

Ik kan mij nl. levendig voorstellen, dat hetgeen zich in het Verre Oosten afspeelt er nauwelijks toe bijdraagt ons opgewekt te stemmen. Hetgeen de kranten ons te lezen geven is een aaneenschakeling van sombere berichten en het spreekt vanzelf, dat de verleiding groot is ons af te vragen: „Waarom zou ik mijn best doen, het wordt in de wereld een steeds grotere bende en als éénmaal die 3e wereldoorlog losbarst, is alles toch een verloren zaak.”

Dit nu zijn fatale gedachten, en het is noodzakelijk, met alle energie waarover wij beschikken, ons daartegen te verzetten.

Ik geloof niet in die 3e wereldoorlog, althans niet op dit ogenblik. Wel geloof ik in de mogelijkheid van een wereldconflict over enige jaren, maar tevens acht ik het geenszins uitgesloten, dat die dreigende bui voorbijgaat. Daarvoor is echter één ding nodig: Wij in Europa moeten ons met grote spoed en energie economisch zo sterk maken, als mogelijk is. Onze zwakte van dit ogenblik, uiteraard nog steeds het gevolg van de vorige oorlog, is ons grote gevaar.

En wat kunnen wij, gewone mensen, daar aan doen? Wel, het antwoord is eenvoudig: we moeten werken, met grote toewijding en in het vaste geloof, dat hoe sneller wij in ons land en daarmee in Europa er economisch weer boven op komen, hoe groter de kans is, dat wij tegen dat er werkelijk oorlogsgevaaren zouden ontstaan, zo sterk zijn, dat wij die gevaren kunnen afwenden. Voor 100% zullen wij ons moeten geven om dit doel te bereiken. Het gaat om onze kinderen, om alle kinderen van de gehele wereld.

Ir W. van Osselen.

Wegwerker vervolgt:

Hoewel Wegwerker nu niet bepaald hoge verwachtingen had van de middagtournée, besloot hij toch maar door te zetten en ook de middag met zijn metgezel te besteden aan het bezoeken van goede relaties en oude klanten!

En warempel, bij de eerste de beste „lampenkoning” waar we binnenstapten werden wij direct aangedien en even daarna toegelaten tot het heiligdom van Zijne Majesteit zelve, te weten het kantoorje achter in de winkel! Hoe het zo kwam wisten we niet, maar we werden allerbeminnelijkst te woord gestaan, een nogal vreemde gewaarwording na alle belevenissen in de morgenuren. Na het opsteken van een sigaret uit het doosje van heer Reiziger, vertelde de Baas, dat hij door middel van een speciaal cadeau-stelsel, reusachtig inslaand bij het kopend publiek, onder andere een groot aantal onderwetse winkeldochters had kunnen opruimen, zodat er nu weer ruimte was voor iets nieuws. Laat maar eens zien wat jullie voor me hebben.

Een uitgebreide serie prachtstukken passeerde de revue, de een al met meer koper, plastic, kapjes, kantjes, sluiers, en glazen knikkers dan de ander. Maar dat was geen bezwaar, integendeel. Het resultaat was dat een vrij behoorlijk aantal exemplaren werd besteld.

Eén modelletje viel al bijzonder in de smaak, een oud-Hollands koperen kroontje (namaak) met echte elektrische kaarsen en zwevend boven dit geheel een mooi rond, zijden lampekapje, zacht rose met kant bedekt, een juweeltje! Bepaald een pracht salonlampje voor een pas getrouwd stel, zoals heer Reiziger in zijn begeleidend woord verklaarde.

Trouwens voor ieder exclusief model had hij een pasklaar gemaakt praatje; soms was het nou net de aangewezen kroon voor een stemmig milieu, U weet wel om met visite te zitten borrelen bij schemerachtig licht, nog tegengehouden door een dikke plastic sluiër!

Een andermaal prees hij uitbundig een kaal, hel lichtgevend geval, bij uitstek geschikt voor een moderne kamer met stalen meubelen en een wit behang. In gedachten zag ik de bewoners van deze moderne (?) woonruimte al met tranen in de ogen zitten knippen naar de felle lampen.

Toch bestelde onze lampenkoning bij voorkeur deze buitennisigheden, hoe drukker, hoe meer glas-knikkers, hoe meer koperen krullen en kettinkjes, hoe beter. Hij kende zijn publiek en verzocht uit-

drukkelijk hem toch vooral tijdig op de hoogte te houden van de laatste creaties op dit gebied. Kon hij nog een paar petroleumlampen krijgen? Daar had hij toch zo'n plezier van gehad de vorige keer. Ze vlogen weg, U weet wel, die elektrische petroleumlampen met namaak gebarsten glas, echt (leeg) oliereservoir, maar gelukkig zonder roet of walm.

't Jonge, jonge en dan die kappen van theedoekengoed, zo'n bont rood met blauw ruitje! De mensen uit woonarken en zomerhuisjes waren er gewoon weg van. Heeft U ze ook als vloerlamp? Stuurt U er dan per omgaand een paar!

Tussen twee haakjes, welke korting krijg ik op de partij, die ik U juist heb opgegeven? Wat, maar zo weinig, maar meneer, dat zult U toch niet menen, bij zo'n opdracht, hoe komt U erbij? Ik moet minstens 10% meer hebben en dan alles franco thuis en zo spoedig mogelijk. U wilt er wel voor zorgen dat dit in orde komt en als het soms niet kan, nou, dan heb ik jullie niet meer nodig. Ik kan overal terecht en voor minder geld dan bij jullie.

Foei, wat begon Zijne Hoogheid zich plotseling op te winden, of... zou het maar een houding zijn om het onderste uit de kan te kunnen krijgen?

In ieder geval zat onze Reiziger vrij benepen te kijken, in zijn boekje had hij een hele serie, zo van alles wat, genoteerd, bij elkaar een aardig ordertje en nu zou het hem op het laatste ogenblik nog ontsnappen. Want ja, 10% meer was wel wat heel veel geveerd, gevoegd bij de toch al buitensporig hoge korting die „normaal” reeds gegeven werd. U begrijpt, ziet U, dat geven we nergens, kunnen we niet doen, op die manier moet er geld bij en zo meer. Maar de Baas bleef op zijn stuk staan en met loden schoenen stapten we weer op. Waarschijnlijk vergeefs werk geweest, want hoe wel de fabrikant van al die mooie lampen op het gebied van het geven van kortingen nu niet bepaald voor een klein geruchtje vervaard was, dit zou hem toch wel al te gortig zijn.

Jammer van die mooie opdracht ons pad ging niet over rozen vandaag!

Wegwerker.

TARIEVEN

Aangezien zich in de afgelopen maand geen bijzondere problemen voorgedaan hebben werd de bijeenkomst van het Tariefbureau met de Tariefcommissie een maand uitgesteld.

**EN NIEMAND KENT ZICHZELF
ZOLANG HIJ NIET GELEDEN HEEFT**

A. DE MUSSET

MEDEDELINGEN VAN G(ISPEN'S) T(AFEL)-T(ENNIS) C(LUB)

Zoals U reeds in de vorige „Fabrieksfluit” hebt kunnen lezen, waren er plannen gerezen om een tafeltennisvereniging voor het Gispens-personeel op te richten.

Met dit doel werd er op 23 November jl. een oprichtingsvergadering in het schaftlokaal gehouden. De vergadering werd geleid door de voorlopige voorzitter, de heer Prijn, die o.m. in zijn openingswoord een brief van de directie voorlas, waarin de nodige steun werd toegezegd en de initiatiefnemers gelukgewenst werden met dit door hen genomen initiatief. De voorzitter merkte op, dat dit toch ook al een hele steun is, maar waar wij ook waardig gebruik van moeten maken, om een gezonde en bloeiende personeelsvereniging te krijgen.

Het bestuur werd gekozen als volgt:

J. E. Prijn, voorzitter

J. van Kampen, secretaris

J. Lamphen, penningmeester.

De naam van de vereniging zal zijn: G.T.T.C. (Gispens's Tafel Tennis Club).

Enkele dingen, zoals contributie, speelavonden, enz. worden voorlopig vastgesteld, totdat een huishoudelijk reglement gereed is.

In zijn sluitingswoord dankte de voorzitter de aanwezigen voor hun opkomst. Speciaal richtte hij zich tot mejuffrouw Bosman, die wegens ziekte van mejuffrouw Carrière, op voortreffelijke wijze voor de thee zorgde.

De Secretaris.

UITSLAG PUZZLE Nr 2

Het aantal inzendingen is in stijgende lijn!

Hier volgen de namen van hen, die een goede oplossing inzonden. Het zijn mej. de Graauw, mej. Philippi, W. F. Buitenweg, H. K. Jung en A. D. Ulrich. Een erelijstje, want het was geen gemakkelijke puzzle!

Bij loting viel de prijs aan mej. Philippi.

En hier is de oplossing:

59431870
4862
118863740
356591220.
475454960..
237727480...
288957751940

Puzzle nr 3 is wel wat gemakkelijk dus een reden om flink uit de bus te komen!

PUZZLE Nr 3

St. Nicolaasavond. Een geschenk in de vorm van een puzzle. De Sint had nl. een onbegrijpelijk briefje gekregen. Er was geen touw aan vast te knopen. Net iets voor die knappe koppen bij jullie! Als die kans zien het uit te knobbelen dan stel ik een prijs van f 2,50 beschikbaar voor hem of haar, die zo knap is. Nu het is aangenomen, dus volgt hier het onbegrijpelijke briefje:

HILVARSBN, 2 GSEVARVB 1950.

LUVFV OUGXVBWLMMO

UW RVG CVX CVLV ZMMB CVVL VBN JSVX NVKVVOX. ASVFVB JVN X FMX UW FMG VVG XBVUG AMN EBMNVG AVX VVG CVLVRSVL KMNSGO. MLO UW CVX WBQN FMG RVG UW VVG CVVL ZMMB JSVX VB AVV VG PMPPUV SSW.

AVX NBSVXVG EMG ZMGXZV.

Daar de Sint nog al nijdig was, hij begint oud te worden, is hem maar niet verteld, dat Jantje een paar weken geleden het briefje had geschreven. Jantje kan wel schrijven maar heeft de vervelende

gewoonte om de letters grotendeels te verwisselen, bijvoorbeeld de A voor B enz. U weet nu wel genoeg om het briefje snel te ontcijferen. Oplossingen binnen een week. Succes!

W. Carstens.

PERSONEELFONDS

Personeelfonds per 1 October 1950 f 2.053,17

Stortingen door de N.V.

Ziekte, ongeval en absentie was in de 11e en 12e periode 7%, de bijdrage wordt dus:

van 1/10 t/m 28/10 '50 (198 x 53 cent) „ 104,94
van 29/10 t/m 25/11 '50 (198 x 53 cent) „ 104,94

Ingehouden aan Boeten.

van 1/10 t/m 28/10 '50 „ 15,95
van 29/10 t/m 25/11 '50 „ 14,25

Ingehouden van het Personeel.

van 1/10 t/m 28/10 '50 „ 138,59
van 29/10 t/m 25/11 '50 „ 141,16

f 2.573,00

AF:

Uitbetalingen.

van 1/10 t/m 28/10 '50 f 254,41
van 29/10 t/m 25/11 '50 „ 288,24 „ 542,65

S a l d o per 26 November 1950 f 2.030,35

SPAARKAS

Spaarkas per 1 October 1950 f 15.982,84

Stortingen.

van 1/10 t/m 28/10 '50 „ 1.404,21
van 29/10 t/m 25/11 '50 „ 1.716,36

f 19.103,41

AF:

Uitbetalingen.

van 1/10 t/m 28/10 '50 f 898,01
van 29/10 t/m 25/11 '50 „ 1.849,91 „ 2.747,92

S a l d o per 26 November 1950 f 16.355,49

Er zijn thans 112 spaarders.

A. de Bruin.

PERSONALIA

In dienst getreden:

13-11-'50 J. v. d. Lingen (afdeling montage).
20-11-'50 Th. A. Krouwel (afdeling lakkerij).
30-11-'50 E. Onink (afdeling magazijn).
4-12-'50 J. C. Collé (afdeling van Oostrum)
terug uit militaire dienst.

Uit dienst getreden:

8-12-'50 J. v. d. Berg (eigen verzoek).

Gehuwd:

16-11-'50 S. Blokland met mej. M. M. Koch.

Geboren:

12-11-'50 Maria Meta, dochter van J. Udo.
21-11-'50 Pieterella Grada, dochter van J. Dekker.

Jubilea (12½ jaar):

3-12-'50 K. Eulink.
7-12-'50 K. Smits.

DANKBETUIGINGEN

Wij maken gaarne van de geboden gelegenheid gebruik onze grote dank uit te spreken voor het betoonde medeleven bij het overlijden van onze geliefde man en vader.

Wed. J. Chr. van Kampen-Vermeulen en kinderen.

Getroffen door de talrijke blijken van belangstelling bij mijn 12½-jarig jubileum in dienst van het bedrijf, betuig ik langs deze weg mijn hartelijke dank.

K. Eulink.

De Fabrieksfluit

Redactie: Mej. L. C. Carrière, Th. Aalfs,
W. Carstens, H. van Emden, M. Mouthaan.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS

PERSONEELBLAD VAN GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V. CULEMBORG

1950 VAN MAAND TOT MAAND

JANUARI

Personeelfonds verhoogt uitkering over wachtdagen bij ziekte tot 90 %. Neemt tevens vergoedingen van specialistenbezoek voor haar rekening. Bijdrage bedrijf aan het fonds voortaan afhankelijk van totale afwezigheid.

Transportband in lakkerij met 30 m. verlengd.

Nieuwe kortingregeling met kantoor-meubelhandelaren wordt van kracht. Nieuwe meubelprijslijst (Nr. 41).

FEBRUARI

Invoering van voorlopige tarieven in ons gehele bedrijf. De heren Harkink, Den Hartog en B. Vermeulen nemen zitting in de ideeëncommissie.

MAART

Mejuffrouw Carrière treedt in dienst als maatschappelijk werkster.

Het reeds 8 jaar lopende proces met Spaarstroom, inzake geleverde donkere-kamer lampen wordt door ons gewonnen.

De heer Prins onderzoekt in Londen de werking van Modinstal-droogstralers.

Doorlichting van het gehele personeel en meerdere huisgenoten.

N. W. Janssen en W. Carstens wonen een bijeenkomst bij voor leden van fabriekskernen aan de Volkshogeschool „t Huis te Eerbeek”.

Het nieuwe waslokaal e.a. wordt in gebruik genomen.

APRIL

Op April-blad van A.V.R.O.-kalender foto's van Gispen's Hersengymnastiek-team.

We ontvangen een grote opdracht van de Belgische Boerenbond.

Ned. Huistelefoon Mij. levert de nieuwe huistelefoon-, klok- en oproepinstallatie op.

W. Th. Guidotti overleden. Hij was 19 jaar bij ons in dienst.

Eerste bureaux met kunstharsranden om de bladen worden afgeleverd.

Mej. Carrière bezoekt onze collega

Leonhardt in het sanatorium te Helendoorn.

Werkstoel 350 komt in de verkoop.

MEI

De heer Prins benoemd tot onder-directeur.

Gezamenlijke kernen organiseren 'n verloting ten bate van het Koningin Wilhelminafonds (kankerbestrijding). Nieuwe cellulose spuitcabine op bordes lakkerij.

Schaftlokaal wordt weer in ere hersteld.

JUNI

Ingrijpende veranderingen aan de ontvettingsinstallatie in de lakkerij. 7 Candidaten starten voor het „Bemetel” examen.

Reorganisatie personeelsbezetting afd. Meubelmontage.

Votbalmatch kantoor Gispen—B.Z.I. Excursie naar Gouda en Waddinxveen.

JULI

Ir W. van Osselen maakt proeftocht mede van het loodsvaarttuig „Castor” dat door ons van draaistoelen is voorzien.

De beste leerling van de Ambachtsschool, A. W. Ruitenbeek, ontvangt de Gispenprijs 1950.

Mej. M. Jonkman verlaat onze dienst. Fabrieksvacantie.

AUGUSTUS

Installatie nieuwe tariefcommissie. Einde proeftijd Voorlopige Tarieven. Viswedstrijd in de Lek door de Lampenafdeling.

Zwemwedstrijd 1950 over Lek heen en terug. R. Vermeulen bracht voor de 4de maal de beker op z'n naam. Bedrijfsbureau krijgt nieuw meubilair en herbergt thans ook de afd. nacalculatie.

Dompelbaden in lakkerij krijgen overkapping en afzuiging.

SEPTEMBER

Gispen's fabriek voor Metaalbewerking N.V. bestaat 34 jaar.

Prijsverhoging meubelen (Prijslijsten 42 en 101) één en ander als gevolg van loonsverhoging en belangrijke prijsstijging van plaatstaal.

De heer Carstens als „Fabrieksfluit”-verslaggever naar Luxemburg.

Moffeltunnel in lakkerij uitgebreid met een batterij Modinstal droogstralers.

Personeelfonds breidt zijn taak uit met het geven van steun bij de aankoop van steunzolen, brillen, kunstgebitten, enz.

Brandweerploeg samengesteld.

OCTOBER

Wij krijgen L. Vermeulen als fabrieksschilder in dienst.

Enkele leden van ons personeel worden ondervraagd over de resultaten van ons winstdelingssysteem door de commissie „Bezitsspreiding”.

We verzenden onze aanbieding op meubilair voor het nieuwe gebouw van de U.N.O. te New York.

Toneelseizoen alhier geopend met „Nina” met Mary Dresselhuys.

NOVEMBER

Mej. A. C. van Seyderveld treedt in dienst als assistente en secretaresse van de verkoopleiding.

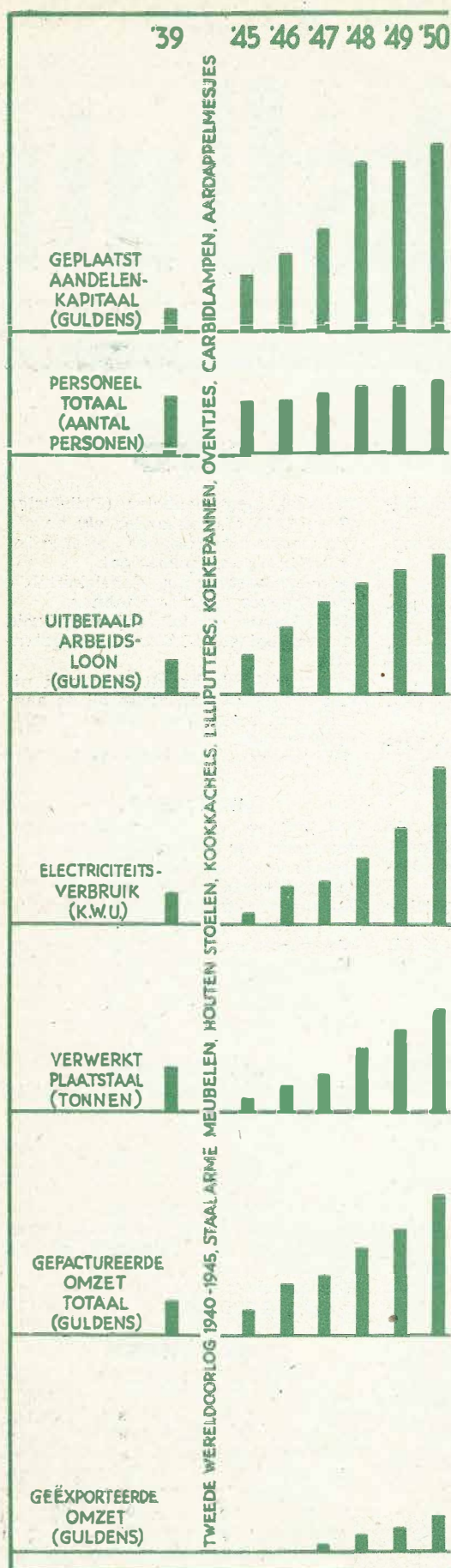
J. van Kampen plotseling in ons midden overleden. Hij was 16 jaar in onze dienst.

U.N.O. berichtte telegraphisch, dat aan ons een partij posttafels wordt opgedragen. Een troostprijs of een begin?

Een nieuwe personeelsvereniging opgericht: G.T.T.C.

DECEMBER

De prijzen van alle verchroomde buis-meubelen worden met 5 % verhoogd. Zulks in verband met de gestegen kosten van onze galvanische afdeling. De lakkerij gaat in 3 ploegen werken. Hoogspanning in de fabriek. Belangrijke orders voor New York, Paramaribo, Curaçao, Genève, België en Luxemburg. Moeten vóór 1 Januari ter verzending worden gebracht. Het lukt!!

DE ONTWIKKELING VAN ONS BEDRIJF

Nu het jaar 1950 zijn einde nadert is weer het ogenblik gekomen om na te gaan welke in het afgelopen jaar in onze fabriek de gang van zaken is geweest. En om daar een goed oordeel over te vellen is het nodig een en ander te zien in verband met de ontwikkeling in de voorgaande jaren.

Ik nodig U uit nevenstaande grafiek met mij samen te bekijken. Naast en onder elkaar zijn daar gegevens uitgezet die betrekking hebben op het jaar 1939 als vooroorlogs uitgangspunt en vervolgens op de naoorlogse jaren 1945 tot en met 1950.

Ik vestig er al dadelijk Uw aandacht op, dat deze grafiek uitsluitend bedoeld is om over een reeks van jaren enkele cijfers met elkaar te vergelijken. De cijfers zelf zijn uit de grafiek niet af te lezen en dit is ook niet de bedoeling, want wij moeten rekening houden met de mogelijkheid, dat eens een Fabrieksfluit verdwaalt en bij de concurrentie terecht komt.

Van boven naar beneden gerekend zijn dus steeds andere, geheel willekeurige schalen toegepast.

Laat ons beginnen met het in onze vennootschap gestoken aandelenkapitaal. En laten we dan meteen hier alle geheimzinnigheid, wat de werkelijke cijfers betreft, laten varen, want iedereen kan de grootte van ons aandelenkapitaal ten kantore van het Handelsregister der Kamers van Koophandel controleren.

Eind 1939 dan bedroeg het geplaatste aandelenkapitaal f 128.000,—. Onmiddellijk na de oorlog was er veel geld nodig voor het kopen van nieuwe machines en voor het inrichten van onze automatische lakkerij. Het kapitaal werd uitgebreid tot f 327.000,—. Ook in de jaren 1946 en 1947 werden nieuwe aandelen geplaatst en in 1948 met het oog op het verlengen van de bestaande lakkerij, het bouwen van de nieuwe afdeling meubelmontage en het nieuwe gebouw voor Van Maren, werd het kapitaal bijkans verdubbeld tot één miljoen gulden.

Tenslotte werd in 1950 nog een ton aan nieuwe aandelen geplaatst, zodat eind 1950 het geplaatste aandelenkapitaal f 1.100.000,— bedraagt.

We zien hieruit een groot vertrouwen van aandeelhouders in onze vennootschap en zwaar is de verantwoordelijkheid van ons allen om dit vertrouwen niet te beschamen.

Wanneer wij thans onze aandacht wijden aan de omvang van het personeel dan zien wij, dat die van 1939 tot heden slechts weinig is toegenomen. Dit is bepaald opvallend in vergelijking met de frappante toenames zowel van de omzetten als van het electriciteitsverbruik en de hoeveelheden verwerkt plaatstaal.

Maar dit is een normaal verschijnsel bij een mechaniserend bedrijf. Wel staat men versteld van de aanzienlijke toename van de bedragen aan uitbetaald loon. De lonen zijn dan ook niet zo'n beetje omhoog gegaan in de periode 1945 tot heden.

Dat het electriciteitsverbruik zeer sterk gestegen is, is wel voor een groot deel het gevolg van de gestegen omzetten, maar ook is dit veroorzaakt door het steeds grotere elektrische vermogen, dat vooral in onze automatische lakkerij is geïnstalleerd. Volgens mij is de beste maatstaf voor de toeneming der bedrijfsdrukte de verwerkte hoeveelheid plaatstaal, uitgedrukt in kilogrammen.

Men ziet dat onze nieuwe machines en geperfectioneerde productiemethoden in staat zijn geweest met behulp van slechts weinig meer personeel enorm veel meer plaatstaal in gereed product om te zetten.

Ofschoon de toename der gefactureerde omzetten er indrukwekkend uitziet, moet hierbij niet uit het oog verloren worden, dat de prijzen onzer producten aanzienlijk gestegen zijn.

Wat tenslotte de export betreft, in de jaren '45 en '46 is het omvangrijke hiertoe voorbereidende werk verricht, zodat in 1947 de afleveringen naar het buitenland, in hoofdzaak België en Luxemburg konden beginnen. U ziet, dat onze export snel toeneemt, hetgeen voor onze onderneming van het grootste belang is, omdat ons afzetgebied er door wordt vergroot. En voor ons land is deze export gunstig, daar er deviezen mee worden verdiend.

Wanneer ik nu in het bijzonder onder de loupe neem, hetgeen in 1950 door ons is bereikt, dan mag ik vaststellen, dat wij geenszins geluierd hebben. Integendeel: in alle afdelingen is met grote toewijding zeer veel werk verzet. Zelfs zou ik durven beweren, dat we ons drukker hebben gemaakt dan voor een in alle opzichten vlotte gang van zaken bevorderlijk is. Vooral tegen het einde van het jaar

had het er veel van dat we wat veel hooi op onze vork hadden genomen. Maar in feite was het zo, dat dit vele hooi ons op de vork gedrongen werd, hoe we ook poogden het wat kalmer aan te doen. Onze klanten verlangden meer dan we eigenlijk aan konden, met het gevolg, dat er soms te gehaast werd gewerkt met alle gevolgen van dien. De order voor de Verenigde Naties was de klap op de vuurpijl. Van Oostrum en zijn mannen hebben hier een fraai nummertje weggegeven. Maar ze waren gedurende de laatste weken dan ook niet te benaderen. „Wij wensen door niemand gestoord te worden, want wij werken voor de vrede.” Dit was de dooddoener van Van Oostrum en hoe gelukkig zouden wij ons prijzen als de Gispens-tafels in het gebouw van de Verenigde Naties te New York in staat zullen zijn een kleinigheid tot de zo vurig begeerde vrede bij te dragen.

Intussen was die abnormaal grote drukte in onze fabriek nu wel aardig om eens te beleven, maar zo iets moet niet te lang duren.

Wij moeten er op bedacht zijn, dat hetgeen wij afleveren blijft voldoen aan de hoogste eisen, die wij aan de kwaliteit kunnen stellen. Haast mag geen excuus zijn om een product af te leveren, dat, wat de afwerking betreft, niet geheel door de beugel kan. Dat verdraagt het Gispens-fabriek nu eenmaal niet.

In het afgelopen jaar zijn wij voortgegaan met het perfectioneren van onze fabrieksinstallaties. In de lakkerij is de moffeltunnel verlengd met enige secties „Modinstal”-lampen. Van het Amerikaanse ontvettings-systeem zijn wij — zij het voorlopig bij wijze van proef — overgegaan op het Franse, dat ons zeer veel beter bevalt.

Ons gereedschappenmagazijn naast de gereedschapmakerij is gereed gekomen en de huisvesting van het bedrijfsbureau is verbeterd.

Onze afdeling Verkoop is zeer actief geweest. Het voornaamste werk is wel is waar geweest onze klanten mee te delen, dat onze levertijden niet konden worden aangehouden, maar ook meer positieve arbeid is verricht. Een nieuwe kortingsregeling is ingevoerd, die in de praktijk uitstekend voldoet. Er is veel gedaan om onze steeds groeiende verkoopadministratie te perfectioneren en de opening van de nieuwe toonzaal van Soma in Brussel is een feit, dat voor onze export naar België van het grootste belang is.

Wanneer ik 1950 in zijn geheel beschouw dan moet gezegd worden, dat wij over het behaalde resultaat tevreden behoren te zijn, al hebben wij tevens kunnen constateren, dat er nog zeer veel is, dat heel wat beter kan. Daar gaan we dus in 1951 onze aandacht aan besteden en hiermee is het ogenblik gekomen om een enkel woord aan de toekomst te wijden.

Gezien de wijze, waarop in ons bedrijf de samenwerking van allen tot voort-

durend betere resultaten leidt, zou er alle aanleiding zijn de toekomst met groot vertrouwen tegemoet te zien. Afgezien van de uiterst zorgelijke situatie van de internationale politiek aan het einde van dit jaar, waarvan wij moeten hopen, dat die niet tot catastrophale gebeurtenissen leidt, is het helaas een feit, dat de grondstoffenvoorziening, in het bijzonder van dunne staalplaat, er weinig rooskleurig uitziet.

Volgens deskundigen is het de kolen-schaarste in Europa, die de voornaamste oorzaak is van het feit, dat de staalindustrie niet bij machte is in voldoende mate te produceren. Daarom schijnt niet verwacht te kunnen worden, dat de zes nieuwe koudwalserijen, die in Europa gaan produceren en waarvan er reeds 2 in bedrijf zijn, een belangrijke verlichting zullen brengen.

Niet te voorspellen valt hoe dit alles zich verder zal ontwikkelen.

Het lijkt er op, dat wij in het jaar 1951 voorlopig vooruit kunnen. Aan orders hebben wij in ieder geval geen gebrek.

Laat ons dus dankbaar zijn voor de vele mogelijkheden, die er zijn om met z'n allen ons bedrijf door de komende moeilijkheden heen te helpen.

Alle lezers van de Fabrieksfluit wens ik een voorspoedig 1951 toe.

Ir W. van Osselen.

KERN 1950

Als wij het afgelopen jaar weer eens in onze gedachten laten passeren, dan komen er enkele gebeurtenissen naar voren die het vermelden waard zijn o.a. de verloting, tezamen met de Beambtenkern georganiseerd ten bate van het Kankerinstituut, die volledig slaagde.

Het schaftlokaal, dat lange tijd het stiefkind was, werd grondig opgeknapt.

Het personeelfonds werd verder uitgebreid, zie verslag „personeelfonds”.

De Kern was vertegenwoordigd op een bijeenkomst voor kernleden op de Volkshogeschool te Eerbeek. Ook willen we even stilstaan bij het feit dat twee onzer oud collega's ons dit jaar ontvallen zijn.

De samenwerking tussen Directie en Kern was goed.

Verder wensen we Directie en personeel een gezellig uiteinde en een gelukkig 1951.

De Kern.

PERSONEELFONDS

Zoals uit bijgaande grafiek blijkt is het ziekteverloop dit jaar niet ongunstig verlopen ondanks de verhoogde uitkering van 80 op 90 %.

Door dit gunstig verloop konden we er toe overgaan bij te dragen in de kosten voor aanschaffing van kunstgebitten, steunzolen enz.

Wij hopen en vertrouwen ook in 1951 op aller medewerking en zo mogelijk op verdere uitbreiding van het personeelfonds.

Wij wensen alle zieken een spoedig herstel en een gelukkig 1951.

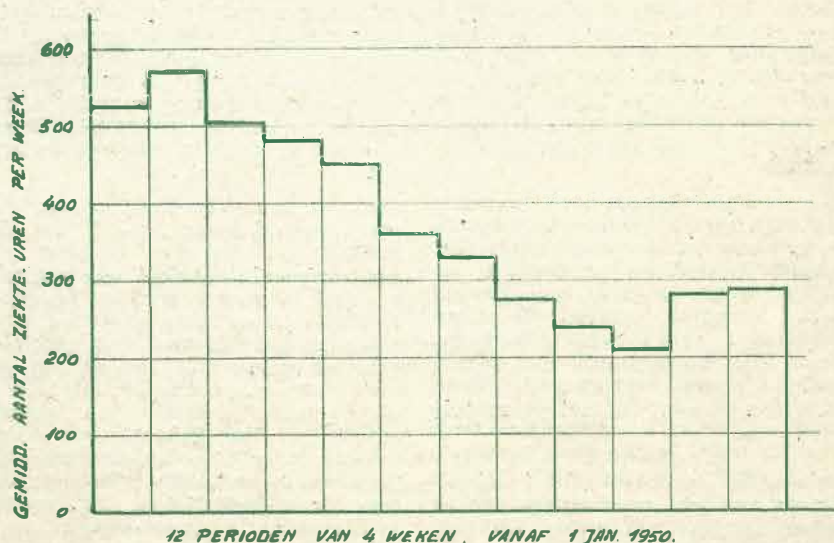
De Kern.

Ontvangsten:

Saldo 1 Januari 1950	f 1485,16
Storting N.V.	f 1284,00
½ % Personeel	f 1584,00
Boeten	f 147,00
3 Snipperdagen	f 21,50
	f 4521,66

Uitgaven:

Uitkering ziekte	f 1990,00
Specialistenbezoek	f 220,00
Doktersbezoek	f 145,00
Ziekenfondsmiddelen	f 31,50
Diversen	f 104,81
Saldo 1 December 1950 ...	f 2030,35
	f 4521,66

EEN TERUGBLIK OP 1950

Deze laatste weken staan al helemaal in het teken van de jaarwisseling. Wij willen nog van allerlei afwerken voor het einde van het jaar, wij zijn al enige tijd bezig met de begroting voor 1951, de loons- en salarisherzieningen komen weer aan de orde enz. enz. Zo heb ik de laatste weken alle gelegenheid gehad om na te denken over het jaar, dat binnenkort achter ons ligt en over hetgeen ons in het nieuwe jaar te wachten staat. Op verzoek van de redactie en in aansluiting op hetgeen de heer Van Osselen hierboven over hetzelfde onderwerp zegt, wil ik U deze gedachten voorleggen.

Hiermede tracht ik niet een volledig jaarverslag te maken, ik wil slechts een terugblik werpen op enkele belangrijke punten, die ons in hoge mate hebben beziggehouden en die dus hun stempel op dit jaar in de geschiedenis van ons bedrijf hebben gedrukt.

Wat de fabriek betreft acht ik de uitbreiding van onze tarieven met de voorlopige tarieven de belangrijkste maatregel van dit jaar. In de eerste plaats kunnen wij nu pas met recht spreken van een tariefstelsel, dat voor alle productieve werkzaamheden praktisch bruikbaar is; waarmede vele, helaas nog niet alle, onrechtvaardige wanverhoudingen in de beloning van de arbeid verdwenen zijn. Aarzeland zijn wij in Februari met de voorlopige tarieven begonnen.

Eerst een grondige bespreking met de tariefcommissie, waaruit het besluit kwam het maar eens zes maanden te proberen. Al dadelijk werd afgesproken, dat de bijeenkomsten met de tariefcommissie voortaan iedere maand gehouden zouden worden en het bleek af en toe zelfs nodig een tussentijdse vergadering in te lassen. Met vallen en opstaan kwamen we verder, het beeld werd steeds duidelijker, de gemaakte fouten geringer in aantal, en het wederzijds begrip nam toe. Na de proeftijd werd eenstemmig besloten voort te gaan met het uitgeven van voorlopige tarieven, waarbij echter steeds het hoofddoel moet zijn en blijven om tot een zo groot mogelijk aantal gegarandeerde tarieven te komen. Deze gang van zaken was niet mogelijk geweest zonder de medewerking, zoals deze door de leden van de T.C. verleend werd. Er zijn wel eens harde noten gekraakt, wanneer er een moeilijk geval aan de orde was. En wij zijn ook wel eens min of meer heftig tegen elkaar uitgevallen, wanneer het om een belangrijk principieel punt ging. Ik heb echter steeds de overtuiging gehad, dat gezonde opvattingen aan deze gedachtenwisselingen ten grondslag lagen en dat dit de weg is om tot goede resultaten te komen.

Ook de Fabriekskern heeft veel nuttig werk verricht. Hier waren het de minder opvallende, maar zeker niet minder belangrijke persoonlijke gevallen, waar aandacht aan besteed moest worden, hetgeen de Kern steeds met grote toewijding heeft gedaan. We mogen vooral niet vergeten, dat de volle verantwoordelijkheid voor het beheer van het personeelfonds een zware, maar dankbare taak voor de leden van de Kern betekent. Belangrijke verbouwingen of uitbreidingen van ons machinepark hebben wij in dit jaar niet gezien. Dit jaar hebben wij voornamelijk gewerkt aan

de verbetering van de werkmethoden en de algemene gang van zaken. Hierdoor onderscheidt het jaar 1950 zich van de overige na-oorlogse jaren. En zo zal het in 1951 in nog grotere mate zijn. Hoewel we al weer enkele plannen op papier hebben staan om aan het ruimtegebrek enigermate tegemoet te komen en enkele technische verbeteringen (lakkerij en galvanische afdeling) door te voeren, zal de vooruitgang in 1951 moeten komen van de kleine verbeteringen.

Elk lid van het personeel zal dit in het afgelopen jaar in zijn naaste omgeving ervaren hebben. Op elk gebied is er geschaafd en gedokterd. Steeds weer moest, naast het dagelijkse, veeleisende werk, de energie opgebracht worden om, wanneer bleek dat het beter kon, uit de oude sleur te stappen. Ik bedoel hier niet alleen technische problemen, maar ook de administratieve en de organisatorische. En ook de taakverdeling, de indeling van de werkzaamheden. Al deze dingen staan niet stil, wat enige tijd goed voldaan heeft kan blijken herziening en vernieuwing te behoeven. Er is leven genoeg in de brouwerij!

Het gaat langzamer dan wij allen zouden wensen. Daarom is er geduld nodig. Veel geduld en veel doorzettingsvermogen.

Ik wil eindigen met iets over ons winstdelingssysteem te zeggen. In de afgelopen jaren is het al aardig bij ons ingeburgerd, maar er zijn nog onduidelikheden en misschien ook misverstanden. Over het systeem als zodanig wil ik begin 1951 nog eens een uiteenzetting geven om eventuele geheimzinnigheden op te helderen. Ik wil het nu hebben over de rol, die het winstdelingssysteem in ons bedrijf speelt.

Zoals de heer Van Osselen indertijd heeft gezegd, gaan wij uit van de gedachte, dat het voor de hand ligt het personeel financieel te betrekken bij meer of minder gunstige bedrijfsresultaten, waarvan kan worden aangenomen dat die voor het grootste deel een gevolg zijn van de inspanning van het personeel. Dat is het uitgangspunt geweest. Een logisch gevolg van deze gedachte was toen, dat het dan ook noodzakelijk was het personeel op de hoogte te houden van deze bedrijfsresultaten, en vooral verklaringen te geven van de oorzaken. Vandaar dus mijn poging om,

aan het einde van elke periode met U na te gaan welke factoren gunstig en welke factoren ongunstig gewerkt hebben. Over deze maandelijkse verslagen hoor ik wel eens schampere maar gelukkig ook wel eens waarderende opmerkingen. De laatste vat ik op als bewijs van belangstelling en dragen er voor mij toe bij plezier te houden in dit werk. De schampere opmerkingen zie ik aan de ene kant als een bewijs van wantrouwen in de opzet van het geheel, hetgeen alleen met grotere openhartigheid te bestrijden is. Aan de andere kant proef ik hierin ook een onderschatting van ons aller taak om ons regelmatig rekenschap te geven, wat er nu precies gebeurd is. En dit laatste is nu juist zo enorm belangrijk! Zeker niet alleen voor de directie, maar evenzeer voor iedereen, die er op gesteld is de resultaten van eigen werk en dat van zijn collega's te kennen en op te voeren. Afgezien dus van de geldelijke voordelen aan het winstdelingssysteem verbonden kan het napluizen van de bedrijfsresultaten juist zo prachtig gebruikt worden om na te gaan of onze opvattingen over het werk de juiste zijn, of onze bezuinigingen doeltreffend en voldoende zijn geweest en of onze maatregelen voldoen aan de verwachtingen.

Als ik hierboven de mening heb uitgesproken, dat wij het in het jaar 1951 moeten hebben van de „kleine verbeteringen“, dan wil ik daar nu nog aan toevoegen, dat de winstdeling ons prachtig helpt bij onze zelfkritiek.

Ik ben ervan overtuigd, dat onze fabriek drijft op Uw energie en Uw toewijding.

Ik eindig met U allen een gelukkig en voorspoedig 1951 toe te wensen.

A. Prins.

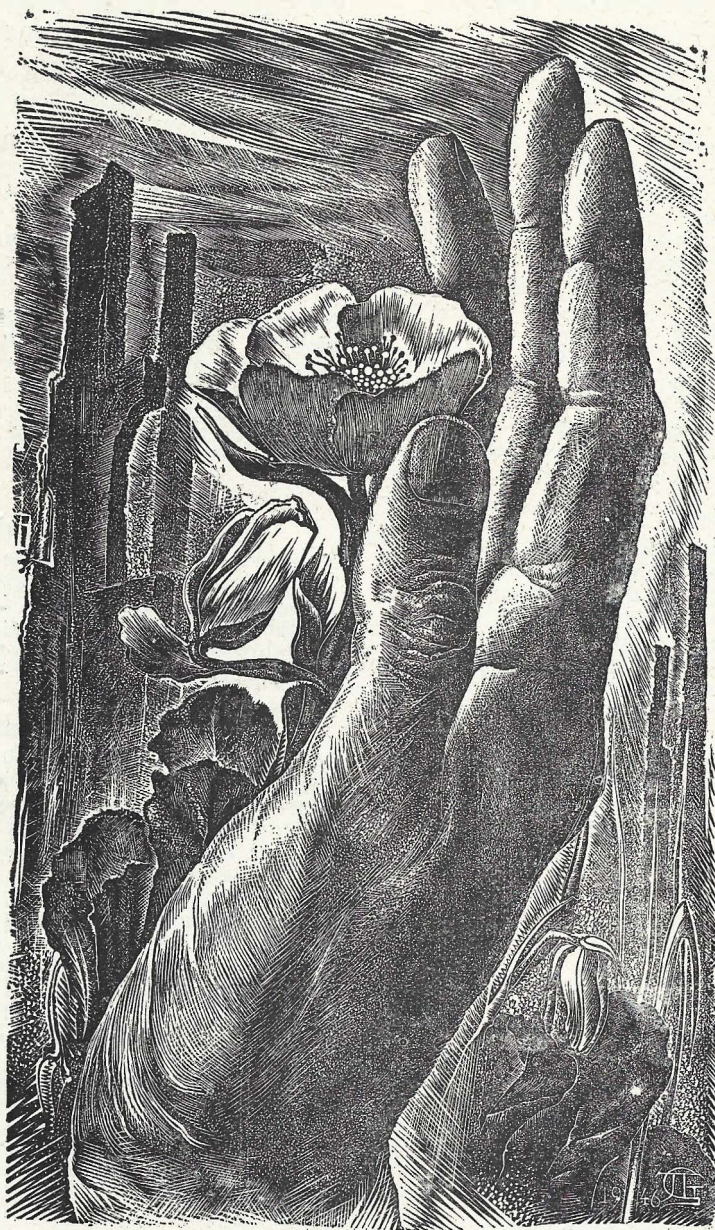
1950 1951

Bij de jaarwisseling hebben wij gemeend een extra nummer te moeten laten verschijnen. Hiervoor vragen wij Uw bijzondere aandacht.

Voor de verleende medewerking en belangstelling in het afgelopen jaar onze dank.

Wij wensen U en Uw gezinsleden een Gelukkig Nieuwjaar.

De Redactie.

„ZO LATEN WIJ DAN NASTREVEN
HETGEEN DE VREDE EN DE
ONDERLINGE OPBOUW BEVORDERT”

Flitsen uit De Fabrieksfluit van 1950

Januari

De heer Van Osselen vertelde ons een heleboel,
De lijn der omzet o.a. kwam precies in het doel.
De heer Prins kwam met een stevige stimulans,
En gaf 1950, voor de productie, een goede kans.
Met goede wensen begint elk nieuw jaar,
Nu, de Kern had een serie reeds klaar.
Met als eerste resultaat van hun betoog,
De uitkering, bij ziekte, tot 90 % omhoog.

Februari

Beschikt U soms over een pracht idee?
Welnu, aarzelt niet, voor de dag ermee!
Daarvoor werd een commissie geboren,
Die heel graag Uw idee wil horen.
En, volgt dan hun wel overwogen besluit,
De uitslag, geschikt of niet, komt in de fluit.

Maart

Mej. Carrière deed haar intree, om zich te belasten,
Met ons wel en wee af te gaan tasten.
En deed spoedig haar taak en plichten,
Hielp prachtig, om ons door te laten lichten.
De eerste ideeën, voorstel 1 en 2, kwamen tot stand
En kwamen de eerste premieën in de hand.

April

Een mededeling, één, die stelde niet teleur,
De heer Prins werd benoemd tot onder-directeur.
De gezamenlijke kernen kwamen met een plan,
Kankerbestrijding, loterij... zeg, wat denk je ervan?
De prijzen, belangeloos, kwamen heel spontaan,
Met als resultaat; het is prachtig gegaan.
Van Tol kwam ook met een brandend plan,
Een bedrijfsbrandweer, als dat eens kan!

Mei

De hokvaste rubrieken, wie zal die niet kennen?
Personeelfonds, personalia, wegwerker gaat wennen.
In Mei, naar men zegt, leggen vogeltjes een ei,
Behalve winst, dat ei, was er net niet bij.

Juni

Het schaftlokaal weer keurig in orde gebracht,
Voor 't onderhoud goede medewerking verwacht.
Aan cultuur werd ook nog wat gedaan,
Wij kunnen naar goed toneel eens gaan.
Vakopleiding, examens staan voor de deur,
Spanning, angst en beven, wie haalt de keur?

Juli

In Mei geen winst, in Juli geen cent,
Stand voor de derde maal, 0,0 procent.
De kosten en begroting, verwarming als onderdeel,
Gaf als hoopvol resultaat, 't kost nu niet veel.
Waarmee gezegd, het lag toch voor de hand,
Wij waren toch zeker in de zomer beland!

Augustus-September

De vakantie voorbij en weer flink gesterkt,
Behalve de spaarkas, dat heeft U wel bemerkt!
Een mededeling, die had niemand verwacht,

Mej. Jonkman vertrokken, wie had dat gedacht?
De Redactie een leegte, dat werd niet geduld,
En werd, heel spoedig, door mej. Carrière gevuld.
De examens met beven gedaan, uitslag bekend,
Helaas, niet ieder kwam tot het goede end.
De traditionele zwemwedstrijd, niet kwaad bedoeld,
Heer Prins, volgens 't verslag, als negende...
aangespoeld.

Hoera... nu niet gestrand, wij zijn uit de brand,
De vrijwillige brandweer kwam tot stand!
De oprichting zal niemand willen betreuren,
Alleen... als zij maar niet om brand lopen te leuren.
Echtgenote, ouder, verloofde of wie U beminnen,
Er komen familie-excursies, komt U maar binnen.

October

Hadden wij eerst een aanbieding van negen...
voor zes,
Nu ja, daarvoor hadden wij Nina als eerste les.
Maar de aanbieding die velen kon bekoren,
Juist U raadt het... 't waren de gascomforen!
De ideeën kwamen los, U kunt het wel zien,
Zij zijn gekomen tot voorstel nr. tien.
Een boffie, taart bij de koffie, wie vierde er feest?
Wel, heer Van Osselen op 28 October,
een halve eeuw geweest.

November

Tarieven, bar vet gedrukt, de stemming niet blij?
Nu ja, dacht iemand, tafeltennis hoort erbij!
Zo op het idee gekomen, met mej. Carrière even bomen,
De tafeltennisclub zal er heus wel komen.
De fabrieksfluit, in uiterlijk, een wijziging ondergaan,
Er staat o.a., in schemer, het embleem achteraan.

December

Aan winst viel weer eens 0,0 procent te boeken,
Dit gaf aanleiding naar oorzaken te zoeken.
Het oordeel gevormd was zwaar te verteren;
Maar... schrale troost, 't gaf wel wat te leren!
Zo gaat het jaar langzaam ten onder,
Haakjes en oogjes dat geeft, sorry, gedond...
Flitsen zonder cijfers hebben geen kans,
Voor liefhebbers hiervan volgen zij thans.
Elf leden in 't huwelijk, dat het hun bekommen,
De eis hiervan is, terecht, levenslang brommen.
Het bevolkingsregister kreeg heel wat te verwerken,
Tien zeuns en acht meggi's op ooievaarsvlerken.
Jubileren, wel, dat hebben, goed geteld, zes gedaan,
Met verzuchting, sjonge, wat is dat gauw gegaan.
Ja, het lijkt nu wel op orakelzinnen,
Zeven jongens uit dienst indienst beginnen.
Uit dienst vijftien, geeft geen reden tot klagen,
Want er kwamen 31 weer aangedragen.
Langzaam aan, de getallen beginnen wellicht
te vervelen,

Komt nu het begin om het eind te gaan kwelen.
Bij het einde gaan wij ons weer stevig bezinnen,
Om bij het begin met goede wensen te beginnen.
De wens voor U allen, oprecht, alles bij elkaar,
Veel goeds en sterkte voor het nieuwe jaar!

W. Carstens.

KEER UW GELAAT NIET ANDERS NAAR HET VERLEDEN,
DAN OM TE LEREN, HOE GIJ DE TOEKOMST MOET
ONTMOETEN.

den, dat elke afdeling de truck op vaste uren toegewezen krijgt waardoor de truck 's avonds geen raad weet van uitputting. Wat laatst te zien was, moet voorkomen worden: De truck reed van knipperij naar de fabriek met een last van..... 2 sjouwers. Een fungerend als palfrénier, de ander als extra uitkijk op de vorken! Dit kost onnodig geld, want alleen de truck-driver is reeds voldoende, al is het voor deze verleidelijk een hulpje te hebben.

B. Expeditie: Veel hoger dan begroting, door dat mensen uit andere afdelingen hebben moeten helpen door overmatig veel export werk.

C. Magazijn: Eveneens hoger door hulp van buiten. Dit zou voorkomen kunnen worden door aan het magazijn de reeds zo lang gewenste extra ruimte te geven om het hoofd te kunnen bieden aan de steeds toenemende hoeveelheid halffabrikaten.

D. Voormannen: 30 % meer uren dan begroot, zodat getracht moet worden meer productief werk te verrichten.

E. Schoonmaken: ca. 50 % boven de begroting. Allen kunnen meehelpen dit postje omlaag te brengen, door tijdens de arbeid erop te letten geen onnodige rommel te maken.

F. School en opleidingen. Begroting overschreden door omscholing van ouderen.

443. Stroomverbruik. Ca. 20 % boven de begroting hetgeen het gevolg kan zijn van ploegenwerk en de donkere dagen na Kerstmis.

444. Fabrieksbenodigdheden. Liefst 35 % boven de begroting. Er zijn buiten verhouding veel zaken gebruikt. Tevens was het verbruik van schuurlijnen bij de forceurs hoger dan geraamd, evenals het verbruik van waterproofschuurpapier in de lakkerij. Hiervoor zullen ongetwijfeld goede redenen zijn, doch het veel hogere verbruik van poetskatoen heeft o.i. geen verklaarbare oorzaak. Deze onkosten moeten lager worden door langer gebruik ervan en door kleinere hoeveelheden uit te reiken.

445. Gas- en waterverbruik, bleek 25 % te hoog te zijn. Vooral de gasrekeningen spelen een grote rol door veel gloeien in de forceerderij, hetgeen overigens op grote drukte in de lampen-afdeling wijst.

446. Reparatie en onderhoud machines is 6 % boven de begroting. Op dit nummer wordt in de fabriek tijd geschreven, die vaak op een order-nummer thuis hoort.

448. Proeffabricage, ligt meer dan 80 % boven de begroting. Hierop is zoals bekend weinig aan te merken.

449. Garantiewerk. Het lage bedrag is nog overschreden, doch bedraagt slechts een klein gedeelte van dat van 1949. Wij zijn dus op de goede weg, maar voortdurende aandacht is geboden.

445. Telefoongesprekken, bleken vrij veel boven de begroting te komen, evenals de porti. Een factor van betekenis is de grote bedrijfsdruk, doch getracht moet worden minder telefonisch contact te hebben zonder evenwel de service te schaden. Zodra de fabriek in staat zal zijn kortere levertijden aan te houden zal het cijfer der telefoongesprekken onmiddellijk dalen.

446. Kantoorbenodigdheden, bleven beneden de begroting, hetgeen een gunstige start voor 1950 betekent. Te verwachten is dat door de noodzakelijke aanschaffing van nieuwe facturen enz. de drukwerkkosten dit jaar nog zullen oplopen. Bij voortdurende zuinigheid is er een kans, dat we onder de begroting blijven.

447. Tekenkamerbenodigdheden waren ook lager dan geraamd, maar dat is geen nieuwtje meer.

452. Emballage. Onze verwachting in het Maartnummer uitgesproken ging zowaar in vervulling. Er wordt zoveel ledige emballage teruggezonden, dat wij in de eerste drie perioden niets betaalden, doch zelfs een flink bedrag terugontvingen.

468. Verpakkingsmateriaal, kostte meer dan verwacht werd, hetgeen kan liggen aan toevallige aankopen, waarvan de voorraden nog niet verbruikt werden. De volgende periode(n) zullen ons hierover meer leren.

Dit was dus over het algemeen een vrij somber verslag. Wellicht kunnen in de volgende perioden optimistischer geluiden gehoord worden, waartoe wij Uw aller volledige medewerking blijven inroepen.

A. J. C. WAMSTEEKER.

Tarieven

Maandelijkse bijeenkomst van 27 Mei 1950.

In de afgelopen vier weken is ca. 75% van het productieve werk in tarief uitgevoerd. De hoeveelheid werk in voorlopig tarief is ongeveer constant gebleven. De kleine toename werd veroorzaakt door 15 nieuwe gegarandeerde tarieven en doordat er toevallig wat meer werk was waar oude gegarandeerde tarieven voor waren.

De resultaten van de V.T. waren verschillend. Enkele afdelingen (lakkerij en montage) blijven nog maar steeds erg ongunstig, terwijl bijv. de verschillende lampenafdelingen iedere maand beter met de V.T. uitkomen.

Naar aanleiding hiervan brengt de T.C. de nog steeds voorkomende, zeer kleine voorlopige tarieven ter sprake. Men is het er in het algemeen over eens, dat het weinig zin heeft tarief te geven voor werkzaamheden van slechts enkele uren. Aan de andere kant is het ook niet praktisch een minimum grens vast te stellen. Hierover zal in een volgende bijeenkomst een definitieve beslissing worden genomen.

De T.C. brengt een geval ter sprake, waarbij aan een arbeider, die over een V.T. klaagde door een tariefmaker verklaard werd dat hij tevoren al wist dat er niet met het V.T. uitgekomen zou worden. De betreffende tariefmaker zegt dat hij inderdaad al van de afdelingsbaas vernomen had, dat het tarief te krap was. Hij verklaart dat het geenszins zijn bedoeling was de indruk te wekken alsof het tarief uitgegeven was met de wetenschap dat men eraan tekort zou komen.

De T.C. maakt aanmerking op een V.T. van 24 uur waaraan al 47 uur verloond zou zijn. Bij nader onderzoek blijkt dat de verstrekte gegevens onjuist waren, er was n.l. op dat ogenblik ca. 38 uur aan gewerkt. Verwarrend heeft hierbij gewerkt het feit dat aan dit karwei een jongen van de vakopleiding heeft meegeholpen.

Zowel met de gegarandeerde tarieven als met de V.T. hebben zich altijd moeilijkheden voorgedaan wanneer iemand een bestaand tarief kreeg voor werk, waarin hij nog niet voldoende geoefend was. Het bleek welhaast onmogelijk te zijn om, bij de aanvang van het werk, een redelijke „inleertoeslag” te bepalen. Nog moeilijker is het hiervoor algemene regels te stellen. De individuele capaciteiten van de arbeiders en de moeilijkheid van de werkzaamheden